

Sydslesvigsk Årbog 2017

Dansk virke i grænselandet

Sydslesvigsk Forening

Fuld fokus på Sydslesvig - hver dag

Læs Flensborg Avis på print og som e-avis.
Bestil dit abonnement på www.flu.de/abo

FLENSBORG **A**VIS

... vi gør Danmark **lidt** større

SYDSLESVIGSK ÅRBOG 2017

UDGIVET AF SYDSLESVIGSK FORENING - SSF
NR. 57 - NOVEMBER 2017

Årbogen og adressebogen (sidstnævnte udgives ikke mere på print) kan læses/
downloades som pdf-fil på www.syfo.de under 'downloads'.

www.syfo.de
www.facebook.com/sydslesvigsk.forening
info@syfo.de

FORSIDEN:

Torsdag 5. oktober 2017 besøgte Den tyske forbundspræsident Frank-Walter Steinmeier 2017 den fælleseuropæiske mindretalsorganisation FUEN (Federal Union of European Nationalities) og DialogforumNorden i Flensborg under sin officielle tiltrædelsesrejse i delstaten Slesvig-Holsten i starten af oktober. Flankeret af formanden for Sydslesvigsk Forening, Jon Hardon Hansen (t.h.) og SSF's generalsekretær, Jens A. Christiansen, ledsages forbundspræsidenten til Flensborg for at indtage den obligatoriske middag med ministerpræsidenten for Slesvig-Holsten, Daniel Günther, som vært. (FOTO: Tim Riediger)

Kirsten Futtrup, Annette Neumann og Gitte Hougaard-Werner, alle medlemmer af Sydslesvigsk Forenings forretningsudvalg, var morgenfriske sanglærker under Folkemødet i Allinge på Bornholm 15.-18. juni - og sørgede hver morgen for, at dagens begivenheder, arrangementer og debatmøder i Sydslesvig-teltet blev indledt med fælles morgensang. (FOTO: SSF)

10. februar 2017 afviklede SSF's kulturudvalg koncert nummer 100 i rækken 'Jazz på Flensborg'-arrangementer. Jubilæumskoncerten var lagt i hænderne på et af de største fyrtårne indenfor dansk jazz, nemlig DR Big Band, som flere gange tidligere har leveret store koncertoplevelser netop på Flensborg. Denne gang under ledelse af den amerikanske Dennis Mackrell (ved flygelet), der tidligere har optrådt sammen med blandt andre Count Basie. En af mange store koncertoplevelser i SSF-regi i den forgangne sæson. (foto: Lars Salomonsen.)

Trods regnvejr den første dag under de traditionelle årsmøder hos det danske mindretal i Sydslesvig brændte solen for alvor igennem, da årsmøderne 2017 kulminerede med de store afsluttende friluftsmøder - og de tilhørende faneoptog - søndag 11. juni. Det store faneoptog i Flensborg indledes som altid fra Nørretorv i Flensborg, hvorfra forsidens billede er taget umiddelbart før start. (Foto: SSF)

BAGSIDEN:

Med ikke færre end 22 planlagte debatmøder og paneldiskussioner i det store Sydslesvig-telt på Folkemødepladsen i Allinge (det største program nogensinde) var der ofte trængsel om tilhørerpladserne i teltet under årets Folkemøde på Bornholm i midten af juni måned. (Foto: SSF)

Redaktion: Jette Hanisch og Klaus Stausbøll
Sydslesvigsk Pressetjeneste - Dansk Generalsekretariat Flensborg
Tlf. +49 14408-120, fax: +49 14408-131 - spt@syfo.de
Redaktionsslut: 20. Oktober 2017
Sats, layout og tryk: Flensborg Avis A/S - ISBN 923 088

Èt hjerte, to statsborgerskaber

*Af John Hardon Hansen,
formand for SSF*

Et flertal i Folketinget ønsker at åbne op for, at sydslesvigere bosiddende i Sydslesvig med tilknytning til det danske mindretal kan få det danske statsborgerskab.

Det sydslesvigske Samråd, som er inddraget i høringsfasen omkring udarbejdelsen af kriterier for tildeling af dansk statsborgerskab, har på vegne af de dansksindede sydslesvigere sagt ja tak til en sådan eventuel kommende undtagelsesbestemmelse i indfødsretsloven.

Jeg selv er dansk statsborger og har således fra den tyske side aldrig været anerkendt som fuldgældigt medlem af mindretallet.

Af samme grund har jeg ikke kunnet tale på det danske mindretals vegne i officielle sammenhænge som eksempelvis i Kontaktudvalget uden at have min 2. næstformand, som er tysk statsborger ved min side.

Indadtil har jeg altid følt mig som et fuldgældigt medlem af mindretallet, født og opvokset i Sydslesvig, som jeg er.

Men udadtil i forhold til den tyske omverden har jeg mere eller mindre altid følt mig som en udlænding, der godt nok måtte opfylde alle forpligtelser i forhold til herbergsstaten men omvendt ikke måtte nyde alle rettigheder.

Uden stemmeret til hverken delstats- eller forbundsvalgvalgene, oplevede jeg i den sammenhæng mig selv som én, der stod udenfor den demokratiske proces i Tyskland.

Siden den 1. september 2015 kan rigsdanskere bosiddende i udlandet søge om dobbelt statsborgerskab.

Jon Hardon Hansen, formand for SSF.

I begyndelsen af året søgte jeg derfor om det tyske statsborgerskab, og fik det tildelt den 19. april 2017 af myndighederne i Husum.

Det lyder måske paradoksalt, at jeg, der er præget af en tid, hvor forholdet til flertalsbefolkningen endnu var distanceret, i dag står frem og bekender, at jeg har glædet mig over at have fået det tyske statsborgerskab.

Glæden skyldes ikke, at jeg fra og med i år officielt er tysker. Nej, min

glæde skyldes på den ene side, at jeg nu er en fuldt integreret borger i det samfund, jeg næsten har levet hele mit liv med alle pligter men frem for alt også med alle rettigheder.

Men endnu mere har jeg glædet mig over, at jeg nu fra myndighedernes side anerkendes som fuldgældigt medlem af det danske mindretal.

Den danske regerings initiativ, som blev taget på baggrund af en forespørgsel fra SSF i Indfødsretsudvalget i december 2014, har fået en blanded modtagelse både i Danmark og i Sydslesvig.

Der er dem, der ser frem til muligheden for at få et dansk statsborgerskab, mens andre igen ser med kritiske øjne på det.

Det er mit indtryk, at langt de fleste i Sydslesvigsk Forening vil hilse lovændringen velkommen.

Kritikernes anke er, at de frygter, at mindretallets medlemmer bliver delt op i et A og et B hold. Mellem dem, der kan opfylde kriterierne for tildeling af et dansk statsborgerskab og dem, der ikke kan. Mellem dem, der menes at være mere danske og dem, der opfattes for værende mindre danske.

Født som rigsdanser i Sydslesvig har jeg aldrig følt mig mere dansk eller forstået mig selv som en bedre dansker i sammenligning med de tyske statsborgere med dansk sindelag.

En persons nationale identitet og nationale samhørighedsfølelse med Danmark afhænger ikke af statsborgerskabet. For bekendelsen til det danske bygger ikke på et dokumentets farve men udelukkende på den eksistentielle beslutning og selvforståelse, der har sit udspring i hjertet.

Det er helt andre ting end et dansk statsborgerskab, der deler mindretallets medlemmer op i et A-hold, et B-hold og for den sags skyld i et C-hold og muligvis et D-hold hold.

Det er for så vidt ikke noget nyt. Sådan har det altid været. Der er sydslesvigere, der er mere hjemme i og

fortrolige med det danske end andre i mindretallet.

Nogle befinder sig i centrum af det danske liv, andre er på vej derhen og andre igen bliver stående i periferien eller dropper helt ud af mindretallet.

Det kan skyldes mange ting eksempelvis, at de behersker det danske sprog, og/eller over en lang årrække har været dybt engageret i det danske folkelige og kulturelle arbejde i lokalforeningen, og/eller plejer den regelmæssige kontakt med landsmænd i Danmark m.m.

Men denne kendsgerning har mig bekendt aldrig ført til, at Folketingets politikere seriøst har drøftet at skære i Danmarks bevilling til det danske arbejde syd for grænsen, uanset hvor broget en skare mindretallet de facto består af.

Omvendt har politiske kræfter i Slesvig-Holsten rigtig nok stillet spørgsmålstegn ved, om der overhovedet findes et dansk mindretal i Sydslesvig. Dette har domstolen i Slesvig dog besvaret med et ja.

Så længe der lever dansksindede sydslesvigere med et tysk statsborgerskab i delstaten, så længe vil den tyske og den danske side måtte anerkende, at der eksisterer et dansk nationalt mindretal, hvis mindretalspolitiske rettigheder Bonn-København erklæringerne danner rammen om.

Om der er 100 eller der er 10.000, der ad åre får tildelt det danske statsborgerskab i Sydslesvig ændrer intet ved den kendsgerning, at både Danmark og Tyskland er bundet til Bonn-København erklæringerne ord og ånd, der fastslår at bekendelsen til et nationalt mindretal er frit.

I øvrigt anerkender Tyskland ligesom Danmark det dobbelte statsborgerskab, hvorfor man ikke bør frygte en indsigelse fra tysk side mod regeringens lovinitiativ.

Sandsynligvis vil der være en del, der, selvom de opfylder kriterierne for tildeling af dansk statsborgerskab, ikke

vil søge det. Det er naturligvis i sidste ende helt op til den enkelte selv, om denne vil tage imod tilbuddet eller ej.

Ikke desto mindre er det for mig et meget generøst tilbud Danmark kommer med til sydslesvigerne. Det er et udtryk for, at regering og Folketing ønsker at holde fast i os, ved at flette endnu en sløjfe på de tætte og stærke bånd, der knytter os sammen.

Samrådet har sendt sit hørings svar til regeringen i oktober måned.

I de ændringsforslag Samrådet er kommet med til de kriterier Sydsles-

vigudvalget har formuleret, er der taget hensyn til den kritik, som er blevet ytret i Flensborg Avis, de sociale medier og lignende fora i løbet af året.

Tiden og forhandlingerne i København vil vise, om vore ændringsforslag vil flyde ind i lovgivningsarbejdet.

På SSF's vegne håber jeg det bedste, ikke mindst på medlemmernes vegne. En lang række medlemmer har nemlig givet udtryk for, at de af personlige og følelsesmæssige grunde ville søge om det danske statsborgerskab når muligheden byder sig.

Vedtagelsen af Sydslesvigloven i 2010 var et afgørende vendepunkt

Ifølge Kim Andersen, generalkonsul i Flensborg og tidligere formand for Sydslesvigudvalget, havde det stor og afgørende betydning for det danske mindretal, at Folketingets årlige bevilling til Sydslesvig blev formaliseret og politisk moderniseret med Sydslesviglovens vedtagelse i 2010.

(FOTO : Lars Salomonsen)

*Af Kim Andersen.
Danmarks generalkonsul i Flensborg*

Min udnævnelse til generalkonsul i Flensborg er en oplagt lejlighed til at se tilbage og gøre status på de år, jeg har siddet som Venstres medlem af Sydslesvigudvalget.

Med udgangspunkt i tilblivelsen og vedtagelsen af Lov om Sydslesvigudvalget og tilskudsordninger på ministerens område for det danske mindretal i Sydslesvig - i daglig tale kaldet 'Sydslesvigloven' - vil jeg gennem en række punktnedslag forsøge at beskrive, hvad Sydslesvigudvalget efter min opfattelse har bidraget med i forhold til at fremtidssikre det danske mindretal i Sydslesvig.

SYDSLESVIGLOVEN – BAGGRUND OG TILBLIVELSE

Sydslesvig finder alt for sjældent vej til de store landsdækkende aviser i Danmark. Og desværre er det ofte sådan, at når det endelig sker, er det oftest med negativt ladede artikler. Artikler, der sætter spørgsmålstejn ved den bevilling, som Sydslesvigudvalget hvert

år fordeler til det folkelige arbejde syd for den dansk-tyske grænse.

Det var også tilfældet tilbage i februar 2009, da Rigsrevisionen offentliggjorde sin undersøgelse af Sydslesvigbevillingen og de sydslesvigske foreninger.

'Det danske mindretal misbruger offentlige midler til vennetjenester'. 'Rigsrevisionen giver Sydslesvig smæk'.

Det var blot to af overskrifterne fra dengang. Der har formentlig ikke i nyere tid været større blæst om berettigelsen af den danske støtte til Sydslesvig.

Ret skal være ret: Rigsrevisionens gennemgang af området afslørede en række fejl og mangler i tilskudsadministrationen både i København og i Sydslesvig.

FEJL, SOM SKULLE RETTES OP

Når jeg alligevel tillader mig at være lidt tilbageholdende med at acceptere alle Rigsrevisionens konklusioner, er det fordi udgangspunktet for undersøgelsen efter min opfattelse ikke i rimeligt omfang respekterede, at den danske bevilling til Sydslesvig historisk set er noget specielt. Hvilket også gennem tiden har afspejlet sig i den måde, midlerne er blevet forvaltet på.

I dag er det de færreste, der finder det specielt bemærkelsesværdigt, at vi fra officiel dansk side støtter mindretallet syd for grænsen økonomisk: Sørger for, at der er bygninger til rådighed. At der kan drives danske skoler og støtter, at mindretallet er politisk repræsenteret gennem SSW og meget mere. At dette forhold i dag er fuldstændigt accepteret både i Danmark og i Tyskland siger meget om, hvor meget vore to lande har nærmet sig hinanden.

Sådan har det nemlig langt fra altid været. Det påvirkede også i den måde, midlerne blev forvaltet på i årene frem til Sydslesviglovens vedtagelse. Her blev blandt andet store dele af tilskuddet udbetalt via Grænseforeningen, selvom det var staten og udvalget, der stod bag.

En del af de forhold, som Rigsrevisionen kritiserede var derfor i en del tilfælde historisk betingede løsninger på nogle konkrete udfordringer i forhold til at støtte danskheden syd for grænsen. Samtidig var løsningerne også ofte en konsekvens af, at mindretallets foreninger har været nødt til også at skulle leve op til de regler, som gælder for almenyttige tyske foreninger.

Administrationen og anvendelsen af danske skattekrone skal ske ordentligt og følge med tiden. Men der skal også være plads til at anerkende Sydslesvigs særlige historie og geografi: Man kan ikke som tilskudsgiver stille nøjagtigt samme krav i Sydslesvig som i Danmark.

Et punkt, hvor jeg dog var helt på linje med Rigsrevisionen, var i påpegningen af, at det var kritisabelt, at lovgrundlaget for tilskuddet alene fandtes i en såkaldt tekstanmærkning på de årlige finanslove. Rigsrevisionen var af den opfattelse, at en så stor tilskudsordning burde have sin egen lov. Det kunne de fleste med indsigt i området også godt se det fornuftige i.

Man kan undre sig over, at ingen havde tænkt på det før, men timingen hænger formentlig sammen med

den generelle forbedring af forholdene i grænselandet. Med andre ord var det først nu, at tiden var moden til en Sydslesviglov, hvor man fra dansk side lovgav om forhold i et andet land og om et andet lands borgere.

Bertel Haarder, der som undervisningsminister var ressortansvarlig for området, var hurtigt ude med en tilkendegivelse af, at regeringen ville fremsætte et lovforslag.

Det blev startskuddet til et konstruktivt og intensivt parlamentarisk og lovforberedende arbejde, hvor vi fra Sydslesvigudvalget ved flere lejligheder var med til at sætte vores fingeraftryk på det lovforslag, der blev fremsat i december 2009, og som efter de nødvendige lovbehandlinger blev vedtaget enstemmigt i Folketinget den 23. marts 2010.

SYDSLESVIGLOVENS BETYDNING

Sydslesvigloven har to overordnede formål: Dels et administrativt spor, som med afsæt i kravene til god dansk tilskudsadministration sikrer, at midlerne forvaltes ansvarligt, gennemskueligt og tidssvarende i både udvalget, i centraladministrationen og ikke mindst i Sydslesvig. Dels, at loven skal bidrage til at styrke Sydslesvigudvalgets rolle som bindeled mellem Folketinget og det danske mindretal i Sydslesvig.

I forhold til det administrative spor, så har loven betydet en opstramning og modernisering af hele tilskudsadministrationen. Men med respekt for historien. Det er således i loven slået fast, at det er Sydslesvigudvalget, der som en selvstændig del af den offentlige forvaltning suverænt bestemmer over fordelingen af bevillingen, ligesom udvalget råder over sit eget sekretariat. Her adskiller Sydslesvigudvalget sig markant fra andre faste folketingsudvalg, der ikke har denne bevillingskompetence.

For medlemmerne af Sydslesvigudvalget – eller 5-mandsudvalget, som

det hed, inden loven blev vedtaget - var det meget vigtigt, at denne kompetence fortsat skulle ligge hos politikerne for at sikre den folkelige og parlamentariske opbakning, så bevillingen ikke blot blev en del af et ministerielt tilskudsmaskineri.

I mine øjne er det imidlertid i lige så høj grad det andet spor, der gør Sydslesvigloven til noget specielt.

Sydslesvigudvalget har fået en mere håndfast forankring i Folketinget. Ikke mindst har udvalget fået beføjelse til at rådgive alle regeringens ministre om forhold, der vedrører det danske mindretal. En beføjelse, der er blevet flittigt brugt siden lovens vedtagelse.

- Sydslesvigloven er noget ganske specielt og helt unikt i dansk politik, som vi har al mulig grund til at være stolte af og, som danner inspiration hos andre nationer udenfor Danmarks grænser, påpeger Kim Andersen.

Det skete for eksempel i forbindelse med de slesvig-holstenske nedskæringer på skoleområdet i 2010 og karaktersagen i 2015.

Karaktersagen, hvor Uddannelsesministeriet indførte en ny model for omregningen af udenlandske eksamenskarakterer, der undlod at tage højde for at Duborg Skolen og A.P. Møller Skolen ikke er direkte sammenlignelige med andre gymnasier i Tyskland, havde efter min klare opfattelse ikke fundet en tilfredsstillende løsning, hvis ikke udvalget havde mødtes med uddannelsesministeren og undervis-

ningsministeren og lagt det afgørende pres.

Sydslesvigloven er således på både det ideelle og på det praktiske plan et vigtigt led i den udvikling, som siden underskrivelsen af København-Bonn erklæringerne i 1955 år har budt på store fremskridt for mindretallene på begge sider af grænsen, og som mange rundt om i verden er inspirerede af.

MERE OPLYSNING

Én ting er, at loven har styrket Sydslesvigudvalgets muligheder for at rådgive og vejlede regeringens ministre, så Sydslesvig i langt højere grad tænkes med, når der skal udformes ny lovgivning og udstedes cirkulærer og bekendtgørelser.

Nok så afgørende er det, at det nu er blevet muligt for udvalget at sætte mere fokus på den vigtige opgave med at få udbredt kendskabet til mindretallet i Sydslesvig også udenfor regeringskontorerne på Slotsholmen.

Det har vi i udvalget kunnet gøre, fordi det nu er blevet muligt at støtte tidsbegrænsede projekter, der har til formål at oplyse om mindretallet.

Hvert år siden lovens ikrafttrædelse har vi støttet en række projekter med det eksplicite formål at gøre danskere nord for grænsen opmærksomme på, at der her lige syd for grænsen findes et aktivt og levende dansk mindretal.

Det har også haft stor betydning, at det er blevet muligt også at støtte folkeoplysende foreninger i Danmark, hvis blot de i øvrigt levede op til ansøgningskravene. På den måde har udvalget kunne støtte Grænseforeningens elevudvekslingsprogrammer, ferie børns-arbejdet og meget mere.

Projektstøtten har ført til, at der blandt andet er blevet udgivet bøger og skrevet artikler, lavet film og gennemført vandredstillinger om mindretallet.

Det har også betydet, at mindretallets tilstedeværelse på folkemødet på

Bornholm er blevet væsentligt styrket. Folkemødet i Allinge er et fantastisk udstillingsvindue, og jeg er sikker på, at denne satsning også fremover vil medvirke til, at flere får øjnene op for, hvad Sydslesvig har at byde på.

I den forbindelse vil jeg ikke undlade at sende en stor ros til alle mine nu tidligere kollegaer i Sydslesvigudvalget gennem årene. Uanset partifarve har grundholdningen hele vejen igennem været, at beslutninger om tildeling af økonomisk støtte skulle træffes i enighed. Vi har alle hver især fremført vores synspunkter, når vi har drøftet de ansøgninger, som lå foran os. Men vi har næsten altid kunnet tale os til rette om tingene på en måde, så alle kunne stå inde for resultatet.

ANLÆGSSTØTTE

Sydslesvigudvalget og de forudgående udvalg har altid bidraget til at sikre, at mindretallet har tidssvarende fysiske rammer til deres rådighed. Det

er der ikke som sådan ændret på med Sydslesvigloven. Alligevel er det min opfattelse, at pengene i dag gør større gavn end tidligere. Det gør de, fordi fordelingen af anlægsmidlerne nu sker efter en åben og offentligt annonceret ansøgningsrunde blandt alle ansøgningsberettigede foreninger – og ikke som tidligere, hvor anlægsmidlernes fordeling nærmest per automatik fulgte en af det Sydslesvigske Samråd opstillet 'venteliste'.

Det har gjort ansøgningsprocessen mere demokratisk og gennemsælgelig, og det har gjort det muligt for os i udvalget at træffe vores beslutninger på et mere oplyst grundlag.

I min tid i udvalget har vi ydet støtte til en lang række spændende anlægsprojekter, som alle på hver deres måde vil komme mindretallet til gavn fremover.

Det ville være at gå for vidt at opremse alle anlægsprojekter her.

Men jeg vil gerne nævne for det første den omfattende renovering af

Sydslesvigudvalget må jævnligt trække i arbejdstøjet på mindretallets vegne, når konkrete sager og ansøgninger skal vurderes. Her udvalgets besigtigelsestur af spejdercentret Tydal i forbindelse med løsningen af problemerne omkring Christianslyst. (FOTO: FLA/Tim Riediger)

Gustav Johannsen Skolen i Flensborg og for det andet Skoleforeningens helhedsplan for Sild som eksempler på, hvordan vi i Sydslesvigudvalget – efter grundige overvejelser – er gået aktivt ind i et stort projekt med henblik på at fremtidssikre mindretallet.

På Sild havde vi i første omgang givet Dansk Skoleforening for Sydslesvig mulighed for at opføre en række tjenesteboliger, så man også fremover kan tiltrække og fastholde personale ved de danske institutioner.

Skoleforeningen planlægger desuden en tilbygning og renovering af den danske skole i Vesterland og en ombygning af den tidligere skole i Kejtum til lejligheder. Jeg er sikker på, at disse ansøgninger også på et tidspunkt vil blive behandlet med professionel interesse i Sydslesvigudvalget.

AFSLUTNING

Enhver med blot det mindste kendskab til grænselandets historie ved, at man skal være varsom med at bruge ordet historisk i flæng.

Der findes næppe det år, hvor vi ikke markerer en historisk begivenhed eller et jubilæum. Alligevel vil jeg her afslut-

ningsvis vove den påstand, at den udvikling, som er sket i Sydslesvig siden Sydslesviglovens vedtagelse er historisk!

Vi har med loven i hånden formået at modernisere den måde, staten og Folketinget støtter mindretallet på med respekt for fortiden og historien.

De sydslesvigske foreninger har gennemgået en professionalisering uden at give køb på deres folkelige forankring, og en masse gode kræfter i både i Danmark og i Sydslesvig har fået mulighed for at arbejde endnu mere målrettet med at få danskernes øjne op for mindretallet.

Jeg er stolt over, at jeg som både formand og som almindeligt medlem har fået lov til at præge denne udvikling sammen med sekretariatet og mine gode kollegaer fra Folketinget.

Denne tema-artikel er skrevet på opfordring fra redaktionen af Sydslesvigsk Årbog få dage før Kim Andersens fra-træden som formand for Sydslesvigudvalget og umiddelbart før hans tiltrædelse som generalkonsul i Flensborg.

I 2014 gik turen til Slesvighus, hvor Sydslesvigudvalget også har været aktivt involveret – og doneret anlægsstøtte – til istandsættelsen af huset. (Foto: FLA/Lars Salomonsen)

Det danske mindretal bidrager til den danske statskasse

*Af generalsekretær
Jens A. Christiansen*

For første gang er sydslesvigerne bidrag til det danske samfund blevet undersøgt. Den omfattende analyse viser, at det danske mindretal i Sydslesvig er en god forretning for Danmark. Hvert eneste år bidrager sydslesvigerne nemlig med 226 millioner kroner til den danske statskasse.

Sydslesvigerne tager en videregående uddannelse, de har en særlig attraktiv profil og er særligt gode til at finde et arbejde - bedre end både danskere og personer med international baggrund.

Analysen viser, at personer tilhørende det danske mindretal og bosiddende i krydsfeltet mellem Tyskland og Danmark er en stor gevinst for Danmark. Historisk og kulturelt såvel som økonomisk.

Hele 226 millioner kroner bidrager de med årligt. Vel at mærke når der alene ses på de sydslesvigerne, der rejser til Danmark og gennemfører en uddannelse. Og når der udelukkende ses på det overskud, som sydslesvigerne via skatter og afgifter betaler til det danske stat efter, at alle udgifter til uddannelse, SU, sundhed, overførselsindkomster og andre velfærdsydelser er betalt.

Undersøgelsen er foretaget af analysevirksomheden Moos-Bjerre & Lange for Sydslesvigsk Forening.

**BEDRETIL AT
FÅ ARBEJDE END DANSKERNE**

Skolegangen i en dansk skole syd for grænsen er medvirkende til, at 60 pro-

Jens A. Christiansen Foto: Lars Salomonsen

cent af en gymnasieårgang i Sydslesvig hvert år rejser til Danmark for at tage en videregående uddannelse.

Analysen viser også, at sydslesvigerne er bedre end danskerne nordpå til at finde et arbejde. Det betyder, at de hurtigere tilbagebetaler deres uddannelse, bidrager til samfundsøkonomien gennem skat og samtidig trækker mindre på offentlige ydelser.

Konklusionen på undersøgelsen er interessant. 226 mio. kr. immervæk et pænt nettobeløb. For mindretallet er det dog ikke overraskende, at det tilføjer værdi til det danske samfund. Og oven i købet på flere og andre måder end her belyst. De sproglige kompetencer – både de danske og de tyske – er meget centrale. Det er en vigtig

pointe, at mindretallet skal værne om det danske sprog, men også en påmindelse til Danmark om at prioritere det tyske sprog. Mindretallet er også vigtigt derved, at Tyskland er Danmarks største eksportmarked.

ATTRAKTIVE MINDRETALSKOMPETENCER

Såvel virksomhedsledere som sydslesvigerne oplever, at de på mange måder har nogle særlige 'mindretalskompetencer', som gør dem attraktive på arbejdsmarkedet. Sydslesvigerne kan skifte ubesværet mellem dansk og tysk, både når det handler om kommunikation, holdning og kultur, hvilket er attraktivt i et lille land som Danmark.

Analysen konkluderer på den baggrund, at den årlige støtte på 450 millioner til det danske mindretal i sidste ende er en god investering.

FAKTA FRA ANALYSEN:

En årlig brutto værdiskabelse i det danske samfund på 651 mio. danske kroner

En årlig nettoværdi for det danske samfund på 465 mio. danske kroner, når man fra bruttoværdiskabelsen fratrækker de omkostninger på i alt 187 mio. danske kroner, som det danske samfund har til Sydslesvigernes SU, uddannelse og øvrige træk på velstandsstatens ydelser

Årligt nettobidrag til den danske stat og de offentlige finanser på 226 mio. danske kroner, når der udelukkende ses på det, der betales til det offentlige via personskat og afgifter.

Analysen refererer til en omfattende kombination af registerdata, spørgeskemaundersøgelse samt person- og fokusgruppeinterviews med Sydslesvi-

gere i Danmark, Sydslesvigerne i Tyskland, elever på Duborg-Skolen samt danske virksomhedsledere med forretningsaktivitet i Tyskland. Undersøgelsen er offentliggjort på: www.mbla.dk

Det er som nævnt første gang, at det danske mindretal er underlagt en cost benefit-analyse af den art.

Derfor er det selvfølgelig positivt, at resultatet viser, at mindretallet bidrager til den danske statskasse. Men det bør aldrig have afgørende betydning for båndene mellem Danmark og Sydslesvig.

For Sydslesvigsk Forening er det vigtigt at understrege, at disse levende bånd ikke er hæftet på økonomiske kriterier og incitament, men på noget langt større: et sprogligt, kulturelt og historisk fællesskab.

*Det fælleseuropæiske borgerinitiativ **Minority Safepack** initiative er en hjertesag for Sydslesvigsk Forening.*

Lørdagens store debatmøde En veloplagt SSF-formand, på Flensborghus under som-Jon Hardon Hansen, byder merens årsmøder er en tra-

velkommen til årets Sydslesdition, som hverken vi eller vigkonference på Jaruplund tilhørerne vil undvære. Højskole.

SYDSLESVIGSK FORENING

Årets gang i Sydslesvigsk Forening

*Af formand
Jon Hardon Hansen*

Verden i dag er under voldsom forandring både politisk, teknologisk, digitalt, klimatisk, mediant, demografisk m.m.

Udfordringen i denne digitaliserings og globaliserings tid er at bevare overblikket over den rasende hurtige politiske og samfundsmæssige udvikling på både globalt, nationalt og lokalt plan.

Den massive informationsstrøm af News og Fake News, som vælter ind over mennesket via tv, radio, aviser og internet gør det ikke nemmere at holde kursen gennem tilværelsens små og store udfordringer.

Og verden bliver ikke lettere at leve i, når en ellers fasttømret politisk orden, som blev etableret straks efter 2. Verdenskrigs afslutning, er kommet ud af balance. Parløbet mellem Europa og USA er kommet ud af trit efter, at vælgerne i De forenede Stater har valgt

MINORITY SAFEPACK INITIATIVE

**DU ER IKKE ALENE. EN MILLION
UNDERSKRIFTER FOR MANGFOLDIGHED I EUROPA**

Donald Trump til deres ny præsident. En politisk leder, hvis motto er 'America First'.

Men også flygtningestrømmene, som fortsat banker på Europas dør, truer kontinentets sikkerhed, velfærd, samfundsorden og demokratiske værdier, hvorfor en række EU-lande lukker sig inde bag en tryghedsskabende og selvoptaget nationalistisk ideologi, der flugter tidens højrepopulistiske bølge.

I dette politiske tidehvertv afskaffer visse nationer desværre demokratiets tredeling af magten på bekostning af borgernes retssikkerhed. Ustabilitet skaber også de separatistiske bevægelser i eksempelvis Katalonien og Skotland.

De er med til at gyde mere olie på de konflikter, der allerede findes nok af mellem flertal og nationale mindretal, især i Øst- og Sydøsteuropa.

Men også den demokratisk valgte tyrkiske diktator Erdogan og den islamistiske terrorisme opleves i befolkningerne som en trussel mod den frie verdens udogmatiske livsstil.

For blot fem år siden fik EU Nobels fredspris. På det tidspunkt var der hverken tale om Brexit, afvikling af demokratiske værdier endsige flygtningestrømme eller en krig i Ukraine og annekteringen af halvøen Krim. Dengang åndede alt nærmest fryd og gammen.

I dag ser verden ganske anderledes ud. Klima-forandringerne og truslerne om en atomkrig ganske ufortalt.

FUEN & MINORITY SAFEPACK INITIATIVE

Midt i denne spændte og politisk urolige tid, i hvilken højrepopulistiske bevægelser har medvind, har Europas nationale mindretal en ambition om at yde et bidrag for at sikre freden på vort kontinent.

For at styrke disse bestræbelser har mindretalsunionen FUEN klaget mod EU-Kommissionens opfattelse af, at det udelukkende er nationalstaterne, der har et ansvar for mindretalspolitikken.

Den europæiske domstol i Luxembourg slog i marts måned i sin ken-

**DU ER IKKE ALENE. EN MILLION
UNDERSKRIFTER FOR MANGFOLDIGHED I EUROPA**

www.minority-safepack.eu

Et EU-borgerinitiativ

**MINORITY
SAFEPACK
INITIATIVE**

Glæde og begejstring, da FUEN og arbejdsgruppen bag Minority Safepack Initiative samlede alle sine støtter for at sige tak for indsatsen med at få MSPI-projekt godkendt som officielt borgerinitiativ under EU.

delse fast, at mindretalsbeskyttelse og mindretalsanliggender er et politikfelt, ikke kun nationalstaterne, men også Kommissionen er ansvarlig for.

FUEN's borgerinitiativ Minority SafePack Initiative er nu blevet anerkendt og registreret af EU-Kommissionen. Fra og med den 3. april i år og indtil den 3. april næste år skal der indsamles én million gyldige underskrifter i en fjerdedel af EU's 27 medlemslande.

I forbindelse med FUEN-kongressen i Cluj i Rumænien i maj måned startedes den analoge underskriftsindsamling officielt. Siden slutningen af juni kan man digitalt støtte borgerinitiativet på FUEN's hjemmeside.

Den 28. juni i år har Rumænien indgivet klage ved den europæiske domstol mod EU-Kommissionens registrering af MSPI og kræver, at Kommissionen annullerer registreringen af borgerinitiativet.

Landet klager blandt andet over, at borgerinitiativet udelukkende tilsigter at forbedre beskyttelsen af rettigheder for personer, der tilhører nationale og sproglige mindretal, men ikke direkte har noget at gøre med kulturel mangfoldighed.

Lige så meget som det handler om bevarelsen af freden på det europæiske kontinent, handler borgerinitiativet

også om at sikre både den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa. Mindretalsrådet har i skrivende stund bedt Tysklands mindretalskommittéer, Hartmut Koschyk, om at opfordre Forbundsregeringen i Berlin til aktivt at støtte borgerinitiativet og Kommissionens registrering af samme til gavn for ikke blot landets, men også Europas mindretal.

FUEN'S ØKONOMI

Mindretalsunionen har hidtil haft alt for få midler, omkring små 250.000 Euro, til at finansiere sine mange aktiviteter.

Glædeligt, at Berlin har hævet sin bevilling til FUEN til 500.000 Euro. Også Ungarn har besluttet at støtte mindretalsunionens arbejde med 500.000 Euro om året.

Således er NGO'ens budget nu oppe på ca. 1,5 millioner Euro. Desværre har Sydslesvigudvalget besluttet at halvere sit bidrag til FUEN i 2017 fra 50.000 Euro til 25.000 Euro. Fra og med 2018 bortfalder Danmarks bevilling til organisations mindretalspolitiske arbejde helt.

EUROPEADA

På FUEN-kongressen i Rumænien konkurrerede mindretallene i vort grænseland med sloverne i Kärnten om at gennemføre europamesterskabet i fodbold for nationale mindretal i 2020 her hos os. 136 delegerede stemte for, at Europeada skal afholdes i Østrig. 36 delegerede stemte for, at stævnet skulle finde sted i det dansk-tysk-frisiske grænseland.

MINDRETALLENES HUS

Det dansk-tyske fredsprojekt Mindretalenes Hus i FUEN's regi med støtte fra juniorpartnerne BDN og SSF er i det forgangne år kommet et skridt videre. Midlerne fra tysk side til renovering af pakhuset i Nørregade er kommet helt i hus, idet Berlin har bevilliget 600.000

Euro, Kiel 500.000 Euro og Flensburg 274.000 Euro.

Den anden halvdel af renoveringsudgifterne skulle gerne komme fra dansk side. Derfor søgte SSF med støtte fra Samrådet Sydslesvigudvalget om anlægsmidler på 10 millioner danske kroner.

Desværre blev ansøgningen afvist med den begrundelse, at de nye faciliteter ikke vil blive udnyttet i tilstrækkeligt omfang. Men håbet lever fortsat, at Danmark vil bevillige midler til projektet inden 2020.

Mindretallenes Hus indgår som en væsentlig søjle i de dansk-tyske bestræbelser på at få vor mindretalsmodel og den fredelige sameksistens mellem flertallene og mindretallene i grænselandet optaget på UNESCO's liste som immateriel verdenskulturarv.

MINDRETALSRÅDET

Det bliver hævdet, at Mindretalsrådet og dets sekretariat i Berlin ikke flytter noget mindretalspolitisk.

Men det forgangne år har virkelig rykket Mindretalsrådets anliggender i den positive retning. Der er mange tiltag og bolde i luften, som er blevet realiseret eller som står for at blive realiseret i Forbundsdagens kommende valgperiode.

FORBUNDSDAGSDEBAT

I forbindelse med 25-året for vedtagelsen af sprogpagten afholdtes der en sprogdebat i Forbundsdagen den 2. juni.

En ganske munter, personlig og hjertelig drøftelse, der af partiernes ordfører blev holdt på deres modersmål plattysk, sorbisk og 'Schwäbisch'.

Enstemmigt vedtog parlamentet regeringskoalitionen CDU/CSU, SPD og de Grønnes andragende om at støtte mindretalssprogene sorbisk, sater- og nordfrisisk, romanes, dansk og plattysk på forbundsplan.

Selvom hovedansvaret i den føderale stat ligger hos delstaterne og kommunerne, slog Hartmut Koschyk fast, at forbundsstaten også har et ansvar for at beskytte mindretalssprogene og regional sproget nedertysk, da sprogkarakteret er underskrevet af Forbundsregeringen og dermed er 'Bundesgesetz'.

Her handler det blandt andet om at styrke chartasprogene ved at synliggøre dem i det offentlige rum ved eksempelvis tosproget skiltning og med faste programmer i radio og tv.

Man vedtog at ville virke for at styrke mindretallenes politiske participation, idet der i den kommende valgperiode skal udpeges ordførere for mindretalsanliggender i Forbundsdagens partigrupper. Det blev vedtaget, at nedertysk får sit eget sekretariat i Hamborg. Dette støttes økonomisk også med penge fra Berlin. Alt i alt blev resultatet af Forbundsdagsdebatten i parlamentet den 2. juni i år en positiv milepæl i Tysklands mindretalspolitik.

MINDRETALSRAPPORT I FORBUNDSDAGEN

Mindretalsrådet har ført samtaler med formanden for indenrigsudvalget, Ansgar Heveling, CDU, og dennes stedfortræder, Frank Tempel, Linke. De er meget åbne over for, at regeringen i løbet af valgperioden aflægger en mindretalsrapport, sådan som det er tilfældet i Kiel. En landvinding af rang, som vil sikre, at de nationale mindretalsanliggender vil blive drøftet og tematiseret på tværs af alle partier. Samtidig vil en sådan debat i Forbundsdagen synliggøre mindretallenes eksistens over for flertalsbefolkningen.

BMI - ÅBENT HUS

Den sidste weekend i august plejer det tyske Indenrigsministerium at åbne sine døre for organisationer, foreninger, forbund og interessegrupper, der sorterer under ministeriet.

SSF-Formand, on Hardon Hansen, er tydeligvis på god talefod med indenrigsminister de Mazieré under Indenrigsministeriets årlige åbenthus-dag for alle foreninger under sit resortområde. Herunder også Mindretalsrådet og Mindretallenes sekretariat i Berlin.

Repræsentanter for de fire mindretal stod parate til at dele brochurer og flyer ud og er klar til at føre samtaler med de interesserede besøgende. I år blev der naturligvis gjort en del ud af at oplyse om Minority SafePack Initiative.

DIALOGFORUMNORDEN

I september 2016 var medlemmerne af DialogForumNorden på besøg i Bruxelles. Først og fremmest handlede opholdet om at sensibilisere en række danske og tyske EU-parlamentarikere for FUEN's borgerinitiativ MSPI.

På det tidspunkt havde den europæiske domstol endnu ikke givet FUEN medhold i, at også EU-Kommissionen, og ikke kun nationalstaterne, må påtage sig et ansvar for de mange nationale mindretal og mindretalssprog i EU.

Johannes Callsen, landdagsmedlem for CDU og landdagens nye mindretalskommitterede ses her med SSF's generalsekretær Jens A. Christiansen og SSF-formand Jon Hardon Hansen under et møde på Flensborghus i juli måned.

REPRÆSENTATION I MA HSH-MEDIERÅD OG ZDF FERNSEHRAT

Med udgangen af juli måned er der blevet udpeget nye repræsentanter i Hamborg/Slesvig-Holstens fælles medieråd.

Repræsentanter for de tre mindretal i Slesvig-Holsten og regionalsproget nedertysk foreslog Manfred Nissen, tidligere konsulent for Friisk Foriining, og den plattyske forfatter, Heike Thode-Scheel, til at sidde i medierådet.

En enig landdag i Kiel besluttede, at Heike Thode-Scheel skal efterfølge Elke Putzer, SSV, i medierådet, mens Manfred Nissen bliver hendes stedfortræder. Mindretallene håber på et godt samarbejde med vores nye repræsentant.

Siden den 1. juni 2016 repræsenterer dr. Karin Haug regional- og mindretalsprogene på et slesvig-holstensk mandat i ZDF's Fernsehrat (TV-råd) i Frankfurt.

TV-rådet mødes fire gange om året for at tage kritisk stilling til programindhold og programstrukturer. Karin Haugs vanskelige opgave er at styrke og synliggøre mindretalssprogene i ZDF producerede programmer.

Dette er langt fra nemt, hvilket Karin Johannsen-Boysen, som har siddet i samme råd, kan skrive under på. Problemet er, at der hos ZDF hverken foran eller bag kameraet, ej heller i de ansvarlige redaktioner findes ansatte, som behersker regional- eller mindretalssprogene.

Derudover kræver udsendelser, i hvilke der tales et chartasprog, at blive forsynet med undertekster. Disse opfattes som unødvendigt besværlige at producere i en ellers hektisk arbejds-gang.

Karin Haug har i løbet af det forgangne år besøgt Mindretalsrådet og Slesvig-Holstens mindretal og nedertysk talende og orienteret om sine opgaver i TV-rådet, om ZDF's organisationsstruktur og mediepolitiske udvikling.

SLESVIG-HOLSTENS OGTYSKLANDS MINDRETALSKOMMITTEREDE

I forlængelse af både delstatsvalget i maj og Forbundsvalget i september i år har mindretallene måttet sige farvel til Renate Schnack og Hartmut Koschyk. Begge har været yderst engagerede, kompetente og utroligt virkelystne mindretalskommitterede samt gode talsmænd og stridsmænd for mindretallenes politiske og økonomiske anliggender og krav i både Kiel, Berlin, Bruxelles og København.

I deres embedstid har de med deres kunnen, politiske tæft, store indsigt i mindretallenes forhold, håndfaste hjælp og solide netværk opnået en lang række resultater til gavn for de nationale folkegrupper og regionalsprogene. Derfor skylder ikke bare det danske mindretal, men alle medlemmer af Mindretalsrådet og DFN Renate Schnack og Hartmut Koschyk en stor tak for veludført gerning.

NY MINDRETALSKOMMITTERET

I juli måned blev landdagsmedlem i Kiel, Johannes Callsen, CDU, udpeget til ny mindretalskommitteret i Slesvig-Holsten. Johannes Callsen bestrider ikke som hans forgænger Renate Schnack hvervet ulønnet, men fortsætter med at varetage sin opgave som parlamentariker i landdagen.

Selv mener han ikke, at det er en ulempe med dobbeltrollen. Han ser det snarere som en fordel at være tæt på landdagspolitikere. Det giver ham mulighed for hurtigt og ukompliceret at drøfte mindretals-anliggender også på tværs af det politiske landskab.

Om partidisciplin kommer til at kollidere med mindretallenes interesser, som han i sagens natur er sat til at være talsmand for, må tiden vise. Men erfaringerne med Hartmut Koschyk, som har siddet i Forbundsdagen samtidig med, at han varetog opgaven som mindretalskommitteret, har ikke vist sig

som en ulempe for mindretallene, snarere tværtimod.

Johannes Callsen, 51 år, der er født og opvokset i Angel, var i slutningen af juli måned på et tiltrædelsesbesøg på Flensborghus.

Mindretallet ser frem til et godt samarbejde og regner med, at den mindretalspolitik, som regeringen fremlagde i sin rapport den 23. marts 2017 og som blev bakket op på tværs af alle partiskel, bliver fulgt.

I et interview i 'Der Nordschleswiger' udtaler Johannes Callsen, at han er interesseret i at kontinuiteten i mindretalspolitikken fastholdes og, at det grænseoverskridende samarbejde både på det kulturelle og det erhvervsmæssige område udbygges.

Delstatens ny mindretalskommittede ønskes held og lykke med opgaven. Sydslesvigsk Forening ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde.

JAMAICA-KOALITION I SLESVIG-HOLSTEN

Med det slesvig-holstenske delstatsvalg den 7. maj i år sluttede desværre

kystkoalitionens regeringstid. Alle tegn i sol og måne tydede ellers på, at den såkaldte 'Dänenampel' ville blive genvalgt.

Men CDU's spidskandidat Daniel Günther, som sidste efterår overraskende og pludseligt overtog posten som formand for de konservative efter Ingbert Liebing, formåede i løbet af mindre end et halvt år, ikke blot at indhente SPD's store forspring på næsten 8 procent, men endda at overhale socialdemokraterne med ikke mindre end godt 5 pct. på selve valgdagen.

Mindretallets parti SSV har i de sidste fem år sammen med sine koalitions partnere gjort betydelige landvinninger på det mindretalspolitiske felt til gavn for både de dansksindede, den friske folkegruppe og Sinti og Roma i delstaten.

Det vidner den rød-grønne-blå regerings 250 sider tykke mindretalsrapport, der blev drøftet i landdagen den 22. marts i år, på bedste vis om.

Glæden over den bliver ikke mindre af den kendsgerning, at samtlige partier i Kiel bakker op om regeringens mindretalsrapport.

Årsmøderne er ikke kun sommerens – men hele det danske mindretals store årfest, hvor samhørigheden med Danmark, det danske sprog og dansk kultur bliver dyrket intensivt over tre dage. I Egernförde havde en kæmpeflok af lokale musikskole-elever indstuderet en lang række danske sange og melodier, som de fremførte inden mødets hovedtaler, kultur- og kirkeminister Mette Bock gik på talerstolen.

Derfor deler jeg ikke bekymringen, at det politiske klima mellem den ny Jamaica-regeringskoalition og mindretalene skulle blive dårligere.

Jeg ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde med ministerpræsident Daniel Günther, hans mindretalskommitterede Johannes Callsen samt landdagspræsident Klaus Schlie og landdagsdirektør prof. dr. Utz Schliesky.

GENERALKONSULEN I FLENSBORG

I forlængelse af dannelsen af den ny VLAK-regering i november 2016 indgik generalkonsulstillingen i Flensborg i statsministerens ministerrokade.

I forlængelse af, at formanden for Grænseforeningen, Mette Bock, blev udnævnt til Bertels Haarders efterfølger som Danmarks ny kultur- og kirkeminister, fik Haarder tilbudt stillingen som ny generalkonsul i Sydslesvig

med tiltrædelse fra og med den 1. september 2017.

Denne disposition, som blandt andet blev begrundet med, at regeringen fremover agter at udpege personer med en politisk profil til stillinger inden for diplomatiets korps, vakte stor forargelse og frustration i det danske mindretal.

Bertel Haarder valgte at trække sit ja til stillingen tilbage efter, at han blev klar over, at den ikke var ledig. Den uheldige måde, som sagen blev håndteret på, gjorde den desværre til en tabersag for alle involverede parter.

I forbindelse med den massive omtale af sagen i de landsdækkende medier blev det tydeligt, hvor afholdt det nu tidligere generalkonsulpar var blandt sydslesvigerne.

Begge to har på hver deres måde repræsenteret Danmark i grænselandet på en yderst værdig måde. De har bi-

Sammen med sin hustru, Grethe Bay, modtog nu forhenværende generalkonsul, Henrik Becker-Christensen, et utal af sympatierklæringer og en kolossal folkelig opbakning fra alle sider af det danske mindretal, da den politiske beslutning om hans afsked blev kendt.

draget til at fremme det positive klima mellem danske og tyske i delstaten.

Samtidig har de fulgt det danske mindretals liv og færden meget tæt til stor glæde og gavn for de dansksindede i Sydslesvig. Det skal de begge to endnu engang have stor tak og ros for også på dette sted.

Derfor kan det heller ikke undre nogen, at Slesvig-Holstens ministerpræsident, Daniel Günther, overrakte Henrik Becker-Christensen 'Verdiensorden des Landes Schleswig-Holstein' som den anden dansker overhovedet.

Æren blev ham til del som en anerkendelse for hans store og fornemme indsats for det dansk-tyske samarbejde.

Ligeså vel undt og velfortjent fik generalkonsulen under afskedsreceptionen på generalkonsulatet overrakt SSF's guldnål for hans utrættelige og empatiske engagement for det danske mindre-

tal i de 19 år, han virkede i landsdelen.

I mellemtiden er stillingen blevet genbesat med en person, der ligesom forgængerer har et stort kendskab til det danske mindretal og grænselandets historiske og politiske forhold. Tidligere formand for Sydslesvigudvalget, Kim Andersen, Skanderborg, er i løbet af sommeren blevet udpeget til ny generalkonsul i Flensborg.

Med til historien hører, at Det Sydslesvigske Samråd havde sendt et brev til statsministeren, hvori man præciserede, at en væsentlig del af generalkonsulens opgave må bestå i at følge det danske mindretals virke og vilkår på tæt hold.

Dette brev svarede statsminister Lars Løkke Rasmussen på den 23. maj.

I sin skrivelse til Samrådets formand og næstformand pointerer statsministeren, at 'der er mange vigtige opgaver forude for en ny generalkonsul.

Ministerpræsident Daniel Günther (t.h.) var naturligvis blandt gæsterne, da Henrik Becker Christensen og Grethe Bay holdt afskedsreception på generalkonsulatet i slutningen af august. Til venstre for Günther ses den danske kultur- og kirkeminister Mette Bock (LA).

Det gælder ikke mindst den forestående markering af 100-året for genforeningen i 2020. Det gælder også den faste opgave som bindeled mellem det danske mindretal og Danmark samt indsatsen for at styrke de dansk-tyske relationer kulturelt, politisk og kommercielt.'

Af stillingsopslaget fremgår det da, at Samrådets ønske og forventninger er blevet hørt, idet det blandt andet hedder, at 'Generalkonsulen skal understøtte det danske mindretals aktiviteter og vilkår, herunder via synlighed og aktiv deltagelse i det offentlige rum.'

Sydslesvigsk Forening ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde i de kommende fem år og ønsker Kim Andersen og hans hustru Birte alt vel på generalkonsulatet.

SYDSLESVIGUDVALGET

I forlængelse af, at den tidligere formand for Sydslesvigudvalget, Kim An-

Nyligt afgangende generalkonsul Henrik Becker-Christensen får her overrakt SSF's guldnål af formand Jon Hardon Hansen. OVERRÆKKELSEN SKETE UNDER GENERALKONSUL-PARRETS OFFICIELLE AFSKEDSRECEPTION I AUGUST.

Danmarks nye generalkonsul i Flensborg, Kim Andersen, ses her i selskab med sin efterfølger på posten som formand for Sydslesvigudvalget, partifællen Anni Matthiesen, som her mødes med Det Sydslesvigske Samråd på Flensborghus for allerførste gang.

dersen, er blevet udpeget til general-konsul, har kulturminister Mette Bock udnævnt folketingsmedlem for Venstre Anni Matthiesen, Grindsted, til ny formand.

Hun har et godt kendskab til grænse-landet og mindretalsforhold. Hun er medlem af Kontaktudvalget for det tyske mindretal i Nordslesvig og er blandt andet Venstres børneordfører og undervisningsordfører. Sydslesvigsk Forening ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde med hende. Sydslesvigudvalget virker som et bindeled mellem det danske mindretal og Folketinget og de danske myndigheder. Siden 1923 har hovedparten af statens bevillinger til det danske kulturelle arbejde i Sydslesvig ligget i Undervisningsministeriets regi.

Fra og med 1923 havde Undervisningsministeren retten til at udpege medlemmerne efter indstilling til det, der indtil den 1. april 2010 hed 'Udvalget vedrørende Danske Kulturelle Anliggender i Sydslesvig'.

Efter regeringsrokaden 2016 ønskede den nyudnævnte kulturminister Mette Bock at få Sydslesvigbevillingen ind under sit ministerium. Det fik hun, og siden da er det hende, der udpeger formanden for Sydslesvigudvalget.

Da statsmidlerne gives til netop kulturelle anliggender, er det nærliggende at flytte Sydslesvigbevillingen fra Undervisningsministeriet til Kulturministeriet.

I forlængelse af budgetforhandlingerne fik SSF desværre afslag på renoveringsmidler til Mindretallenes Hus, Slesvighus' 3. byggefase og renoveringen af Skipperhuset i Tønning. Til gengæld blev der bevilliget 1 million danske kroner til nyopstilling af udstillingen om Danmarks arkæologi på Danevirke Museum.

BÅNDENETIL DANMARK

Hvert år i november drager en større delegation af sydslesvigere på Folketingstur til København, hvor Folketingets formand blandt andet byder på en frokost. Her fra sidste års Folketingstur.

Hvert år i november rejser en større delegation af sydslesvigere på Folketingstur til København, hvor Folketingets formand blandt andet byder på en frokost. Her fra sidste års Folketingstur.

det officielle Danmark understreger de tætte bånd, der er mellem mindretallet og moderlandet.

Folketingets formand Pia Kjærsgård, Danmarks højeste repræsentant næst efter Dronningen, serverer en frokost på Christiansborg og bekræfter i sin tale rettet mod delegationen, at Danmark fortsat holder fast i de dansksindede syd for grænsen. Den hjertelighed og familiære stemning, der strømmer os i møde ved denne årlige komsammen, er nøjagtig den varme og den menneskelige støtte, der giver kræfter og mod til at fortsætte engagementet og virket for en levende danskhed i Sydslesvig.

Der er bånd af forskellig natur mellem Danmark og mindretallet. Det være sig de sproglige, de kulturelle, de menneskelige, de familiære, de historiske, de juridiske og de økonomiske bånd.

Om to år markeres 100-året for Genforeningen. Den aktuelle grænse ligger fast. I et muntert og ironisk øjeblik fantaseres og drømmes der på begge si-

Sammen med prorektor Lykke Friis ved Københavns Universitet, var et af årets trækplastre i Sydslesvig-teltet under sommerens Folkemøde på Bornholm den danske ambassadør i Tyskland, Friis Arne Petersen, som i øvrigt til stede alle fire dage og en aktiv tilhører under de fleste af arrangementerne i Sydslesvig-teltet.

Anette Neumann, Kirsten Futtrup og Gitte Hougaard-Werner spredte en masse god stemning i Sydslesvig-teltet med deres mange festlige og kreative indslag. Her som morgenfriske sanglærker, der synger for til morgensang.

der af den dansk-tyske grænse om, at Sydslesvig måtte blive genforenet med Danmark.

Men det er ikke ved geopolitiske forandringer, at genforening sker i dag. Men derimod, når Folketinget fremsætter og vedtager love, som gælder i Sydslesvig.

Eksempelvis er Sydslesvigloven den første danske lov, der gælder uden for rigets grænser. Muligvis er den næste på vej. Det overvejes at vedtage en undtagelsesbestemmelse i indfødsretsloven, der skal give dansksindede tyske statsborgere bosiddende i Sydslesvig adgang til at få det danske statsborgerskab.

En sådan undtagelsesbestemmelse ville være med til at styrke båndene mellem Danmark og Sydslesvig og samtidig virke genforenende, uden at grænsen flyttes en meter.

Også en undtagelsesbestemmelse omkring reducere af folkepension for rigsdanskere bosiddende i Sydslesvig ville styrke sammenholdet og det danske arbejde hernede.

Dansk lovgivning gældende i Sydslesvig for sydslesvigere såvel som for rigsdanskere bosiddende hernede er med til at bygge bro hen over den grænse, der skiller Danmark fra dens såkaldte forhave.

FOLKEMØDE

Folkemødet på Bornholm finder sted hvert år i uge 24 i Allinge. Over 100.000 mennesker besøgte igen i år Folkemødet, der er en påmindelse om, 'at det åbne danske demokrati er værd at værne om og påskønne.'

I samarbejde med Grænseforeningen og Sydslesvigudvalget havde SSF udarbejdet et mere bredt, alsidigt og interessant debatprogram i Sydslesvig-teltet, som atter var placeret på Cirkuspladsen lige ved siden af Folkemødets hovedscene. Langt de fleste debattmøder var SSF og Grænseforeningen ansvarlig for. Men som en for-

nyelse var mindretallets øvrige organisationer i år inddraget i programmets udformning. Således stod

Centralbiblioteket, Sundhedstjenesten, Flensborg Avis, SdU samt DKS for en række programpunkter.

Takket være Sydslesvigudvalgets bevilling af projektmidler på ca. 2 millioner danske kroner for årene 2017 – 2020 til finansiering af SSF's og Grænseforeningens engagement på Folkemødet, er der de næste par år råd til at sende en større delegation af sydslesvigere til Bornholm.

Det øger naturligvis mindretallets synlighed på Folkemødet, når 40 unge gymnasieelever fra Duborg-Skolen og A. P. Møller Skolen samt 20 kulturambassadører og 50 repræsentanter for de danske foreninger møder op i Allinge i fire dage.

Arrangementerne i Sydslesvig-teltet var stort set rimeligt velbesøgte. Men man må nok erkende, at det mere er de kendte navne og kontroversielle politikere og personligheder, der trækker end selve emnerne.

Det var især prorektor ved Københavns universitet, Lykke Friis, og Danmarks ambassadør Friis Arne Petersen i Berlin, der drøftede Tysklands rolle i den europæiske og globale kontekst, der trak flere mennesker, end der var plads til i teltet.

Generelt set må man konstatere, at der deltog langt flere til vore debatarangementer end i årene før.

De kreative medlemmer af SSF's forretningsudvalg Gitte Hougaard-Werner, Kirsten Futtrup og Anette Neumann, brugte mange timer på sammen med hjælpere at producere lanterner til et lanterneløb lørdag aften gennem Allinge.

Med sang og musik og elektrisk lys i lanterneerne vakte mindretallet stor opsigt blandt folk i byen, som dog ikke blev klar over, hvad vi var for en størrelse, idet der manglede et banner i front af optoget med ordene 'Det danske mindretal i Sydslesvig'.

Skal der siges nogle kritiske ord om politikfestivalen, må man konkludere, at det ikke er det almindelige folk, hr. og fru Jensen, der dukker op til Folkemødet.

Det er derimod Danmarks politiske og intellektuelle elite, erhvervslivet, brancheorganisationer, folkelige og kirkelige foreninger, interesseorganisationer, mediebranchen over en bred kam og en lang række lobbyister.

Har man fire år i træk været på Bornholm i uge 24, er det iøjnefaldende, at det er de samme mennesker, der står og debatterer med hinanden i forskellige kombinationer i forskellige telte om de samme forskellige emner foran det samme publikum med de samme debativrige spørgere og kommentatorer år efter år. Derfor hører man flere ryster udtale, at fire dage på Folkemødet er mere end rigeligt, to dage ville være tilstrækkeligt.

Folkemødet har ikke den folkelige appel. Alene rejsen til og opholdet på øen er ikke billig. Bortset fra, at man skal være hurtigt ude, vil man have en plads til bilen på færgen og et tag over hovedet i nærheden af Allinge. Når der så samtidig bydes på et indholdsmæssigt højtravende program, er det småt med den brede befolknings interesse.

Når det er sagt, er og bliver Folkemødet for mindretallet en fortrinlig lejlighed til at italesætte mindretals-anliggender blandt de mange forholdsvis ukyndige rigsdanskere. Denne synliggørelse af vores eksistens i en bredere offentlig sammenhæng må ikke undervurderes.

Endelig drager vi stor nytte af, at vores tilstedeværelse giver rig lejlighed til under afslappede former at føre samtaler med folketingspolitikere, foreninger og vore landsmænd i det hele taget.

Det danske mindretal indgår som en selvfølgelig del i den rigsdanske verden politisk, kulturelt, sprogligt og ikke mindst nationalt. De snart 100 år gamle tætte bånd hen over grænsen vidner om vores selvforståelse som en

naturlig del af det danske folk. Vores repræsentation på Folkemødet i Allinge understreger denne selvpfattelse.

GENFORENINGEN 2020

100-året for markeringen af Sønderjyllands genforening med kongeriget Danmark skal fejres som en stor national begivenhed i 2020 på den egentlige genforeningsdag den 11. juli.

Det var den dag, da kongen og den kongelige familie mødtes med sønderjyderne og fejrede genforeningen sammen i Kongeskansen på Dybbøl.

Men genforeningen vil også blive markeret ved mange arrangementer på både lokalt og regionalt plan i Region Syddanmark, Sønderjylland og i Sydslesvig.

For at koordinere de mange markeringer i 2020 blev der den 13. september 2016 nedsat et præsidium på 15 medlemmer, der har ansat den tidligere overborgmester i Flensborg, Simon Faber, som projektleder.

Medlemmer af præsidiets er:

- Formand Thomas Andresen, borgmester Aabenraa kommune
- Kim Andersen, regeringsrepræsentant
- Stephanie Lose, regionsrådsformand
- Jørn Pedersen, borgmester Kolding kommune

Allerede nu er forberedelserne godt i gang til 100-året for genforeningen i 2020, hvor der for alvor bliver grund til at kippe med fanen og sende Dannebrog på langfart.

- Egon Fræhr,
borgmester Vejen kommune
- Jesper Frost Rasmussen, viceborgmester Esbjerg kommune
- H.P. Geil,
borgmester Haderslev kommune
- Erik Lauritzen,
borgmester Sønderborg kommune
- Henrik Frandsen,
borgmester Tønder kommune
- Jens Andresen, formand for Grænseforeningen
- Hans Schultz Hansen, formand for Historisk Samfund for Sønderjylland
- Jon Hardon Hansen,
formand for Sydslesvigsk Forening
- Hinrich Jürgensen, formand for Bund Deutscher Nordschleswiger
- Jens Møller, formand for Museum Sønderjylland
- Mads Clausen,
repræsentant for erhvervslivet

Derudover er der nedsat en statslig styregruppe, der har deltagelse fra Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Kulturministeriet og Undervisningsministeriet, hvis formand er Steen Kyed, mens Steffen Bang er sekretær.

Styregruppen vil understøtte præsidiets arbejde og sikre en tæt koordinering med præsidiet. Styregruppen vil endvidere skulle påtage sig koordinering med Folketinget, Kongehuset, mindretallene og udenlandske regeringer, ikke mindst den tyske.

Dets kommissorium slår fast, at regeringen ønsker at fejre 100-året for Genforeningen og sikre, at det bliver en national begivenhed.

Sydslesvigsk Forening har en del forventninger til 2020. Selvfølgelig vil Årsmødet i weekenden den 19. - 21. juni blive markeret på en ekstraordinær

Sydslesvig-konferencen på Jaruplund Højskole i februar gav blandt andet anledning til tanken om decideret Sydslesvig-kanen, som Det Sydslesvigske Samråd har taget til sig og nu arbejder videre med.

måde, ikke mindst også fordi mindretallets kulturforening under navnet Den Slesvigske Forening blev oprettet den 26. juni 1920 for 100 år siden.

I den anledning har Mogens Rostgaard Nissen, leder af Forskningsafdelingen på Dansk Centralbiblioteket, ansvar for udgivelsen af en jubilæumsbog om SSF's virke for danskheden i Sydslesvig.

Bogen vil ikke være et kronologisk historisk værk om kulturforeningens arbejde i mindretallet gennem tiderne, men en tematisk fremstilling af overordnede emneområder om national identitet, mindretallets selvforståelse, sprogdebat, SSF's kulturelle og politiske opgaver etc.

Naturligvis skal 2020 også markeres sammen med den tyske flertalsbefolkning på både kommunalt, amts- og landsdelsplan.

Det er Sydslesvigsk Forenings håb, at SSF og BDN lykkes med en ansøgning, der stiler efter, at det dansk-tyske grænseland og det fredelige og frugtbare samliv mellem mindretal og flertal anerkendes som immateriel verdenskulturarv af UNESCO i forbindelse med markeringerne i 2020.

Endelig er det SSF's ønske, at alle økonomiske detaljer omkring Mindretallets Hus til genforeningsåret er faldet på plads således, at fredsprojektet i Flensborg i 100-året kan se positivt på en realisering.

På tysk side er man ikke så langt med forberedelserne. Men der er tale om at oprette et tilsvarende tysk præsidium med landdagspræsident Klaus Schlie som formand.

Under alle omstændigheder kan vi se frem til, at 2020 bliver et meget begivenhedsrigt år i det dansk-tyske grænselands historie.

SAMRÅDET

Christianslyst: I det forgangne år har Samrådet beskæftiget sig med det lukningstruede kursuscenter Christians-

lyst, som desværre i de sidste mange år har genereret et stort underskud på SdU's budget, hvorfor ungdomsforeningen ønskede at frasælge bygningen.

Protesterne mod et salg af ejendommen har været store, ikke mindst fra Grænseforeningens side, hvis medlemmer regelmæssigt benytter centret til kursus- og foredragsvirksomhed.

Indtil videre er kursusejendommen sikret økonomisk frem til 2018, takket være finansiel støtte fra Sydslesvigudvalget og Grænseforeningen samtidig med, at Skoleforeningen fremover vil booke sig ind på Christianslyst langt mere end hidtil.

Sydslesvigudvalget er blevet søgt om yderligere midler til dækning af stedets underskud for årene 2019 og 2020. Det har man fået afslag på med henvisning til, at budgetter drøftes år for år.

I øvrigt har gæsteværelsesudvalget været rundt i Sydslesvig for at kigge på alternative gæsteværelser på blandt andet Tydal, Skipperhuset, Slesvighus og Ungdomskollegiet i Flensborg. Men ingen af disse ejendomme har mulighed for at huse så store grupper og skoleklasser som Christianslyst.

Status ifølge SdU er, at Christianslyst p.t. kører mod alle forventninger fint hele vejen rundt. Bygningen står dog fortsat til salg for ca. 2,75 mio. euro.

DOBBELT STATSBOGERSKAB

På et formandsgruppemøde under Samrådet gav man hinanden håndslag på, at man sammen med Udlændinge- og integrationsministeriet, Indfødsretsudvalget, Sydslesvigudvalget og Folketinget vil udarbejde kriterier for en undtagelsesbestemmelse i den danske indfødsretslov, der åbner op for, at dansksindede tyske statsborgere bosiddende i Sydslesvig kan opnå dansk statsborgerskab.

Denne proces vil Samrådet gå mere detaljeret ind i i løbet af det kommende efterår.

SYDSLESVIG-KONFERENCE OG KANONUDVALG

Ifølge den ny samarbejdsaftale forpligter Samrådet sig til at invitere mindretallets medlemmer til en årlig Sydslesvig-konference. Den blev også i 2017 afholdt på Jaruplund Højskole.

Desværre må man konstatere, at den ønskede målgruppe, som Samrådet ønsker at komme i dialog med, mindretallets medlemmer, ikke dukker op til konferencen.

På programmet i år stod Samrådsformands årsberetning og undertegnedes oplæg om mindretallets mission og vision samt drøftelse af disse.

Efter middagspausen var Skoleforeningen ansvarlig for oplæg, workshops og diskussion om mindretallets sprogpolitik.

I forlængelse af konferencen er der blevet nedsat et kanonudvalg, som på grundlag af drøftelserne på højskolen den 4. marts skal samle trådene og tankerne, som kommer til at udgøre et bidrag til mindretallets ikke Danmarks-kanon, men Sydslesvig-kanon. I udarbejdelsen af denne kanon, der skal formulere sine bud på mindretallets selvforståelse, værdier, mission, vision, identitet og sprogpolitik, skal ikke kun Samrådets medlemmer men i langt højere grad mindretallets basis inddrages, som det har været tilfældet med indsamlingen af immaterielle danske værdier i forbindelse med Danmarks-kanon projektet sidste år.

Alle er med andre ord opfordret til at give deres besyv med, når det handler om at definere de dansksindedes kulturværdier, mindretalsidentitet, nationale ståsted, historiske og eksistentielle rødder og forholdet til det tyske og flertalssamfundet i al almindelighed.

Mindretallets mission er bevarelsen og fastholdelsen af danskheden i Sydslesvig. Hvordan kan den sikres, styrkes og levendegøres i en tysk domineret kontekst også i de kommende 100 år?

Hvorledes ser derfor mindretallets vision ud for de næste generationer? Hvad er det for en danskhed, mindretallet kommer til at leve på, leve for og leve af i fremtiden?

Sydslesvig-kanon skal hverken være en kunst-, historie- eller politik-kanon, men en kultur-kanon. Ved hjælp af en postkortkampagne vil kanon-udvalget nå ud til så mange medlemmer af mindretallet som muligt. Et postkort, på hvilket man kan skrive sine tanker om sydslesvigernes kulturelle værdier og særheder, og sende ind til Flensborg-hus.

Udvalget præsenterer en Sydslesvig-kanon for offentligheden på den kommende Sydslesvig-konference i 2018, hvor der vil være åbent for tilføjelser.

Denne rapport, som er udfærdiget på foranledning af Sydslesvigsk Forening, dokumenterer, at det danske mindretal i Sydslesvig hvert år beriger det danske samfund med små 225 millioner kroner, mindst!

Uden mad og drikke ... En hurtig kop kaffe og en bid brød, før Sydslesvig-udvalgets formand, Kim Andersen, længe før vervet som generalkonsul i Flensborg kom i spil.

KOMMUNIKATIONSNETVÆRKET – MSPI OG 'OPLEV SYDSLESVIG'

Kommunikationsnetværket under Samrådet er for tiden optaget af to projekter.

Samrådet har bedt det om at udarbejde en indsamlingsstrategi, der går ud på at lave en handlingsplan for ind-

samling af underskrifter til det europæiske borger-initiativ MSPI.

Det er ikke nogen nem opgave at samle 1 million underskrifter. Men det er heller ikke nemt at samle cirka 77.000 underskrifter i Tyskland.

Derfor er det bydende nødvendigt, at mindretallet i fælles flok løfter opgaven og tager et seriøst ansvar for at samle underskrifter blandt vore foreningers og organisationers medlemmer. Det er der kun tid til indtil den 3. april 2018.

Derudover er kommunikationsnetværket i gang med at realisere et fælles projekt under sloganet 'Oplev Sydslesvig'.

Det handler frem for alt om at oplyse om mindretallet og grænselandet, men også om at synliggøre og markedsføre mindretallets og Sydslesvigs særegenheder, historie, historiske steder og mindesmærker.

Der oprettes en portal på internettet, der bliver indgangen til det sydslesvigske univers for især rigsdanskere.

Begunstiget af særdeles godt vejr - og forskellige nyskabelser - var der betydeligt flere mennesker end forventet under det store friluftsmøde i Flensborg.

Den skal gøre mennesker nysgerrige på grænselandets verden ved at tilbyde forskellige oplevelsespakker, der indebærer personlige møder mellem sydslesvigere og rigsdanskere, besigtigelse af landsdelens fortrinligheder af historisk, kulturel, mindretalspolitisk eller landskabelig art.

MØDE MED KULTURMINISTEREN

Kulturminister Mette Bock ønskede i forbindelse med Årsmøderne at hilse på Samrådet.

På mødet blev hun af medlemmerne kort orienteret om de aktuelle sager foreningerne og organisationerne er beskæftigede med. Mødet sluttede med en frokost og uformelle rundbordssamtaler.

VI GØR DANMARK RIGERE

Analysevirksomheden Moos-Bjerre & Langes undersøgelse for SSF viste, at danske sydslesvigere, der flytter til Danmark for at studere, genererer en merværdi for det danske samfund.

Rapporten dokumenterer, at Danmark netto kan høste et bidrag til sta-

ten og de offentlige finanser på 226 mio. kr. efter, at udgifter til SU, sundhed og uddannelse er trukket fra.

Men den årlige nettoværdi for det danske samfund som helhed udgør 465 millioner danske kroner, når man fra den samlede værdiskabelse fratrækker omkostningerne på i alt 187 millioner danske kroner, som svarer til udgifterne på SU, uddannelse og øvrige træk på velfærdsstatens ydelser.

Det er fint at blive bekræftet i det, vi allerede ved på forhånd, at sydslesvigerne bidrager positivt til den danske samfundsøkonomi. At den genererede merværdi viser sig at udgøre mere end det, den danske stat årligt bevilliger til det danske arbejde i Sydslesvig, er dog forbløffende.

Men det er vigtigt at fastholde, at forholdet mellem mindretallet og Danmark ikke handler om økonomi og penge, men om en historisk, kulturel, sproglig og national samhørighed.

Hvad vi i grunden også vidste og nu igennem analysen får bekræftet er, at sydslesvigere med deres dobbeltblik, tosprogethed og fortrolighed med to kulturers egenart er en attraktiv arbejdskraft på det danske arbejdsmar-

Det store fremmøde til friluftsmøderne skyldes blandt andet, at de danske børnehaver i Flensborg i stor stil deltog i løjerne, og så skulle far og mor og bedsteforældre naturligvis også med.

ked. Derfor er arbejdsløsheden blandt danske sydslesvigere i Danmark lavere end udlændinges og rigsdanekeres.

Rapporten er også interessant læsning og et vigtigt bidrag til den evigt tilbagevendende sprogdebat, idet flere af de adspurgte sydslesvigere i Danmark peger på, at det danske sprog er helt afgørende for selve opretholdelsen af mindretallet i Sydslesvig. Hvorfor? Fordi sproget helt essentielt og balsalt forbinder og knytter mindretallet til vore landsmænd nord for grænsen.

ÅRSMØDERNE

Årsmøderne har dette år ligesom alle foregående år være vellykkede. Det gode vejr gjorde sin del til at trække utroligt mange folk af huse, ikke mindst til de tre friluftsmøder om søndagen. Ikke kun det gode vejr, men især den omstændighed, at Skoleforeningens børn og elever aktivt var inddraget i årsmøde-programmet, var årsag til det store fremmøde.

Årsmøderne er med til at manifestere danskheden i Sydslesvig både indad- som udadtil. De er med til at bekræfte og styrke båndene mellem mindretallet og det officielle såvel som det folkelige Danmark.

En vigtig knude i båndet til Danmark er det danske sprog, for det er netop det danske sprog, der i ganske særlig grad binder sydslesvigeren sammen med rigsdanskeren. Det er sydslesvigerens hjertesprog, der i mødet med danskerens modersmål binder den sløjfe, der skaber samhørigheden hen over grænsen.

At tale det danske sprog ikke af tvang og ikke af uvilje, men af glæde, lyst og vilje er essentielt, fordi sproget er nøglen ind til den verden, vi vil leve og færdes i i Sydslesvig, nemlig den danske.

Hvis ikke vi værner om det danske sprog i landsdelen ved at tale det, dér hvor vi kan, og hvor vi burde, bliver vores tilværelse automatisk fattigere.

For der går en dimension tabt, når det danske sprog ikke benyttes, men ignoreres.

Sproget er døren ind til den danske folkeånd og folkesjæl. Døren ind til den danske humor og omgangstone. Døren ind til den danske kultur og identitet.

FORENINGSUDVIKLINGEN

Foreningsudviklingen har stået på dagsordenen i forårets distrikts- og amtsgeneralforsamlinger. For at målrette og motivere diskussionen på disse møder, havde Tænk tanken formuleret en række spørgsmål til drøftelse.

Resultatet af diskussionerne har amtskonsulenterne samlet til brug i det videre forløb i Tænk tankens arbejde. Materialet er blevet struktureret i tre fokusområder.

1. LANDSMØDET OG BESTYRELSE SARBEJDET

Der er fremkommet flere forslag til at forny landsmødet. Blandt andet ønsker man, at der afsættes tid til diskussionsrunder i mindre grupper. At man ikke længere sidder amtsvis ved bordene, men blandet for på den måde at komme i kontakt med hinanden på tværs af amtsgrænserne. Derudover kunne man tænke sig at udveksle erfaringer ved at høre om den 'gode historie',

Løssluppen stemning blandt paneldeltagere under det traditionelle lørdags-debatmøde på Flensborghus ved sommerens årsmøder.

med andre ord om foreningstiltag, der har været en succes.

I forhold til det strukturerede arbejde foreslås et mere åbent og fleksibelt bestyrelsesarbejde, der giver plads til, at nye nemt og ukompliceret kan komme til.

At ikke-valgte løfter opgaver for bestyrelsen i form af nye arrangementer af personlig interesse for derved at give mulighed for at snuse til det frivillige ulønnede arbejde.

2. INTERN KOMMUNIKATION OG SAMARBEJDE

Under dette punkt ønskes nyt fælles informationsmateriale om SSF stilet mod forældre i institutionerne. PowerPoint præsentationer, introfilm og lignende. Desuden er der et ønske om en fælles optagelsesblanket, der kommunikerer ud til folk, at SSF er én forening.

3. 'DE UNGE' OG 'DE NYE' I MINDRETALLET

Medlemmerne på generalforsamlingerne har ytret et stort ønske om at

komme i kontakt med de unge elever, der har været på efterskoleophold i Danmark.

De er den kommende generation af frivillige i foreningsarbejdet. Her tænkes der på at tilbyde kulturarrangementer, der stiler mod deres aldersgruppe. Det overvejes at oprette en ungdomsafdeling under SSF, ligesom Grænseforeningen netop har startet en GFU.

Endelig gælder det i tæt samarbejde med Skoleforeningen via familiesprogkurserne at integrere de nye medlemmer af mindretallet i den sydslesvigske verden og hverdag.

Det er klart, at foreningsudviklingen er en opgave, der konstant vil udfordre SSF's bestyrelser og medlemmer. I denne udvikling indgår også kulturforeningens struktur. Spørgsmålet er, om den nuværende struktur endnu er tidssvarende eller om den ikke bør nytænkes på både distrikts- og amtsplan. Det er, hvad Tænketanken lægger op til i det kommende år.

Efter cirka 30 års virke stoppede Bernd Engelbrecht i slutningen af 2016 som kommunikationschef ved Sydslesvigsk Forening. Her et sidste farvel med knus og kage sammen kollegerne i Dansk Generalsekretariat på Flensborghus.

SSF'S FORSAMLINGSHUSE

Med sine omkring 40 forsamlingshuse har SSF en stor økonomisk men også indholdsmæssig udfordring. Langt de fleste af vore kulturhuse trænger til at blive renoveret og moderniseret, så de lever op til tidens krav. Ejendommene er ikke af nyere dato, hvorfor de mest nødvendige renoveringsudgifter alene anslås til at beløbe sig på rundt regnet 1 mio. Euro.

Samtidig må der fortsat kigges på, hvorvidt nogle forsamlingshuse grundet en svag udnyttelsesgrad bør lukkes eller gøres tilgængelig for flere brugergrupper fra eksempelvis flertals-befolkningen.

Nogle enkelte forsamlingshuse ligger så tæt på hinanden, at det her kunne tænkes at lukke et mødested og derved udnytte synergieffekten ved at flere distrikter bliver bruger af samme kulturhus.

JUBILÆER I SSF

I løbet af det forgangne år har foreningen kunnet fejre en række jubilæer af

forskellig slags. De to distrikter Munkbrarup-Ves og Dannevirke har kunnet markere deres 70-års jubilæer.

Desforuden har Holtenå forsamlingshus fejret sit 60-års jubilæum såvel ligesom Det Danske Hus i Sporskifte har festligholdt 10-året for indvielsen af kulturhuset.

Der ønskes hjerteligt tillykke med jubilæerne.

FARVEL

I det forgangne år har foreningen sagt farvel til flere medarbejdere. Den 1. november kunne ansatte og medlemmer tage afsked med SSF's mangeårige pressechef Bernd Engelbrecht ved en reception på Flensborghus.

Afsked måtte foreningen også tage med Flensborg bys amtskonsulent Viggo Petersen, som gik på pension i februar måned.

Endvidere blev der sagt farvel til Friisk Foriinings amtskonsulent Manfred Nissen den 30. september 2016 i Bredsted på Friisk Hüs.

Der skal lyde en stor tak til de tidligere medarbejdere for deres indsats

I starten af 2017 blev der holdt officiel afskedsreception for Viggo Petersen, by-konsulent ved SSF Flensborg By gennem små tyve år.

for danskheden og de nationale frisere i Sydslesvig.

TAK

Der skal lyde en stor tak til Sydslesvigsk Forenings og mindretallets trofaste samarbejdspartnere, venner og netværk på både den danske og tyske side.

Det må understreges, at det danske mindretal i Sydslesvig, sammenlignet med tre øvrige nationale mindretal i Forbundsrepublikken, er meget privilegeret i den forstand, at man har et fædreland, der støtter de dansksindede immaterielt og materielt 100 pct. Det er en daglig glæde at mærke den solidaritet, der kommer til udtryk i det medlevende engagement, der strømmer os i møde fra både det officielle og det folkelige Danmarks side.

Det er en vigtig og uundværlig livline for danskheden i Sydslesvig, som snart har eksisteret i 100 år hen over den dansk-tyske grænse.

De meget tætte politiske, kulturelle, familiære og venskabelige bånd mellem vore landsmænd og os hen over

grænsen bygger på en fælles historie, der uadskilleligt knytter rigsdanskere og dansksindede sammen.

Det kan der ikke siges tak nok for både i retning af regeringen i København, Folketinget og det danske kongehus. Ligesom der ikke hyppigt nok kan takkes for det gode og tillidsfulde samarbejde og samliv med Grænseforeningens ledelse, ansatte, medlemmer og venskabsforbindelser.

Ved navns nævnelse vil jeg godt endnu engang fremhæve de fire mennesker, der igennem de seneste mange år lidenskabeligt har engageret sig ikke kun i det danske mindretals, men også i grænselandets tre øvrige mindretals anliggender.

De fire aktører har i år forladt den mindretals-politiske scene for at nyde deres otium. Her tænker jeg på generalkonsulparret Henrik Becker-Christensen og fru Grethe Bay, der i 19 år har fulgt de danske i Sydslesvig meget tæt og hjulpet med råd og vejledning, når det ønskedes.

Men også de to mindretalskommitterede for delstaten Slesvig-Holsten Renate Schnack og for forbundsrepu-

Mercedes-entusiasten Kay von Eitzen tiltrådte 1. februar som ny bykonsulent ved SSF Flensborg by efter Viggo Petersen.

blikken Hartmut Koschyk skylder mindretallene en stor tak.

Sammen med dem er der i de forgangne år opnået betydelige mindretalpolitiske landvindinger til gavn for alle fem mindretal i Tyskland og Danmark.

Der skal også lyde en stor tak til regeringen i Kiel, landdagspræsident Klaus Schlie og myndighederne i vores herbergsstat, som kulturforeningen og mindretallet i det hele taget står i daglig kontakt med. Der er fundet en melodi og en tone mellem flertal og mindretal som gør, at samarbejdet er præget af åbenhed, velvilje og venskabelighed.

Endvidere skal der lyde en tak til generalsekretæren og alle hans medarbejdere på Flensborghus samt ude i amtssekretariatene.

Nørregade 76 er og bliver Sydslesvigsk Forenings maskinrum, ud fra hvilket alle tråde og netværk spindes udad- som indadtil til gavn for hele SSF's medlemsskare, men også til gavn for alle andre mindretalsorganisationers medlemmer.

Endelig skal SSF's mange amts- og distrikts-bestyrelsesmedlemmer takkes for deres ihærdige og utrættelige frivillige indsats for det danske arbejde ude i det ganske land.

Uden deres engagement ville danskheden i Sydslesvig ikke være så levende, som den er blandt foreningens små 15.000 medlemmer.

Foreningslivet siges at være ved at dø ud. I Sydslesvig er foreningslivet og foreningsarbejdet langt fra på vej ud af folks verden og bevidsthed.

Tværtimod viser vort mindretal, at Foreningsdanmark trives takket være de mange ildsjæle både indenfor og udenfor bestyrelserne.

Hjertet i mindretallet er de dansk-sindede, der ude i lokalområderne både i overført og i konkret forstand hejser Dannebrog hver dag og dermed offentligt lever og bekender sig til deres nationale identitet samtidig med, at de er fuldt integrerede i et samfundsliv præget af flertalsbefolkningen.

Først på året deltog SSF sammen med Grænseforening på historiefestivalen Historiske Dage i København.

Sydslesvig Forening er også på Bornholm plejer vi også faste udstillere på Rejsemesen i Messecenter Herning i gode debattmøder og diskussionen under teltdugen.

Og i det store Sydslesvig-telt under Folkemødet i Allinge

Kontakten til Christiansborg er altid vigtig

Af generalsekretær
Jens A. Christiansen

Sydslesvigsk Forenings tilstedeværelse på Christiansborg giver det danske mindretal mulighed for at orientere danske politikere direkte om det danske mindretals og grænse-landets aktuelle situation og udfordringer, samt at formidle den historiske baggrund for båndene mellem Danmark og Sydslesvig.

SSF følger det daglige politiske arbejde og navnlig de sager, der på den ene eller anden måde berører Sydslesvig.

Af særlige emner i 2017 har selvfølgelig været delstatsvalget i maj og forbunds-dagsvalget i september. Inte-

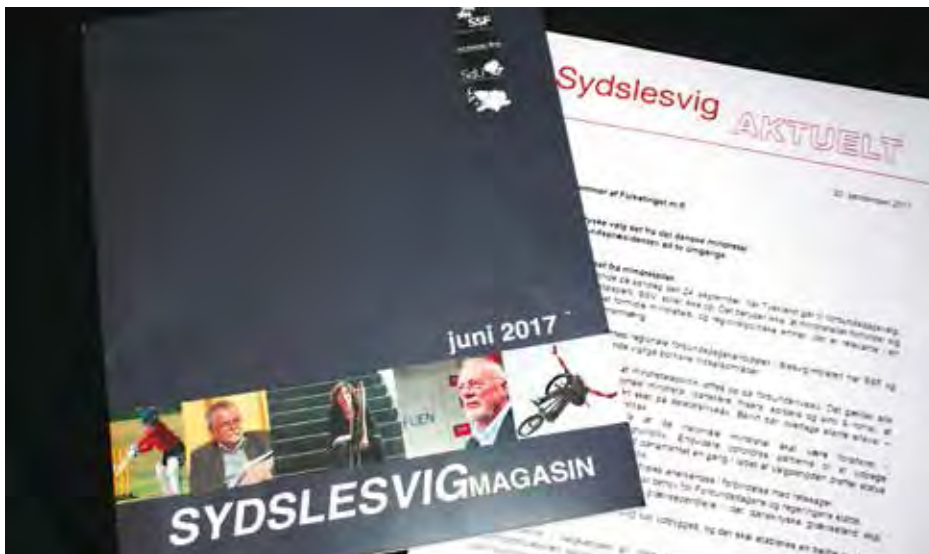
ressante analyser er blevet omtalt, og europæiske mindretalstemaer har ligeledes været højt oppe på dagsordenen.

Kontakten til politikere på Christiansborg og embedsmænd på Slotsholmen plejes gennem samtaler og møder.

Ligeledes er nyhedsbrevet 'Sydslesvig Aktuelt' og bladet 'SYDSLESVIG-magasinet' vigtige kommunikationsplatforme for SSF.

Udsendte indgår endvidere i relevante projekter og besøgsarrangementer i Sydslesvig.

Dertil kommer tilrettelæggelse af mindretallets deltagelse i Kulturnatten på Christiansborg og afvikling af debat-arrangementer ved folkemødet på Bornholm i samarbejde med Grænseforeningen.

Via Sydslesvig-Magasinet og vores digitale nyhedsbrev Sydslesvig Aktuelt holder vi løbende vores politiske netværk på Christiansborg orienteret om væsentlige og aktuelle forhold blandt mindretallet her i Sydslesvig.

TYSKLANDS MINDRETALS- KOMMITTEREDE I KØBENHAVN

I december 2016 arrangerede SSF sammen med Bund Deutscher Nordschleswiger et besøg i København for mindretalskommitterede Hartmut Koschyk.

Der blev afholdt møder på Christiansborg, herunder ikke mindst et besøg hos Folketingets formand, Pia Kjærsgaard.

Et andet højdepunkt var mødet hos departementschef Christian Kettel Thomsen i Statsministeriet. Koschyk mødte også Tysklands ambassadør og aflagde et besøg hos Grænseforeningen og Dansk-Tysk Handelskammer.

Et meget vellykket besøg, der også bød på en afstikker til det tyske mindretals kollegium i Hellerup.

Alt i alt et program, der satte grænselandet og dansk-tyske forhold i relief.

Hartmut Koschyk var begejstret over besøget på Christiansborg og glædede sig over en fælles dansk-tysk forståelse af grænselandet som en positiv inspiration for Europa.

DOBBELT STATSBOGERSKAB

Som bekendt har SSF gennem flere år arbejdet målrettet på, at sydslesvigere bosat i Sydslesvig får mulighed for at erhverve dansk statsborgerskab ved siden af det tyske.

Venstre-regeringen indgik 2015 i forbindelse med lov om dansk dobbelt statsborgerskab en bred politisk aftale, hvor der i en passus lægges op til en nærmere undersøgelse af denne mulighed.

Forudgående politiske sonderinger peger på, at der er en bred politisk opbakning til spørgsmålet, og at der skal findes en balance mellem entydige og rimelige kriterier for dokumentation af den enkelte sydslesvigers tilknytning til dansk sprog og kultur.

SSF's udspil er ikke udtryk for en forældet nationalpolitisk position vendt mod vore tyske venner. Der er tale om et anliggende, der tværtimod udspringer af en positiv forståelse for et åbent samarbejdende dansk-tysk grænse-land, hvor det burde være helt natur-

Sammen med BDN (hovedorganisationen for det tyske mindretal i Danmark) inviterede vi i december måned den tyske mindretalskommitterede Hartmut Koschyk på en vellykket tur til København, hvor han blandt andet mødte Folketingets formand, Pia Kjærsgaard og besøgte det dansk-tyske handelskammer.

ligt, at en person tilhørende et nationalt mindretal, ud over at være statsborgerretligt tilknyttet sit bopælsland, har mulighed for at søge det statsborgerskab, der rummer og symboliser vedkommendes kulturelle og sproglige ståsted.

Sagen bakkes op af Sydslesvigudvalget, der sidste år udarbejdede et forslag til kriterier. Foreningsformændene i Samrådet har dette efterår drøftet kriterier set fra Sydslesvig. Nu afventes regeringens lovudkast.

Under alle omstændigheder er der tale om en enestående håndsretning fra Danmark. Forhåbentlig lykkes det at finde frem til kriterier, der på den ene side sikrer, at kravene er entydige, og på den anden side giver den enkelte sydslesviger bosat i Sydslesvig en reel chance for at opnå dansk dobbelt statsborgerskab.

Der vil være tale om et tilbud, som nogle vil sige ja til og andre nej.

Nogle i mindretallet vil kunne opfylde kriterierne og andre ikke. Det er der intet unormalt ved.

Indfødsret er en privat sag; og en eventuel dansk ordning får ikke betydning for mindretallets officielle status og anerkendelse i Tyskland i henhold til Bonn-erklæringen fra 1955.

HØRING OM MINORITY SAFEPAK INITIATIVE

Den 19. april gennemførte SSF en høring på Christiansborg om borgerinitiativet og FUEN's arbejde.

Præsident for FUEN Loránt Vincze orienterede om organisationens mindretalspolitiske mål, og formanden for borgerkomiteen bag MSPI, Hans Heinrich Hansen, præsenterede initiativet. Daværende mindretalskommitterede fra Slesvig-Holsten og formand for DialogForumNorden Renate Schnack havde et oplæg om borgerinitiativets mindretalspolitiske betydning. Kulturminister Mette Bock afrundede høringen med betragtninger over det dansk-tyske grænseland set i et europæisk lys.

Forud for høringen besøgte FUEN's præsident og undertegnede relevante samtalepartnere i Udenrigsministeriet.

MINDRETALLENES HUS

En stående opgave de sidste år har været formidling af ideerne bag Mindretallenes Hus. SSF har, understøttet af FUEN og BDN, bragt projektet i spil i forbindelse med markeringen af 100 året for Genforeningen og folkeafstemningerne 2020.

Målet er at renovere SSF's pakhus ved siden af Flensborghus for at etablere et dokumentations- og videntcenter om nationale mindretal i Europa.

Baggrunden er de positive mindretalsforhold i den dansk-tyske grænse-region, samt formidling af aktørernes erfaringer og kompetencer inden for mindretalspolitik og mellemfolkeligt samvirke. Tanken er også at invitere parterne fra konfliktområder til vort grænseland for at de kan lade sig inspirere til mulige mindretalspolitiske løsninger.

Der er tale om et dansk-tysk projekt. Berlin, Kiel og Flensborg har øremærket halvdelen af midlerne til en renovering af bygningen.

København behandler for tiden SSF's henvendelse vedrørende den sidste halvdel.

GRÆNSELANDET OG EUROPARÅDET

I forbindelse med Danmarks formandskab for Europarådet fra november til april 2018 planlægges en høring om den dansk-tyske mindretalsordning. Arrangementet gennemføres i samarbejde med såvel den danske som den tyske parlamentariske delegation. I fokus vil være folkenes selvbestemmelsesret, Bonn-København erklæringerne og Europarådets mindretalsdokumenter set i lyset af Europas aktuelle mindretalspolitiske udfordringer.

Et år med mange eventyrlige opsætninger

*Af Udvalgsformand
Tine Bruun Jørgensen*

Som ny formand for koncert- og teaterudvalget kan jeg med glæde se tilbage på en sæson med stor aktivitet her i Sydslesvig.

Vi har i den forgangne sæson kunnet tilbyde vores publikum 27 teaterforestillinger og klassiske koncerter; alle samlet i et flot, nyt brochureformat.

Igen i år har vi i udvalget fået megen positiv respons på sæsonprogrammet, og igen i år har også kvaliteten været på et højt niveau hele vejen igennem brochurens sortiment – og det tillader vi os at være lidt glade for og stolte over i udvalget.

KVALITET PÅ DE SKRÅ BRÆDDER

Vi indledte sæsonen med Folketeatrets forestilling 'Lillys Danmarkshistorie' i

Stadttheater i Flensburg, hvor publikum fik en musikalsk og humoristisk forestilling efter Pia Friis Laneths bestsellerroman af samme navn. Forestillingen fejrer 100-året for kvinders valgret.

Grundstenen for den videre sæson var lagt. Highlights som 'Lille mand, hvad nu?', 'John og Joel' og 'Frøken Nitouche' kom og gik på scenen på Flensburg Teater.

Klassisk T + Østre Gasværks Teater besøgte Stadttheater med Lisbet Dahls 50-års jubilæumsforestilling 'Vores Sensommer', der virkelig var af høj kvalitet. Det blev også denne forestilling, vi fik solgt flest voksenbilletter til.

I udvalget vovede vi at satse på Fars had Kholghis komedie om flygtninge: 'Kan du sige: 'Rødgrød med fløde?'. En forestilling, vi efterfølgende bestemt ikke fortrød at vi valgte at præsentere. En aften med meget morskab og stof til eftertanke.

Frk. Nitouche var bare én af flere vellykkede teateropsætninger i Teater- og Koncertudvalgets regi i det forgangne år.

EVENTYRLIGE OPSÆTNINGER

H. C. Andersens samlede eventyr som blev præsenteret af Mungo Park på Stadttheater i Flensborg var en fræk og festlig farce. Vi fik en turbogennemgang af H. C. Andersens 156 eventyr på en meget sjov måde, men også en alvorlig ment hyldest til kunstens værdi i menneskets liv. Skønt, at nutiden blev inddraget i forestillingen.

Dansekompagniet 'Dansk Danseteater' præsenterede 'VALS' i Husum og sikker en spændende danseoplevelse vi fik. Den spændte fra moderne dans til ballet; hold da op, hvor var de dygtige. Glædeligt at se, hvor mange der den aften havde fundet vej til Husumhus. I udvalget har vi noteret, at publikum fra Vestkysten er vild med danseteater.

Børneforestillingen fra Folketeatret 'Hodja fra Pjort' blev et sandt tilløbsstykke i Stadttheater i Flensborg. En forestilling, hvor alle billetter blev revet væk.

Det Kongelige Teater besøgte Stadttheater i Flensborg med forestillingen 'Moon River'. En noget kort udgave af nogle dejlige melodier.

Sæsonafslutningen i Stadttheater var en sand fryd for ørerne. Operette Kompagniet besøgte Sydslesvig for første gang og sikker en succes. Publikum gik glade og fornøjede på 'sommerferie'.

Sønderjyllands Symfoniorkesters 'Børnejulekoncert' blev afholdt i NCC

Messe Husum & Congress; en fin koncert, hvor glade skolebørn bidrog til at skabe den rette julestemning.

Samtidig var det vores teaterhjelper Ralfs 30-års jubilæum som hjælper i SYFO. Dette blev selvfølgelig markeret helt officielt inden selve koncerten. Endnu engang mange, mange tak for din altid positive velvilje og stabile indsats, Ralf!

Den Jyske Opera markerede i samarbejde med Sønderjyllands Symfoniorkester sit 70 års jubilæum i Idrætshallen i Flensborg. Der blev præsenteret et uddrag af den jyske Operas mange

Folketeatret børne-forestilling Hodja fra Pjort fyldte Stadttheater i Flensborg til sidste plads. Et sandt tilløbsstykke og en fremragende opsætning af Ole Lund Kirkegaards klassiske og velskrevne historie.

Sønderjyllands Symfoniorkester er flittige gæster på de sydslesvigske breddegrader. Et velspillende og alsidigt orkester, der fortjener større lydhørhed og mange flere tilhørere til sine koncerter.

forestillinger gennem årene. En berusende aften med opera – en kunstart, der bød på både fordybelse, store følelser og ikke mindst passion.

SYMFONIKERE SAVNER OPBAKNING

Vi oplever hele sæsonen igennem, at Sønderjyllands Symfoniorkester leverer den ene højt kvalificerede koncert efter den anden, men alligevel kniber det desværre stadig med at mobilisere publikummer til koncerterne, hvilket er meget utilfredsstillende.

Derfor har vi på koncertområdet måttet erkende, at vi endnu ikke har fundet en løsning på at optimere tilskuertallet, men vi har holdt møder med Sønderjyllands Symfoniorkester, og vi vil i fællesskab prøve at nytænke vores koncept. I fremtiden vil vi kigge nøje på markedsføringen, valg af spillesteder og emner for også at nå ud til det lidt mere yngre publikum.

I år har vi tilbudt tre færre forestillinger end sidste år. Dette er, fordi vi har set bort fra at sprede vores sæsonafslutning ud til flere steder i Sydslesvig og kun fokuseret på én forestilling. Dette har dog ikke haft den store betydning for vores solgte billetter, som stort set er identisk med sidste år.

DANSK-TYSK BØRNEFESTIVAL ...?

SSF, BDN, Kühlhaus, Kulturburo Flensborg og Teatret Møllen arbejder på at gennemføre dansk/tysk børnefestival igen i 2018.

Et andet grænseoverskridende samarbejde, som vi bruger tid på i udvalget, er 'Opera på grænsen'. Det er et meget spændende samarbejde, der har til hensigt at kommunikere opera på en ny og folkelig måde. Det åbner både mulighed for at invitere helt nye publikummer ind i genren, men også at overraske det eksisterende operapublikum. I udvalget håber vi at kunne tilbyde en af deres forestillinger inden alt for længe.

TV-værten fra adskillige børneprogrammer på Danmarks Radio, CHAPPER, er noget af en filur. Fyldt med spas og krumspring, som rammer de alleryngste lige i hjertekulen.

SSF er vi medlem af 'Danmarks Teaterforeninger' (DT), og det er til stor gavn for vores teaterarbejde i Sydslesvig. Udvalget deltager i de kurser, der tilbydes og mange praktiske problemer løses med hjælp fra DT.

SSF er af Kulturministeriet udpeget til at være medlem af Folketeatret, som er Danmarks førende turneteaters bestyrelse. En aftale, der går tilbage til den tid, hvor amterne fandtes og, hvor hver især sendte en repræsentant til bestyrelsen. SSF har dog i år efter samråd med Kulturministeriet organisering inden for råd, nævn og udvalg besluttet at opgive vores observatørpost.

FESTIVAL FOR BØRNETEATER

Teater- og Koncertudvalget deltog i weekenden den 28. – 30. april i Teatercentrums store årlige børneteaterfestival, der denne gang fandt sted i Sønderborg. Udvalgets medlemmer var alle afsted for at se børneteater og vælge de bedste forestillinger til sko-

ler, børnehaver og vuggestuer i Sydslesvig. En opgave, vi i udvalget tager meget alvorligt i bevidstheden om, at disse forestillinger er særdeles vigtige for vore børn.

66 forestillinger, der blev set af 3514 børn var, hvad det blev til i sæsonen 16/17.

To børneteaterforestillinger, som virkelig fik sat sit præg på mig i år, var:

'Chappers rumrejse': forestillingen foregik i en teaterbus eller nærmere sagt en rumraket, som begav sig op mellem stjernerne og planeterne. Chapper, som er kendt fra børne-tv i Danmark, leverede en fantastisk og fantasifuld forestilling samtidig med, at han formåede at få alle børnene med på rejsen.

Og så sandelig også forestillingen 'Den sandfærdige beretning om de tre små grise' fra De Røde Heste. En virkelig gennemført forestilling, hvor alle aldre blev underholdt på et meget højt plan. Claus Mandø fik os alle til at juble over den avancerede gendigtning af 'De tre små grise' med rock og rap og ulvetænder.

TV-TÆKKE

I efteråret lancerede Teater- og Koncertudvalget i samarbejde med Jyske Teaterforening en annoncekampagne

over TV SYD - en landsdækkende reklameindsats, som vi alle havde stor gavn af, og som vi inden længe vil gentage igen.

Teater- og Koncertbrochuren for 2017/2018 har I alle allerede modtaget, og vi håber, I har bemærket, at specielt Abo-afsnittet er meget mere overskueligt.

Samtidig har vi valgt at tilbyde to nye abonnementer, specielt for at få fat i de unge og de kulturinteresserede, der ønsker at være mere fleksible. Udvalget har allerede modtaget de første positive tilbagemeldinger.

En stor tak skal i dag lyde til Hauke Paulsen for sit engagerede arbejde som forhenværende formand for teater- og koncertudvalget. Tak for mange konstruktive diskussioner og hyggelige timer i dit samvær.

Tak til udvalget og ikke mindst en kæmpe tak til Kulturafdelingen specielt til Nina, Katrin og Natalie. Natalie som jo også er vores nye medlem i udvalget, og ikke mindst en tak til alle jer, der intensivt arbejder på at få kulturen ud i hver en krog af Sydslesvig - både som arrangører og som praktiske medarbejdere.

Den største tak skal dog gå til vores trofaste publikum, der altid støtter flittigt op om vore forestillinger og koncerter.

I det forgangne år har vi også haft Det Kongelige Teater på besøg. Teatret opførte en forkortet udgave MOONRIVER med mange underskønne melodier. Det foregik på Stadttheater Flensburg.

Trioen Grarup Vinding Steen var bare en af årets mange musikalske koncertoplevelser i rækken af Jazz-koncerter på Flensborgshus.

SYDSLESVIGSK FORENINGENS KULTURUDVALG

Endnu en rigtig fin kultursæson

*Af formand
for Kulturudvalget
Knud Ramm-Mikkelsen*

SSFs vedtægtsbestemte formål er bl.a. at værne om og fremme dansk og nordisk kultur. Her yder Kulturudvalget en stor og vigtig indsats.

Vores opgave er blandt andet at gennemføre og støtte folkelige og kulturelle aktiviteter samt foredrag på amts- og distriktsplan og arrangere primært ikke-klassiske koncerter.

Det forsøger vi at gøre efter bedste evne. Og hvis man gennemlæser årsberetningerne fra de sidste mange år, dukker der et hav af gode, spændende, fine og fortræffelige arrangementer frem.

Mange store og dyre, og ofte med mange deltagere, men også små og ikke så kostbare. Men stadig med den kvalitet, vi også ønsker skal være en del af SSFs kendemærke.

De mange arrangementer, som Kulturudvalget er blandet ind i, deler sig groft sagt i tre grupper:

- Distrikts- og amtsarrangementer
- Samarbejdsarrangementer sammen med den vrimmel af organisationer og institutioner, der omgiver os i hverdagen.
- Arrangementer, som Kulturudvalget selv arrangerer og selv er ansvarlig for.

Vi opfordrer hvert år distrikter og amter til at fremsende ansøgninger til os. Det sker i ret stor grad, men vi kan også konstatere, at visse distrikter og amter sender flere ansøgninger end andre. Kulturudvalget stiller sig gerne til rådighed med forslag til distrikter, der har behov for gode idéer.

For at Kulturudvalget kan vurdere en ansøgning om støtte til et arrangement, er det vigtigt for os, at vi får de

oplysninger, der er nødvendige for at sige ja eller nej til en ansøgning.

Det får vi ofte, men ikke altid. Så en opfordring til at udfylde ansøgningerne omhyggeligt.

Og så er det vigtigt med en god tilbagemelding om de enkelte arrangementer. Til udvalgmøderne bruger vi faktisk tid på at evaluere de arrangementer, der har været afholdt:

- Forløb aftenen som forventet?
- Var orkestret eller foredragsholderen god, dårlig eller fantastisk?
- Kom der det antal gæster, som der var budgetteret med?

Og så videre ...

Medlemmerne i udvalget prøver at komme rundt til en del af de ting, udvalget er involveret i, for dels at se, hvad der sker rundt om i landet. Men også for at komme i dialog med distrikter og amter.

Og så har alle medlemmer af Kulturudvalget heldigvis en naturlig interesse for de arrangementer, der afvikles, så vi anser det som en tillægsgevinst at få lov til at overvære de mange spændende koncerter og foredrag.

Udvalgsformand Knud Ramm-Mikkelsen opfordrer fortsat SSF's amter og distrikter til at sende ansøgninger ind på de lokalt kulturarrangementer, de gerne sætte på plakaten. Foto: FLA/Lars Salomonsen.

En meget kort opremsning af de arrangementer, som vi har ydet støtte til, kunne for eksempel være Tuxedo Jazz Band i Husum eller et foredrag med én af Se og Hør-skandale-journalisterne, Kasper Kopping, samme sted.

Et bal med OS 3, den sædvanlige nytårskoncert i Harreslev med Lauseni-ana og igen mere end 600 gæster. En julejazzkoncert i en kirke, foredrag med tv-manden Anders Agger. Mette Juul på besøg igen i Egernførde.

STÆRKE SAMARBEJDSPARTNERE

Kulturudvalget og dermed SSF arbejder heldigvis sammen med en lang række organisationer og institutioner. Dette samarbejde er med til at brede vores arbejde ud til en række områder og personer, som vi ville have meget svært ved at nå, hvis vi kun arbejdede for os selv.

Der er naturligvis vore kolleger i SdU; Bibliotekerne, Skoleforeningen, Aktivitetshuset, kirkerne. Men også andre, både nord og syd for grænsen.

FolkBALTICA, spillestedet Kühlhaus i Flensborg, diverse institutioner i Nørregade, også Flensborg, BDN, Spil Dansk-organisationen i Danmark, Hofkultur i Flensborg for kun at nævne nogle få.

Spil Dansk 2016 gik meget fint. Vi havde blandt andet taget ved lære af Spil Dansk 2015, der blev slået for stort op, og der var derfor blevet skruet lidt ned for antal arrangementer. Men ikke for kvaliteten, og slet ikke for antal deltagere.

En ny og meget fin oplevelse for mig selv var min deltagelse som gæst i det afsluttende arrangement i Poetry Slam & Stand Up 2017.

En flok unge, der kom fra både nord og syd for grænsen – både offentlige skoler og mindretalsskoler. Eleverne havde været på en workshop over nogle dage på Knivsbjerg, og afsluttede det ved et brag af en aften i et fyldt Kühlhaus af unge, der lyttede til poesi,

satire, rim og vers på både dansk og tysk. En meget stor aften.

'Jazz på Flensborghus' har været afviklet siden 2001, og i februar nåede vi koncert nr. 100, og den blev behørigt fejret med Danmarks Radios Big Band og udsolgt hus, som ved flere andre koncerter i årenes løb.

Jeg tror, at grunden til denne succes har været en stædig holden fast i kvalitet, samtidig med 'et passende' antal koncerter pr. år. Derudover en fin og seriøs pressedækning fra Flensborg Avis samt et godt og trofast publikum. Jeg håber, at vi kan opretholde publikums interesse i de kommende år.

Et af problemerne ved mine beretninger er, når jeg bliver grebet af den begejstring, vi har i udvalget, når vi oplever eller hører om de mange gode arrangementer, der med succes bliver afviklet rundt i hele landsdelen.

Så vil jeg gerne fortælle om alle de gode oplevelser, men så fylder beretningen for meget, og tager alt for lang tid at læse op.

POETRY SLAM & STAND UP +SATIRE

D **DK**

BJÖRN HÖGSDAL (D) PETER DYREBORG (DK)
STEFAN SCHWARCK (D) DENNIS BUCHLEITNER (DK)
BENTE WARLEMANN (D) LASSE NYHOLM JENSEN (DK)

SCHÜBEN IMMER DER DEUTSCH-DÄNISCHEN POETRY SLAM UND STAND UP PROJEKT
SATIRE - IMMER DENNIS BUCHLEITNER
SATIRE IMMER LASSE NYHOLM JENSEN
SATIRE IMMER BENTE WARLEMANN
SATIRE IMMER STEFAN SCHWARCK

16. MÄRZ 2017
Kulturwerkstatt Kühlhaus

Mühlendamm 25 · 24537 Flensburg · www.kuehlhaus.net · +49 461 298 68
Eintritt/Darlene ab 19:00 · Beginn/Start 20:00 · Eintritt/Eintric 7,- / 6,- Euro

interreg
Kulturflächen

Forårets Poetry Slam-event i Kühlhaus var en af sæsonens mest forrygende nyskabelser. Unge fra nord og syd boltrede sig med ord og poesi, så det var en fryd for øret.

Aofie O'Donovan leverede en vidunderlig præstation under folkBaltica-arrangementet i maj måned.
Foto: Lars Salomonsen

Så derfor vil jeg kun lige nævne en række navne og arrangementer, som vi har været engageret i.

Alex Vargas - Læsefestivalen i Syd-slesvig - Wonderbrazz - Strikkefestiva-

len - Cæcilie Norby & Lars Danielsen - Harald Hougaard & Helene Blum - Marilyn Mazur - Grarup - Vindin - Steen - Børnemusikfestivalen - og så videre og videre.

Jeg har haft den meget store fornøjelse at være med i Kulturudvalget helt tilbage til den tid, da det hed Foredragsudvalget. Når jeg stadig stiller op for at deltage i udvalgets arbejde, er det naturligvis fordi jeg synes, det er fantastisk interessant og morsomt og givende at være med. Jeg har også haft den meget store og gode fornøjelse at arbejde sammen med tre meget forskellige konsulenter. Med alle tre konsulenter har jeg arbejdet rigtig godt sammen (synes jeg i hvert fald).

Med alle tre konsulenter har jeg haft den oplevelse, at vi i udvalget på et tidspunkt i enten slutningen af året eller begyndelsen af det nye år fik besked om, at vi havde brugt (alt) for mange penge.

BEDRE STYR PÅ FINANSERNE

Det er oplevelser, vi i udvalget altid var meget kede af, da ingen af os ønsker at få ry for, at vi bare bruger løs af de mange, betroede midler.

Det er derfor vigtigt, at vi alle inden for organisationen arbejder hårdt på at give os i udvalgene mulighed for at have et så godt overblik over økonomi-

Eliel Lazo & The Cuban Funk Machine

KARIBISK NAT
KARIBISCHE NACHT

7 JULI 2017

FLENSBORGHUS
Norderstr. 76, Flensburg

PROGRAM

20.30 **Koncert**Koncert m.
Eliel Lazo & The Cuban Funk Machine
(Flensborghus parkering/plads/Parkplads)

19.30 **Foredrag** m. Magnus Rostgaard-Nissen
„Vestinden & Flensborg“ (DK)
(Lille Sal, Flensborghus)

18.30 **Vortrag & Rundprobe** mit Johansson Rum (D)
(Lille Sal, Flensborghus)

Billetter/Tickets: www.ticketcity.de
tlf. +49 461 14408 123, SSF's sekretariat, Aktivitetshuset, st.2 Ticketcenter FL,
Nübbast. 7 eller ved indgangen/door an der Abendkasse

SSF SdU FLORIAN SCHNEIDER KULTUR

SSF's Kulturudvalg favner bredt og der er ingen grænser for, hvad der skal prøves. Denne plakater demonstrerer, at udvalget gerne drager hele vejen tværs over Atlanten for at genskabe en vaskeægte karibiisk aften med hede rytmer i gårdspladsen bag Flensborghus.

Vi er bestemt også stolte af vores engagement i SPIL DANSK-arrangementerne over hele Sydslesvig i oktober måned. Der er mange strenge at spille på, og det er spil'ne dansk kultur og dansk musik hele vejen igennem

en, at vi også i slutningen af året kan tage kvalificerede beslutninger om tilskud til det ene eller andet.

Jeg har med tilfredshed fået information om, at bogholderiet og kulturafdelingens medarbejdere vil gå ind i et endnu tættere samarbejde i bestræbelserne på at yde os i udvalgene en helt nødvendig service.

Ved landsmødet i november 2016, blev der valgt et nyt Kulturudvalg bestående af tre tidligere medlemmer, og to nye.

Vi dækker interessemæssigt et bredt udsnit af kulturlivet, og har hver især vores specialviden, men samtidig den fælles interesse i at løse opgaverne i kulturudvalget bedst muligt.

Medlemmer af Kulturudvalget 2016 er Kirsten Futtrup, Bjørn Egeskjold, Michael Juul Olsen, Eberhard v. Oettingen og undertegnede.

Vi er så heldige at få lov til at arbejde sammen med sekretariatets medarbejdere med kulturkonsulent Nina Lemcke i spidsen, stærkt bakket op af Katrin Koch og Natalie Aumüller, som sidst på sommeren afsluttede sit frivillige år som FSJ i kulturafdelingen.

Indtil nu har været en stor fornøjelse at samarbejde og holde møder med de meget engagerede udvalgsmedlemmer og medarbejdere i kulturafdelingen.

Jeg er helt sikker på, at fornøjelsen vil fortsætte.

DR BIG BAND spillede over evne, da Kulturudvalget markerede Jazz-på-Flensborghus-koncert nr. 100.

Årsmøderne er mindretallets store fest!

Af formand for Årsmødeudvalget
Gitte Hougaard-Werner

Årsmødedweekenden er for længst overstået, og selv om vi for længst er gået i gang med at planlægge det kommende årsmøde, er det tid til lige at stoppe op og se tilbage på årsmøderne 2017.

Fra den 9.-11. juni blev der for 93. gang fejret danske årsmøder i Sydslesvig.

I alt blev der afholdt 39 møder. Deraf 16 om fredagen, 19 om lørdagen og ét møde udover de tre friluftsmøder om søndagen.

På de mange møder rundt om i landsdelen kom gæster fra nord og syd for at tage del i og være en del af vore store og små møder, men også opbakningen fra vore egne institutioner og foreningers medlemmer og deres deltagelse er af stor betydning og vigtighed.

TAK

Jeg vil gerne starte min årsberetning med at sige tak til jer alle.

Tak, fordi I alle på hver jeres måde og i hele Sydslesvig har været med til at gøre denne weekend til en uforglemmelig oplevelse.

Vi har i fællesskab manifesteret vores tilhørsforhold til det danske, sendt og modtaget hilsner fra Danmark og Tyskland og styrket os selv og hinanden i det betydningsfulde valg, vi alle har truffet på et eller andet tidspunkt i vores liv.

Nemlig at være en del af det danske mindretal syd for grænsen.

Det har dér – uanset årets motto ikke ændret sig noget ved.

Vores deltagertal ud fra tilbagemeldinger fra de enkelte steder og solgte

Valdemarsflag landede på 18004; knap 3000 mere end sidste år.

Det er rigtig dejligt, at så mange deltog i år. Det kunne være endnu flere, så få endelig fat i venner, familie, unge, nye i mindretallet og alle dem, I ellers kender, når vi 2018 igen kalder til årsmøde.

MINDRETALLETS STORE FEST!

Motto: 2017 er og har været 500-året for reformationen, og derfor blev vi af kirken opfordret til at tage det op og forbinde det med årets motto. På evalueringsmødet spurgte vi de fremmødte, om reformationen skulle være emnet for de kommende årsmøder, eller om årsmøderne så kom til at smage for meget af kirke og forkyndelse? Det var der delte meninger om.

I sidste ende blev vi dog enige om, at reformationstemaet er meget mere end Martin Luther – reformationen har også noget med tilhørsforhold at gøre. Med samhørighed, udvikling, modersmål, sprog og meget andet. Alt sammen noget, der også har med mindretallet at gøre, hvorfor udvalget gik videre i den retning.

Reformation betyder at genskabe eller at omdanne noget bestående, 'at forme på ny' i følge ordbogen.

Det fik udvalget til at vælge ordet fornyelse som det begreb, mottoet skulle koncentrere sig om, og på baggrund af ovenstående og uden at bruge ordet reformation eller reform bekendtgjorde vi årets motto på landsmødet 2016: Fornyelse skal der til!!

Endvidere slog vi fast, at fornyelse ikke betyder, at man skal ændre alt og kappe rødderne til dét, der betyder fortid, historie og tradition.

Men en gang i mellem må man studse eller klippe nogle grene af træet, så noget nyt kan få luft, opstå og gro frem - 'thi evig stilstand er død!'

I sidste ende et motto udvalget har været glade for, og som da også faldt i god jord både i mindretallet og hos vores gæster.

PLAKATEN

Årets plakat lod ikke vente længe på sig. Det var kun januar, men også udvalget fornyede en del undervejs.

Vi kunne derfor glæde hovedstyrelsen med at præsentere den nye årsmødeplakat på hovedstyrelsesmødet den 31. januar 2017.

En af grundene til den tidlige offentliggørelse var, at vi allerede den 11. oktober, altså en pæn tid før landsmødet, havde det første møde med årets plakatdesigner.

Vi havde spurgt Lisbeth (Kochanski, red) fra vores egen copy- og layoutafdeling, om hun havde lyst til at komme til et uforpligtende møde med udvalget, hvilket hun takkede ja til.

Her præsenterede vi hende for årets motto: 'Fornyelse skal der til' og kom desuden med baggrund og ideer for mottoet:

- 500-året for reformationen
- tilhørsforhold / fællesskab
- udvikling -videreudvikling
- nye generationer og plads til alle
- forandring
- rødder, træet, 'plant et træ'
- det, at værne om historien, fortiden og traditioner og alligevel give plads for og til nytænkning / fornyelse

Sådan lød de vigtigste stikord, vi lagde ud med.

Herefter vi spurgte Lisbeth, om hun havde mod på at lave en plakat, der genspejlede noget af det. Efter kort betænkningstid begyndte vi helt automatisk at brainstorme omkring selve motivet, motiverne og mulighederne i årets motto, og Lisbeth indvilligede i at komme med nogle udkast til kommende udvalgs møde.

Som sagt så gjort, og opgaven var ikke nem.

Lisbeth præsenterede en plakat i flere variationer for os i november, kort efter landsmødet, og udvalgets medlemmer kom med ønsker, tilskyndelser og megen positiv feedback.

Efter endnu et møde var vi stort set klar. En lille justering blev foretaget, blandt andet valgte vi eksempelvis at erstatte den sorte farve med granitgrå, og så gik plakaten i tryk.

Skulle der være nogen, der ikke har set den – her en lille beskrivelse:

Øverst står 'De danske årsmøder i Sydslesvig', motto, dato og det der 'skal' være med.

Derefter ses Skyline af sydslesvigske bygninger og her vil jeg så gerne citere Sigurd Barretts nye genforeningssang, noget der også inspirerede Lisbeth: 'og vi siger det gerne med toner og ord: at vi ved hvem vi er, uanset hvor vi bor.' Lisbeth fandt noget, der symboliserer amterne; tilhørsforhold og fællesskab

Grafiker Lisbeth Kochanski, daglig leder af Layout- og Copyafdeling ved Sydslesvigsk Forening, har på fornemmeste vis stået for at designe Årsmødeplakaten 2017.

- alle er med. Vi er ét Sydslesvig, det danske mindretal.

Symbolerne er: Rendsburger Hochbrücke og egernet (Rendsborg/Egernførde amt), Skipperhuset (Ejderstedt amt), Krokusser (Husum amt), Flensborghus (Flensborgby og amt), Vindmøllen (Sydtønder amt), A.P. Møller Skolen (Gottorp amt).

Så ses vejen ind i mindretallet med porten til mindretallet under det danske flag – det danske.

Hånden, der tager vare om træets rødder, så det kan gro, være og forblive stærkt. Der er plads til nye og gamle træer, til barnet - vores fremtid. Ballonerne med Dannebrog, der sendes af sted fra friluftsmødet i Flensborg må ikke mangle på plakaten, det er lige som blevet et symbol for årsmøderne.

En plakat med mange mulige tolkninger; meget, som talerne kunne lade sig inspirere af. Men frem for alt en positive plakat, der kaldte os alle til årsmøde. Fornyende, bekræftende og traditionel, som livet i vores mindretal.

En fin lille fornyelse var, at der var plads til selv at skrive det eget mødested og tid nederst på plakaten, noget nogle arrangører har efterlyst de seneste år.

Her i Sydslesvigsk Årbog 2017 skal der endnu engang siges stor tak til Lisbeth.

T-SHIRTS OG KRUS

Årets T-shirt måtte heller ikke mangle. Vores fokus var ikke på træet, men på hele Sydslesvig og dermed på den meget flotte silhuet – den Sydslesvig-skyline, der på hver deres måde symboliserer der syv amter, som allerede nævnt.

En T-shirt, der ikke går af mode, men kan bruges år efter år, idet vi lavede den uden motto, det vil sige, at den kan genbruges.

Alle amtssekretariater fik et sæt hvide T-shirts i alle størrelser, så det var muligt at prøve og finde den rigtige

størrelse, inden man bestilte den helt rigtige.

Vi synes, at det er og var en fin T-shirt, der blev solgt i alt i 532 eksemplarer – desværre ikke helt så mange som sidste år.

Tidsplanlægningen kan ikke være grunden til, at der blev solgt færre. Vi var tidligt ude og T-shirten var klar i god tid og der var reklame overalt.

Vi kunne godt stoppe T-shirt-salget ud fra det åbenbart ringe behov. Men vi synes, at dem, der gerne vil have en Årsmøde-T-shirt, skal have mulighed for det. Så længe plakatsens motiv tillader en T-shirt og udvalget ikke har et stort underskud på et T-shirt-salg, og vi ikke sidder inde med et kæmpe sortiment efter årsmøderne, vil vi fortsat tilbyde en sådan.

Prisen på 8,- Euro for voksenstørrelser og børnestørrelser til 5,- Euro kan heller ikke være årsagen til de færre solgte eksemplarer, må man mene; en rimelig og uforandret pris, som udvalget ikke tjener på.

Igen tilbød vi også tilskud til fælles bestilte T-shirts til optrædende børn og unge – hvis det var ønsket.

Skyline og motto inspirerede os til endnu en nyhed, og Lisbeth designede efter udvalgets ønske et flot årsmødekrus, som kunne købes for 5,- Euro. En god gave, et godt minde og noget at samle på. Vi solgte 232 krus i alt, og så vidt jeg ved er det stadig muligt at købe enkelte eksemplarer på sekretariatet via Nina.

ÆBLETRÆERTIL AMTERNE

Fornyelse lægger selvfølgelig op til, at vi også giver plads til noget nyt – til nytænkning, til nye tiltag og nye generationer. Det illustrerede Lisbeth med den unge familie på årsmødeplakaten, der planter et nyt træ.

Et skrøbeligt træ, med små rødder og lille krone. Men et dansk træ, der forhåbentlig kan vokse sig stort og blive lige så stærkt som alle de gamle.

Lisbeth ville signalisere 'håb, glæde og forventning for fremtiden', hvilket udvalget kun kunne bifalde.

Symbolisk ville vi derfor gerne markere mottoet på særlig vis, hvorfor vi indkøbte små danske Gråsten-æbletræer, som vi så forærede til hvert amt og til friserne.

Tak til Kirsten for husly og pasning af træerne i Broager, inden vi fik hen-

tet dem til Flensborghus. Amtskon-sulenterne blev opfordret til i samarbejde med amtsstyrelserne at finde et egnet sted til det lille nye træ. Et sted, hvor det kan vokse sig stort og stærkt og minde om dette års årsmøder og om, at nyt og gammelt sagtens kan gå hånd i hånd.

Vi vil følge med i hvordan træerne har det, og håbe på, at de falder godt

ÅRSMØDE-T-SHIRT 2017

**Bestilling hos sekretariatene
senest 17. marts 2017**

Salget af T-shirts og Årsmødekrus er gået en anelse tilbage, men næppe nok til helt at indstille produktionen og salget af krus og T-shirt fremover.

til – og i KONTAKT vil der blive fulgt op på vores planteaktion - og så må vi se, hvornår vi for første gang kan glæde os over, at træerne bærer frugter, og hvor mange æbler vi kan høste i fremtiden – forventningerne er store.

5 HV-SPØRGSMÅL TIL ÅRSMØDERNE ...

Vi har i nogen tid arbejdet på en flyer omkring årsmøderne.

Noget 'kort og godt' vi kan give nye forældre, gæster og interesserede i hånden for at fortælle om årsmøderne og deres vigtighed/ betydning. I år – og i fornyelsens tegn – fik vi færdiggjort vores lille spiseseddel, opbygget som 'de 5 spørgsmål til professoren':

*Hvad er de danske årsmøder?
Hvem holder årsmøder?
Hvorfor holder vi stadig årsmøder?
Hvor afholdes årsmøder?
Hvilken betydning har
årsmøderne for mig?*

Flyeren er formuleret på dansk og tysk og kan findes på www.syfo.de og på sekretariaterne.

Vi håber, at I har brugt dem flittigt og vil bruge dem fremover, så vi i de kommende år kan blive flere og flere ved vore årsmøder rundt omkring i landsdelen.

Svaret på sidste spørgsmål lyder nemlig: Er du en del af det danske mindretal – har du barn i de danske institutioner – så er årsmøderne mindretallets og din fest – en weekend du ikke må gå glip af – en weekend, der styrker det danske fællesskab i Sydslesvig.

SKEMA OG BUDGET

Selv om jeg har sagt det tit, nævner jeg det igen. I kan finde vores ønskeskemaer på hjemmesiden, hvor de er tilgængelige hele året rundt.

I bestemmer altså selv, hvornår I går i gang med næste års planlæg-

ning – der er dog deadline for indlevering, så vi kan gå i gang med vores del af arbejdet. Skemaerne danner arbejdsgrundlaget for udvalget i forhold til hvor der afholdes årsmødemøder, hvem der er mødeleder og kontaktperson, hvilken underholdning og eventuelt musik/orkester, der ønskes og meget mere.

På hjemmesiden findes også en inspirationsliste, inddelt i talere og underholdning, sorteret efter omkostninger og en tjekliste til mødelederen.

Det vigtigste er dog den nye køreplan til 'det gode årsmøde' med fremgangsmåder i forbindelse med årsmødet, aftaler, betaling og refundering af udgifter – altså hvem betaler hvad.

Udvalgsformand Gitte Hougaard-Werner (til højre) indskærper, at amtssekretariaterne selv må spytte i kassen, hvis ikke regningerne for årets udgifter til Årsmøde-arrangementerne er indsendt senest 15. september samme år.

Husk også at notere private aftaler i skemaet med kommentar om, i hvorvidt der er truffet økonomiske aftaler. Særligt der, hvor kulturafdelingen ikke selv forhandler en kontrakt i hus, eksempelvis skolekor kan det ellers føre til overraskelser i det enkelte budget efterfølgende.

Fortsat gælder, at udvalget betaler kun til underholdning og andet, der er bevilliget FØR årsmøderne og hvor regningerne er indsendt inden den 15. september samme år – af hensyn til afslutningen af det store regnskab.

Det ville også hjælpe meget med en budgetopstilling i forhold til udgifter og indtægter til det enkelte møde.

Denne skærpede form er den eneste måde vi kan få budgettet til at holde. Vi skal blive inden for de budgetterede 86.000 Euro, hvilket er en stor sum vi bruger på én weekend, men det er, som vi skriver i flyeren hele mindretallets store festweekend – så det er penge værd!

TRE FRILUFTSMØDEUDVALG

Vores årlige møde med de forskellige friluftsmødeudvalg forløb fint. Vi får præsenteret planer og program og et foreløbigt overblik over økonomien. Men friluftsmøde-udvalgene ved, at der er loft på deres budget, og bliver det fastsatte beløb overskrides, er det amterne selv, der må betale resten.

Det er svært og friluftsmødeudvalgene har svært ved at få pengene til at slå til, og alt blive dyrere, det ved vi. Vi ved, at friluftsmøderne er vores highlight om søndagen, og vi ved, at det koster, men vi kan ikke nedprioritere

de små lokale møder. Det er her de nye forældre og alle andre lærer at få en tradition i forhold til at gå til årsmøde – i trygge og kendte omgivelser. Først derefter kan det blive en selvfølge og en tradition at slutte weekenden af med at gå til et af de store friluftsmøder.

På mødet talte vi også om institutionernes optræden og aktive del i møderne.

Vi foreslog at dele institutionerne op og lade dem optræde på skift, så det er en overskuelig opgave for den enkelte skole og børnehave, og på den måde er der underholdning ved vore egne hvert år.

Derudover vil jeg lige nævne, at skulle et distrikt eller amt ønske et møde med udvalget, står vi som sædvanlig gerne til rådighed.

UNDERHOLDNING OG ARRANGEMENTER

Underholdningen har været god. Der har været stor opbakning fra børnehaver og/ eller skoler, så der ved de små hhv. store lokale møder har været flot

Som optakt til Årsmøderne 2017 deltog adskillige unge mennesker i et særligt fanebærer-kursus for at lære, hvordan Dannebrog skal håndteres på den helt rette måde under optog, march og parader.

underholdning ved vore egne. Dette er uundværligt og en god måde at vise lidt af vores daglige arbejde på, og det er centralt for at understrege, at disse møder er vores fælles ansvar og samtidig give børnene, de unge og deres forældre et medejerskab i årsmøde-festerne.

Tak til alle optrædende, instruktører og ansatte for denne særlige indsats og den gode oplevelse.

I forbindelse med årsmøderne er der blevet gennemført en del andre arrangementer rundt om i landsdelen.

Det være sig udstillinger på Flensborg bibliotek, på Aktivitetshuset, på Danevirke museum og på Mikkjelberg Kunstcenter. Desuden aftenhygge, grillaftner, koncerter og Gudstjenester.

Tak til alle frivillige og deltagere ved disse arrangementer op til årsmøderne!

Vi havde i samarbejde med Danmarks-samfundet tilbudt et gratis fanebærer-kursus til interesserede. Kurset blev gennemført den 28. april klokken 15 på A.P. Møller Skolen. Der deltog både dem, der skulle bære fanen ved årsmøderne og dem, der skulle bære Dannebrog ved dimissioner fra vore afgangsskoler. De fik både teoretisk og praktisk viden med på vejen, og der blev øvet flittigt, både ude og inde. Tak til Danmarkssamfundet og alle deltagere.

FDF'ERNE

Ligeledes en stor tak til de mange FDF-orkestre, der traditionen tro kommer til Sydslesvig og som deltager i et eller flere møder i løbet af weekenden, både med koncerter, optog og spil til fællessang. Den afsluttende fælleskoncert på Søndertorv søndag aften er ikke bare et højdepunkt for jer. Mange andre nyder at runde weekenden af sammen med jer og jeres fælles musik.

Ønskes der FDF-orkestre til det enkelte møde, kan det noteres i ønske-

skemaet og har man ingen kontakt, kan den fås via Generalsekretariatet og Katrin.

Alle orkestermedlemmer er med til at øge kendskabet til os hernede, når vi giver dem gode oplevelser med fra alle vore møder, og de så fortæller om det til naboer og venner.

Vi ser frem til igen at byde mange orkestre velkommen i 2018.

TALERE

Vi kunne byde mange spændende talere velkommen ved vore årsmøder. Således var det politiske Danmark og Tyskland fint repræsenteret ved dette års årsmøder.

Vi kunne byde velkommen til repræsentanter fra regeringen, folketinget, Landdagen i Kiel, Grænsforeningen, Slesvig-ligaen, Danmarkssamfundet, Forening Norden og egne foreninger og institutioner.

Vi er glade for alle de repræsentanter, der siger ja til at komme til Sydslesvig med taler og hilsner, og mange tog da også afsæt i årets motto – fornyelse blev diskuteret, men selve reformationen, som kirken ønskede det, var ikke det store tema. Vi lagde op til det, men talerne bestemmer suverænt selv, hvilken vinkel de vil lægge på deres årsmødetale.

En særlig velkomst lød til Danmarks kultur- og kirkeminister Mette Bock (LA), økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll (LA), Minister for udviklingsarbejde Ulla Tørnæs (V), fhv. ministre Bertel Haarder, Benny Engelbrecht (S) og Knud Enggaard.

Folketingets 1. næstformand Henrik Dam Kristensen og fhv. minister og fhv. medlem af Sydslesvigudvalget Torben Rechendorff var også blandt årets talere. Desuden var Sydslesvigudvalget repræsenteret ved den nu afgåede formand Kim Andersen (V) og medlemmerne Merete Dea Larsen (DF), Christian Rabjerg Madsen (S) og Christian Juhl (EL).

Mette Bock (LA), kulturminister siden november måned sidste år, var blandt andet hovedtaler ved årsmøde-festlighederne i Egernførde. Her i en afslappet stund på plænen foran talerstolen.

Blandt de politiske talere var også folketingsmedlemmerne Troels Ravn (S) og Fhv. folketingsmedlem Flemming Damgaard Larsen (V) og regionsrådsmedlem Jens Møller (Region Syd-danmark).

Fra tysk politisk side kunne vi byde velkommen til Ministerpræsident Torsten Albig (SPD), Landdagspræsident Klaus Schlie (CDU), Justits-, kultur- og europaminister Anke Spoorendonk (SSW), landdagsmedlemmerne Lars Harms, Flemming Meyer og Jette Waldinger-Thiering (SSW) og SSW-landssekretær Martin Lorenzen. Overborgmester Simone Lange, borgmester Dr. Arthur Christiansen, borgmester Dorothe Klömmer, borgmester Jörg Sibbel, borgmester Andrea Kummerscheidt, SSW-amtsformand Svend Wippich,

byrådsmedlem Katharina Heldt (CDU) og Landråd Dr Rolf-Oliver Schwermer, 2. stedfortrædende borgerforstander Rainer Wittek (SSW), distriktsformand Christoph Christiansen fra SSW, og ungdomstaler Tjark Jessen og Henriette Boysen (SSW-U) var også i blandt de mange talere.

Derudover talte Danmarks ambassadør i Tyskland Friis Arne Petersen på Trene-Skolen og Generalkonsul Henrik Becker Christensen talte ved friluftsmødet i Flensborg.

Grænseforeningen var repræsenteret ved formand Jens Andresen, ved

Friis Arne Petersen, Danmarks ambassadør i Tyskland, lagde vejen forbi den store sal på Flensborghus for at overvære lørdagens store traditionelle debatmøde. Han modtages af SSF's formand, Jon Hardon Hansen. I midten chefredaktør Jørgen Møllekær, Flensborg Avis.

1. næstformand Jørgen Bruun Christensen og generalsekretær Knud-Erik Therkelsen, desuden blev der overbragt en hilsen ved repræsentanter fra Grænseforeningen Skjern-Tarm-Videbæk.

Slesvig-ligaen var repræsenteret ved formand Anne Marie Thorup, Horst-Werner Knüppel og Anne Oesterle.

Formanden fra Danmarkssamfundet Erik Fage Petersen talte i Oksbøl Forsamlingshus. Danmarkssamfundet var desuden repræsenteret ved næstformand Søren Ib Cruys-Bagger og lokalforeningsformand i Roskilde og omegn Martin Helbo Nielsen.

Desuden holdt Hanne Thomsen fra Nordals FDF tale på Læk Danske Skole. Vi har ligeledes kunnet byde velkommen til talere fra egne rækker.

Skoleforeningen var repræsenteret ved Direktør Lars Kofoed-Jensen, skoleleder for Gottorpskolen Ole Peter Larsen, skoleleder fra Hiort Lorenzen-Skolen Tine Bruun Jørgensen, Højskoleforstander Karsten B. Dressø, samarbejdsrådsformand Sibylle Hönscheidt-Erichsen, studerende Anne Kristine Prühs.

Kirken ved Pastor Jakob Ørsted og pastor Theresia Treschow-Kühl. Direktør for SdU Anders Kring var ligeledes blandt weekendens talere.

SSF var repræsenteret ved formand Jon Hardon Hansen, 2. næstformand Steen Schröder og 1. bisidder Kirsten Futtrup for SSF Husum Amt Jørn Fischer, formand og distriktsformand Nadine Baumann-Petersen med datteren Anna Sophia Petersen.

Vi kunne også hilse på en del ungdomstalere rundt omkring i landsdelen: Jakob Emil Bang (Duborg-skolen), Max Guddat, Hannah Sørensen, Victoria Sanny og Ida Thode (Jes Kruse Skolen) Aylin Eggers og Asger Beyer (A.P.Møller Skolen), Axel Nissen, Jakob Bang og Rieke Neelssen

Tak til alle talere, og til alle dem, der er kommet med hilsner eller stod ved boder og repræsenterede deres forening eller institution ved et eller flere af vore møder, og selvfølgelig til dem, som jeg ikke har nævnt her.

Som altid også en særlig tak til alle lyttere, der har udvist vore talere den nødvendige respekt og opmærksomhed.

DEBATMØDET

En fast del af årsmødeweekenden er debatmødet lørdag formiddag klokken 10 på Flensborg Hus. Under overskriften 'Dansk i Sydslesvig – det danske mindretals nationale og kulturelle identitet set indefra og udefra' var der oplæg ved kultur- og kirkeminister Mette Bock, minister for justits, kultur og Europa Anke Spoorendonk og chefredaktør for Flensborg Avis Jørgen Møllekær samt SSFs formand Jon Hardon Hansen. Herefter fulgte der en god debat, styret af generalsekretær Jens A. Christiansen.

Mødet afsluttedes med den traditionelle frokost inden deltagerne drog ud til de respektive årsmøder rundt om i Sydslesvig.

Et stærkt panel under lørdagens debatmøde på Flensborghus. Udover kulturminister Mette Bock (LA) deltog også Anke Spoorendonk (SSW), SSF-formand Jon Hardon Hansen samt chefredaktør Jørgen Møllekær, Flensborg Avis. Jens A. Christiansen, generalsekretær SSF, dirigerede slagets gang som mødeleder.

Jeg håber, at alle deltagere havde en god oplevelse og diskussion. Tak til personalet på Flensborg Hus for god beværtning og til alle deltagere ved debatmødet for at finde frem til Flensborg en tidlig lørdag formiddag.

DANNEBROG

En særlig tak til Danmarkssamfundet for Valdemarsflag til årsmøderne, et flot adgangstegn gældende for hele Sydslesvig og til alle de møder, man vil deltage i. 50 cent af de lidt forskellige entrépriser går til Danmarkssamfundet.

Dannebrogslaget, der blev sendt afsted fra friluftsmødepladsen i Flensborg søndag, landede langt herfra. Det tog turen helt til Sverige, hvor det landede i Skåne.

Flaget tilbagelagde en strækning på over 300 km luftlinje inden det blev fundet i den svenske by Tjörnarp.

Finderfamilien meddelte den 17.juni, at de havde fundet flaget i deres have, og efterfølgende fik de tilsendt en bog-gave.

PRESSEN

Mediedækningen har været fin. De enkelte møder har fået god omtale, men også informationer og artikler op til årsmødedweekenden har været med til at fokusere på vores store fest.

Flensborg Avis fik trykt en fin årsmødeudgave til søndagens friluftsmøder. Her kunne man allerede læse om de utallige møder, der var afholdt fredag og lørdag. Denne særudgave sendes også med mandagsavisen, der indeholder bidrag fra søndagens friluftsmøder. Man kan finde flere billeder på www fla.de.

Zeit-ung har været særdeles aktiv og leveret stof til mange indslag på nettet og på deres side, samt været rundt ved en del møder.

Tak for det.

ÅRSMØDEUDGAVEN

AF KONTAKT KOM DEN 24. MAJ 2017

Her kunne læses om weekendens begivenheder og officielle gæster, hvor flere allerede kom med et indslag her; om arrangementer op til årsmøderne; om årsmødeudvalgets arbejde; om årsmødeplakaten og kunstneren bag.

Der var præsentation af enkelte fornyelser, korte kommentarer fra gamle sydslesvigere, der berettede om deres største årsmødeoplevelser og mange andre spændende artikler. Traditionelt indeholdte midtersiderne et detaljeret program, lige til baglommen. Årsmødekontakt var dermed også en fin blanding af fornyelse og tradition.

Jeg har sagt det personligt, men endnu engang tak for det fine arbejde til redaktionsteamet bag Årsmøde-Kontakt. Udvalget var meget tilfredse med årets udgave.

EVALUERINGSMØDET

Vi mødtes på Slesvighus torsdag den 13. juli til vores sædvanlige evalueringsmøde. Det var en invitation til alle interesserede; til alle, der havde lyst til at deltage og have indflydelse på det, der sker i udvalget.

Desværre var ikke så mange mødt frem som året før, men der blev alligevel diskuteret livligt frem og tilbage, givet gode råd til hinanden og ris og ros til årsmødeudvalget. Kerstin Meinert fra Ejdersted Amt lagde ud med at fortælle om årsmøderne på Vestkysten.

Dernæst fulgte et tilbageblik fra udvalgets side, hvor vi netop var inde på vore fornyelser – deriblandt årsmødeflyeren, afregninger og frister, ansøgninger og balancen i de enkelte programmer – husk at aktivere de lokale børn og unge, vi fortalte om det fundne Dannebrog og kom med en stor tak til alle – også til vejrguderne, selvom det lige kiksede fredag eftermiddag. Dernæst kunne de fremmødte komme til orde.

Her gjorde Sundhedstjenesten blandt andet opmærksom på, at de gerne vil deltage og yde førstehjælp. Men, at de store møder skal være opmærksomme på, at en 'Ersthelfer' ikke nødvendigvis er nok. Det kan være, at der er brug for Sanitäter, ambulance og evt. læge. Man skal tage det op med det lokale 'Ordningsamt', da det afhænger af flere faktorer hvilket udstyr, der er brug for, alt efter belastning, redningsmuligheder og andet.

Husk at sørge for nok drikkevand – det er vigtigt med flere salgssteder og tilstrækkelige mængder – også til de optrædende og til musikerne.

Der var stor ros til friluftsmødet i Slesvig, der havde fornyet med at flytte ned til A.P.Møller Skolen.

Optoget var længere, men det var en god og synlig tur, med mulighed for at støde til på halvvejen. Al begyndelse kræver evaluering og justering, og det ved jeg, at de allerede er i fuld gang med.

Der kom en opfordring: Benyt jer af efterskoler til underholdning, det skaber kontakter, er af høj kvalitet og giver mange unge mennesker gode oplevelser med hjem til Danmark. Mødet sluttede med en opfordring til de fremmødte om at komme med forslag til det kommende årsmødes motto. Projektgruppen lagde op til, at man brugte 'Oplev Sydslesvig' som motto, med fokus på efterskolerne og deres tilbud.

Foreningen Norden har meldt ind, at de ønsker møde med udvalget, hvilket afholdes meget snart. Udvalget fik alt i alt gode input med, og fastholder, at det endelige motto for årsmøderne 2018 præsenteres ved landsmødet i november. Så er der noget at glæde sig til.

AFSLUTNING OG TAK

Afslutningsvis skal der som altid lyde en stor tak til alle medvirkende og til alle dem, der gæstede Sydslesvig i løbet af weekenden.

Tak til hele embedsværket, der virkelig har ydet en kæmpe indsats for at få årsmøderne til at fungere så gnidningsfrit som muligt.

En særlig tak til vores kulturkonsulent Nina Lemcke.

Tak til Katrin, Gaby, Jette, Lisbeth og Klaus for al jeres arbejde og den fantastiske opbakning, I har ydet til udvalget.

Tak til generalsekretær Jens A. Christiansen i forhold til debatmødet og invitationerne og kontakten til det officielle Danmark.

En speciel tak til udvalget for gode og konstruktive møder.

Vi er allerede i fuld gang med planlægningen til det kommende årsmøde 2018.

Tak fordi I alle har været med til at forny og samtidig fastholde vore fantastiske årsmøder.

Vel mødt i 2018.

Kaffebordet er på programmet hver gang

Af brugerne

Værestedet er navnet på et hyggeligt forum af pensionister, der hver tirsdag.

Det foregår i Det humanitære Udvalgs regi - mødes i Flensborghus' lille sal for at tilbringe et par hyggelige og uforpligtende timer i hinandens gode selskab.

Fra kl. 14 - 17 spiller vi kort- og brætspil af forskellig art. Et par gode billardborde står også til fri afbenyttelse, og der er faktisk kun ét fast punkt på programmet i eftermiddagens løb, og det er det fælles kaffebord kl. 15.00

Alle mindretallets seniorer er velkomne, og der betales kun et nærmest symbolsk beløb for kaffen.

SYDSLESVIGSK FORENINGS HUMANITÆRE UDVALG

Det humanitære udvalg sprudler af vitalitet

Af udvalgsformand

Leif Volck Madsen

Efter sommerferien er det første initiativ, der udgår fra det humanitære udvalg, altid invitationen til alle ledere af vore ældreklubber og deres medhjælpere til at deltage i en udflugt, hvor alt for en gangs skyld er betalt for dem.

Det skal forstås som en tak for det store arbejde, de uden vederlag yder i deres klubber rundt om i landsdelen, og ældreklubberne udgør stadig en meget vigtig del af det danske arbejde i Sydslesvig.

Her bliver man lokalt enige om, hvor tit man vil mødes, og hvad man vil mødes om. Har man behov for bare at komme sammen og klönschnacke, så gør man det. Men afhængig af antallet af klubmedlemmer, kan man også blive enige om at ville lave noget sammen.

For eksempel at arbejde frem mod en basar eller organisere en lille ud-

flugt. Der er frit valg på alle hylder, men tog vore ledere ikke ansvaret for at få indbudt til møder og sammenkomster, ja, så var der ikke noget fællesskab.

Derfor prøver vi på at starte sæsonen med en rigtig god tur, og det er da også en stor glæde for os at se, at rigtig mange fra hele landsdelen tager imod indbydelsen.

Den 31. august var der tilmeldt 64 deltagere.

Vi kørte til julemærkehjemmet i Kollund, hvor vi blev vist rundt og fik fortalt om institutionen af de unge mennesker selv, der tydeligvis var glade at vise hjemmet frem. Efter en times rundvisning serverede de derefter en økologisk korrekt frokost, der heldigvis ikke kun var økologisk, men også lækker!

Fra Kollund gik turen til Dybbøl og ad bagvejen fra skanserne ned til Sønderborg by. En meget flot tur, der me-

get kan anbefales, og som mange ikke kendte og derfor nød. Ved Sandbjerg Slot blev der tid til en spadseretur i parken, før vi nød et dejligt kaffebord i Ballebro Færgetro, og derfra gik turen tilbage til Flensborg.

Der var i år ikke behov for en gentagelse af forårets tur til Moesgaard i Aarhus, da den tur ikke havde været helt udsolgt.

Men amterne på Vestkysten havde igen fundet anledning til at markere årets Spil-Dansk-Dag ved at invitere amternes seniorer til Frederiksstad, hvor børnene fra fire danske skoler gav stor offentlig koncert på torvet.

Amtsfesterne for seniorer i Gottorp/Rendborg-Egernførde samt Flensborg by og amt blev også afviklet i oktober i Flensborg og Slesvig.

Det er utroligt populære sammenkomster med dejlige kaffeborde, god underholdning og en hyggelig stemning.

Der skal lyde en stor tak til sekretariaterne for det store arbejde, de investerer i disse sammenkomster.

Skovrider Inge Gillesberg fra Gråsten fortalte om styrelsens arbejde.

EN PERLERÆKKE AF FOREDRAG

Så lidt om de mange foredrag, der har været indbudt til i årets løb.

Det humanitære samlet til arbejdsrunde på i klubværelset på Flensborghus. Som altid i godt selskab med kaffe og ostemadder.

Den 21. september fortalte skovrider Inge Gillesberg fra Gråsten skovdistrikt om Naturstyrelsens arbejde i og omkring de danske skove, hvor man altid forsøger at varetage både naturens og offentlighedens interesser.

Den 12. oktober berettede museumsinspektør Per Ethelberg fra Haderslev Museum om 'Anglerne, deres storhed, fald og udvandring.' Det blev en spændende beretning om alt det, de rette fagfolk kan få ud af at kigge ned i stolpehuller. Det var utroligt!

Den 16. november tog en historiker Ole Nielsen fra Vemmelev os med på en rundtur til Herregårde i både Nord- og Sydslesvig, og vi blev oplyst om, at herregårde ikke nødvendigvis er slotslignende anlæg, men det kan også være ret så beskedne gårde, der dog alle har haft kongelige privilegier før 1660.

Og årets sidste arrangement, der skulle have budt på julehygge med folkemusikgruppen SVØBSK, var nær ved at blive alt andet end hyggelig, da det ved middagstid samme dag gik op for os, at SVØBSK havde helt andre

planer end at synge for os. Vi troede... og de mente... og så havde vi hver især ikke været opmærksomme på at få de sidste formaliteter i orden.

Men Viggo Petersen på bysekretariatet handlede hurtigt. Før noget som helst andet kontaktede han Moin-Moin'erne fra Flensborg, og de havde heldigvis tid og lyst til at springe ind, og det gjorde de aldeles strålende, så vore mange gæster kunne sidst på

Helligåndskirkens præst, Jacob Ørsted, fortalte muntert om Luthers berømte – og frimodige – taler omkring middagsbordet. De fleste af dem samlet i denne bog.

Besøget på Julemærkehjemmet i Kollund var en livsbekræftende oplevelse. Hjemmets unge beboere var tydeligvis glade for at vise rundt på steder.

eftermiddagen gå hjem med den gode julestemning, vi havde lovet dem.

Med årsskiftet 2016/17 gik vi ind i jubilæumsåret for reformationen 1517, hvorfor vi da også straks den 11. januar gik til bords med Luther og Jacob Ørsted. Sidstnævnte havde for nylig taget sig for at oversætte Luthers berømte bordtaler til moderne dansk, og dermed præsenterede han sider af den gamle reformator, som nok var ukendt for de fleste, og bestemt heller ikke alle var for sarte, fromme øren.

Det var middelaldermennesket Luther for fuld udblæsning - og det var ikke kedeligt!

I februar fik vi derefter en fantastisk rejse gennem århundrederne på den sønderjydske del af Hærvejen sammen med vor generalkonsul Henrik Becker-Christensen, og det var en tur, som de særdeles mange tilhørere ganske øjensynligt var meget begejstrede for.

I marts kastede professor Ove Korsgaard fra Danmarks Institut for pædagogik og uddannelse lys over afviklingen af det landbrugssamfund, der havde været mere eller mindre intakt i Danmark indtil 2. verdenskrig. Han gjorde det ved at berette om sin egen og sin slægts historie på Limfjordsøen Mors. Også det var en strålende og tankevækkende eftermiddag på Flensborg! det hele taget bød dette forår på en perlerække af spændende foredrag.

For det næste i rækken i april var en fascinerende beretning om Martin Spangsberg, denne esbjergenser, der i begyndelse af 1700-tallet hjalp Vitus Bering fra Horsens og zar Peter den Store med at finde ud af, hvor langt der var fra den ene ende af Sibirien til den anden.

Det var en fantastisk historie, som Birger Kledal fra Esbjerg fortalte, og i forlængelse af foredraget viste han den TV-dokumentarfilm, som han havde været med til at producere til dansk TV om denne i øvrigt ret ukendte opdagelsesrejsende.

FILMGUF

Og så rundede vi forårets foredragsrække af med nok en dokumentarfilm, nemlig Martin Tiefensees meget smukke og stemningsfulde film om Rudbøl Sø og de mennesker, der gennem generationer har levet i dette amfibiske landskab, der er næsten lige så meget vand som land.

Fantastisk fotograferet på højt professionelt niveau og medrivende fortalt og dertil - i lige grad - tilgængelig for dansk- og tysksprogede tilskuere.

Der har også været en hel del, der er blevet glade for muligheden for at se nogle af 'Biffen's gode film om formiddagen.

Derfor viste vi i efteråret den danske film 'Guldkysten', og her i foråret stod 'Nøgle Hus Spejl' på programmet. Den blev vi nu desværre nødt til at aflyse, men den bringer vi så i stedet for her til efteråret.

VANDRINGER I GRÆNSELANDET

Nogle virkelig populære tilbud til vore seniorer er 'Vandringer i grænselandet'.

De startede for mere end 20 år siden på Torben Kvists initiativ; han havde mange års aktivt spejderliv og lige så mange år med fodsport bag sig, og han ledede i mange år turene både nord og syd for grænsen.

Men heller ikke han har jo kunnet undgå at blive ældre, og nu har han opgivet turene.

Jeg blev troldmandens lærling for ti år siden, og i Gregor og Angelika fra Handved har vi fået nye gode førerhunde.

Otte ture er det blevet til i år. Fire i efteråret og fire i foråret, og interessen for at deltage er heldigvis ikke aftaget.

Vi har stadig omkring 25 - 30 med på turene, medmindre da vejret er eller tegner til at blive helt elendigt.

POPULÆRE HØJSKOLEOPHOLD

Forårets højdepunkt for det humanitære udvalg vil mange nok mene altid er højskoleopholdet, som i år igen var henlagt til Nørre Nissum Seniorhøjskole i uge 10. 45 deltagere drog af sted herfra og fordelte sig nogenlunde lige- ligt på tre kurser:

Et med vægten lagt på kultur og industri langs Vesterhavet; et aktiv-kursus med vandringer langs fjord, hav og i skov; og endelig et om europæisk politik.

Alle vore deltagere var særdeles tilfredse med netop det kursus, de havde valgt, og Nørre Nissum er i det hele taget et sted, hvor det er meget svært at finde noget at være utilfreds med. Limfjordsejeren er jo fantastisk flot, skolen særdeles velindrettet, værelserne er gode, maden i top - og undervisningen er på et højt niveau.

Der var i år plads til alle, der havde lyst til at være med, og takket være velvilje fra mange fonde, som vi henvender os til for at få støtte til netop dette formål, kunne udvalget igen i år give betragtelige tilskud, så prisen blev end- og særdeles rimelig.

SHOWTIME PÅ FLENSBORGHUS

Der var kun ét minus ved dette arrangement, og det var, at deltagerne ikke kunne være med til teaterforestillingen Showtime med Finn Nielsen på Flensborghus om eftermiddagen den 9. marts.

Disse eftermiddagsforestillinger er jo i høj grad et tilbud til pensionistgruppen i Sydslesvig - der er jo ikke så mange andre, der har tid til at gå i teatret på det tidspunkt. Og så var vi 45 af slagsen, som var draget nordpå! Det var uheldigt, men det er ikke altid, at vi kan vælge datoer selv, og det kunne vi altså ikke her! Desuden blev forestillingen slet ikke så dårligt besøgt.

VÆRESTEDET

Om Værestedet, dette uformelle mødested hver tirsdag på Flensborghus, er der ikke så meget at sige.

De cirka 20-25 personer, der jævnligt besøger stedet for at hygge sig, spille kort eller billard, klarer sig selv, køber det ind, der skal købes, og aftaler hvad der skal aftales. Udvalget nøjes med hver anden uge at kigge forbi for

Vores vandreture i grænselandet er som altid populære, også selv initiativtageren Torben Kvist har stillet spadsere-skoene på hylden efter mere end tyve.

at høre, om der er noget, vi kan hjælpe med. Det går, så vidt vi kan se det, rigtig fint!

SIGNES SIDSTE SENIORDANS

Seniordans er også noget, der har været tilbudt i rigtig mange år, og det har i alle årene været Signe og Anders Schaltz Andersen, der har ledet dansen.

Nu må vi desværre se i øjnene, at vi ikke længere vil kunne tilbyde denne aktivitet.

Allerede sidste år opstod der usikkerhed, om vi ville kunne fortsætte. Så lod Signe og Anders sig overtale til endnu et efterår, men efterhånden blev det tydeligt, at helbredet endegyldigt satte stoppe for løjerne.

Signe havde simpelthen for ondt i bentøjet, til at kunne fortsætte med at stå og danse så længe. Så nu har de endegyldigt sagt stop. Danserne var zum Tode betrübt, men så kom Inger Marie Christensen og Elke Christesen og tilbød, at de gerne ville instruere lette folkedanse.

Det har vi så gjort i foråret 2017, og det fortsætter vi også med til efteråret. Med de gode instruktører får vi nok med tiden lært de undertiden ganske komplicerede trin og danse, - og det er faktisk også en ganske fornøjelig måde at få motion på!

STOLEGYMNASTIK OG RUSSISK

Apropos motion: Edel Linke har udvidet sit tilbud om gymnastiske udførelser med en gang 'stolegymnastik'; det foregår i pensionistboligerne i Nerongsallé.

Kirsten Jensens russiskundervisning fortsætter også, men nu som en studiekredsvirksomhed og ikke længere i voksenundervisningens regi.

STØTTEKREDSEN

Støttekredsen ved Ældrecentret fortsætter ufortrødent med at assistere centrets personale overalt, hvor der er brug for det. Det betyder, at der faktisk tilbydes centerets mange beboere underholdning og aktiviteter hver eneste dag, og det er de glade for.

Til slut kan jeg oplyse, at det humanitære udvalg har fået et nyt medlem, idet Lis Hansen, der var repræsentant for Aktive Kvinder i Sydslesvig, ønskede at udtræde af udvalget. I stedet for Lis Hansen har de aktive kvinder udpeget Bente Petersen, Flensborg, som ny repræsentant.

Endelig skal der lyde en stor tak til Susanne Schießl på bysekretariatet, som for et års tid siden overtog arbejdet som udvalgets sekretær.

Tak for dygtigt, godt og fornøjeligt samarbejde.

Kunsten er kommet ud af gemmerne

*Af udvalgsformand
Erik Fredens*

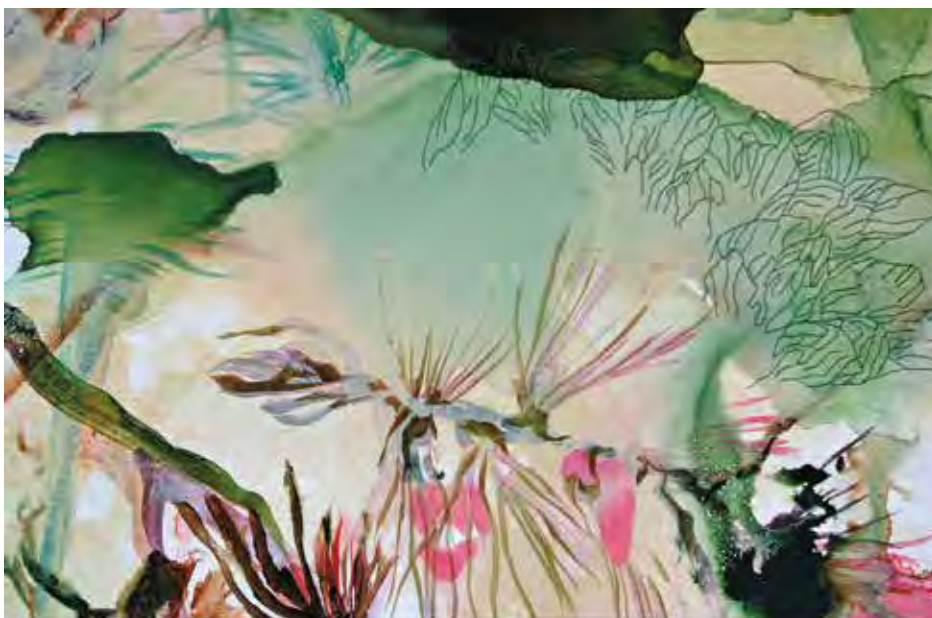
Billedsamlingsudvalget har hidtil levet en lidt upåagtet og anonym tilværelse, men dette er slut nu.

For for vi har haft et længere interview med SSF's nye dynamiske informationsarbejder Klaus Stausbøll, hvilket har resulteret i ikke mindre end tre artikler om udvalgs arbejde. Den første blev bragt i Kontakt torsdag den 20. april og de øvrige fulgte senere. Vi håber, at den positive omtale her resulterer i større opmærksomhed omkring vores udvalg, især med henblik på de mange billeder, vi kan tilbyde.

Udlånsvirksomheden af kunstværker har i det forløbne år været stabil

uden at være prangende. Vi har virkelig meget kunst ude på væggene i landsdelen, men vi har også en del stående ubenyttet i depotet, og det er jo ikke meningen! Vi opfordrer indtrængende til, at man henvender sig til os, hvis der er et ønske om fornyelse i lokalerne. Måske skulle I tage emnet op til drøftelse på jeres næste møde ude i lokalforeningerne.

Vi fik i efteråret foretaget en kvalificeret affotografering af det keramiske relief på det gamle Husumhus. Værket er aldrig blevet ordentligt dokumenteret på grund af de vanskelige fotografiske adgangsforhold. Billedsamlingsudvalget valgte derfor, at lade Foto Raake udføre en professionel fotografering af relieffet, så vi fremover har et brugbart

Det årlige kunstnerkort fra SSF er mere end en julehilsen, selvom kortet kommer på gaden tæt op under jul.

Christian Prasno, grafiker ved SdU på Flensborghus, var ophavsmand til SSF's julemærker 2016.

dokumentationsmateriale, som vi kan bruge ved flere lejligheder: Væggen kan dokumenteres, hvis den flyttes og, hvis der går fliser itu, som skal rekonstrueres.

Hvis vi finder et velegnet sted at flytte det hen til, så kan vi i planlægningsfasen slå billedet op på væggen med en projektor, for at registrere virkningen. Endelig har vi brugt affotograferingen til årets kunstnerkort. Og her skal kvaliteten være i top. På copy-/layout-afdelingen ligger vi nu inde med en første klasses CD-rom.

Kunstnerkortet er i øvrigt SSF's julehilsen til nær og fjern, men det er ikke et julekort. Billedsamlingsudvalget er ofte blevet spurgt om, hvorfor vi ikke vælger julemotiver til kortet?

Svaret her er, at det er SSF's ønske at sende et kort med et billede, der vækker eftertænkning, og som måske kan finde en plads på skrivebordet hos modtageren en rum tid efter; men ikke absolut med et julemotiv.

Mange af kortenes motiver er hentet fra værker i SSF's billedsamling, som vi på denne måde får præsenteret for publikum. Dette gælder især nyindkøbte værker. Nogle amter bruger da også kortet hele året rundt til for eksempel fødselsdagshilsner, og vi så da gerne, at mange flere amter benyttede kortet.

JULEMÆRKET 2016

Jeg er 37 år gammel og ansat som grafiker på Flensborghus for SdU. I år blev jeg spurgt om jeg havde lyst til 'at tegne' julemærkerne, og det havde jeg da. Min første impuls var, at jeg ville lave noget abstrakt, der virkede som helhed og i de enkelte mærker. Det gennemgående tema for julemærkerne i år er nok lys. Det er noget, jeg associerer stærkt med juletiden, med stjernerne som de mest konkrete objekter'.

Sådan løb ordene fra Christian Prasno, designeren af det sydslesvigske julemærke 2016.

Det var med en vis spænding, at vi i Billedsamlingsudvalget afventede reaktionen på mærket, når det blev præsenteret for offentligheden, for motivet er ikke så traditionelt, som det plejer at være.

Nu er det lyset, farverne og især den dynamiske helhedsvirkning, der er i fokus. Og den er var svært godt tilfredse med, for der er udfordring for øjet, så det ikke kan lade være med at gå på opdagelse. Der er brudflader og billedoverlappende sammenhænge. Der er mærker med stærke signaler, og der er neutrale mærker. De støtter og befordrer hinanden. De spidse kanter afbødes af de bløde farveovergange.

Da salget imidlertid har vist sig at være lavere i 2016, må vi erkende, at det er det traditionelle julemotiv, som især efterspørges. Derfor har vi også valgt en motivserie for 2017, der spiller på juleeffekter i sin mere traditionelle form.

Igen i år (2016) er et af mærkerne udvalgt til julemærke pin, men vi har

været nødt til at forhøje prisen til 8 euro, da produktionsomkostningerne er høje. Til gengæld har salget i år vist sig sløjt, så måske laver vi ingen pin til næste gang. Dette vil afhænge af, hvorvidt motivet er velegnet hertil.

KUNSTINDKØB

Vi har i år valgt at indkøbe to meget forskellige kunstværker, og vi er spændte på, hvordan de vil blive modtaget af eventuelle lånere.

Malerne deltog begge to på kunstforeningens udstilling på Centralbiblioteket i oktober måned, hvor man havde lånt et enkelt værk af alle de deltagende kunstnere fra Grænselandsudstillingen i Aabenraa. Begge kunstnere er velkendte navne fra grænselandet.

Det ene motiv, af Jes Mogensen, er et stort abstrakt ekspresivt billedudtryk i formatet 80 x 120 cm (acryl på lærred).

Titlen er Batalje. Temaet er krigen i al sin gru, og det direkte afsæt er borgerkrigen i Syrien. Billedet er kompliceret, og det lader sig ikke umiddelbart hverken aflæse eller udrede, men i hele sit abstrakte univers, fornemmes kamp og vold, som det kan udledes gennem

komposition, form og farve. Det er spændende, og ikke mindst udfordrende og et billede man ikke bliver færdig med lige med det samme. Kunstneren fortæller, at han har været længe undervejs med det, og bearbejdet mange lag oven på hinanden.

Helt modsat Jes Mogensens stil er Dan Thuesens billede. Motivet her er fra marsken, og det er holdt i en stram komposition i et realistisk formsprog i naturens bløde farver, i øvrigt flot koloristisk afstemt. Man fornemmer, hvor højt der er til himlen i marsken. Også

Forud for sommerens årsmøder 2017 blev billedsamlingsudvalget store udstilling af årsmødeplakater hængt op på Jes Kruse Skolen i Egernførde, hvor de blev set og beundret af mange. 38 årsmøde-plakater i alt.

Billedsamlingsudvalgets formand, Erik Fredens (til højre) og udvalgets sekretær (grafiker Lisbeth Kochanski) fremviser her det indkøbte maleri 'Ny Frederikskog' af Dan Thuesen.

dette billede er i stort format, 90 x 105 cm, olie på lærred. Titlen er Ny Frederikskog.

Man kan sige, at modsætningerne mødes med disse to værker, og som nu følges ad fremover, da de allerede er lovet væk til Flensborg bysekretariat.

Vandredstillingen med årsmødeplakater udlånes i år til SSF i Egernførde, hvor det først var planlagt, at den skulle hænge på rådhuset i byen. Dette blev dog aflyst på grund af brandfare.

I stedet kommer den til at hænge på Jes Kruse Skolen. Her har udstillingen været tilgængelig under årsmøderne i juni måned. 38 plakater i alt, som hele tiden vokser, da der hvert år finder en opdatering sted med den nyeste årsmødeplakat.

DONATIONER

Vi har igen i år været heldige at modtage kunstgaver. Det drejer sig om ikke mindre end otte originale værker fra en privat samling; alle udført af Sophie B. Jensen. Der er tale om tre acrylmalerier med lokale motiver samt tre farvekridttegninger - desuden to penne-tegninger, alle indrammet og klar til udlån og ophængning. Der fulgte desuden en flot indrammet plakat med motivet Jomfru Ane.

Det store gavrelief på gavlen af fritidshjemmet i Slesvig. Udført og skænket af Victor Kvederis i forbindelse med fritidshjemmets opførelse og indvielse i slutningen af 50'erne.

Værkerne er tiltænkt SSF ved Kay Clausens fraflytning af sin lejlighed i Flensborg. Kay Clausen boede i årene efter krigen med sin mor i Sophie B. Jensens lejlighed i Frisergade i Flensborg. Begge indlogeret som flygtninge.

Vi er meget taknemmelige og ser frem til at finde velegnede vægge til værkerne.

Desuden modtog vi blot en uge senere et mindre keramisk relief udført af den velkendte sønderjyske kunstner Victor Kvederis, født 1909 i Flensborg, der har udført en del skulpturarbejder i landsdelen.

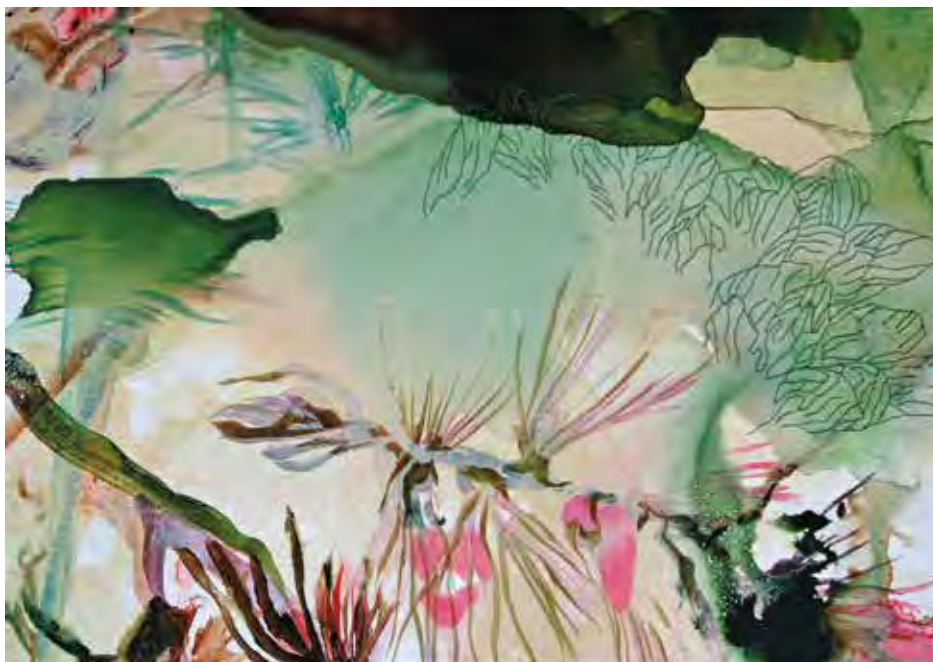
Det blev skænket af Sven Kjems, der tidligere var gift med en søster til kunstneren.

Værket forestiller et ungt par, kvinde og mand, udført i hvidt glaseret lertøj. Relieffet er interessant, fordi der er tale om et forstudie til det store relief, der nu i mange år har prydet gavlen på det gamle og nedlagte fritidshjem i Slesvig, der var ejet af SDU.

Anders Kring fra SdU oplyser, at de nye ejere under ingen omstændigheder vil ødelægge værket. Men, at det tværtimod er planen, at det skal indgå i den nye bygning. Hvis dette alligevel ikke er tilfældet, vil SDU blive informeret og få det leveret tilbage.

Svend Kjems fra Aabenraa skænkede tidligere på dette lertøjrelief til SSF's billedsamlingsudvalg. Udført af Victor Kvederis - sandsynligvis som et forstudie til gavrelieffet i Slesvig.

Billedkunstneren Inka Sigel er ophavsmand til det motiv, som pryder årets kunstnerkort fra Sydslesvigsk Forening.

SYDSLESVIGSK FORENINGS KUNSTNERKORT 2017

Et Stemningsbillede af malerlyst

Årets kunstnerkort hos Sydslesvigsk Forening er udfærdiget af Inka Sigel. Der er tale om et af motiverne fra billedserien 'Forest Song', i akryl på lærred, 70 x 55 cm

'Forest Song' er en titel på en serie, som netop har den lyse lethed og spor af skov/vækst og fugle.

Billedserien har et let og luftigt udtryk.

Bevæger sig fra tynde akvarelagtige lag til tykke pastose malerlag og stadig med en sytråd, som er en 'kompositorisk medspiller'.

Serien er så ny, at det er svært at sætte ord på endnu, da det mere er en tilstand, en stemning, som jeg er midt i lige nu og bringer mig i mange nye kroge, så jeg er virkelig grebet af ekstrem stor malerlyst!

Hovedvolden er ældre end hidtil antaget

*Af museumsinspektør
Nis Hardt*

I 2013 og 2014 gennemførte Museum Sønderjylland og de slesvig-holstenske fredningsmyndigheder i fællesskab store udgravninger i Danevirkes Hovedvold ved Danevirke Museum.

Udgravningerne er de mest omfattende udgravninger i Danevirkes voldsystem siden undersøgelserne ved motorvejsbyggeriet op gennem Slesvig i 1970'erne, og disse udgravninger har vist, at volden endnu engang er betydeligt ældre end hidtil antaget.

Havde forskere i årtier antaget, at de ældste volde måtte være anlagt omkring år 700 e. Kr., så har C 14-dateringer nu afsløret, at de første volde blev opført i sidste halvdel af 400-tallet.

Men også opdagelsen af en port i volden og den store kampestensmur fra 700-tallet hører ligesom begyndelsen til Valdemar den Stores teglstenmur til de nye landvindinger i Danevirke-forskningen.

Danevirke Museum, der er placeret umiddelbart op ad porten gennem Danevirke, er det eneste sted, hvor Danevirkes historie bliver formidlet i samlet

Voldanlægget ved Danevirke er ældre end hidtil antaget. Den nyeste forskning viser, at anlægget og begyndelsen på Kong Valdemars kampestensmur blev påbegyndt noget tidligere, end historikerne hidtil har troet.

form. Dele af udstillingen er efterhånden mere end 25 år gammel, og med de nye forskningsresultater er det blevet mere end tydeligt, at den hverken modsvarer moderne krav til en udstilling eller formidler den aktuelle viden om fortidsmindet.

Danevirke Museum har derfor igen nogen tid arbejdet med planer om at etablere en ny udstilling. I den forbindelse er dateringen til 450- 500 e.Kr. naturligvis et helt nyt og spændende perspektiv, der skal sættes fokus på.

Voldanlæggets funktion som 'Danmarks' sydgrænse skal føres flere hundrede år længere tilbage i historien og sættes i forbindelse med anglere, jyder og med daners konflikter.

Det er på dette tidspunkt, at danerne dukker op i forhistoriens dis og for første gang figurerer i romerske og franske skriftlige kilder. Det ser derfor ud til, at det første voldbyggeri skal ses i forbindelse med danernes rigsdannelse, altså Danmarks fødsel.

Endnu engang et vidnesbyrd om, hvor væsentligt en andel Sydslesvig har i Danmarkshistorien.

Udviklingen af udstillingen vil bygge på det tætte samarbejde, der er opstå-

et mellem Danevirke Museum, Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev og det slesvig-holstenske Archäologisches Landesamt, som sammen har forestået udgravningerne i volden.

Folketingets Sydslesvigudvalg har velvilligt allerede bevilliget den første million kroner til projektet. De bevilligede midler dækker dog ikke behovet for økonomisk støtte, og der arbejdes fortsat med at finde de nødvendige midler til at kunne gennemføre udstillingsprojektet.

I sin tid som Slesvig-Holstens minister for Justits, Kultur og Europa nåede Anke Spoorendonk (SSW) at skrive forord til en diger ansøgning om at få optaget Hedeby og Danevirke på UNESCOs særlige liste over kulturlandskaber.

Arkivfoto: FIA/Lars Salomonsen

Valdemarsmuren ved voldanlægget i Danevirke har stadig svært ved at modstå det slid og den nedbrydning, som forårsages af vind og vejr.)

VERDENSKULTURARVS- ANSØGNINGEN

Desværre blev vores store transnationale vikingetidsprojekt ikke optaget på UNESCOs liste over verdenskulturarv. Men kommissionen nærrede ikke tvivl om, at både Danevirke og Hedeby er værdige til at indtage en plads på listen.

Landet Slesvig-Holsten/Tyskland har derfor nu søgt om alene at få Danevirke og Hedeby optaget på listen.

Først i foråret lå den nye ansøgning på bordet. Det digre værk med titlen 'The Archaeological Border Landscape of Hedeby and the Danevirke' nåede at få et forord med af daværende kulturminister Anke Spoorendonk.

Og også denne gang har museumsinspektøren været inviteret med i forbundslandet Slesvig-Holstens arkæologiske ekspertgruppe og deltaget i arbejdet med at formulere ansøgningen. Efter den internationale museumskommissions ICOMOS' inspektionstur her i efteråret, kan vi forhåbentlig forvente en positiv indstilling i løbet af sommeren 2018.

KONSERVERINGEN AF VALDEMARMUREN

År 2008 forsøgte fredningsmyndighederne at konservere de synlige rester af kong Valdemar den Stores teglstens mur.

Den omfattende og meget dyre konservering har dog kun til dels båret frugt. Muren tager fortsat skade, især i vinterhalvåret, hvor skiftende frost- og tøperioder er hårde ved det middelalderlige murværk. Murstenene knækker og mørtel bliver vasket bort i slud og regn.

Både Slesvig-Flensborg Amt og Landsregeringen er indstillet på at afsætte et større pengebeløb til teglstensmurens konservering. Amtet har hyret et firma med speciale indenfor restaureringsopgaver for at finde frem til, hvad der skal til for at stoppe murens forfald.

SKOLE OG MUSEUM

Med den nye danske skolereform er der kommet ekstra fokus på museet i skolen. Det mærker vi også hos os i

Nutidens skoleklasser kan ikke længere nøjes med et besøg og en guidet rundvisning på voldanlægget og i museet ved Danevirke. De efterspørger i stigende grad også færdigt udarbejdede undervisningsmidler med fokus på identitet, grænser og mindretal.

form af stigende antal henvendelser fra skoler, der er interesserede i et decideret skoleprogram.

Det forsøger vi så vidt muligt med vores tilgængelige ressourcer at imødekomme ved at tage udgangspunkt i museets formidling.

Men det, den såkaldt 'Åbne Skole' ønsker, er ikke kun en guidet tur langs med volden eller en rundgang i udstillingerne.

Skolernes lærerkræfter spørger ind til sæt af færdigt udarbejdede undervisningsmidler, der er tematiseret omkring emner som identitet, grænser og mindretal.

Med dette udgangspunkt har vi fået hjælp af Skoleforeningens konsulent for undervisningsmidler Kirsten la Cour.

Sydslesvigsk Museumsforening har støttet projektet, og Grænseforeningen har hjulpet med at finde fondsmidler, således at vi sammenlagt har modtaget 9000 euro.

Disse er blevet brugt på at aflønne vores ellers frivillige medarbejder dr. Lisbeth Bredholt Christensen til, i samarbejde med museumsinspektøren, at udarbejde nogle foreløbige tilbud og vejledninger til skolernes 7.-9. klassetrin.

Desuden har vi været samarbejdspartnere i et mindre Interreg-projekt om landsdelens skolers museumsbesøg.

Vi hjælper, hvor vi kan med at tilrettelægge skoleklassernes besøg i Sydslesvig og tilbyder at komme med forslag til undervisningsforløb. For eksempel i forbindelse med lejrskoleophold i landsdelen.

Det er en stor udfordring at udarbejde undervisningsmidler, og vi ser frem til et øget samarbejde med mindretallets institutioner for at kunne løfte opgaven og sammenfatte/ udarbejde et skolemateriale, som indeholder, hvad vore organisationer eksplicit ønsker at formidle om mindretallet til skolerne nord og syd for grænsen.

LØBET MELLEMLAVEN

Stafetløbet tværs over vores landsdel fra Husum i vest til Damp i øst fandt sted i juni måned.

Som i de tidligere år var det etapeskift i vores arkæologiske park. 800 løbere overdrog stafetten til afløseren her, og der var sædvanligvis godt med tilskuere og medhjælpere for at heppe på idrætsfolkene og for at hjælpe med at gennemføre løbet. Et virkelig flot arrangement, der også i år gav mange fremmødte lejlighed til at forbinde idræt med historie.

KORT OG LANGT

Museet kan efterhånden se tilbage på et årelangt godt og frugtbart samarbejde med det lokale turistbureau Ostseefjord - Schlei.

Fællesmålet er at gøre reklame for vores landsdel og områdets seværdigheder, herunder selvfølgelig især de historiske lokaliteter, der hvert år tiltrækker et stort antal gæster. Vi gået sammen om at genudgive et turistkort over nærområdet Danevirke – Hedeby.

Nu kan man igen finde rundt og træde stille stier og veje, lige fra Egernefærde i øst til Hollingsted i vest langs med voldstrækninger og runesten.

Giv tid - og tag det lidt med ro..., lyder turistbureauets opfordring til turisterne.

Og med det nye vandre-kort er der noget at tage fat på for 'stavkarle', cyklist og selvfølgelig også for de lidt mere travle bilister.

DET UKENDTE DANMARK

Var et program om vikingetiden, hvor arkæologer fortalte om fund og begivenheder fra Slesvig.

Museumsinspektøren fortalte om Danmarks måske ældste kirkeklokke, der blev fundet i Hedeby havn formentlig i forbindelse med Ansgars missionsvirksomhed og landets første kirke.

Programværterne Sisse Fisker og Mark Stockholm førte gennem programmet.

Et panel med blandt andre kendisen Søren Ryge og museumsleder Lennart Madsen medvirkede som tutorer, og der blev diskuteret, hvilken fortælling, der er med til at gøre vores land lidt større.

Det blev Hedeby, for denne betydningsfulde lokalitet kan man selvfølgelig ikke komme uden om, når vi snakker vikingetid i Danmark.

KANONSKUD OG FAMILIEFEST

Som i tidligere år inviterede Danevirke Museum venner og gæster til familiefest.

Her havde de besøgende mulighed for at hilse på og komme tæt på vikingerne fra 'Opinn Skjold', der havde slået lejr ved Danevirkes volde i weekenden den 12. og 13. august. Der var gratis entre til museets udstillinger begge dage. Der blev tændt lejrball, og alle var velkomne til at medbringe deres egen picnic. Vejrguderne var på ingen måde med os.

Det styrtede ned det meste af dagene.

Alligevel lykkedes det for de tapre 1864-veteraner at affyre forladerkanonen.

Salutskuddene bragede ørebødøvende til stor moro for den mindst ligeså tapre skare af tilskuere, der var mødt frem. Jeg må sige, at de uldne uniformsjakker tager godt fra mod regn. Og så var det en stor trøst, at det nordfrisiske band 'Ukuleila' optrådte med et særdeles underholdende musikprogram bestående af en blanding af gammelkendte, nye, samt egne sange indenfor i tørvejr lørdag aften.

I det forgangne år har Danmarks Radio også været forbi for lave lokale optagelser til TV-serien 'Det Ukendte Danmark', hvor Hedebys historiske betydning for Danmarks vikingetid blev understreget. Foto: DR

Selv om regnen silede ned, var god opbakning til familiefesten ved Danevirke Museum i midten af august måned.

Forhenværende byrådsmedlem for SSW og meget mere, Wilma Nissen, der rundede de 75 år onsdag den 8. november, modtager Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris 2017.

OBERST H. PARKOVs SYDSLESVIGPRIS

Wilma Nissen modtager 'de stille slideres pris'

Blot tre dage før overrækkelsen af indeværende års Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris fyldte årets modtager 75 år.

Det drejer som om Wilma Nissen, Flensborg, der modtager Sydslesvigpris anno 2017 efter indstilling fra bestyrelsen for Sydslesvigsk Forening Flensborg by.

Wilma Nissen, der modtog SSF's sølvnål i 1999, modtager 'de stille slideres pris' for sin årelange og utrættelige og engagerede indsats på mindretallets vegne.

Dels som medlem af distriktsbestyrelsen for SSF Sct. Jørgen-Mørvig, hvor hun blandt andet har været en

utroligt pålidelige kasserer de sidste mange år.

Og som byrådsmedlem i Flensborg fra 1998-2013, hvor hun blandt andet har været formand for ligestillingsudvalget (2003 til 2013) og desuden været medlem af byudviklings-udvalget og kulturudvalget, har Wilma Nissen været en fortræffelig repræsentant for Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW), der stadig nyder godt af hendes talent for at holde styr på tal og regnskaber. Trods sine 75 år fungerer Wilma Nissen stadig som kasserer i SSW Flensborg Øst, og hun er såmænd også 'administrator' af SSW's interne fødselsdagsliste.

Ved siden af sit politiske virke i byrådet har Wilma Nissen endvidere været medlem i 'Gesellschafterversammlung' for S-H Landestheater fra 1998-2003 som en helt naturlig konsekvens af hendes engagement i amatørteatret 'Lütte Kummédie' i Harreslev, der optræder på plattysk og hvor Wilma Nissen figurerer på listen over lokale skuespillere.

Endelig er Wilma Nissen suppleant i menighedsrådet for Sct. Jørgen-Mørvig danske Menighed.

TIDLIGERE MODTAGERE

- 1983: Otto Witt, Tønning/ Ejdersted amt
- 1984: Carl Christiansen, Frederiksstad/ Husum amt,
- 1985: Annemarie Stollberg, Bredsted/ Husum amt,
- 1986: Mary Johannsen, Flensborg by,
- 1987: Wilhelm Hansen, Ylsbyskov/ Gottorp amt,
- 1988: Elsa Koch, Vanderup/ Flensborg amt,
- 1989: Henriette Westland, Flensborg by,
- 1990: Hans Detlef Andresen, Agtrup/ Sydtønder amt,
- 1991: Marie Giessel, Schinkel/ Rendsborg-Egernførde amt,
- 1992: P.J. Alberts, Østerhever/ Ejdersted amt,
- 1993: Anne og Gerhard Clausen, Moldened/ Gottorp amt,
- 1994: Margit Andresen, Veding/ Flensborg amt,
- 1995: Irma Baumann, Drage/ Husum amt,
- 1996: Andreas Blöcker, Flensborg by,
- 1997: Johann Mikkelsen, Læk/ Sydtønder amt,
- 1998: Hildegard Srogosz, Skovby/ Gottorp amt,
- 1999: Hans Jørg Petersen, Egernførde/ Rendsborg-Egernførde amt,
- 2000: Erika Bruhn, Garding/ Ejdersted amt,
- 2001: Elfriede Plichta, Kobbemølle/ Flensborg amt,
- 2002: Elfriede Geipel, Husum/ Husum amt,
- 2003: Heinrich Hein, Flensborg by,
- 2004: Elke Müller, Vesterland/ Sydtønder amt,
- 2005: Birte Lütt, Slesvig/ Gottorp amt,
- 2006: Christel og Otto Prühs, Rikkert, Rendsborg-Egernførde amt,
- 2007: Alwine Bracke, Hørup, Flensborg amt,
- 2008: Monika Martens, Tønning, Ejdersted amt,
- 2009: Ketel Lorenzen, Bredsted, Husum amt,
- 2010: Hans Werner Clausen, Flensborg-Tarup,
- 2011: Richard Petersen, Nibøl, Sydtønder amt,
- 2012: Ingrid Thomsen, Slesvig/ Gottorp amt,

- 2013: Renate Petersen,
Egernførde,
Rendsborg-Egernførde amt,
- 2014: Marianne Huy,
Oksbøl,
Flensborg amt,
- 2015: Frauke Alberts,
Ejdersted amt,
- 2016: Hans-Heinrich Pauly,
Husum amt.

SYDSLESVIGPRISEN

Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris er indstiftet af Oberst H. Parkovs Mindefond i 1983 og ledsages af en check, der overrækkes tæt på mindedagen den 22. september eller på SSFs landsmøde af formanden for fonden, fhv. Grænseforenings-direktør Niels Henriksen, Sorø.

Prismodtagerne indstilles til fondsbestyrelsen af SSFs forretningsudvalg - og kandidaterne foreslås på skift af SSFs amtsorganisationer. Der er tradition for, at prisen tildeles en dansk mand eller kvinde, som har gjort en ihærdig og trofast indsats i basisarbejdet for det danske mindretal.

LEGATSTIFTEREN

I 1975 døde oberst Parkovs datter, Inger Parkov, cand.polit. og fhv. vicekon-torchef i Københavns Kommune, i en alder af 85 år.

Hun var en god ven af Sydslesvig. Til minde om sin far havde hun indstiftet »et efterhånden meget stort legat, der bærer hans navn«, som »Grænsen« skrev i en nekrolog i anledning af hendes død, da formuen var ved at runde én million kroner.

HANS PARKOV

Født 22. september 1857 i København. Følgende familietraditionen var han en stor ven af grænselandet og Sydslesvig. Sekondløjtnant 1879, premierløjtnant 1881, kaptajn 1891, oberstløjtnant 1906, oberst 1913, chef for Tunestillingens Artillerikommando 1916, stabschef hos Generalinspektøren for Artilleriet 1918, afsked 1919, bestyrer for Frederiksværk Krudtværk.

Folketingsmand for Frederiksværk-kredsen 1906-13 (Højre), atter folketingsmand fra 1918, 2. viceformand i Folketinget 1920, formand for Gjentofte Kommunalbestyrelse og for Frederiksborg Amts Skytteforening, første borgmester i Gjentofte, da kommunen fik købstadsrettigheder 1934, formand i Overbestyrelsen for De Danske Skytteforeninger, medlem af Statens Løn-ningsråd fra 1924, af Amtsrådet for Gl. Københavns Amt fra 1922, af Bestyrelsen for Københavns Sygehjem, for Foreningen af 23. april 1832, for Aktieselskabet C. Wiibroes's Bryggeri og for Aktieselskabet Frederiksborg Amts Tidende, næstformand i Bestyrelsen for Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab, i Kontrolkomiteerne for Forsikringsselskaberne Haand i Haand og National.

Danske og udenlandske ordener.

I 1928 talte han på kongens vegne ved Landsstævnet (i dag: DGLs Landsstævne) på Dybbøl. Død 10.4.1934.

FONDENS FORMÆND

- Højskoleforstander Niels Bøgh Andersen (†), Jaruplund.
- Fhv. SSW-formand Wilhelm Klüver (†), Flensborg.
- Fhv. Grænseforenings-direktør Niels Henriksen, Sorø

Kort før sidste års landsmødet i 2016 var formanden for SSF Jørgen-Mørvig og næstformand i SSF Flensborg, Lars Nielsen, sammen med Viggo Petersen rejseledere på en vellykket medlemstur til den norske hovedstad, Oslo. Næste år går turen til København og i 2019 er det allerede nu mere end blot en tanke at rejse hele den lange til Estland. En passende måde at fejre 800-året for Dannebrog.

SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG BY

Et år med forandring, udskiftning og nye ansigter

*Af formand for SSF Flensborg by
Preben Kortnum Mogensen*

'SSF for alle' valgte vi at kalde vort fællesblad til alle vore medlemmer i Flensborg Bys fra dette år syv distrikter med i alt 4230 medlemmer.

Dette blad har så i de to udgaver, der dækker årbogens tidsregning, kunnet invitere til cirka 180 arrangementer i by og distrikt, hvor vi kunne glæde os over knap 7000 deltagere. Dertil kom naturligvis henvisninger til klub-arbejde og de knap 20 teater- og koncertarrangementer med over 3000 gæster, som SSF også står for i Flensborg.

I næsten 19 år var det Viggo Petersen, der skulle hjælpe by-styrelsen med at bevare overblikket med mere.

Men den 10. februar 2017 var der så afsked.

Vi havde allerede taget afsked med Helga Dittrich og budt velkommen til Susanne Schießl, så desto mere glade

er vi for – og jeg er sikker på også at tale på den nye by-konsulents vegne – at vi stadig har Birthe Hein-Richter på bysekretariaet.

Organisering og dermed administration har de fleste af os meget kontante meninger om. Men med Birthe fungerer den!

Kay von Eitzen tiltrådte som bykonsulent den 1. marts 2017.

I forbindelse med valget af Kay blandt seks kvalificerede ansøgere kaldte jeg med hentydning til, at han har fået tildelt SSF's sølvnål for sine mange år som formand i Sporskifte, en 'sølvbeslået forenings-arbejdshest'.

Vi prioriterer nærkontakt til vore distrikter og medlemmer, og her spiller by-konsulenten naturligvis en central rolle. Kay medbragte et solidt netværk og vidste forud, at det er en meget vidtfavnende opgave. Det afskrækkede ham ikke, tværtimod.

Det var tid at sige tak, at byde velkommen – og at glæde sig over både

Trods striktrøjens farve er SSF's nye by-konsulent for Flensborg By, Kay von Eitzen, bestemt ikke 'helt grøn' i forhold det nødvendige frivillige medlemsarbejde, som er ryggraden i SSF's foreningskultur. Modtog selv SSF's sølvnlå for sin egen indsats gennem mange år i Sporskitte.

gamle og friske kræfter. Vi får brug for begge dele.

Kays første opgave som by-konsulent blev at ordne distriktsgrænserne på ny efter, at generalforsamlingen i Friserbjerg-Rude, desværre helt som ventet, besluttede at opløse distriktet.

SYDSLESVIGS STØRSTE DISTRIKT

Langt hovedparten af det nedlagte distrikts medlemmer er kommet til SSF-Centrum-Duborg-Vest, som nu efter nogle mindre tilpasninger er det største SSF-distrikt i Flensborg og i Sydslesvig med over 800 medlemmer.

Bestyrelsen for CDV med Holger Zeh i spidsen står overfor en stor opgave med 'sammenholdet blandt medlemmerne', som det hedder i vor formålsparagraf.

Kolleger fra både amtssekretariatet i Flensborg og SSF's kulturafdeling på Dansk Generalsekretariat var også glade på Viggo Petersens vegne efter 19 år på posten på by-konsulent i Flensborg.

Den gode nyhed her er, at bestyrelsen uden tøven har taget den store mundfuld på sig.

Ingen angst for fornyelse og forandring i den sammenhæng!

'Fornyelse skal der til'.

Årsmøde-mottoet 2017 hentydede naturligvis til 500-året for den lutherske reformation, men det jubilæum mærkede man nu ikke noget til i årsmødetalerne.

Mottoet var dog udmærket også uden Martin Luther.

Det var et godt udgangspunkt, blandt andet for den afgangende ministerpræsident, Torsten Albig, der efter det tabte landdagsvalg ikke var i stand til at se alle former for fornyelse som

noget positivt.

Det kunne vi jo kun være enige i.

Friluftsmødet i Flensborg bød 2017 på børnehave-optræden og det er en sikker 'vinder'.

Men der var påfaldende mange til så at sige alle møder i år. En grund til stor tilfredshed!

Årsmøde-mottoet kan også ses som et indspark i den debat om foreningsudvikling, som blev skudt i gang på landsmødet 2016 og som nu skal udmøntes konkret fra og med landsmødet 2017.

Det kan vi da kun se frem til, for nøgleordene i den førte debat har været stærkere samarbejde og mod til forandring.

Påfaldende mange mødte op til Årsmødets store traditionelle friluftsmøde i Flensborg. Dels fordi, at vejret var godt, men uden tvivl også på grund af mange børnehave-børns optræden.
(Arkivfoto: FLA/Lars Salomonsen)

En af de traditioner, Flensborg Amt insisterer på at holde fast i, er den faste nytårskoncert i Harreslev med det vejlensiske 'slyngelorkester' Lauseniana.

SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG AMT

Medlemsfremgang – men ingen sovepude

*Af amtsformand
Karsten Weber*

I år kunne jeg til amtsgeneralforsamlingen berette om et stigende medlems-tal.

Vi havde 202 ny-optagelser. Men med 101 udmeldte og desværre 39 døde bliver der totalt set en netto-tilgang på 57 medlemmer, der hæver vores medlemstal fra 3313 til 3370 medlemmer.

Men de 101 udmeldte viser os, at vi ikke må stå stille. Vi må være aktive og smøge ærmerne op og finde nye medlemmer til gavn for foreningen og vores amt. Vi har i år gang i en hvervekampagne, hvor der trækkes lod til

gavn for skole og børnehaverne, og der har været godt gang i hvervningen, kan jeg se.

DISTRIKTERNE

Ved distrikts-generalforsamlingerne er det i år igen lykkedes os at få formænd og kassererere. Dog ikke i Husby, der fortsat er uden bestyrelse.

Her har SSF Munkbrarup-Ves med formand Niels Wolfsdorf i spidsen taget over, indtil der findes en varig løsning.

I Hanved indkaldte vi inden generalforsamlingen i fællesskab med de danske institutioner og foreninger til et Fremtidsmøde og herefter lykkedes det

for Hanved/Langbjerg SSF at få en stor og frisk bestyrelse sat sammen under generalforsamlingen.

I Sørup startede generalforsamlingen lidt vanskeligt med tilbageholdende medlemmer. Men efter nogle gode samtaler med dem fandt vi så en ny og ung bestyrelse med alt, hvad der hører til.

I Medelby måtte man igennem en ekstraordinær generalforsamling for at finde en ny formand.

Alle steder har det vist sig altafgørende, at skolen bakker op omkring SSF og hervedningen af nye bestyrelsesmedlemmer.

Velkommen til de nye bestyrelsesmedlemmer. Der skal her fra min side lyde en stor tak til alle rundt omkring, fordi de tager et nap med for at få foreningen til at fungere.

MØDELIVET I DISTRIKTERNE

Det har heller ikke i det forgangne år skortet på kreativitet. Igen har der

været en bred vifte af forskellige tilbud over hele amtet. Nogle af dem af den mere traditionelle art.

Men også mange nye, som målrettet sigter på bestemte aldersgrupper.

Det er også vigtigt, at vi bliver ved med at forny os. For kun ved at være kreativ har vi en chance for at få folk til at komme.

At der sker noget rundt omkring, kan man også aflæse af tallene.

I 2015 var der 352 arrangementer, der henviser til, at omkring næsten 11.500 personer bakkede op.

I 2016 har vi fået 387 arrangementer med i alt 12.559 besøgende.

Det mener jeg er et imponerende tal og det fylder mig med glæde som amtsformand, når jeg kan se at de tal går op ad.

Bliv ved med det, selv om det til tider nok kan være lidt svært at have energi og overskud til alle de mange tiltag.

Medlemmerne værdsætter helt sikkert jeres indsats!

Et af årets helt store trækplastre blandt distrikterne i Flensborg Amt var en aften først på året i selskab med den danske TV-journalist Anders Agger.

ÅRSMØDER

Der afholdes 13 lokale årsmøder i Flensborg Amt. Det er et stort antal.

For mig som amtsformand er det en selvfølge, at der bortset fra de officielle tyske gæster, holdes taler på dansk. At der synges på dansk og, at underholdningen er på dansk.

Selvom det er vigtigt at tage hensyn til dem, der ikke behersker det danske sprog, så er det ikke lige på årsmøderne dette skal ske. Årsmødet er en officiel begivenhed, hvor vi fejrer vores danske fællesskab, og dette kan i sagens natur kun foregå på dansk.

AMTET

Også på amtsplan har vi haft en del arrangementer, som alt i alt har haft et godt deltagerantal.

Amtsfesten sammen med SSF Flensborg By sætter vi hvert år nye rammer for, da der er få deltagere fra vores amt, og vi synes selv, det er godt med fornyelse.

For det kommende år (2018) har vi helt nye planer:

Vi planlægger en fastelavnsfest for voksne!!

Efterårsfesten 60+ er en af de gode arrangementer, som man virkelig kan kalde et amtsarrangement. Medlemmer fra hele amtet kommer kørende og der hygges med underholdning, kaffe og kager.

Udover juleturen, så har vi siden sidst år været på Helgoland. På trods af den noget højere pris, var alle pladser hurtigt optaget - og vi havde en rigtig god tur.

Årsmødet er vores største arrangement, som vi står for sammen med Flensborg By og Sydtønder Amt.

I år bød jeg selv velkommen. Det var en stor oplevelse at kunne tage imod de mange børnehavebørn, som optrådte. Det er nemlig vigtigt, at familierne lærer årsmøderne at kende, så det kan blive en del af deres mindretals-hverdag.

Som noget nyt havde vi i 2016 en sommerfest til hele familien på Valsbøllhus.

Et andet af årets nye tiltag var en Familiesprogfestival over en hel weekend på Christianslyst i samarbejde med Grænseforening. Et særdeles vellykket initiativ, som vakte begejstring hos store og små.

I 2017 afholdt vi den på Oksbøl Forsamlingshus.

Vi vil gerne fortsætte og udbygge denne rejse gennem amtet og håber, at flere vil være med. Vi vil på den måde gerne skabe mere opmærksomhed omkring vore forsamlingshuse og skabe en tættere kontakt i amtet.

Ellers står Flensborg Amt i samarbejde med Skoleforeningen og Voksenundervisningen stadigvæk for de meget populære Familiesprogkurser, som nu på skift finder sted på Christianslyst og på Jaruplund Højskole.

Som noget nyt har vi også stået for en Familiesprogfestival i samarbejde med Grænseforeningen.

Tak til de mange frivillige, der altid igen stiller op og hjælper ved disse weekender.

FORENINGSUDVIKLING

I Flensborg Amt har vi foreløbig sat disse fokuspunkter, som vi efter en

gennemgang af materialet fra distrikts-generalforsamlingerne kan se er væsentlige for alle:

a. Integration af nye forældre

b. Tættere samarbejde med skolen og børnehaven.

c. Tættere samarbejde på tværs af distrikter og amter.

d. Sydslesvigsk Forenings synlighed i amtet.

Punkterne indeholder ingen revolution og kommer hellere ikke bag på nogen.

Men de viser, at det er vigtigt, at vi er opmærksom på vores synlighed indtil i mindretallet for fortsat at kunne bestå som forening og dermed som mindretal.

Vi må passe på med at tage tingene for givet og tage medlemmernes tilknytning for givet.

SSF Flensborg Amt siger også tak til Charlotte Bassler for sit bidrag på amts-generalforsamlingen.

Er år med mange forskellige kulturelle tilbud

*Af amtsformand
Anne Mette Jensen*

Rendsborg-Egernførde amts medlems- tal er i stadig fremgang og de mange kulturelle arrangementer og aktiviteter, som distrikterne og amtet tilbyder, giver medlemmerne et bredt tilbud at vælge imellem.

Samarbejdet henover distriktsgrænserne fungerer særdeles godt og det gavner både bestyrelserne og medlemmerne. Nye idéer og tiltag ser vi i programmerne hvert år, så det er dejligt!

Amtsstyrelsen forsøger at tilbyde aktiviteter og kultur for hele amtet og også at lave arrangementer, som de mindre distrikter ikke har økonomi til.

I slutningen af 2016 kunne amtet så - med forsinkelse – endelig tage imod Søren Ryge, som bød på et foredraget 'Skæve Eksistenser' den 6. november i Medborgerhuset, hvor salen var fyldt op.

En utrolig dejlig aften, hvor alvor og latter var blandet sammen i gode og interessante fortællinger. Søren Ryge smeltede sammen med publikum – ja,

Fællessang og underholdning med masser af sange fra den righoldige danske sangskat hører med til de store arrangementer i Rendsborg-Egernførde Amt.

det var som at sidde hjemme i stuen og lytte til en god, gammel ven, som man ikke har set i lang tid.

De to-årige fælles ældre eftermiddage i samarbejde med Gottorp amt og Det Humanitære Udvalg finder altid sted med omkring 160 deltagere, hvor hygge, fællessang og underholdning, som kulturafdelingen støtter op med, danner rammen for to vellykkede arrangementer for de ældre i amtet.

Vores amt planlægger altid forårets eftermiddag og i år mødtes vi til kafebord i Restaurant 'Zur Linde' i Alt Duvenstedt. Duo'en Vogel og Lund (bedre kendt som Karen Lund fra trioen 'Fars Grise') fra Danmark underholdt med fortællinger og musik. I efterårsferien var det så Gottorp Amt, der åbnede dørene for vores ældre på Slesvighus, hvor de igen havde en fin eftermiddag sammen.

Stomp i børnehøjde.

Det store årsmøde-optog marcherer forbi A.P. Møller Skolen i Slesvig, der for første gang lagde plads til årsmøderne

10.-12. juni havde vi så vores fælles traditionelle årsmødeweekend med i alt seks årsmøder på distriktsplan og det store fælles friluftsmøde i Slesvig, som amtet arrangerer sammen med Gottorp amt.

Fra planlægningens start er vi med og sammen med Gottorp amt, arbejder vi på at gøre os mere synlige på årsmødepladsen.

Indtil sidste år har friluftsmødet om søndagen altid fundet sted på SIF pladsen i Slesvig.

I år var mottoet 'fornyelse skal der til' og også vi som amt prøvede nyt, idet mødet blev flyttet ned på idrætspladsen ved A.P. Møller skolen med en fantastisk kulisse med udsigt til Slien og Domkirken. Bedre kan det ikke blive!

Det store optog fik også en ny rute og forløb fra Slesvighus, ned gennem byen til skolen.

Amtsstyrelsen er særdeles glade for det fine samarbejde med Gottorp amt, fungerer godt og kan sagtens udbygges.

Dejligt er det også at opleve distrikternes helt egne og vidt forskellige årsmøde arrangementer.

Det viser meget præcist, hvor stor og forskellig en forening vi er. Men samtidig også, at selv om vi er så forskellige inden for mindretallet – ja, så kan vi sagtens samles til vores fælles årsmøder.

Den 20. november kørte amtet alle interesserede til Stadttheater i Flensborg for at se 'Frøken Nitouche'.

Desværre tog kun 16 imod tilbuddet. Måske var det ikke lige det teaterstykke, som var mest tiltrækkende for amtets medlemmer.

Det er vores mål at bakke op om vores egne kulturarrangementer, og vi vil

Altid sympatiske kulturminister Mette Bock (LA) marcherede rask med under optøget sammen med sin mand (i midten) og SSF's næstformand, Gitte Hougaard Werner.

om muligt hvert år arrangere en sådan tur, hvor medlemmerne nemt og billigt kan komme i teater.

AMTETS JULETUR GIK SIDSTE ÅR TIL SØNDERBORG

En hyggelig tur med cirka 30 deltagere. Indkøbsmulighederne i Sønderborg var fine, og de blev så sandelig også udnyttet.

Efter byturen gik det så videre ud på landet til et lille julemarked på det

nærliggende Teglværksmuseum, hvor deltagerne fik kaffe/gløgg og rugbrøds-kage eller æbleskiver.

Det bestræbes, at turen ikke bliver for lang, så den er egnet for både unge og ældre.

Vores kommende juletur 2017 er i planlægning og efter opfordring går den i år til Odense. Det sker lørdag den 2. december.

Efteråret 2017 bydes der fra amtets side på en comedy aften i Ejderhuset med Anders Bonde den 14. november kl. 19.30.

A.P. Møller Skolen i Slesvig udgjorde en perfekt kulisse for årsmøderne 2017.

Tordenskioldgaarden marcherede for 37. gang i spidsen på årsmødeoptoget I Tønning.

SYDSLESVIGSK FORENING FOR EJDERSTED AMT

Fornyelse

*Af amtsformand
Andreas Berg*

Er det nemmere, når man er amtsformand i et stort amt eller i et lille?

Får man flere folk til at yde en indsats for et opretholde foreningen?

Er frivilligheden større?

Hvordan får man hjælpende hænder?

Ja, det er opgaver, amtsstyrelsen sidder med under hvert eneste møde. Det allervigtigste på vores lille halvø er synligheden og den personlige kontakt. Det er det, der virker bedst og det vi arbejder mest på.

På grund af reoveringen af Skipperhuset blev vi nødt til at droppe nogle arrangementer eller flytte dem over på

Uffe-Skolen. Her må man sige: Godt, at samarbejdet fungerer så fint!

Traditionen tro startede vi året med vores amtsfest / grønkålsspising. Over 50 deltagere nød grønkålen og underholdningen med Buar Heini.

Utroligt vigtig er stadigvæk Uffes kaffebar.

Ti gange bød vi på kaffe og kager, skiftende programmer til alle aldersklasser plus muligheden for at smutte ind i bogbussen. Forældrene kigger lige forbi, når de henter deres børn og får en snak med de andre.

Vi holder fast i samarbejdet med Husum amt. For eksempel om fælles seniorarrangementer og Vestkystkultur. Begge dele sammen også med Sydtønder amt.

Fornyelse skal der tid lød årsmødets motto. I amtsstyrelsen besluttede vi at holde et mere 'familievenligt' årsmøde, og dette var en stor succes.

Flere end 550 deltager nød det fineste solskinsvejr og en eftermiddag med rigtig god underholdning. Vi har aldrig haft så mange familier med som i år.

På friluftsmødet fik IF-Tønning festligt overrakt fanen fra Landsformanden Erik Fage-Pedersen fra Danmarks-Samfundet.

SSF distrikts formand Göran Rust fik fornøjelsen, at slå det tredje søm i.

Amtssekretæren deltager i indskoling for at overrække et bordflag til de nye elever og informere forældrene om SSF's formål og virken.

EJDERSTEDKORET

Omkring 15 damer mødtes hver anden uge på Uffe-Skolen for at øve deres repertoire. I år sang de til sangaften i Harreslev kirke og havde deres store

Anke Spoorendonk (SSW) talte under årsmødet i Garding.

Distriktsformand Göran Rust fik lov at hamre det tredje søm i fanen.

Nye elever med deres skolevenner under første skoledag.

julekoncert sammen med Frederikstad Orkestret i St. Christopherus kirken i Frederikstad.

DISTRIKTERNE

St. Peter-Ording er det mindste distrikt. Dog holder distriktet fast i alle sine flotte arrangementer.

Højtælæsnings-aftener er blevet et fast arrangement på Klitskolen.

Follervig kunne i år invitere gæster fra deres venskabsforbindelse fra Holsted. I september drog distriktet til Schackenborg Slot.

Garding havde et stille år, dog mange ideer som 'bare' skal udføres.

Tønning distrikt har forskellige arrangementer året rundt. Et alsidigt program, hvor alle kan finde noget de interesserer sig for.

FREMTIDEN

Fornyelse skal der til! Det vil vi arbejde videre med.

Vores forening skal være attraktiv for alle aldersgrupper, og vi skal have de nye med ind i båden!

Tak til alle bestyrelsesmedlemmer og frivillige for godt samarbejde og indsats.

Amterne i Husum, Ejdersted og Sydtønder har igen i år haft fornyelsen af et fælles samarbejde om at udvikle nye tiltag og arrangementer for de lokale medlemmer af SSF. Og haft gensidige drøftelser om det fortsatte foreningsarbejde i SSF-regi.

SYDSLESVIGSK FORENING FOR HUSUM AMT

Der er noget i gang

*Af amtsformand
Jörn Fischer*

I det sidste år kunne man næsten overalt i mindretallet høre og læse om forandring og fornyelse.

MEN SKER DER VIRKELIG NOGET?

Eller er det sådan, som vi plejer at gøre: Snakke med hinanden, rose os for et godt stykke arbejde og, at alt bliver, som det har været de sidste år?

Nej – sådan er det ikke ... der er noget i gang!

Bestyrelserne i mange af SSF's distrikter og amter har fået ny sammensætning.

Mange steder er der opnået en god blanding af 'unge friske kræfter' med nye ideer og ældre kræfter med viden og erfaring.

Sammen er de i gang med at udvikle visioner om, hvordan vores mindretal kan være i fremtiden.

Mere konkret arbejdes der, i hvert

fald herude, på forskellige indsatsområder,

Blandt andet.:

- Fornyelse af vores landsmøde
- Forbedring af medlemsinformation om aktiviteter
- Skabe tættere sammenarbejde mellem amter og distrikter
- Inddrage medlemmerne mere i forandringsprocessen
- Styrke det danske indenfor mindretallet
- Forbedre sammenarbejdet mellem mindretallets foreninger
- Skabe nye tilbud til de yngre generationer

Men problemet er, at processen kræver tid. Tid til overbevise nogen om, at forandring er vigtig – og andre om, at den er mulig.

Tid til at vurdere ideer, for alle ideer og visioner er inspirerende. Men ikke alle kan omsættes - og så dernæst at træffe beslutninger.

Det kan nogle gange se ud som om, det bliver, som det har været. Men det er ikke rigtigt. Folk på forskellige arbejdsområder arbejder flittigt på sagen.

Som resultat af 'fornylse' og for at fremme processen har vi på vestkysten forsat vores udveksling og samarbejde mellem de tre amter Ejdersted, Syd-tønder og Husum.

Vi mødes nogle gange om året. Dels om konkrete emner som for eksempel at udvikle nye mere levende måder at holde møder på.

Dels om mere principielle debatter om, hvordan vi styrker det danske i landsdelen.

Derudover holder arbejder vi i Husum Amt med fornyelse på områder som:

AMTSBEST

- Tilbud til medlemmer i aldersgruppen 35-45 med (og uden) børn

- Tilbud til teenagere (SSF ungdom?)
ENDAGSTURE

Erfaringer fra de senere år med deltagerantal og – gennemsnitsalder på weekendturene - var årsagen til, at vi i en prøveperiode ville tilbyde vore medlemmer flere endagsture i stedet.

I 2017 gik de til Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg og til Årø ud for Haderslev Fjord.

En planlagt udflugt til Sort Sol i Tøndermarsken måtte aflyses, da der ved fristens udløb var for få tilmeldte. Men trods det, tyder meget på, at beslutningen var rigtig.

Vi vil arbejde videre i sagen og er selvfølgelig åben for inspiration fra medlemmerne.

MEDLEMMER/FAMILIER (35-45ÅRIGE)

Der blev klaget over, at vi havde ikke de rigtige tilbud for at trække på aldersgruppen 35 -45 (med børn).

En af årets endags-udflugter for medlemmerne i Husum Amt fik til Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg, hvor det var muligt at se sælerne bliver fodret.

Fra skoler og børnehaver ved vi, at voksne med børn kommer, når der er et passende tilbud til børnene. Det viser vore egne erfaringer også.

Vi har set, at børn og unge – og dermed deres forældre – kan lokkes med, når der enten er levende dyr eller aktiviteter, som de selv kan være med i.

En ung pige, der holdt årsmødetale i år, sagde om det:

”Da vi var i Esbjerg, stod I gamle og så på døde fiskekuttere, mens vi unge så på levende sæler.”

Også Bredsted Distrikt har været hurtig og skudt noget i gang.

Distriktet lavede sidste år, sammen med børnehaven, en udflugt til Hygum Hjemstavns gård. Udflugten blev målrettet markedsført over for netop børnehaverforældrene.

I indeværende år tager de, efter samme model, på besøg hos brandvæsnet i Tønder. I Hatsted har man i et par år, og med stigende besøgstal, lavet børnearrangementer, når bogbussen kommer til forsamlingshuset.

Hver gang bliver arrangementerne besøgt af børn og forældre. Det beviser, at man sagtens kan have et aktivt foreningsliv, selv om der ikke er dansk skole i byen.

Al den megen snak om fornyelse og nødvendigheden deraf kunne måske få nogle til at tro, at tingene står stille og skal startes forfra.

Det er dog langt fra tilfældet, vidner aktivitetstallene om

Sidste år gennemførtes i SSF Husum Amt og dets distrikter 310 arrangementer og udflugter med tilsammen over 6000 deltagere.

Årsmøderne er naturligvis med til at trække det op, men selv når man trækker dem ud af det, bliver det til gennemsnitligt sytten deltagere per arrangement.

Selv om vi har relativt stor tilslutninger til vores arrangementer, så må succesen aldrig blive en sovepude, påpeger amtsformand Jörn Fischer, SSF Husum Amt.

Men succes må aldrig blive en sovepude! Tværtimod er det, når det går godt, man skal ruste sig til andre tider og tænke på udvikling.

Til sidst vil jeg minde om det, som på mange generalforsamlinger og i samtaler med forskellige foreninger og på møder i Danmark blev nævnt igen og igen:

TÆNK FRIT OG VÆR ÅBEN OVERFOR IDÉER

Samarbejd mere tværs over grænsen.

Styrk sammenhængskraften i mindretallet og med moderlandet Danmark

Tusind tak til jer alle i bestyrelser og ansatte på kontoret for jeres indsats for vores mindretal og for vores SSF.

Forhenværende amtsformand for SSF Sydtønder Amt, Ralf Hansen (t.h.), gratulerer Elsebet Ketelsen med sit nye hverv som amtsformand.

SYDSLESVIGSK FORENING FOR SYDTØNDER AMT

SSF Sydtønder Amt

Af Amtsformand Ralf Hansen

Kære venner!

Det var så det kulturelle år 2016. Det markante store kulturelle arbejde i året, der er gået har nok ikke været det store emne i vores amt.

Jeg tænker mere på de store ting der er sket ude i den store verden:

- Krigen i det nære Asien.
- Millioner af børn, kvinder og mænd der er på flugt.
- Terror i Frankrig, Belgien, Sverige, Danmark og Tyskland.
- Brexit i England.
- Valget i USA og til sidst vil jeg kun sige et navn – Erdogan.

Ja man kan blive ved med mange opremninger endnu. Men det er ikke det, I er kommet herfor i aften.

I er kommet her i aften for at høre om det kulturelle arbejde i Sydtønder amt og for at vælge en ny amtsstyrel-

se. Velkommen til vores generalforsamling i 2017. En særlig velkomst til vores formand og vores generalsekretær, en særlig velkomst til Torben Ravn fra Tønder amts grænseforening, velkommen til gæster og til alle Jer, der sidder her i aften.

Sidste år fortalte jeg, at man i hovedstyrelsen var i gang med at se på forsamlingshusene, og det gør man stadigvæk. Men der er vist ikke blevet lukket et af dem endnu? Vi har talt om regioner, men også her træder man vande. Så har der været et oplæg om, hvor meget Sydslesvig giver Danmark i kroner og ører. Et meget interessant oplæg.

I mine øjne et for snævert udsagn, hvis man kun ser på en årgang med 150 gymnasieelever. Men man skal jo tage et udgangspunkt!

Det daglige arbejde kører stille og roligt der-udad.

Indtil i dag har vi været igennem alle generalforsamlinger i vores amt.

Bestyrelsesposter blev fordelt, så det skal man være tilfreds med i disse tider. Ét distrikt skal ud i en ekstra omgang, men også der håber jeg, at tingene falder på plads.

Til de forskellige generalforsamlinger har der været 156 medlemmer til stede. Jeg vil her sige en tak til alle medlemmerne, der yder en indsats for det danske arbejde i amtet og for Syd-slesvig. TAK !

Mødepligten i amtsstyrelsen er vel-fungerende. Der kan komme et enkelt afbud ind i mellem, men for det meste er vi fuldtallige i amtsstyrelsen. Der bliver afholdt de møder, der skal afholdes, men somme tider skal et møde skubbes.

Lars, der indkalder til vore møder, har godt styr på det. Tak for det Lars!

Amtsovergribende har vi afholdt tre møder med de to andre vestkystamter i Bredsted. Vi kalder det vestkystseminar. Her taler vi om foreningsudvikling og fremtidssikring i Ejdersted, Husum- og Sydtønder amter.

Man er blevet enig om, at disse møder skal fortsætte. Jeg kan her tilføje at 90 medlemmer mødte op til disse møder.

MEDLEMSTAL

Medlemstal per 1. april 2017 lyder på 1256. En lille tilbagegang, som amtet nok både kan og skal leve med.

14 medlemmer har vi måttet tage afsked med i 2016 på grund af dødsfald. Lad os rejse os. Æret være deres minde. TAK

22 medlemmer er flyttet fra amtet, og 15 nye er kommet til. Tilsammen har vi fået 65 nye medlemmer, hvilket er pæne tal i første omgang. Men når vi ser, at 40 medlemmer meldes ud, er det ikke dejligt.

Når jeg så kigger på, hvem det er – så er der en tydelig tendens, der viser, at man kun bruger det danske indtil

børnene er færdige i vores skolesystem. Og det er i mine øjne trist - ikke mere til det her.

Det er blevet til en del aktiviteter i år 2016. 1100 deltagere til vores vigtigste arrangementer – årsmøderne i Ladelund, Læk og Sild. Husk på, at årsmøderne i år lå i dagene fra den 9.-11. juni.

Sommerturen med Tønder amts grænseforening måtte desværre aflyses på grund af for lavt deltagerantal, men vi prøver igen.

Amtsturen til Hamborg var alle tiders, men også her kunne der have været flere med.

Flere aktiviteter, vi har været med til blandt andet været amtstillidsmandsmødet i Ladelund og seminaret hen over grænsen på Christianslyst.

Amtet har været med til fire koncerter og teaterforestillinger, som har været:

- 25.maj.2016 - *Når alt går i Nilfisk med 60 besøgende på Sild*
- 08.oktober 2016 - *Gruppen The Company med 35 besøgende i Læk.*
- 18.november 2016 - *Gruppen Fjelding med 60 besøgende på Sild og til sidst den*
- 23.februar 2017 - *Paolo Nani. Pantomimeteater med stykket 'Brevet' brevet med 50 besøgende.*

Programmet for 2017/2018 er på plads, brochuren kom som altid sidst i maj. Her her kan alle så se, hvad der bliver spillet på vore kanter i år.

Det har været en del af de ting, som amtet har beskæftiget sig med i det forgangne år- Selvfølgelig har der også været en del teater og koncerter på vore skoler.Hertil må siges, at det har vores konsulent skuldret alene, tak for det Lars.

Måske kan jeg hjælpe lidt i fremtiden, hvis vores kulturkonsulent Nina og generalsekretær Jens giver lov til det?

Så kan jeg fortælle, at også i dette kulturelle år har vi haft to repræsentanter med på Folketingsturen til Køben-

havn. Det var Peter Petersen fra Sild og jeg selv, der fik lov til at deltage. Spørg Peter, hvordan det har været...? Jeg siger meget, meget flot!

Der skal lyde en tak til Tønder amts grænseforening, som for nylig har haft generalforsamling. Her modtog Ladelund distrikt en gave på 1000 euro. Foreningen vil gerne have et nyt køkken i deres forsamlingshus.

Jeg håber, at vi fortsætter det gode samarbejde hen over grænsen.

Tak til alle jer, der støtter og giver en hånd i det daglige arbejde. Tak til dem, der repræsenterer Sydtønder amt de forskellige steder rundt omkring i Sydslesvig.

Læs mere om vores arbejde i Dansk Nyt, Kontaktsiderne i Flensborg Avis og vores teater- og koncertbrochure.

Og husk! Kontakt altid vores konsulenter på deres sekretariater.

Et nyt tiltag kommer vi med i år. Det er en fælles julefrokost for hele amtet, som finder sted den 17. november i Agtrup.

Tak til den afgående amtsstyrelse, tak for godt samarbejde.

For uden dansk folkelig bevægelse intet mindretal !!!

SYDSLESVIGSK MUSEUMSFORENING

BAKKER OP OM HANDLINGSPLAN FOR MILLELBERG

*Af Lisbeth Bredholt Christensen
På vegne af Sydslesvigsk
Museumsforenings bestyrelse*

Ved generalforsamlingen på Mikkelsberg i 2016 blev det besluttet, at Museumsforeningen ville støtte tiltag til udarbejdelse af skolemateriale på Dannevirke Museum med 6000 euro.

En af formidlingssøjlerne på museet er en velfungerende skoletjeneste. Behovet for en sådan er vokset de senere år, bl.a. som følge af skolereformen i Danmark, hvor den åbne skole og skole-museumssamarbejde spiller en tiltagende rolle. Forespørgsler fra skoler drejer sig især om mindretallet. Museets mindretalsudstilling er etableret i et samarbejde mellem SSF og Museumsforeningen. Det er derfor naturligt, at Museumsforeningen fortsat støtter

tiltag, der har med mindretalsudstillingen at gøre.

Udarbejdelsen af materiale til skoler og familier er delvist sket i samarbejde med Skoleforeningen og fagkonsulent Kirsten La Cour samt Grænseforeningen.

Lisbeth Bredholt Christensen har indvilliget i at være Museumsforeningens repræsentant i Margareta Erichsen fondens bestyrelse.

Ved generalforsamlingen på Mikkelsberg i 2017 blev det besluttet, at Museumsforeningen ville støtte Mikkelsbergs ansættelse af kunsthistorikeren Iben Johansen. Iben arbejder med et forslag til en handlingsplan for Mikkelsberg, der skal sikre Mikkelsberg som udstillingssted for sydslesvigsk og nordisk kunst fremover. Mikkelsbergs ansøgning blev støttet med 3500 euro.

Skuffelsen er tydelig hos SSW's medlemmer, da stemmerne blev talt op under landdagsvalget i maj måned. SSW er tilbage i rollen som mindretalsparti i opposition.

Foto: Lars Salomonsen

SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING - LANDSFORBUNDET

DET FORGANGNE ÅR KUNNE GODT HAVE VÆRET BEDRE

*Af landsformand
Flemming Meyer*

ET SKUFFENDE VALGRESULTAT!

Med 48.941 anden-stemmer og 3,3 procent ved landdagsvalget i maj 2017 fik SSW det dårligste valgresultat siden ændringen af valgloven i 1999. Samtidig mistede kystkoalitionen sit flertal, og ministerpræsident Torsten Albig fra SPD blev nødt til at træde tilbage. CDUs Daniel Günther er nu med støtte fra CDU, FDP og De Grønne blevet valgt til ministerpræsident i Slesvig-Holsten.

Heldigvis beholdt SSW sine tre landdagsmandater, og landdagsgruppen vil nu føre en konstruktiv oppositionspoli-

tik i de kommende fem år. Der er dog ingen tvivl om, at valgresultatet var en skuffelse for SSW.

Vi mener, at vi både havde gode kandidater, førte en intens valgkamp og havde opnået mange politiske resultater i regeringssamarbejdet i de sidste fem år.

Men vælgerne ønskede øjensynligt mindretalspartiet SSW tilbage i rollen som oppositionsparti.

Hvad der gik galt til valget blev diskuteret af SSWs ledelse sammen med partiets basis på flere hovedudvalgs- og medlemsmøder op til sommerferien.

Det står imidlertid klart, at der er mange forskellige grunde til, at SSW mistede hen imod 14.000 stemmer.

Blandt de mest afgørende er:

- SSW opstillede for første gang som regeringsparti. Vi blev derfor ikke som tidligere opfattet som et alternativ, men som etableret parti, der er medansvarlig for alt det, mennesker forventer af eller savner i deres egen tilværelse og i samfundet. Dermed ikke sagt, at det var forkert at gå med i regeringssamarbejdet. Tværtimod, vi har opnået rigtigt mange gode resultater. De har bare ikke udmøntet sig i stemmer i det omfang, SSW havde forventet.
- SSW havde ingen speciel mærkesag, der kunne samle vælgerne omkring partiet. I 2012 var det 100 procent-skolesagen, i 2009 var det eksempelvis protesten imod CO2-lagring.
- Den mediale dækning af valgkampen fokuserede stærkt på, hvorvidt Daniel Günther kunne hale ind på Torsten Albig – med en klar analogi til Schulz/Merkel på forbundsplan. Derfor var det svært. Ikke blot for SSW, men for stort set alle partier at trænge igennem med politiske krav og mærkesager.

- SSW havde lagt sig fast på enten at fortsætte regeringssamarbejdet med SPD og De Grønne eller at gå i opposition. Det blev til en ulempe i det øjeblik, stemningen pludselig vendte sig imod SPD og dermed også imod kystkoalitionen i det sidste par uger inden valget.
- SSW har ikke i samme grad som tidligere kunnet profitere af sin skandinaviske orienterede profil. Det skyldes blandt andet, at mange menneskers vilkår har forbedret sig markant i Tyskland i de seneste år: Dalende ledighed, gode konjunkturer og stigende lønninger har nedbragt borgernes behov for politiske reformer og social retfærdighed. Dertil kommer, at kontroverser debatter om dansk flygtningepolitik og grænsekontrol kan have afskrækket sympativælgere på begge fløje - dog næppe i et valgf afgørende omfang.

Anbefalinger og konsekvenser

På SSWs sommer- og hovedudvalgs-møde i juli 2017 på Christianslyst drøftede partiets mange fremmødte med-

Landsformand Flemming Meyer må konstatere, at SSW mistede 14.000 stemmer under landdagsvalget. Årsagerne er mange!
Lars Salomonsen

lemmer årsager og konsekvenser af landdagsvalget.

Hovedudvalget blev blandt andet enige om følgende anbefalinger for partiet:

- SSW skal ikke deltage i en regering for enhver pris; kun hvis det er den bedste måde at få omsat vores politik på. Partiet skal ikke før et valg fastlåse sig til en bestemt regering, men være åben for forhandlinger med flere partier.
- SSW skal igen satse mere på sin profil som regionalt mindretalsparti med skandinavisk islæt, som kun findes i det nordlige Slesvig-Holsten. Partiets profil skal skærpes bl.a. ved ekstern rådgivning og ved at være mere synlig lokalt.
- SSW skal skærpe sin politiske profil i forhold til erhvervspolitiske emner og generationen 60 plus.
- SSW bør fastholde kravet om større kommuner, men det skal være frivilligt og ikke ved lovbestemt tvang fra landet.

Landsstyrelsen vil til efteråret sætte en række initiativer i gang, som allerede i forbindelse med kommunalvalget 2018 skal realisere mange af de fremsatte anbefalinger.

MANGE GODE RESULTATER

Selv om SSW tabte valget, er vi overbevist om, at partiets første regeringsdeltagelse var rigtig, idet partiet sammen med vores minister Anke Spoorendonk har opnået mange gode politiske resultater i landsregeringen siden 2012.

Først og fremmest var det selvfølgelig afgørende, at landets mindretalspolitik igen kom på rette vej. Blandt andet ved, at den økonomiske ligestilling af de danske skoler blev genindført – nu endda sikret i landsforfatningen.

Derudover har SSWs regeringsdeltagelse blandt andet ført til store fremskridt i det danske-tyske samarbejde. For eksempel med direkte kontakter mellem den danske regering og landsregeringen.

Også inden for kultur- og retspolitik og i socialpolitikken har SSW sat sine politiske fingeraftryk og realiseret noget nær 100 valgkrav fra vores valgpro-

Anke Spoorendonk, der rundede 70 år i efteråret 2017, har som tidligere omtalt skrevet partipolitisk historie som den første SSW'er på en ministerpost. Foto: Lars Salomonsen

gram i 2012. Som SSWs første minister har Anke Spoorendonk skrevet historie. Hun har sammen med SSWs daværende stedfortrædende regeringsrådsmand Lars Erik Bethge og landdagsgruppen kompetent repræsenteret mindretalspartiet i landsregeringssamarbejdet. Der har stået respekt om SSWs samarbejdsvilje og evne til at formidle kompromiser i regeringen.

Det er derfor med 'oprejst pande' og mange gode erfaringer, at SSW har taget imod sin oppositionsrolle til gavn for borgerne i Slesvig-Holsten.

RELATIONER MOD NORD OG SYD

Landsstyrelsen og landssekretariatets medarbejdere har i det forløbne år deltaget i en række møder, samtaler, arrangementer, landsmøder m.v. blandt andet med tyske partier på landsplan, for eksempel SPD's og de Grønnes landsledelse til koordineringsmøderne og møder med kandidater til forbundsvalgvalget danske partier på landsplan. For eksempel Venstre, Det Konservative Folkeparti og Slesvigsk Parti samt deltagelse i Det kommunale Topmøde i Ålborg og i flere møder med medlemmerne af Sydslesvigudvalget tyske og danske myndigheder, for eksempel et møde i Kontaktudvalget med forbundsregeringens min-

Forhenværende generalkonsul Henrik Becker-Christensen var - som så mange før - på pletten og fulgte interesseret med i mindretallets forhold. Her nærstudies valgresultatet under landdagsvalget i maj.

dretalskommitterede Hartmut Koschyk mindretalsrådet og indenrigsudvalget i Berlin bestyrelsen, forvaltningsgruppen og kulturudvalget af Region Sønderjylland-Schleswig og med de sydslesvigske organisationer, inklusive Det Sydslesvigske Samråd, samt mange enkeltpersoner eller organisationer i øvrigt, der søger kontakt til partiet.

For os som mindretals- og regionalt parti er disse møder og kontakter en uundværlig del af vores arbejde og meget vigtig for det politiske arbejde og politiske initiativer. Det samme gælder i forhold til kontakter og udveksling af informationer med flertalsbefolkningen, hvilket hænger sammen med vort daglige politiske virke på lands- og kommunalplan.

TAKTIL GENERALKONSUL HENRIK BECKER-CHRISTENSEN

Det er med vemod, at vi i SSW må tage afsked med vores generalkonsul Henrik Becker-Christensen. Han har i sine 19 år som generalkonsul på enestående måde udfyldt denne vigtige position.

Han har både været en indsigtfuld og kompetent sparringspartner for det danske mindretal og dets organisationer og en værdifuld brobygger til vores tyske naboer. Særligt i krisen omkring nedskæringen af tilskuddene til de danske skoler i Sydslesvig fra 2010 til 2012 var Henrik Becker-Christensen med sin store viden om mindretalspolitikken og om den slesvig-holstenske historie en afgørende brik for at vinde forståelse for mindretallets synspunkter i den tyske og danske offentlighed samt hos politikerne på begge sider af grænsen. Dermed bidrog han på afgørende vis til at få genoprettet en fremadrettet og fair mindretalspolitik i Slesvig-Holsten.

Når nu der skulle udpeges en ny generalkonsul, er vi i SSW meget glade for, at det blev formanden for Sydslesvigudvalget, Kim Andersen. Han har en stor viden om og indsigt i min-

dretalsforholdene og det dansk-tyske grænselandet. Kim Andersen vil derfor kunne udfylde den vigtige rolle, den danske generalkonsul i Flensborg har for os i mindretallet, på en god måde. Velkommen til grænselandet, kære Kim Andersen.

SSW OG SPROGPOLITIKKEN

I marts 2017 gennemførte Det Sydslesvigske Samråd sin anden Sydslesvig-konference med cirka 200 deltagere på Jaruplund Højskole. I centrum for konferencen stod mindretallets vision for og formulering af en sprogpolitik for det danske sprog. I denne forbindelse har SSW gjort det klart, at vi støtter alle initiativer til at styrke brugen af det danske sprog i det danske mindretal, som Samrådet eller de sydslesvigske organisationer sætter i gang, fordi vi er enige i, at der bør tales mere dansk i mindretallet.

Partiet har især fokus på at skabe bedre rammebetingelser for brugen af det danske sprog i Sydslesvig. SSW har i årtier gjort en indsats for at synliggøre det danske sprog i offentligheden i Sydslesvig blandt andet ved at kræve dansk-tyske byskilte eller skilte på dansk sprog, der henviser til de danske institutioner eller ved at kræve dansk skiltning i museer eller lignende.

SSW har ved hjælp af sin regeringsdeltagelse sørget for, at Slesvig-Holsten for første gang i sin historie har vedtaget en sprogplan for, hvordan det danske sprog skal udvikles i Sydslesvig. Kort sagt: SSW arbejder på alle plan for at styrke brugen af det danske sprog i Sydslesvig.

NYT
LANDSSEKRETARIAT

Siden den 1.januar 2017 er landssekretariatet flyttet fra lokalerne i Schiff-

Takket være SSW's ihærdige indsats er det lykkedes at få dansksprogede byskilte op på udvalgte steder i Sydslesvig. Foto: Per Dittrich

brücke 42 over til landdagsgruppens lokaler i Nørregade 76 i Flensborghus.

Ud over, at det på lang sigt giver en økonomisk besparelse for begge parter, sikrer flytningen et tættere samarbejde af landssekretariatet og landdagsgruppen og presseafdelingen. Under landdagsvalgkampen viste det sig allerede, at det nye landssekretariat styrker samarbejdet i partiet.

Siden starten af året har landssekretariatet sammen med SSF indført et nyt kartotekssystem (for at kunne yde en bedre medlemservice), som sikrer, at partiets administration fra det nye år er mere moderne og effektivt.

SSWs amtssekretær for Slesvig-Flensborg amt, Bodo Neumann-Nee, er fra 1. januar 2017 blevet fuldtidsansat i landsforbundet og har delvis overtaget nogle opgaver fra SSWs kommunalpolitiske sekretær Gerhard Jessens, der efter landdagsvalget er gået på pension. Vi ønsker

ham et velfortjent otium efter næsten 30 år som SSWs medarbejder.

MEDLEMSTALLET

Mens medlemstallet fra slutningen 2015 til udgangen af 2016 faldt med netto 158 medlemmer, er det efter landdagsvalget igen vokset med 36 medlemmer netto i første halvår 2017.

I skrivende stund har SSW 3.430 medlemmer. SSW havde per 31.12.2016 i alt 3.394 medlemmer. SSW er fortsat det tredjestørste parti i Slesvig-Holsten.

Hovedårsagen for medlemstilbagegangen er fortsat, at der dør flere gamle SSW-medlemmer, end der kommer nye til. Næsten halvdelen af SSWs medlemmer er over 60 år. Det viser, at SSWs medlemspyramide stadigvæk vender den forkerte vej og, at tilbagegangen formentlig vil fortsætte i de næste år. Den ekstraordinære nedgang

Ungdomsafdelingen under SSW, der både var aktiv og synlig og engageret under valgkampen i foråret, har fået sit eget kontor på Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig på Nørregade i Flensborg.

Foto: Martina Metzger

i medlemstallet i slutningen af 2016 kan derudover forklares med, at landssekretariatet i forbindelse med indførelsen af det nye kartoteks-system har ryddet op blandt 'kartotekslig' i medlemskredsen.

Interessen for politik og opmærksomheden om SSWs betydning som mindretalsparti er større, når der er valgkamp. Derfor lykkedes det under landdagsvalgekampen igen at få fat i nye medlemmer. SSW er klar med nye medlemshverve-kampagner, og så i forbindelse med det kommende kommunalvalg. Derudover må partiet konsekvent arbejde videre på, at medlemmerne får mere direkte indflydelse på partiets politik, således at det bliver endnu mere attraktivt at være medlem i SSW.

SSWU FÅR NYT KONTOR I FLENSBORG BIBLIOTEK

For tredje gang blev Christopher Andresen på SSWUs landsmøde i juni 2017 valgt som formand for SSW Ungdom. Dermed er Christopher Andresen den længst siddende SSWU-formand i lang tid.

Han kan se tilbage på et godt år for SSWU, hvor ungdomspartiet gjorde en fornem indsats til landdagsvalget. Som landdagskandidater opnåede SSWUs Christopher Andresen og Henriette Boysen ved kampvalg plads 7 og 10 på SSWs landsliste, hvilket viser, at ungdommen har en god chance for at få indflydelse i mindretalspartiet.

I valgkampen deltog de unge kandidater og deres medhjælpere i 60-70 pannediskussioner og understøttede partiet i gadevalgkampen på fremragende vis. Trods skuffelsen over valgresultatet var de mange motiverede SSWUere et lyspunkt under valgkampagnen.

SSW Ungdom har per 01. august 2017 208 medlemmer, hvilket er en anelse færre i forhold til sidste år, hvor de på samme tidspunkt havde 212 medlemmer. Fra 1. september har

SSWU fået et nyt kontor i Flensborgs bibliotek.

Dermed får den nye, store SSWU-landsstyrelse gode rammer for det fremtidige ungdomspolitiske arbejde.

SSWS KOMMUNALPOLITISKE INDSATS ER VIGTIG FOR MINDRETALLET

SSW er et udpræget kommunalt parti. Vort parti har næsten 200 kommunalpolitikere i Sydslesvig, som er en meget aktiv og uundværlig søjle af SSW.

SSW er repræsenteret i alle større byer i Sydslesvig og Kiel, i alle nordlige kreds-dage og i mange små kommuner rundt omkring på landet.

Hvor vigtigt SSWs kommunalpolitikere indsats er for mindretallene, viser blandt andet en opgørelse af Dansk Centralbiblioteks offentlige tilskud fra kredse og kommuner for 2016. Selv om det er gået lidt tilbage i forhold til 2015, har SSWs kommunalpolitikere i sidste år været med til at sørge for, at det danske mindretalsbiblioteksvæsen fik ca. 332.570,- Euro i tilskud fra kredsene og kommunerne.

Alligevel har vi endnu ikke opnået fuld ligestilling med flertalsbefolkningen på biblioteksområdet, og derfor er der nok at tage fat på i forbindelsen med kommunalvalget 2018. Kun en stærk SSW-repræsentation sikrer økonomisk ligestilling af mindretallet i kommunerne.

ANDRE POLITISKE AKTIVITETER

Igennem hele året har der atter været en stor interesse for at høre om SSWs politik og regeringsdeltagelse, hvilket bekræftes af de mange besøg, partiet fik fra skoleklasser og voksne grupper – særligt fra Danmark.

For at ære den tidligere landdagskvinde Silke Hinrichsen stiftede landsforbundet i februar 2017 som noget nyt en Silke Hinrichsen-Pris.

Prisen gives af SSWs landsforbund til aktive og engagerede kvinder fra Sydslesvig.

Den første pristager blev Katrine Hoop fra Flensborg.

Flere af landsstyrelsens nedsatte udvalg har fortsat deres arbejde i det forløbne år. Således drøftede arbejdsgruppen 'grænseoverskridende samarbejde' på flere møder blandt andet igen region Sønderjylland-Schleswigs fremtid.

SSWs kvindeforum var ligeledes meget aktiv og gennemførte flere møder.

SSW gennemførte i det forløbne både flere medlemsmøder om partiets landdagsvalgprogram og møder, hvor årsagerne til valgnederlaget blev diskuteret.

Det understreger, at SSW er et udpræget medlemsparti, der sikrer sine medlemmer stor indflydelse og medbestemmelse.

KOMMUNALVALG OG 70 ÅRS JUBILÆUM

I arbejdsåret 2017/2018 vil forberedelserne og gennemførelsen af kommunalvalget stå i fokus. Vi har stadigvæk et godt udgangspunkt med mange aktive og gode kommunalpolitikere, som fortjener vores understøttelse for at få et godt valgresultat. Derudover skal vi ikke glemme, at det i 2018 er 70 år siden, at mindretalspartiet SSW blev grundlagt. Dette skal til næste år fejres på behørig vis med vores medlemmer og venner.

Kathrine Hoop modtog som en første Silke Hinrichsen-Prisen for sit energiske arbejde med eksponere Sydslesvig. Silke Hinrichsen-Prisen uddeles til særligt engagerede kvinder.

Foto: Sven Geissler

SSW's landdags-trio er intakt, selvom valget i maj måned var en bedrøvelig oplevelse. Flemming Meyer, Jette Waldinger-Thiering og gruppeformand Lars Harms glæder sig nu til at fastholde og videreudvikle mindretallets og frisernes sag i det politiske game.

Foto: Lars Salomonsen

SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING - LANDDAGSGRUPPEN

Ærgerlig afslutning på en historik valgperiode

*Af gruppeformand
Lars Harms*

Selvom det sidste år allerede har stået under landdagsvalgets fortegn, har kystkoalitionen fortsat lavet ansvarlig politik for landet Slesvig-Holsten.

NORDISK RÅD

Generelt kan vi konstatere, at forholdet mellem Danmark og Slesvig-Holsten siden 2012 er blevet meget bedre igen.

Det skyldes især europaminister Anke Spoorendonks ihærdige indsats.

I forlængelse af det dansk-tyske samarbejde blev der også sat fokus og ny 'drive' på samarbejdet i Østersøområdet.

SSW's selvforståelse og politik har selvfølgelig altid været inspireret af Danmark og skandinavisk politik. For os som SSW er det helt klart, at vi ser Slesvig-Holsten som del af den europæiske Norden og som et vigtigt led til det sydlige Europa.

Derfor har vi som SSW også understøttet det politiske initiativ, at landet Slesvig-Holsten fremover får en officiel observatør-status indenfor Nordisk Råd.

Det vil sige, at SSWs landdagsmedlem Jette Waldinger-Thiering fremover vil få mulighed at være med til de årlige møder, hvor de nordiske parlamentarikere tager beslutninger om forhold, som man ønsker at de nordiske regeringer skal finde løsninger på.

Med denne observatørstatus får landet Slesvig-Holsten en helt ny tilknytning til Danmark og Norden, takket være Anke Spoorendonks indsats.

PARLAMENTARISK UNDERSØGELSESDVALG

I marts 2017 var den afsluttende parlamentariske behandling af parlamentets undersøgelsesudvalg omkring begivenhederne i 'Friesenhof'.

Efter godt og vel to års regelmæssige og arbejdsrige møder har landdagsgrupperne i den afsluttende debat gjort rede for deres syn på sagen.

For SSW gjorde Flemming Meyer det tydeligt, at det efter hans mening hurtigt blev klart, at det for oppositionen drejede sig hovedsagligt drejede

om at desavouere den ansvarlige minister og, at pigerne fra Friesenhof kun blev instrumentaliseret til deres formål.

FLYGTNINGE FRA AFGHANISTAN

Selv om man på forbundsplan har truffet beslutning om at hjemsende afghanske flygtninge, har Slesvig-Holsten sat sig hen over denne beslutning.

For SSW har det været helt klart, at vi ikke sender mennesker hjem i lande, hvor der er krig og terror. Når man ser nøje på sikkerhedssituationen i Afghanistan, må man konstatere, at situationen har forandret sig.

Der er selvmordsangreb og terror rundt omkring i landet; også i regioner, som i de sidste år blev betegnet som sikre.

Vi har understøttet landsregeringens beslutning om at standse hjemsendelsen af afghanske flygtninge, fordi landets sikkerhed er forværret.

Dette cirkulære gjaldt fra den 14. februar til den 13. maj 2017. Landsrege-

Takket være Anke Spoorendonks store personlige indsats og oprigtige interesse for Norden og det nordiske er det lykkedes delstaten af Slesvig-Holsten at få observatørstatus i Nordisk Råd. Den ene af delstatens to pladser er gået til partifællen og nuværende landdagsmedlem Jette Waldinger-Thiering.

ringen og kystkoalitionen blev kritiseret for denne politiske enegang.

Imidlertid har forbundsregeringen korrigeret sin holdning i sagen. En generel hjemvisning er udsat, så længe sikkerhedssituationen ikke er klar.

Kun på frivillig basis må man rejse hjem til Afghanistan, eller som dømt gerningsmand eller som såkaldt 'Gefährder'.

'Landespolitik mit Vergangenheit' - et historisk opgør med tidligere politikere med nazi fortid

På grundlag af en enstemmig landdagsbeslutning har historikerne Uwe Danker og Sebastian Lehmann-Himmel i slutningen af sidste år fremlagt deres videnskabelige undersøgelse omkring slesvig-holstenske politikere med nazi fortid i efterkrigstiden.

Det er blevet tydeligt, at slesvig-holstensk politik i efterkrigsårene har været langt mere berørt af eks-national-socialister end tilfældet var i andre forbundslande.

'Landespolitik mit Vergangenheit' foreligger i bogform og er et videnskabeligt opgør med landets politiske historie. Undersøgelserne gør tydeligt, at ikke ét parti i landdagen har været uberørt eller fri for personer med nazi-fortid – det gælder også for SSW.

For os er det helt klart, disse undersøgelser giver anledning til at fortsætte og udvide undersøgelserne.

MODERNISERING AF VIDEREUDDANNELSESLOVEN

Enhver har ret på videreuddannelse. Sådan er det slået fast i loven for videreuddannelse.

Men også for videreuddannelsesloven gælder, at det kun er så godt, så vidt det bliver omsat. Derfor kan det være nødvendigt, at love bliver moderniseret og de bliver tilpasset til realiteten.

I december sidste år besluttede kystkoalitionen en modernisering af videreuddannelsesloven. Vi har ikke kun sat

fokus på kulturel videreuddannelse. For os var det vigtigt, at videreuddannelse generelt får en ny drive. Det vil sige med vores lovændring har vi udvidet tilbuddet. Men vi var også nødt til at skabe finansiel sikkerhed for de ansvarlige organisationer, og derfor har vi sørget for at give flere penge ind i systemet.

Generelt må dog konstateres, at der er for få, der tager chancen for videreuddannelse. Derfor må det fremover også dreje sig om, at skabe attraktive tilbud, sådan at flere mennesker gør brug af mulighederne.

FÆLLESUDVALG SLESVIG-HOLSTEN OG HAMBORG

Samarbejdet mellem Slesvig-Holsten og Hamborg har altid været meget tæt. Det er på mange forskellige plan, - økonomi, arbejdsmarked, trafik eller planlægning, bare for at nævne fire – og at de to lande er rykket tættere sammen, for at hjælpe hinanden.

SSW har altid udtalt sig for et tæt samarbejde med Hamborg, fordi vi ser store chancer for landet Slesvig-Holsten i sådan et tæt samarbejde.

Dette gælder for så vidt ikke kun for metropolregionen – Hamburger Speckgürtel – men for hele landet. Sådan et samarbejde har heller ikke noget med Nordstaat at gøre. Vi har et godt samarbejde, som ikke er institutionaliseret. Det må dog konstateres, at på mange områder skal der også politiske beslutninger til for at gennemføre de forskellige projekter. Af forfatningsmæssige grunde er det ikke tilladt at danne ét fællesudvalg. Derfor har landdagen besluttet at indsætte et udvalg, 'Ausschuss für die Zusammenarbeit der Länder Schleswig-Holstein und Hamburg'.

FERIE FOR FAMILIER MED MANGE BØRN

Hvert fjerde mindreårige barn i Slesvig-Holsten lever i et hjem, der ikke har

de finansielle muligheder og råd til at tage på ferie.

SSW er kommet med et politisk tiltag for at ændre det.

Vores formål med initiativet er, at familier med mange børn og enlige forældre skal have mulighed for at holde ferie i en af cirka 100 velgørende familie-feriehuse i Tyskland – gemeinnützige Familienferienstätten. Til dette formål blev der indrettet en fond på 200.000 Euro.

Dette er ingen ny opfindelse. Det har været muligt allerede i 50'erne og 60'erne i Tyskland. Men i dag har kun otte ud af 16 forbundslande lignende fonde, som giver tilskud til ferie.

MINDRETALS- OG REGIONALSPROG I VUGGESTUER

I sin tid har SSW sat gang i et initiativ, som skulle være til gavn for mindretals- og regionalsprog i vuggestuerne, og vi har afsat flere hundredtusinde euro til dette formål.

Landet giver et tilskud på 2.000 euro til hver plejegruppe, der søger, når de tilbyder dansk, frisisk eller plattysk.

Imidlertid oplever vi, at vi har stor succes med vores initiativ til at understøtte og fremme mindretals- og regionalsprog i vuggestuerne her i landet. Slesvig-Holsten er landet med en enestående kulturel og sproglig mangfoldighed.

Derfor er det vigtigt, at allerede de mindste får adgang til de forskellige sprog. Med vores initiativ fremmer vi den sproglige mangfoldighed som del af barnets udvikling.

På grund af den store succes vil SSW sætte sig ind for, at også den nye landsregering fortsætter med programmet.

EN FRIDAG MERE

Hvis det kommer til at Slesvig-Holsten i fremtiden vil få en arbejdsfri helligdag mere end før, så skyldes det SSWs ini-

tiativ for en 'Tag der Landesverfassung'.

Som bekendt er Slesvig-Holsten et af de forbundslande med færrest helligdage. Det alene er anledning nok til at forandre noget ved det. Men vi mener også, at vores landsforfatning skulle komme mere i offentlighedens focus. Efter forfatningsreformen i 2014 blev det tydeligt, at vores landsforfatning ikke kun er en stadigvæk moderne forfatning, men også en forfatning, der rummer de vigtigste punkter der holder samfundet sammen.

Det gælder for eksempel grundlovene, det demokratiske system, transparente forvaltningsprocesser og ikke mindst de særlige mindretalsrettigheder, vi har. Derfor er der al grund til at hylde vores landsforfatning og de rettigheder, folk har med en særlig arbejdsfri dag.

MEDARBEJDERNE SKAL OVERTAGES

Med et andet initiativ vil vi sørge for, at medarbejderne efter en udlicitering af offentlige trafikopgaver skal overtages, når en anden har vundet udliciteringen. Indtil nu kan de, der udliciterer kræve, at medarbejderne bliver viderebeskæftiget, men man er ikke forpligtet til det.

Det fører til, at den ene eller anden offentlige arbejdsgiver 'glemmer' det for at få billiglønnede medarbejderne. Det vil vi forandre, fordi vi mener, at også medarbejderne i trafiksystemet og deres familier skal have en vis sikkerhed.

MINDRETALSPOLITIKKEN

Det bliver interessant, hvordan mindretalspolitikken udvikler sig de næste år.

I den sidste valgperiode har vi afsikret mange mindretalsrettigheder via love, i kontrakter og gennem vores landsforfatning. Det har været en stor mindretalspolitisk succes, der nu sikrer rettighederne, da vi ikke mere er i regeringsansvar. Men stadigvæk venter der opgaver på os.

Der er kontrakter mellem landet og for eksempel Dansk Centralbibliotek og Nordfriisk Instituut. Her er det nødvendigt, at disse kontrakter forlænges og videreudvikles. Dertil hører også at tilskuddet til de berørte organisationer fremskrives. Noget andet er at vores danske kulturforening, SSF, indtil nu ikke har fået en sådan kontrakt aftale.

De sidste årtier fik SSF stort set altid det samme tilskud.

I realiteten er det en nedskæring på grund af inflationen.

Her skal der også et bedre perspektiv med et markant forhøjet tilskud til.

Landdagsgruppen holder skindet på næsen

Vi må erkende, at landdagsvalget ikke gik som vi havde forventet og håbet.

Selvom vi har tabt stemmer, kunne vi dog holde på vores tre mandater – og det er det, det kommer an på. Sammen med mine kollegaer Jette og Flemming vil vi nu lave et konstruktivt oppositionsarbejde – og det er jo ikke nyt for SSW.

Den 6. juni mødtes den 19. landdag for første gang og har konstitueret sig.

Siden er vi så småt begyndt med det politiske arbejde igen. For os gælder det nu om, at vi fortsætter vores konstruktive politik, som man hidtil altid har kendt SSW for.

Godt scoret, Anke. Efter mange års ihærdigt arbejde på den politiske scene - og som den første minister nogensinde i SSW's historie - har Anke Spørendonk nu sluppet det politiske arbejde. Forude venter måske en karriere som træfsikker politisk boldspiller i andre sammenhænge. For bruge bolden, det kan hun...!!

Foto: Per Dietrich

Den 10. april besøgte 'Landesbeauftragter für politische Bildung' Christian Meyer-Heidemann SOF. Han mødtes på Flensborghus med alle organisationerne.

SYDSLESVIGSK OPLYSNINGS FORBUND e.V

SOF – Nu et Selvstændigt Oplysnings Forbund

*Af formand
Georg Buhl*

SOF bliver ikke mere forvaltet af SSW. Den har nu fået sin egen sekretær. Det er fremover Philipp Micha, der står for den administrative forvaltning. Velkommen til Philipp Micha.

SOF er en forening, der følger principperne for 'Parteinaher Stiftungen'. SOF er altså knyttet til og uafhængig af SSW.

AMTSRETEN

Sekretær Philipp Micha, næstformand Rüdiger Schulze, og formand Georg Buhl er nu indskrevet i Vereinsregister ved Amtsretten i Flensborg.

- Tillykke, sagde Dieter Lenz, tidligere landssekretær for SSW, da vi en dag traf ham på gaden. Han havde læst det i avisen.

- Det har altid været Karl Otto Meyers ønske, at oplysningsforbundet selvstændighed blev mere tydelig. Vi nåede det bare aldrig, sagde han.

IDEEN

Ideen er, at SOF skal virke ud fra principperne i Danmark og i Tyskland. Her arbejder de uafhængig af partiinteresser og partiprogrammer.

Forbundene virker udelukkende for at oplyse om de demokratiske principper, der er de bærende for et samfund med et folkevalgt parlament, hvor magten er tredelt i regering, parlament og dømmende magt.

TRADITION

Midlerne i Sydslesvigsk Oplysningsforbund er på 12.000 euro pr. År. Hertil kommer medlemskontingent fra de elleve medlemsorganisationer på 250 euro.

Der har været tradition for, at de sydslesvigske organisationer søger penge fra puljen, og at de fordeles nogenlunde ligeligt mellem dem.

Den tradition har bestyrelsen ønsket at fortsætte. Det blev besluttet på det seneste bestyrelsesmøde.

Fælles for ansøgningerne er, at de skal bidrage til almen og grundlæggende demokratisk oplysning for borgerne i vores landsdel.

NYTÆNKNING

Fremtidens teknologi, nyhedsformidling og kommunikation er her allerede, det er bare ikke alle, der kender den. Det går for hurtigt.

Nyheder og formidling af demokratiske beslutninger er begyndt at gå nye veje. Det viser de løbende medieundersøgelser.

Og de gamle traditionsrige nyhedskriterier er blevet omformuleret, så de i ord og metode er et spejl på den virkelighed, der nu er i vores hverdag.

SOCIALE MEDIER, NYHEDSMEDIER OG LAYOUTPROGRAMMER

I gamle dage, og siden Guttenberg opfandt kunsten at trykke, har det været forbeholdt få kapitalstærke mennesker at mangfoldiggøre nyheder og litteratur.

I dag er det blevet hvermands eje. Det vender nu op og ned på demokratiets traditioner.

- Trump bruger Twitter for at undgå den frie presse.
- Store grupper af borgere deler nyheder og holdninger i mere eller mindre lukkede grupper for at få afklaret et ståsted.
- Syddansk Universitet har i et projekt omformuleret nyhedskriterierne.

PRAKTISK MEDIEKENDSKAB

Det er nødvendigt at kende de gængse programmer og deres muligheder for

at kunne forholde sig fagligt til dem. For at være i den verden, hvor utrolig mange borgere og medlemmer er i dag

Derfor tilbyder Sydslesvigsk Oplysningsforbund en række kurser, der skal ruste borgerne inden for mindretallet til at komme i gang. Der er tale om praktiske kurser, der sætter deltagerne i stand til at håndtere dem. Her et lille udpluk af de mest gængse

- Sociale medier: Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn, Skype m.m.
- Layout og illustrationsprogrammer: Fotobearbejdning, tekstbehandling og DTP
- Forvaltningsprogrammer: Foreningskassereren
- Gratisprogrammer: Bogfremstilling, e-aviser, foreningsfoldere.

EGENBETALING

Bestyrelsen i Sydslesvigsk Oplysningsforbund gav forretningsudvalget – forretningsføreren Philipp Micha, næstformanden Rüdiger Schulze, og formand Georg Buhl fik grønt lys til at arbejde på at udbrede kendskabet til og brugen af disse medier.

Forudsætningen var, at de skulle være selvfinansierende.

SAMARBEJDE MED AKTI

Vi har nu oprettet de første tre kurser under Voksenundervisningen, og vi har indgået et samarbejde med Aktivitetshuset som forvaltnings og kursussted.

Kurserne er med i Aktivitetshusets folder. September – december 2017. Brug dem.

WWW.OPLYSNING.DE

Sydslesvigsk Oplysningsforbund har fået en hjemmeside. I første omgang et udvidet visitkort. Vi håber, at den vil vokse sig stor og blive en medspiller til oplysning om demokrati, borgere, for mindretal og samfund.

Michael Günther, Flemming Meyer, Anke Schulz, Lars Harms fra venstre til højre på gadevalgkamp forud for landdags-valget i starten af maj,

SYDSLESVIGSK VÆLGFORENING - FLENSBORG AMT

Valg og atter valg

*Af Svend Wippich
fmd. for SSW Slesvig-Flensborg-Amt*

Den 7. maj afholdtes landdagsvalg i Slesvig-Holsten og allerede i slutningen af marts måned startede den hede fase i valgkampen.

Amtets valgkampteam rykkede ud for at hænge plakater op rundt omkring i amtet og den 6. april var vi med til sparke gadevalgekampen løs i Slesvig Roklub.

Så fulgte der fire ret intense uger med traditionel gadevalgkamp helt op til selve valgsøndagen i starten af maj.

Selve valgresultatet svarede så på ingen måde til den utrættelige indsats

og de forventninger, vi havde gjort os. Og skuffelsen var da heller ikke til at lægge skjul på tidlig søndag aften, da vi mødte op i Flensborghus og kredsforvaltningen i Slesvig, for at følge med i de første prognoser efter valget.

Valgresultatet blev efterfølgende grundigt analyseret frem til sommermødet på Christianslyst i midten af juli, og så var tiden inde til at smøge ærmerne op og rette blikket fremad igen.

I denne sammenhæng skal der i øvrigt atter engang lyde en fornem tak til alle vore Landdags-kandidater Flemming Meyer, Anke Schulz, Sybilla Nitsch og vores listekandidat i Harreslev, Bjørn Ulleseit. Alle for deres per-

sonlige indsats. Ligeledes tak til SSWU og de mange flittige hjælpere ude i distrikterne og ikke mindst tak til vores valgkampteam, bestående af Otto Putzer, Horst Kohrt, Jan Rerup og Karsten Weber, som var med til at hænge over 1.000 plakater op og tage dem ned igen efter landdagsvalget - en ikke altid taknemmelig opgave.

Vi ville simpelthen ikke have kunnet magte valgkampen uden denne fælles indsats!

EN NY AMTSSTYRELSE

'Fornyelse skal der til'. Sådan lød mindretallets årsmødemotto i 2017. Og fornyelse blev det så også til i Amtsstyrelsen, da amtsformand Gerd Voss efter 27 års medvirken ikke ønskede at stille op til valg igen.

Det samme gjorde sig gældende for næstforkvinde Gudrun Lemke og bisidder Ingo Reimer, som efter ti henholdsvis 16 års arbejde i amtsstyrelsen heller ikke stod til genvalg. Fabian Schulz og Michael Goos, der begge to havde været bisiddere i amtsstyrelsen siden 2015, valgte ligeledes ikke at stille op mere. En stor tak til jer allesam-

men for jeres behjertede og ihærdige indsats gennem de sidste år. Og en stor tak også til de tre nyvalgte medlemmer af amtsstyrelsen: Anja Budach, Edgar Lork og Jan-Christian Schlüter, som hurtigt fik bidraget til amtsstyrelsens arbejde med gå-påmod og friske idéer.

Og sidst, men sandelig ikke mindst en særlig tak til amtsstyrelsens gode (ild-)sjæl, amtssekretær Bodo Neumann, for sin uvurderlige hjælp og understøttelse i vort daglige arbejde.

Den fornyede Amtsstyrelse består således af følgende otte medlemmer: Svend Wippich (Harreslev, formand), Anke Schulz (Harreslev, 1. næstforkvinde), Sybilla Lena Nitsch (Eggebæk, 2. næstforkvinde & budgetansvarlig), Christian Andresen (Kappel, bisidder), Anja Budach (Hanved, bisidder), Edgar Lork (Lyrskov, bisidder), Kirsten Nielsen (Slesvig, bisidder), Jan-Christian Schlüter (Hollingsted, bisidder).

KOMMUNAL- & KREDS DAGSVALGET 2018

En af hovedopgaverne for den nye amtsstyrelse var og er stadigvæk at

'Kandidaterne' – Anke Schulz, Flemming Meyer, Sybilla Nitsch, Bjørn Ulleseit (fra venstre til højre.)

finde velegnede kandidater til kommunal- og kredsdaysvalget i 2018. I denne sammenhæng vil vi meget gerne ud og understøtte distrikterne, fordi vi her står sammen foran den store udfordring at finde engagerede personer, som vil værne om vore værdier og vor politik ude i landets kommuneråd.

Det er allerede ved de næste kommunalvalg, at vi lægger basis for et bedre resultat ved næste landdagsvalg.

En god og synlig SSW-kommunalpolitik er den bedste grobund for at gøre opmærksom på, at vi ikke udelukkende har vores kompetence indenfor mindretalspolitikken, men tværtimod leverer bæredygtige politiske ideer til gavn for hele befolkningen.

DISTRIKTSARBEJDE

Udover at forberede og føre valgkampen op til maj 2018 har vi sat os for, at vi generelt hyppigere vil ud i distrikterne og lytte til de emner, der går på lokalt og ikke kun, når den årlige generalforsamling står på.

Ikke mindst vil vi også meget gerne trække på vores lokale medlemmers

kompetencer og invitere dem til at være med i arbejdsgrupper, når der skulle være behov for det. Det kunne passende betragtes som en slags 'deltidsbestyrelsesarbejde'.

Vi har i løbet af de seneste seks måneder været på turné og besøgt en lang række distrikter for at lægge fingrene på pulsen rundt omkring i amtet og for at sætte dialoger igang på tværs af distrikterne.

TAK OG PÅ GENSYN

Afsluttende ønsker jeg at sige tak til SSF's amtssekretariaterne i Slesvig og Flensborg for deres støtte. Tak til medlemmerne af amtsstyrelsen og kredsdaysfraktionen for det fortrolige samarbejde. Amtsstyrelsen ønsker alle medlemmer, venner og bekendte nogle fredfyldte og glædelige juledage og et godt og velsignet nyt år. Vi takker jer allesammen for jeres opbakning i det forgangne år og vi ses igen i 2018, hvor vi fra starten af året kæmper for nogle rigtig fornemme valgresultater i maj måned.

Gudrun Lemke og Gerd Voss samt 'Ingo Reimer' – de respektive forhenværende bestyrelsesmedlemmer

Walter Jahn, Sybilla Nitsch, Göran Rust fra venstre til højre

SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING – RENDSBORG-EGERNFØRDE AMT

2016-2017 – Et år med nye ansigter og 'gamle sager'

Det forgangne år har igen været et spændende og krævende år for SSW.

SSW's byrådsgruppe i Egernførde fik et nyt byrådsmedlem. Hjertelig velkommen til Thorsten Peuster.

Jeg vil da heller ikke glemme Susanne Molt, som efter en flertalsbeslutning blandt de tilstedeværende medlemmer til generalforsamlingen, blev hilst velkommen i fraktionen, da hun ikke mere alene magtede at udføre opgaver som byrådsmedlem. Det er et klart positivt

signal til byrådsgruppen og til bestyrelsen for deres engagerede arbejde for byens ve og vel.

Byrådsgruppen i Rendsborg arbejder også meget konstruktivt og har med den nye fraktionsformand Andreas Vollstedt vist, at befolkningen fortsat kan stole på SSW i Rendsborg.

Byrådsgruppen i Kiel har på flere måder gjort opmærksom på sine politiske kernekrav for mindretallet. Her vil jeg blot nævne fæstningen i Pris og de

nye venskabsbyer Århus og Kolding.

Det har ikke været nemt i kooperationen SPD/Grønne og SSW. Vindparken i Meinersdorf, lufthavnen og den gamle Muthesiusschule har gjort det problematisk at samarbejde.

Jeg troede, at vi på sidste koopmøde den 22. december 2016 havde løst konflikterne. Kort tid efter kom der en opringning fra de grønne, at de ville opsigte kooperationen.

Sådan kan det gå, og jeg vil sige, at efterfølgende har byrådsgruppen tacklet det rigtig godt.

I Fleckeby har Anne Mette travlt med at forberede vuggestue og børnehavetilbud til de yngste.

SSW'erne i Risby har beskæftiget sig meget med heldagsskole og vindmøller, herfra en stor tak til Ilka Ruiz, som i mange år har været distriktets forkvinde .

Jeg glæder mig til et engageret samarbejde med Volker Plath som nyvalgt formand for bestyrelsen.

Bydelsdorf fik en ny borgmester som fik opbakning fra SSW. Tillykke med ham og jeg ønsker jer et rigtig godt samarbejde.

En stor tak også til Melanie Jürgen- sen, som sammen med bestyrelsen

arbejder for at gøre SSW mere synlig i Askfelt.

Når jeg læser i mine gamle formandsberetninger, så har kredsdagsfraktionen i 2016 beskæftiget sig med samme emne som i 2014:

Elevtransport , som SSW går ind for, at eleverne i Sek II også er berettiget til en busbillet, som bliver betalt fra amtet. Desværre var det umuligt at finde et flertal til andraget. På landsplan får vi indført en semester-ticket til de studerende, og jeg vil kæmpe for at vi i den næste valgperiode også for, indført noget lignende til Sek II og Berufsschule .

Vi havde forberedt os til landdagsvalget den 7. maj 2017, hvor vi har sat vores præg på valgprogrammet og kandidaterne.

Herunder de mange plakater i amtet, ved infoboder og som noget nyt banner på Medborghuset og Pensionistboliger i Egernførde og i Ejderhuset i Bydelsdorf plus plakater i hele Kiel lige såvel som SSW stiller med egne kandidater i alle tre valgkredse i Kiel og kæmpestore plakater 14 dage før valget og vores allesammens kæmpe indsats fører os SSW til et godt valgresultat.

SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING – AMTSFORBUNDET NORDFRISLAND

SSW önj Nordfraschlönj

*Af amtsformand
Lars Harms*

Dåt resultoot foon e loondäiswool heet üs uk önj Nordfraschlönj ai tufreese stale kööt. Önjt gehiilj san da stimetåle tubääg gingen än da faktoore, wat deertu fjarden san je ål maning stäägne diskutiird wörden. For üs as et nü önjtschääsend, dåt we üs tu e komunaalwool nai apstale än en gou re-

sultoot schääfe. Politisch sänj heet et bai üs da grutste diskusjoone wäägen e toochferbining foon e fååstewål tut ailönj Sal jääwen. Bit diling funktsjooniirt e ferbining nuch ai sü as jü schölj. Än wan et ai bääder wårt, dan wårt et was en wichti teema önj e komunaalwoolkamp.

Di wäksel önj e regiiringsferootuurding heet möölikerwis besuners grute ütwerkinge önj Nordfraschlönj. Önj da

leeste iirnge as deer foole giilj for pro-jäkte eefter Nordfraslönj schakd wörden. Weer dāt sü blaft, wiitj huum ai. Än e küstkoalition heet har je uk gāns klāār fort widereönjtwikeln foon e win-energii ütspäägen.

Hü't deer ma Jamaika ütshucht, wiitj uk nuch niimen. Wan et hiinj kamt, dan wārde da önjtwiklingsmöölikhäide inschränk. Dāt wörd en mase giilj än forālem ārbesplātse önj üüs regjoon kooste. We schan siinj, wat deer nuch schait.

Ouers uk manerhäidepolitisch wiise we nuch ai, wat da naie tide uner en Jamaika-koalitsjoon brānge. Jüst Nordfraslönj profitiirt deerfoon, dāt da manerhäide- än regjonaalsprāke önj e bjaretöönige en äkstra stipe foue. Tut jarst tooch jeeft et sunt jarling giilj deerfor, dāt der friisk, dānsch unti plāättjusch önj da bjarnetöönige önjbjn wārt. We hoowe, dāt dāt program widereffjard wārt.

Än hü't mat da twäärsprākete schil-

de önj üüs regroon wideregungt, wiitj uk nuch niimen. Da schilde, wat likes repariirt unti nai apstald wārde schan, wārde automatisch twäärsprāket. Ouers da üülje schilde, wat en friisk tüfäiging ma en apklaawer hääwe schönj, san bit diling nuch ai amstald wörden. Deer schal nuch ordi ārbe tu.

Dāt seelwi jült uk for en stifting fort friisk följ. E küstkoalition as je āl mat ārbe önj e gung kiimen än eentlik schölj e stifting āl önjt iir 2018 realitāt wārde.

Weer't nü sü gou deertu kamt, wiitj huum ai. Ouers uk deer schan we nau en uug aw hääwe, deerma we uk heer manerhäidepolitisch widere kaame.

Et jeeft südānji manning keere, weer we ma e nai regiiring am ferhoonle schan. E beest ferhoonlingssituation foue we ouers, wan we en gou resultat tu e komunaalwool 2018 önj Nordfraslönj foue.

Deerfor wārde we nü āāle kreefte for inseete.

DANSK SKOLEFORENING FOR SYDSLESVIG

En skoleforening i udvikling

Af direktør

Lars Kofoed-Jensen

Det er tydeligt, at skolerne og især dagtilbudsområdet er i rivende udvikling – og udviklingen skal fortsættes sådan, at vi i løbet af få år har kapaciteten til at servicere alle de forældre fra det danske mindretal som har brug for at få deres børn i dansk institution allerede fra et-årsalderen.

Både i dagtilbud og på skolen trænger digitaliseringen sig på. Vi har her et stort efterslæb i forhold til Danmark – til gengæld kan vi springe nogle af de fejltrin over, som man har begået

i Danmark, og sikre os, at det handler om pædagogik, om at lære noget – og ikke om teknologi for teknologiens skyld. Men det kræver under alle omstændigheder økonomi og tid til efteruddannelse.

2016 gav et uventet overskud. Det gør 2017 ikke – vi forventer et endog noget større underskud end budgetteret. Og det handler om personaleudgifter til pædagogisk personale, som vokser og vokser. Det gælder dagtilbud, hvor vi heldigvis må ansætte flere og flere, fordi vi får flere og flere børn i systemet med deraf stigende indtægter, og det gælder skole- og gymnasieom-

Skoleforeningens formand Udo Jessen og direktør Lars Kofoed-Jensen

rådet, hvor besparelser ikke har kunnet forhindre stigende udgifter, selvom vi ikke oplever store ændringer i elevtal.

Vi kommer i den næste tid igen til at diskutere, hvordan vi får økonomien til at hænge sammen. Og det ville være rigtig dejligt, hvis det ikke – igen – gik ud over børnene. Vi vil bede om eksternt hjælp til at analysere, om vi har den rette fordeling af udgifter. Vi har allerede nævnt, at vi gerne vil tættere på de danske overenskomster for lærere og gymnasielærere. Det er to meget vigtige, men også tunge udgiftsposter, hvor der i dag må konstateres afvigelser i forhold til de overenskomster, vi normalt lægger os op ad og, hvor vi henter lønniveauet fra.

Samtidigt er det klart, at der i de kommende år skal investeres. Der skal finde penge til nye vuggestueplader, til en omfattende IT-udvikling og til, at bygninger, der ikke får det nødvendige vedligehold kan blive sat i stand. Det

sidste har vi alt for tit sparet på, og det har vi i virkeligheden slet ikke råd til.

FORÆLDREBIDRAG I DAGTILBUDENE

For at Skoleforeningen fremover sikrer samtlige tilskud har fællesrådet på mødet i marts 2017 besluttet, at der fra næste børnehave-år sker en tilpasning af forældrebidraget efter ligestillingsprincippet.

Det betyder, at bidragene fremover afdækkes på skolekreds niveau. I de skolekredse, hvor Skoleforeningen er dyrere, sker der en omgående tilpasning. Der, hvor Skoleforeningen er billigere, hæves bidragene ud fra en moderat tilpasningsperiode over tre år, indtil bidragene er på samme niveau som gennemsnittet for de tyske institutioner.

Ligestillingsprincippet sker ud fra løbende undersøgelser af gennemsnittet i de enkelte skolekredse.

Den nyoprettede daginstitution i Harreslev.

VENTELISTE OG FLERE PLADSER I VORES DAGTILBUD

I løbet af børnehaveåret 2016-2017 har vi kunnet udvide kapaciteten med cirka 40 nye pladser for vores mindste og cirka 20 pladser i Flensborg by for børn i alderen 3 – 6 år. Det nye dagtilbud i Harreslev, Harreslevløkke Daginstitution, har åbnet sine døre for over 50 nye pladser for børn i alderen 0- 6 år. Borreby Børnehave i Egernførde er også klar til at modtage syv vuggestuebørn mere. I det kommende år fortsætter vores anlægsprojekter i Skovlund, Sattrup, Nibøl og Kiel, således, at vi i lø-

bet af 2018 øger kapaciteten yderligere med cirka 60 nye pladser.

LÆREPLANSARBEJDET PÅ SKOLEOMRÅDET

Med skoleåret 2016-2017 igangsatte Skole- og Gymnasiekontoret arbejdet med udviklingen af nye læreplaner for fagene. Arbejdet er struktureret rundt om konsulentgruppen, og i alt er der indbundet 30 ressourcepersoner – lærere – i arbejdet.

De nye læreplaner, som skal træde i kraft i skoleåret 2018-2019, bliver gældende for 1.-10. klasse. Læreplanerne bliver bindende for undervisningen og skal opfylde de faglige krav, som stilles i de officielle slesvig-holstenske læreplaner.

Fælles for de nyeste læreplaner i både Danmark og Slesvig-Holsten er, at der i højere grad er fokus på, hvad eleven skal lære, end på hvad der skal læses. Netop derfor vil Skoleforeningens nye planer for undervisningen også hedde læreplaner og ikke, som tidligere, læseplaner.

Læreplanerne for fagene knytter an til det pædagogiske arbejde, som dag-

Konsulenter og fællesrådsmedlemmer i dialog om læreplanerne.

tilbuddet ud fra pædagogiske læreplaner er forpligtet på. Læreplanerne er derfor også på tværs af fagene en ledetråd for skolens pædagogiske arbejde fra vuggestue til gymnasium ved Skoleforeningen.

SKOLEFRITIDSTILBUD

I skoleåret 2016-2017 har Skoleforeningen udbygget samarbejdet med SdU's fritidstilbud. Skolefritidstilbuddet på skolerne er enten organiseret ved en SFO (skolefritidsordning) eller ved en HFO (heldagsskolefritidsordning). På grundskolerne er der SFO'er, mens der er HFO'er på fællesskolerne og de skoler, der har udstationerede fællesskoleklasser 7.- 8. klassetrin. Undtagelsen er Harreslev Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen, der begge er grundskoler, men som har HFO'er. Forskellen mellem en SFO og en HFO ligger i fleksibiliteten i tilmeldingen og udbuddet af aktiviteter, mens det pædagogiske indhold i arbejdet er ens for begge tilbud. Begge ordninger er således med til at udvikle børne- og læringsmiljøerne på skolerne.

SPROG OG LÆSNING - LÆSEFESTIVALEN

Fra den 6. til den 18. marts 2017 fandt Skoleforeningens første Læsefestival sted.

Det startede som et skoleforeningsprojekt som et led i indsatsen på sprog- og læseområdet, men blev i løbet af planlægningsfasen udvidet til at blive et samarbejdsprojekt med en del af mindretallets andre foreninger og organisationer, som støttede både med aktivitetstilbud og økonomi.

Formålet med festivalen var at styrke læselysten og læsefællesskaber på kryds af tværs i Sydslesvig.

Projektleder Camilla Hansen.

Læsefestival på Jes Kruse-Skolen i Egernførde.

Tovholderen havde planlagt rammerne for festivalen og på den dertil indrettede hjemmeside lagt et tilbudskatalog med diverse læseaktiviteter, som man kunne melde sig til. Samtidig var der også lagt op til, at skoler og dagtilbud selv skulle markere festivalen lokalt og gerne i samarbejde med foreninger og forældre.

VANDRING MED LUTHER

Den 10. maj 2017 var omkring 400 børn samlet i domkirken i Slesvig til 'Vandring med Luther'. Dette var afslutningen på emnet 'Luther og reformationen', som elever i 6. og 7. klasse på forskellige skoler havde arbejdet med i kristendomskundskab, dansk, historie og i tysk i anledning af 500-året for Martin Luthers 95 teser.

På dagen vandrede eleverne til 13 forskellige poster i Slesvig Domkirke, Sct. Johannes-klostret og i den gamle bydel. Her fik de både igennem fortællinger, teater og sang vist vigtige milepæle i forhold til Luther og protestantismens tilblivelse for 500 år si-

den. Som afslutning samledes alle til en kort gudstjeneste med kendte Luther-salmer som centralt indhold.

Konceptet er kendt fra arrangementet 'Jesus på Flensborghus'.

PH.D OM 'MINDRETALSPÆDAGOGIK I PRAKSIS'

Projektleder ved Center for Mindretalspædagogik ved UC Syd Camilla Hansen har i september forsvaret sin ph.d.-afhandling 'Mindretalspædagogik i praksis'.

Camilla Hansen har undersøgt skolesystemerne i både det danske og det tyske mindretal, og det overordnede formål med afhandlingen har været at give en karakteristik af den mindretalspædagogiske praksis.

Samtidig har afhandlingen sigtet mod en kvalificering af mindretalspædagogikken gennem forslag til ændring af den eksisterende praksis. Vi anser hendes værk som et vigtigt bidrag i udviklingen i Skoleforeningen, både i forhold til sprog og mindretalskultur.

Vandring med Luther i Slesvig domkirke.

Hans Andresen signerer sin bog.

SKOLEFORENINGENS HISTORIE

Op til Skoleforeningens 100 års fødselsdag har Skoleforeningen udgivet bogen 'Sydslesvigs danske skoles historie efter 1920', skrevet af forhenværende skoledirektør Hans Andresen. Bogen giver et historisk overblik over tilblivelsen og udviklingen af det danske skolevæsen i Sydslesvig siden folkeafstemningen. Bogen er et vigtigt bidrag til Skoleforeningens historie og vil kunne bruges som et oplagsværk

til at belyse de enkelte sider af Skoleforeningens historie.

Fem årtiers virke i Skoleforeningen og det danske mindretal.

50 år i Skoleforeningens tjeneste
Skolekonsulent Kirsten la Cour har fået tildelt Dronningens fortjenstmedalje for sin indsats i Dansk Skoleforening for Sydslesvig og for sit engagement indenfor det danske mindretal. Hun har været ansat i Skoleforeningen i 50 sammenhængende år. Kirsten la Cour har gennem alle år på fornemste vis formået at fastholde sit helt specielle engagement i udviklingen af skolevæsenet. Et engagement, der til overmål og hver eneste dag lever op til det, der forventes af en medarbejder ved Skoleforeningen. Hun har gjort det med en særlig sans for visionær refleksion, der begejstrer folk omkring hende.

SYDSLESVIGER BLEV DANSK STORMESTER

Lamia El Mrabt fra Harreslev Danske Skole blev i april kåret til Danmarks

Lamia El Mrabt, elev på Harreslev Danske Skole, blev den første sydslesviger nogensinde, som har vundet det danske mesterskab i oplæsning.

stormester i oplæsning. Det er første gang, at en sydslesviger vinder den danske finale i oplæsekonkurrencen, og det er vi rigtig stolt af i Skoleforeningen. Det er vi især, fordi sprog og læsning er et vigtigt indsatsområde i vores daglige arbejde.

VALGÅR I SKOLEFORENINGEN

I foråret har der fundet valg sted til samarbejdsrådene, Skoleforeningens fællesråd og styrelsen. Vi er rigtig glade for det store frivillige engagement, som forældrene tager på sig. For Skoleforeningen er, på trods af sin størrelse med 1500 ansatte og et budget på mere end 100 millioner euro, en forældrestyret forening. Derfor er det vigtigt, at forældrene delagtiggøres i beslutningerne. Både i institutionerne, i fællesrådet og i Skoleforeningens styrelse. Det er Skoleforeningens opgave at sikre denne delagtiggørelse og det er forældrenes ansvar at fylde den med indhold.

NYT DAGTILBUD SKAL BYGGES I SATRUP

Dansk Skoleforening for Sydslesvig har fået bevilliget lidt over 1,6 millioner euro fra Sydslesvigudvalget til at opføre en ny børnehave med vuggestue og tilbygning af forsamlingsloka-

le ved Satrup Danske Skole. Der skal etableres en børnehavegruppe med 20 børn, en aldersintegreret gruppe med 15 børn og en vuggestuegruppe med 10 børn.

KRAFTCENTER I NORDVEST

Skoleforeningens fællesråd har givet grønt lys for planerne om at skabe et kraftcenter for det danske mindretal i det nordvestlige Sydslesvig. Bavneshøj-Skolen, Humtrup Børnehave, børnehaven i Aventoft og Vidingherred Danske Skole skal samles i en nedlagt tysk skole i Vimmersbøl tæt på Sønder Løgum. Her er der plads til 68 børn i vuggestue, børnehave og to aldersintegrerede grupper, en skole med plads til 6 klasser og SFO med 50 pladser, samt mange muligheder for det danske arbejde i området.

Den nedlagte tyske skole i Vimmersbøl.)

Skoleforeningens fællesråd.))

Jaruplund Højskole kan spejle sig i en beskeden, men positiv elevfremgang i det forgangne år.

JARUPLUND HØJSKOLE

Fælles medarbejder indsats løfter Jaruplund Højskole

Af Karsten B. Dressøe
Forstander og talentudvikler
Jaruplund Højskole

Uden den fælles indsats, der dagligt ydes af alle medarbejderne på Jaruplund Højskole, havde det ikke været muligt igen i år at nå vores målsætninger og endda overgå nogle af disse.

Det er en fornøjelse at være forstander for og samarbejde med 15 engagerede medarbejdere, der ved fælles indsats på såvel hverdage, helligdage og i weekender, sommer som vinter, giver vores kursister en god oplevelse af Sydslesvig.

Jaruplund Højskole har i 2016 nået sine målsætninger vedrørende antal

gæster, korte kursister, økonomi og antal årselever.

Vi mangler fortsat at nå målsætningerne for lange kurser målrettet unge mennesker.

Antal gæster, korte kursister og årselever

Vores målsætning for antallet af gæster for 2016 var 3.300, hvilket vi har overgået, da vores gæstetal på Jaruplund Højskole plus kursister har været på 4.722.

Vi har haft 1.001 korte kursister, hvoraf de 570 er danske deltagere på vores korte kurser jævnfør kataloget. De 94 har været på kurser udarbejdet i samarbejde med foreninger i Danmark, i alt 664 danske kursister.

De resterende op til 1.001 har primært været deltagere på dansk familiekursus og dansk kurser samt kurser på et enkelt kursus i samarbejde med FUEN.

Ved opgørelsen af antal årselever (en elev i 40 uger = 1 årselev) er vi i 2016 nået op på 31,9 årselever; hvilket er 1,9 årselever mere end vores mål, der var på 30.

LANGE KURSER MÅLRETTET UNGE MENNESKER

På vores lange kursus har vi i foråret været op til 23 og i efteråret op til ni elever.

Eleverne på de lange kurser har deltaget i fra en til 20 uger. Vi valgte at gennemføre efterårets kursus på trods af det begrænsede elevtal, men ved den efterfølgende evaluering blev vi enige om, at det var for få elever til at skabe et rigtigt højskoleophold. Bestyrelsen har bakket op om, at vi fremover skal være mindst 12 elever til vores lange kurser.

ØKONOMI

Regnskab for 2016, viser at vi for andet år i træk har nedbragt vores underskud med over 65.000,- euro (67.144,94 euro).

Totalt set har Jaruplund Højskole i løbet af de sidste to regnskabsår nedbragt sit driftsunderskud med lidt over 130.000,- euro.

I det vi kunne se, at vore indtægter ikke helt matchede vores budget, og der blandt andet manglede minimum seks tilmeldinger til det lange kursus i efteråret, sagde vi ja til forskellige udlejninger med henblik på at øge vores indtjening.

Herudover har alle medarbejdere fortsat haft fokus på vores omkostninger og været opmærksomme på, om vi kunne reducere på omkostninger uden at gå på kompromis med kvaliteten, af det vi tilbyder.

Igen har den fælles indsats gjort det muligt at overgå vores forventninger til årets økonomiske resultat.

STØTTEKREDS

Så lykkedes det i 2017 også at få Støttekreds for Jaruplund formelt godkendt og at få rammerne beskrevet.

For at gøre tingene så enkle som muligt blev det besluttet, at vi fremfor en forening etablerede en 'Støttekreds', og de tidligere beskrevne vedtægter blev ændret til 'Rammer for Støttekredsen'.

Der er nedsat et udvalg, der jævnligt har holdt møder på Jaruplund Højskole for på bedst mulig måde at kunne bakke op om Jaruplund Højskole, forberede forskellige arrangementer samt koordinere erhvervelsen af nye medlemmer.

Der er kommet knap 80 medlemmer til støttekredsen og målet er fortsat at komme op over 100 medlemmer.

VEDTÆGTER

Jaruplund Højskole har udarbejdet og fået godkendt et sæt nye vedtægter. Udover tilretninger af sproget er det blevet besluttet at bestyrelsen suppleres med en medarbejderrepræsentant og et medlem fra udvalget for Støttekredsen. Tidligere har medarbejderrepræsentanten kun været med til bestyrelsesmøderne med taleret men uden stemmeret.

FREMADRETTET

Jaruplund Højskole har indgået en skriftlig resultat aftale med Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

Denne aftale er godkendt af styrelsen for Skoleforeningen og beskriver grundlaget for at drive højskolen. Selve aftalen ligger tæt op af det lovgrundlag der er gældende for Danske højskoler. Der er også et krav om, at

elever fra andre lande skal betale samme beløb som for elever fra Danmark og som gældende for danske højskoler.

Idet der ikke har været nok tilmeldte til vores lange kursus i januar 2017, da blandt andet udenlandske elever ikke har råd til at betale de ca. 160 euro om ugen som et ophold koster, er der påbegyndt en ændring af vores kernefag/linjer samt beskrivelsen af disse.

Dette med henblik på at gøre Jaruplund Højskole mere interessant for unge elever fra Danmark.

Det er muligt at 2017 bliver et år, hvor vi investerer i beskrivelsen af nye linjer/kernefag samt øger markedsfø-

ring for at nå den unge målgruppe. Vi håber på, at vi indenfor den næste årække, er i stand til at opbygge et langt kursus med op til 30 til 40 unge mennesker, under overskriften 'Snup en bid af din fremtid'.

Alternativt skal det overvejes, om vores fremadrettede fokus skal være på gennemførelse af korte kurser og udlejninger løbende hen over hele året.

Vi fortsætter alle udviklingen, sætter nye målsætninger og arbejder fortsat på at Jaruplund Højskole, som Sydslesvigske danske højskole bliver ved med at være en aktiv bidragsyder til samspillet mellem Danmark og Sydslesvig.

Hvor meget et efterskoleophold i Danmark kan gøre for et ungt menneske, bliver mange forældre først klar over, når de står foran bussen for at tage imod de elever, som har været hjemmefra i længere tid og uddannet sig i det særlige 'medborgerskab', som et efterskole-ophold også kaster af sig.

REJSEKONTORET SYDSLESVIG

Fortsat fokus på de gunstige efterskole-ophold

*Af leder
Sally Flindt-Hansen*

Rejsekontorets aktiviteter spiller ind i Skoleforeningens overordnede satsning 'Kontakten til Danmark'.

Om eleven er fra Sydslesvig og er feriebar, udvekslingselev eller efterskoleelev i Danmark, eller om der er tale om en elev fra Danmark, der er i Sydslesvig som feriebar, udvekslingselev eller 'frivillig 10. klasses-elev i Sydslesvig'.

Det er i alle vores initiativer kulturmødet mellem børn/unge og deres familier fra henholdsvis Danmark og Sydslesvig, der driver værket og skaber grobund for langvarige, gode relationer på tværs af grænsen.

Hvor meget et efterskoleophold kan gøre for et ungt menneskes liv, bliver mange forældre vist først klar over, når eleven kommer hjem igen. Kogt ned til ét begreb kan man sige, at efterskolen er en uddannelse i 'medborgerskab'.

Undersøgelser viser også, at elever, som har været på efterskole har lettere ved at gennemføre en ungdoms- og erhvervsuddannelse. Og spørger man forældrene, har efterskoleopholdet set i bakspejlet været alle pengene værd, for de får et mere selvstændigt, reflekteret og hjælpsomt barn hjem igen.

I Skoleforeningen er vi meget interessererede i at sende mange unge på efterskole. For mange er konceptet 'efterskole' ukendt og fremmed og der er ingen tradition for efterskole i familien.

For at sikre, at alle elever i Skoleforeningen i løbet af deres skolegang stifter bekendtskab med konceptet 'efterskole', og for at undgå, at manglende viden fører til et fravalg af efterskole, vil mødet med efterskolen blive en obligatorisk del af 7. og 8. klasse. I 7. klasse i form af et 24-timers ophold på en efterskole, i 8. klasse i form af klasseudflugter til udvalgte samarbejdsefterskoler og i 9. klasse tilbud om gratis 14-dages efterskoleophold.

Derudover afholdes der hvert år i februar Efterskolernes Dag i Sydslesvig, samt den sidste weekend i september åbent hus på alle efterskoler i Danmark.

Vi håber, at dette kontinuerlige møde med efterskole-konceptet i løbet af elevernes udkolning vil føre til et større kendskab til – og dermed skabe grundlag for en mere funderet beslutningstagen omkring – efterskoleophold. På Rejsekontoret kan elever og forældre altid få rådgivning om efterskoleophold og støttemuligheder.

LEJRSKOLERNE RENDBJERG OG VESTERLED OG HJERPSTED FERIAKOLONI

Traditionen for at tage på lejrskoleophold er fortsat stærk og det er glædeligt, at mange klasser stadig søger 'Sydslesvigs egne lejrskoler' Rendbjerg, Vesterled og for daginstitutionernes vedkommende Hjerpsted Feriekoloni.

I foråret 2017 mødtes køkkenpersonalet fra de to lejrskoler, Hjerpsted Feriekoloni, Ladelund Ungdomsskole samt Ungdomskollegiet til en til en 'Fagdag' på kollegiet, hvor de fik chancen for at snakke madlavning, indkøb, varebestilling, budget, procedure, hygiejne og meget mere af dét, der spiller en rolle i gastronomiens verden. Sammen blev der afslutningsvis lavet mad og spist sammen.

Der var positiv respons fra medarbejderne, som kunne tage nye idéer,

viden og inspiration fra deres kolleger med hjem til deres 'eget køkken'.

HJERPSTED FERIAKOLONI

Der er stadigvæk en stabil stærk søgning til Hjerpsted, som er dagtilbudenes Feriekoloni. Hjerpsted kunne i det forgangne år glæde sig over en ny overdækning som gør, at man kan sidde ude både i solskin og regnvej. Derudover har Hjerpsted fået renoveret og malet hele facaden. Det har virkelig pyntet og givet kolonien det look tilbage, som mange forbinder med Hjerpsted fra tidligere ophold.

LEJRSKOLEN RENDBJERG

På Rendbjerg er der også sket fornyelser. Der er kommet nye bænke i spise-stuen og der er blevet hængt fine nye gardiner op.

Alle borde og bænke udendørs er blevet malet og frisket op. Flere skoler har fået tradition for, at bruge Rendbjerg til deres 'ryste sammen tur' ved skoleårets start.

DE CYKLERTIL RENDBJERG, HVILKET JO OGSÅ SKABER GODT SAMVÆR.

Leder af Rendbjerg, Susanne Breede, siger, at hun hvert år er begejstret over den energi og teamgejst de unge mennesker ankommer på stedet med, efter en lang cykeltur. Hun tager i øvrigt billeder af alle hold, når de kommer og samler dem på en opslagstavle.

LEJRSKOLEN VESTERLED

2017 er året, hvor lejrskolen Vesterled fylder 70 år. Dette fejres på årsmødet den 9. september, traditionen tro med festmiddag og hyggeligt samvær for alle, der har lyst.

2017 var også året, hvor Vesterleds økonoma Lena Andersen efter 20 års tro tjeneste valgte at søge 'andre græs-gange'. Mange elever og lærere forbin-

der deres lejrskoleophold på Vesterled med Lena, og hun vil blive savnet. Vi ønsker Lena god vind fremover og siger tak på hele Skoleforeningens vegne.

Man må se i øjnene, at lejrskolerne Vesterled og Rendbjerg står i hård konkurrence med de mange andre tilbud for grupperejser, der findes på skoleområdet. København, Berlin, London – you name it.

Der arbejdes kontinuerligt på at optimere lejrskolerne så det også i fremtiden er attraktivt – både for store og små – at komme på lejrskoleophold.

SOMMERLEJRE

På baggrund af vores erfaringer fra de forrige år, har vi i 2017 valgt af afkorte Vesterled-Sommerlejrene fra 12 til 10 dage. Holdene er igen fyldt op med 53 børn på hvert hold, og to motiverede ledere samt henholdsvis fem pædagogmedhjælpere på hvert hold er klar til at give børnene en dejlig ferielejr.

Den planlagte sommerlejr for 13-16 år, som var tænkt som en pendant til Vesterled-lejren (som er for 7-12 årige) måtte desværre aflyses på grund af for

få tilmeldte. Behovet for et alternativ til de elever som er blevet for gamle til at komme med på Vesterled var måske alligevel ikke så stort, som vi syntes at kunne fornemme de forrige år.

FERIEBØRNS- OG UDVEKSLINGSARBEJDET

I 2017 har cirka 100 børn fra Sydslesvig været afsted på ophold hos ferieværter i Danmark. Samtidig har vi også i år for første gang på officiel vis haft ferie børn fra Danmark på ophold hos ferieværter i Sydslesvig. 11 ferie børn fra Danmark har i 2017 været afsted som en del af vores pilotprojekt og kommer forhåbentligt hjem med gode erindringer fra deres oplevelse i Sydslesvig og gode historier om mindretallet syd for grænsen, som er en størrelse, mange kun kender fra historieundervisningen. Tak til alle ferieværter i Sydslesvig, som tog initiativet og tilmeldte deres familie som værtsfamilie. Vi fortsætter helt sikkert i 2018.

Man mærker en stærk tendens i Sydslesvig; mange vil ikke kun sende deres børn afsted, men vil også gerne selv være vært og give et barn fra Danmark muligheden for at møde Sydslesvig.

Sommerlejrene i Vesterled ved den jyske vestkyst er fortsat populære, selv om årets sommerlejr for de 7-12 årige måtte aflyses på grund af for få tilmeldinger.

Kopier af studenterfotos faldt i god jord

*Af arbejdsudvalgets Formand
Erik Jensen*

Duborg-Samfundet er en løs sammenslutning, der har sine medlemmer spredt over store dele af verden. Duborg-Samfundet ledes af et arbejdsudvalg, som det har til opgave at vedligeholde forbindelsen mellem Duborg-Skolen og de tidligere elever.

Kort før jul 2016 udsendte vi traditionen tro vores årsskrift, og vi udsendte det til medlemmer, som havde betalt deres årsbidrag siden sidst. Alle kan læse årsskriftet på nettet under adressen www.duborg-samfundet.dk Vi fik heldigvis mange positive tilbagemeldinger.

Endvidere holdt vi – også det er tradition – en sammenkomst for skolens jubilare.

Den fandt sted den 7. juli, hvor Duborg-Skolen dimitterede årets studenter. Og snakken gik ved bordene,

hvor man samledes årgangsvist, 60-, 50-, 40- og 25-års jubilare samt en enkelt 65-års jubilare.

Realister såvel som studenter. Mange havde ikke set hinanden i de mange år, så der var nok af samtalestof. Der kom heldigvis mange til stede i festsalen og nogle fortsatte senere til idrætshallen.

På det aktuelle foto ses de fremmødte fra årgang 1957.

((FOTO 2.spaltet DUBORG-SAMFUNDET - Tekst: Her ses det engagerede arbejdsudvalg under Duborg-Samfundet, der hvert år sørger for, at lave samfundets årsskrift.))

Samme klasse ses på det gamle studenterbillede på staffeliet i forgrunden. Udvalget bag skolehistorisk arkiv havde i år fået den ide at lave kopier af studenterbillederne for de ovennævnte årgange.

Ideen blev rigtig godt modtaget af deltagerne, og de tilstedeværende

Her ses det engagerede arbejdsudvalg under Duborg-Samfundet, der hvert år sørger for, at lave samfundets årsskrift.

Skolehistorisk Samling på Duborg-Skolen er altid et besøg værd, når Duborg-Samfundet samler sine jubilarer til sammenkomst i forbindelse med årets dimissions-fest i starten af juli måned.

hjalp Skolehistorisk Samling med navne på kammeraterne. Det er vigtigt, hvis billederne skal kunne sige en eftertid noget.

Det var et par gode timer, hvor mange også tog sig tid til en tur op i Skolehistorisk Samling, hvor vi prøver at fastholde skolens og dens elevers historie.

Det er en væsentlig opgave, ikke mindst nu, hvor skolens nybygning fra

1979 er under en stor ombygning og renovering.

Den vil betyde en væsentlig opdatering af rammerne for undervisningen, så de svarer til de krav, der i dag stilles til et gymnasium. Men såvel for institutionen som for de mennesker, der færdes i den, er det helt centralt at huske, hvor man kommer fra.

Det gælder ikke mindst det første danske gymnasium syd for grænsen.

De danske spejdere fra Sydslesvig var stærkt – og talstærkt – repræsenteret under Spejderen Lejr 2017 i Sønderborg i juli måned.

SYDSLESVIGS DANSKE UNGDOMSFORENINGER

Er år med

*Af Anders Kring,
Direktør SdU*

Et år med mange udfordringer og forandringer i SdU er afsluttet, og det ser ud til, at denne udvikling vil fortsætte.

Den, i marts måned 2016, nyvalgte styrelse skulle træffe en del beslutninger, som havde alvorlige konsekvenser.

Den store opgave, som skulle klares, var at rette op på SdU's pressede økonomi.

Som følge af den nye regnskabspraksis, der udviser SdU's reelle årsresultat efter afskrivninger, blev vi nødt til at finde frem til løsninger, som kunne føre SdU tilbage til et udlignet resultat efter to år med store underskud.

CHRISTIANSLYST

Det blev hurtigt tydeligt, at SdU ikke kunne opretholde alle aktiviteter og institutioner, hvis økonomien skulle slå til. Det var derfor med tungt hjerte, styrelsen besluttede at afhænde Christianslyst. Ikke fordi Christianslyst ikke giver mening og opfylder en meget vigtig funktion for mindretallet. Beslutningen blev truffet på den baggrund, at styrelsen anså driften af en lejrskole som værende længst væk fra SdU's kerneopgaver og formålsparagraf.

Men det skulle i løbet af året vise sig, at næsten alle sydslesvigske organisationer og Grænseforeningen anser et såkaldt gæsteværelse, som Christi-

anslyst er, for en tvingende nødvendighed og, at der foreløbigt er brug for lejrskolen og kursuscentret i Nøtfeld, indtil der er fundet en anden løsning.

SdU og de andre sydslesvigske organisationer samt Grænseforeningen vil gøre en fælles indsats for, at der også fremover kan komme danske skoleelever på lejrskoleophold til Sydslesvig. Der er derfor bred enighed i Det Sydslesvigske Samråd om solidarisk at støtte op om det nuværende Gæsteværelse og dermed om at løfte Christianslysts driftstilskud i fællesskab, indtil en ny løsning er fundet.

I den sammenhæng er der ligeledes blevet oprettet en strategigruppe, der har til opgave at udarbejde forslag til et samlet koncept for gæsteværelser i Sydslesvig.

Konceptet skal således afdække kundernes efterspørgsel og få dem til at matche med mindretallets oplevelses- og oplysningsstrategi for besøgende fra Danmark – for såvel børn, unge som voksne.

Der skal med udgangspunkt i den nuværende kapacitet og geografiske beliggenhed ses på muligheden for alternative placeringer og tilpasning af kundesegmenterne. Nøgleordet her er synergi. Hvordan kan et gæsteværelse tilfredsstille flere behov og måske endda være med til at skabe noget, der er mere end summen af de enkelte overnatninger?

Sidst, men ikke mindst, skal udvalget se på, hvordan økonomien kan komme til at slå til.

FLENSBORG YACHT CLUB

Onsdag den 12. juni 2017 blev der med underskrifterne på en købekontrakt sat punktum for et ønske, der har været længe på vej.

SdU erhvervede af byen Flensborg således den grund i Farnæsodde, hvor Flensborg Yacht Club (FYC) har hjemme. Sammen med FYC blev der udarbejdet en projektering af købet og en

nødvendig istandsættelse af klubhuset blev ligeledes tilgodeset.

I den sammenhæng blev der søgt om tilskud til formålet, og heldet var med os.

Med stor glæde og taknemmelighed har Flensborg Yacht Club og SdU modtaget beskeden om, at Den A.P. Møllerske Støttefond bevilliger et flot beløb til køb af grunden i Flensborg - Farnæsodde, samt istandsættelse af klubhuset. For medlemmerne i FYC er det en hjertesag, der betyder rigtig meget.

At det udover købet og med fondens bevilling nu også bliver muligt at sætte sejlkubbens hus i stand, er helt fantastisk.

SPROGDEBATTEN

Så var den der igen. Sprogdebatten! 2016 blev til sprogdebattens år efter, at SdU ved et åbent styrelsesmøde behandlede en klage fra en mor om manglen på dansktalende instruktører i en af vore foreninger. Det udløste en fornyet debat om sprogbrugen i Sydslesvig og fyldte en del spalter i Flensborg Avis.

Derudover gennemførte Flensborg Avis en rundspørge blandt foreningerne i Sydslesvig, som meget tydeligt viste, at der i sproglige sammenhænge er noget at tage fat i. Selv om nogle oplever sprogdebatterne som irriterende og unødvendige, opfatter vi dem som en tvingende nødvendighed for bestandigt at minde hinanden og os selv om, hvad det er, de sydslesvigske organisationer er sat i verden for.

Det danske sprog skal tales og må ikke af dovenhed eller forkert hensynet blive til et sprog, der udelukkes ved højtideligheder.

Men, hvad skal man med en debat, når der ikke handles ?

Derfor har SdU taget fat i problemstillingerne omkring den alt for ofte tysksprogede foreningsvirksomhed blandt de tilsluttede foreninger og fundet frem til konkrete tiltag, der forhå-

bentlig kan rette op på misforholdene.

Med udgangspunkt i resultaterne af arbejds møderne ved sendemandsmødet 2017, har SdU's styrelse formuleret en ny sprogpakke, som har været i høring til den 12. oktober 2017. Derefter vil styrelsen træffe en endelig afgørelse om sprogpakken.

FORENINGSUDVIKLING

I efteråret 2016 gik SdU's styrelse ombord i et andet vigtigt emne: Nemlig foreningsudvikling.

SdU's styrelse har sat sig for at se på, hvor SdU som paraplyorganisation står i dag.

Om disse ståsteder stadigvæk er tidssvarende og, hvad der skal til for, at SdU kan blive til den organisation, der tilgodeser foreningernes behov på bedste vis?

En del foreninger er nemlig af den opfattelse, at der er for langt mellem SdU og foreningerne, og derfor skal vi se på, hvordan vi kan knytte foreningerne og SdU bedre sammen.

Da man er tilbøjelig til kun at se verden ud fra sit eget, og nogle gange

måske lidt snævre perspektiv, er SdU sammen med en uvildig ekstern proceskonsulent gået i gang med at gennemføre en proces, der ikke kommer med hurtige forkromede løsninger, hvilket de fleste af os sikkert kunne være tilbøjelige til. Men ud fra en klar vurdering af, hvor det er, man befinder sig og klart formulerer, hvor det er, man vil hen.

I er kommet godt i gang, men et så stort projekt kan ikke sættes i gang den ene dag og give resultater den næste. Som Piet Hein sagde: 'Slid men vid, ting tager tid'.

DET PÆDAGOGISKE OMRÅDE

Institutionernes økonomi, den faglige dimension, samt det sikkerhedsmæssige aspekt, har været de udfordringer, der har stået i fokus i SdU's pædagogiske institutioner.

Ud fra et økonomisk sigte er vi godt på vej hvad angår offentlige tyske tilskud, selv om processen langt fra er afsluttet.

På det sikkerhedstekniske område har vi haft nogle udfordringer på

Vi må som paraplyorganisation for de danske idræts- og friluftforeninger insistere op at holde fanen højt op det danske sprogs vegne og ikke af dovenskab eller forkerte hensyn gøre dansk til et sprog, der udelukkende tales ved højtideligheder.

institutionsområdet, betinget i en ny lovgivning, der har kostet mange ressourcer. Blandt andet skulle personalet deltage i flere kurser således, at vi også i fremtiden kan tilbyde den mangfoldighed af aktiviteter, som kendetegner vores Børne- og Ungdomshuse.

RESULTATMÅL OG MADPOLITIK

Fokus i 2016 og 2017 har været lagt på læreplansområdet krop og bevægelse, hvor et hav af aktiviteter og arrangementer har været med til at sætte deres præg på børnenes dagligdag.

Eftersom alle huse tilbereder måltider til børnene, har emnet kost og ernæring været med på dagsordenen, som et vigtigt led i husenes pædagogiske hverdag.

Bevidstheden omkring sund mad og livsstil hører med til de overvejelser pædagogiske institutioner, som de eksplicit må forholde sig til. For at sensibilisere og skabe den fornødne viden og kompetencer omkring emnet har der fundet flere kurser sted.

I samarbejde med UC Syd Sundhed og Ernæring har vi således sat en udviklingsfremmende proces i gang, der skal være med til at garantere, at vi professionelt og fagligt bliver i stand til

at løfte opgaven. Institutionernes bespisning er således blevet en højkompleks udfordring, hvor flere faktorer er af betydning for, at vi kunne leve op til de krav, børn og forældre stiller.

Ud over sund og alsidig mad, bliver vores køkkenpersonale konfronteret med at skulle tage hensyn til børn med allergier, vegetarer og veganere samt spisevanerne fra børn med en anden etnisk baggrund. Intentionen er at have afsluttet madpolitikken i slutningen af året, så vi også på dette område udmærker os med en høj kvalitativ standard, hvor vi har defineret vores mål, metoder og rammebetingelser.

IDENTITETSDANNELSE

Sprog- og kulturdebatten verserer igen i den sydslesvigske andedam og er noget, man i en pædagogisk professionel kontekst er nødt til at forholde sig proaktiv til.

At dansk sprog og kulturformidling er en del af vores overordnede pædagogiske målsætning er indlysende.

Således har der i samarbejde med Skoleforeningen fundet kurser sted for de pædagogisk professionelle, der skal bidrage til en udvikling og sensibilisering på området.

Bespisningen på vores institutioner har i det forgangne år udviklet til en kompleks udfordring, hvor flere faktorer er i spil for at leve op til de krav, som børn og forældre stiller.

Børne- og Ungdomshusene er meget bevidste omkring deres rolle og funktion, som danske sprogformidlere og kulturbærere. Den konstante sprogudvikling og sprogpåvirkning, der finder sted på institutionsplan, samt de projekter, der bliver søsat i kølvandet, er velfungerende og bidrager alle til, at børnenes danske sproglige færdigheder bliver udviklet.

De samme erfaringer gør sig gældende omkring kulturformidlingen, hvor det dog er langt mere komplekst at skulle definere, hvad begrebet egentlig indebærer.

Vi har i flere kontekster prøvet ud fra en pædagogisk-didaktisk tilgang, at indkredse fænomenet og komme med konkrete eksempler på, hvad indholdet kunne være. De kendte danske traditioner, sange, eventyr m.v. er således et led i alle institutionernes praksis, dog er dansk kultur jo meget mere. Kun igennem medarbejdere, der har internaliseret det danske, er det muligt for institutionerne at skabe en hverdag, hvor reel kulturpåvirkning kan finde sted.

Det man dog har kunnet konkludere er, at udvekslinger og besøg mellem danske børne- og ungdomsinstitutioner og vores Børne- og Ungdomshuse efterlader de mest markante mentale spor. Ikke kun, at der i en fritidsrelateret kontekst skabes stemning og mulighed for, at unges mødes, men at der samtidig sker gensidige påvirkninger af hinandens identiteter og kulturer.

Jævnaldrende, uanset kultur, har således mulighed for at bytte viden, sorg og glæder, samt det fælles tredje, som netop deres generation er optaget af. For det meste etableres kontakter mellem børnene og de unge, der er vedvarende, også begrundet i de digitale sociale mediers betydning og deres fysiske og psykiske mobilitet.

Således er vi overbeviste om, at kolonier, lejre og udvekslinger i Danmark, Kooperationen og genvisitet med danske institutioner, er et meget vigtigt led i

det kulturformidlende og sprogudviklende arbejde, vi praktiserer. De fleste af vores Børne- og Ungdomshuse har over år opbygget disse relationer, og flere årlige besøg er med til at manifestere venskabet. Samtidig er vi således med til at overtage en vigtig ambassadørrolle i forhold til at udbrede kendskab til det danske mindretal i Danmark. En vigtig opgave, som institutionerne er med til at løse, da det er danske unge, der ellers ikke ville have kendskab til det danske minoritets eksistens.

PERSPEKTIVERING

Der er en del opgaver og udfordringer, der ligger forude, men som vi glæder os til at tage fat på.

I en accelererende samfundsudvikling kan det heller ikke være anderledes og med den omstillingsparathed, der altid har kendetegnet SdU, skulle det heller ikke volde de store problemer.

FORNEMME PRISERTIL SDUERE

I forbindelse med det årlige Sendemandsmøde er H.A.I. Petersens vandrepokal siden 1973 hvert år blevet overrakt til en person, som har gjort sig særlig bemærket indenfor SdU.

Årets prismodtager, Claudia Larsen, har i den grad været aktiv i SdU's mangfoldige arbejde med fokus på bordtennis.

Hun har beklædt diverse poster, ikke kun i SdU, men også i DGI - altid med bordtennis som fortegn. Hun har formået at få rigtig mange børn og unge til at være aktive indenfor bordtennis.

UNGDOMSLEDERPRIS

Årets ungdomslederpris under Grænsesforeningen tilfaldt Tim Riediger.

Tim har igennem mange år været aktiv spejder og har været spejderchef igennem otte år.

Tim har forstået at inddrage de unge og give dem ansvar, han tænker visionært og har været med til at præge ungdomsarbejdet i Sydslesvig på fantastisk vis.

FRIVILLIGHEDSPRISEN

Ministerpræsidentens frivillighedspris tilfaldt i år Nano Goosmann fra Flensburg Roklub og Frederik Lubin, fra ungdomvalget.

Prisen blev overrakt af tidligere ministerpræsident Torsten Albig ved en officiel reception i landdagen i Kiel.

Nano og Frederik er dybt involverede i SdU's arbejde og har i den grad fortjent den ære, der fulgte med prisen.

EUROPEADA

Europeada blev i 2016 med stor succes arrangeret for tredje gang. Denne gang i Sydtyrol.

Europeada er en stor fodbold- og kulturfest for mindretallene i Europa.

Arrangementet afvikles hvert fjerde år med FUEV som arrangører, og SdU har lige fra starten deltaget med vores sydslesvigske fodboldlandshold.

Alle tre gange har stævnet for alle deltagere og alle involverede været en stor oplevelse, og de mange mellemfolkelige møder og kontakter på og udenfor banen er i høj grad med til at øge bevidstheden om mangfoldigheden af mindretal i Europa samt styrke de unges identitet.

Under Europeada i Sydtyrol i 2016 opstod ideen om at søge om værtskabet for Europeada i 2020.

Efter hjemkomsten satte vi os derfor sammen med nordlesvigerne, friserne og sinti og roma i Slesvig-Holsten og blev hurtigt enige om, at det ville være oplagt i fællesskab at søge om værtskabet i netop 2020 og dermed være med til at markere 100-året for den demokratiske folkeafstemning om grænsen i 1920 med et stort grænseoverskridende, sportsligt, kulturelt og folkeligt arrangement.

I løbet af efteråret, vinteren og foråret blev det til adskillige arbejdsmøder, inden den endelige ansøgning kunne sendes afsted.

I ansøgningen var der blandt andet angivet spillesteder, hotspots samt overnatningsmuligheder; såvel nord som syd for grænsen.

Det lykkedes desværre ikke at trække de officielle mesterskab i fodbold for de europæiske mindretal til Sydslesvig i 2020. Men så må vores eget mandskab gøre en god figur, når det i stedet går løs hos Kärnten-slovenernes i Østrig, der trak det længste strå.

Udover os søgte kærtnerstovenerne fra Østria også om arrangementet. Afgørelsen om værtskabet skulle ske i forbindelse med FUEV's årlige kongres i maj måned.

Med stor spænding så vi frem til afstemningen 20. maj, der imidlertid blev en stor skuffelse for os, idet et stort flertal stemte for kærtnerstovenerne.

Men der er alligevel stor grund til at glæde sig over det eminente samarbejde mellem mindretallene, der prægede hele arbejdsprocessen omkring ansøgningen. Og der er ingen tvivl om, at det udarbejdede koncept samt de gode personlige relationer mindretallene imellem på sigt kan danne grobund for andre spændende grænseoverskridende arrangementer.

SPEJDERNES LEJR 2017

Det gode og positive samarbejde med nordslesvigerne fortsatte under spejdernes lejr fra den 22.-29. juli i Sønderborg.

Men ikke kun SdU og det tyske mindretal var gået sammen om Grænselandsteltet. SSF, Grænseforeningen og Oplev Sydslesvig via Katrine Hoop var også dybt involverede.

Grænselandsteltet var placeret på en meget central plads i forbindelse med den største spejderlejr nogensinde i Danmark. Der deltog små 40.000 spejdere fra hele verdenen, herunder 200 fra Sydslesvig.

I teltet kunne spejderne lave et smykke til deres tørklæder med den slesvigske løve på, der var en sproquiz og en grænselandsquiz.

Selvfølgelig kunne der også vindes fine præmier.

Vi havde infotavler og brochurer om grænselandet, om de to mindretal og Grænseforeningen med. Vi kom i samtale med rigtig mange interesserede gæster.

Teltet var til tider fyldt til randen med folk, så det var en meget positiv oplevelse for os alle.

Sådanne arrangementer giver mod på mere.

I SdU er vi i 2016/2017 startet med at fokusere på vores historisk betingede kerneopgave, der forpligter os til at styrke det danske arbejde syd for grænsen samt at tilbyde aktiviteter til den dansksindede folkegruppe.

Dette udelukker ikke, at medlemmer fra flertalsbefolkningen kommer ind og er aktive i vore foreninger, men det lægger vægt på det danske i vore tilbud.

Et hav af aktiviteter præger SdU's virke i Sydslesvig, og vi er overbeviste om at dette vil fortsætte.

Krop og bevægelse bliver fra år til år vigtigere i vores samfund, som har brug for aktiviteter i fritiden - både for den enkelte og for hele familien. SdU vil være på forkant med de nye og anderledes former for idræt, men vil ligeledes styrke foreningernes udvikling og de frivilliges indsats i det danske mindretal, fordi det er vores kerneområde, hvor vi mødes og har det sjovt sammen.

Det samme gælder for vore institutioner som samlingssteder for mindretallets børn og unge, og hvor der er stor rift om pladserne. Her gælder det om at styrke samarbejdet med skolerne.

En opgave som allerede nu er kommet rigtig godt i gang.

Opløsning af foreningen

Af Preben Mogensen

KFUM og KFUK i Sydslesvig har på sin generalforsamling den 8. marts i år enstemmigt besluttet at opløse foreningen i 2018.

De sidste ti år har foreningen været en støtteforening, der har ydet ideel og pengemæssig støtte til især Menighedernes Børne- og Ungdomsarbejde (MBU), FDF og Spejderne. Besluttet blev det tillige at disse så også som sidste støttebeløb får kassebeholdningen på ca. 5000 Euro, således, at MBU får rundt regnet 20 procent og korpserne hver 40 procent.

KFUM/K er forlængst ikke mere, hvad den engang var. Går vi tilbage til den turbulente tid lige efter 2. Verdenskrig, var den en meget aktiv organisation tilknyttet KFUM og KFUK i Danmark og blev en landsdelsorganisation under Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU). Der var hele 5 KFUM+K sekretærer betalt af Danmark, som passede alle KFUM og KFUK-afdelinger i hele Sydslesvig, ofte i samarbejde med de enkelte menigheder. Desuden var Flensborg KFUK (stiftet 1920) og Flensborg KFUM (stiftet 1922) som selvstændige foreninger med i organisationen.

I 1985 trak KFUM/K i Danmark sin sidste sekretær i Sydslesvig hjem og til dels som reaktion herpå startede Dansk Kirke i Sydslesvig med 'Menighedernes Børne- og Ungdomsarbejde' (MBU), der kom til at løfte arven i børne- og ungdomsgrupper, herunder Ten-Sing, fra KFUK og KFUK i Sydslesvig. Tilbage blev så de to selvstændige foreninger i Flensborg.

Flensborg KFUK holdt til i Ansgar-huset i Toosbüygade 7, hvor Gisela Zeuch arbejdede med en børnegruppe.

Da Gisela stoppede i 2005, var der ingen efterfølger og foreningen opløstes. Det samme skete for Flensborg KFUM, der havde holdt til i KFUM's Fritidshjem med Egon Bilberg og Margrethe Jensen. Som man vil huske skiftede fritidshjemmet i 2008 navn fra 'KFUM's Fritidshjem' til 'Nystadens Børne- og Ungdomshus.

KFUM og KFUK i Sydslesvig var nu tilbage uden nogen reelle aktiviteter. Toosbüygade blev opgivet i 2005. De sidste lejre og stævner holdtes i 2006. I 2008 ændredes så organisationens vedtægter til at blive en støtteforening i stedet for.

Den indstiller nu sit arbejde og en lang, glørværdig historie er forbi. Men opgaven at drive kristent og kirkeligt ungdomsarbejde i Sydslesvig er der naturligvis stadigvæk.

KFUM og KFUK i Sydslesvig ønsker 'arvingerne' velsignelse over deres arbejde.

Bestyrelsens sidste møde.

FDF er en børne- og ungdomsorganisation med voksne, der har noget på hjerte

Af Ina Grønvig og Johanna Andersen

FDF-kredsene i Bredsted og Flensborg har i årets løb holdt møder hver mandag på nær i skolernes sommerferie. Der har løbende været forskellige tilbud organiseret af FDF Sydslesvig Distrikt.

Vi har også deltaget i FDF Landsdel 5s arrangementer, hvor de har mødt andre FDF'ere Syd- og Sønderjylland.

LANDSLEJR GENSYN

I weekenden fra den 16. september til og med 18. september var FDF Sydslesvig med på Landslejr gensyns weekend. Det foregik på Møllerup, der ligger ved Hellevad i Sønderjylland.

*Gensyn glæden var stor for pigerne fra Sydslesvig og deres nye venner fra FDF Skjern
Foto: Johanna Andersen, FDF Flensborg*

Denne weekend stod i Landslejrens tegn, hvor vi sov i telt og havde et glædeligt gensyn sammen med dem, vi boede ved siden af på Landslejren.

Om lørdagen var vi på et stort orienteringsløb, hvor hver kreds kom med en aktivitet.

Gensyn glæden var stor for pigerne fra Sydslesvig og deres nye venner fra FDF Skjern

JULELEJR

Julelejren blev holdt i november 2015 i Trenehytten i Tarp. Det blev en hyggelig julelejrweekend.

Vi var 50 børn og unge og voksne ledere. Emnet var den forsvundne jul, hvor FDF'erne via forskellige opgaver

*Året julelejr for både FDF Flensborg og FDF Bredsted
Foto: Anne Martensen, FDF Bredsted*

Årets julemærkemarch hvor FDF Sydslesvig også deltog.

Foto: Anne Martensen, FDF Bredsted.

skulle finde frem til julens værdier. Lederne fra FDF Bredsted og FDF Flensborg havde i forvejen forberedt sig godt, så der var mange spændende aktiviteter både indenfor og udenfor i løbet af denne lejr.

Året julelejr for både FDF Flensborg og FDF Bredsted

JULEMÆRKEMARCHEN

Den 4. december deltog FDF Sydslesvig i den årlige julemærkemarch.

30 FDF'ere, forældre og mindre søskende deltog i dag i julemærkemarchen i Kollund ved Kruså.

Her gik vi fem km til fordel for julemærkehjemmene rundt omkring i Danmark. Turen var en hyggelig tur igennem Kollund skov og rundt i Kollund. De deltagende FDF'ere fik også et mærke, de kunne sy på deres FDF-uniform. Årets julemærkemarch hvor FDF Sydslesvig også deltog

SENIORKURSUS PÅ SLETTEN

Fra den 12. april til og med den 17. april afviklede FDF seniorkursus.

FDF tilbyder seniorkursus to gange om året. Et kursus om foråret og et om efteråret. Her kan man som senior tilmelde sig og få nogle ekstra udfordrende eller særlige oplevelser, der er tilpasset den aldersgruppe.

Den FDF-klasse, der hedder senior, er for de FDF'ere, som går i 9. klasse og op til 18 år.

I FDF er man først leder, når man er fyldt 18 år.

Et seniorkursus giver de unge en masse personlige kompetencer, så de er klar til at blive FDF-leder.

Det er en kæmpe gevinst at vores unge seniorer vil på kursus. Her får de nogle helt særlige oplevelser, som vi ikke kan tilbyde dem til vores almindelige FDF-møder. Ud over at de to sydslesvigske drenge har det godt sammen, så opfatter drengene det også som et skulderklap, hvor de får lov til at prøve nogle ting af og nyde, at fokus er på deres aldersgruppe.

Eskild fra FDF Bredsted og Jonas fra FDF Flensborg deltog i år på årets seniorkursus. Et hel uge, hvor man er i gruppe med folk på egens egen alder. En FDF oplevelse helt for sig selv.

Eskild fra FDF Bredsted og Jonas fra FDF Flensborg deltog i år på årets seniorkursus. Et hel uge, hvor man er i gruppe med folk på egens egen alder. En FDF oplevelse helt for sig selv.

Foto: Seniorkursus Sletten, FDF

STJERNESKUDSGILDE 19 APRIL

Alle ledere og seniorer i Landsdel 5 var inviteret til et 'klap sig selv på skulderen'- arrangement på Kongeådalens Efterskole.

FDF Sydslesvig deltog med syv voksne ledere og to seniorer. Det var en hyggelig aften med grin, og vi ledere fik et skulderklap for vores frivillige arbejde og lærte om, hvordan vi skal fortælle gode historier.

LEGENS DAG

FDF Sydslesvig afholdt Legens dag i maj måned i år.

Det var udearealet foran Trenehytten ved Tarp danske Kirke, som dannede rammen om dette arrangement.

50 deltagere havde fundet vejen til Trenehytten. Her skulle der leges i fire timer med mange forskellige aktiviteter. Formålet med dagen var, at FDF'er-

ne havde mulighed for at tage deres venner med til dette arrangement, så en masse nye børn og unge kunne skabe kendskab til FDF.

I FDF ER LEG IKKE KUN FOR SJØV.

Leg lærer børn og unge at indgå i forpligtende fællesskaber og gør verden større. Det sker hver eneste uge, når FDF'ere landet over mødes til leg, fællesskab og oplevelser. Legens dag er blevet afholdt i rigtig mange år i

Legens dag.

Foto: Anne Martensen, FDF Bredsted

Danmark. Men det var første gang, at FDF'erne i Flensborg og Bredsted mødes til en fælles Legens dag.

FÆLLES MANDAGSMØDE

Relationsarbejde er en vigtig del af FDF.

Den gode relation mellem de to Sydslesvigske kredse mundede ud i et fælles FDF møde. Mandag den 19 juni 2017 var FDF Flensborg på besøg hos FDF Bredsted.

12 puslinge/tumlinge (det vil sige børn fra 1.-3. klasse var med til FDF mødet i Bredsted. Mødet startede med fællessang rundt om bålstedet efterfulgt af sten, saks, papir med en deluxe-udgave.

FDF mødet blev afsluttet med at der blev lavet snobrød rundt om bålet. Klokken 17.30 kørte børnene og de to leder fra FDF Flensborg hjem.

I september var det de store FDF'eres (fra 4. klasses trin og opefter) tur til at have fællesmøde i og omkring FDF Flensborg hytte Uglereden.

RESTEN AF 2017

Når FDF starter op i sommerferien vil de to kredse i Flensborg og Bredsted have mandags møder hver for sig, ud

over et enkelt fælles møde for de store FDFere.

Igen i år vil FDF Sydslesvig tilbyde deres FDFere en fælles julelejr og deltages i julemærkemarchen. Lederne i de to sydslesvigske FDF kredse har også mulighed for at deltage i lederdage samt forskellige tema dage. Resten af 2017 vil der være mulighed for glædeligt gensyn mellem de to FDF kredse der i Sydslesvig, både for FDFere, men også for deres leder.

Relationen mellem de to kredse i Sydslesvig er vigtigt, og det er også derfor vi tager på fælles lejr, deltager i fælles arrangementer både dem vi selv laver, men også dem Landsdel 5 og resten af FDF kredsene i Danmark tilbyder.

Resten af året venter der en mase oplevelser for FDF'erne i Sydslesvig.

Foto: Anne Martensen, FDF Bredsted

Her leges der sten, saks, papir deluxe under fælles mødet.

Foto: Anne Martensen, FDF Bredsted)

Aktivitetshuset – et aktivt hus

Af daglig leder Sarah Keppler

Forleden kom en ny bruger ind i Aktivitetshuset.

Han var lige flyttet til Flensborg fra Danmark og havde hørt, at der findes et dansk kulturhus i byen. Han var interesseret i kunst og malerier, men også musik. Han fik en rundvisning i huset og fik forklaret proceduren om brugen af værkstederne og, hvad huset bød på af lokaler, kurser og projekter.

I løbet af rundturen blev han så begejstret for Aktivitetshuset, at han til sidst spurgte, hvornår han kunne flytte ind?

Møder med husets brugere får mig ofte til at smile. Der er så stor begejstring og glæde over Aktivitetshuset og lyst til at være kreativ, bruge huset, udstyret og materialerne.

Huset er i konstant bevægelse og udvikling. Vi reagerer på trends, på brugernes behov, plejer traditioner og eksperimenterer med det ukendte.

Også i 2017 er dette lykket. Året startede med, at vores gamle mødelokale 'Multirum' blev bygget om til et serigrafiværksted. Lokalet blev allerede tidligere brugt til serigrafi, men der var hverken plads til udstyr eller materialer. Værkstedet har nu fået et helt nyt design og nye møbler, nyt udstyr til serigrafi og plads til alle materialer og projekter.

Det er en fornøjelse at se, at brugerantallet er stigende i værkstedet og at der bliver taget godt imod ombygningen og forbedringerne.

Hånd i hånd med en modernisering af de enkelte værksteder er vi begyndt at arbejde på en ny design-linje til huset. Såvel printmedier som plakater og kursusprogrammet har fået et nyt udseende, og er nu ikke kun genkendeligt, men også tidløs og iøjnefaldende.

Med det nye design satser vi især på en præsentation af husets mangfoldighed gennem billeder, der viser den farverige og spændende hverdag. Men

Aktivitetshuset er også aktivt udenfor egne rækker. Her deltager 'huset' i festlighederne omkring Idrætshallens 50 års jubilæum.

vi vil også gerne være modige, bruge forbavsende, irriterende, sjove billeder, der vækker brugernes interesse, får dem til at smile, kigge nærmere, undre sig, bevæge sig.

Nu venter de digitale medier på at blive inddraget i design-linjen.

Aktivitetshuset nye designlinje eksponeres blandt andet på disse farvestrålende T-shirts.

Men der går nok lidt tid, inden processen er afsluttet og omfatter alle medier.

Aktivitetshusets kursusprogram har også i 2017 været et eftertragtet medie, der bliver efterspurgt måneder, inden det udkommer.

De korte kurser som for eksempel skæg- og neglebalsam, sandblæsning af glasskilte, batik af stof eller farvning af papir bruger vi ofte til at afprøve nye emner.

Det er kun én aften, hvor deltagerne dykker ind i et emne, får en introduktion og laver nogle eksempler. Mange brugere kan godt lide at være bundet en aften og ikke et helt kursusforløb eller en hel weekend. For dem er de korte kurser perfekte til at være lidt kreativ og afprøve nye trends inden for den kreative verden.

Så kan de bagefter afgøre, om de vil arbejde videre med emnet.

Også inden for den tekniske verden er korte introduktioner eftertragtet. Især den lidt ældre generation har brug for adhoc-hjælp med deres bærbare, tablets eller mobiltelefoner.

Efter at det gamle multirum/mødelokale blev omdannet til et serigrافي-værksted med nyt design, nyt udstyr og nye møbler, er der blevet masses af plads at boltre sig på. I dette tilfælde papirfarvning.

SENIORKLUB MED SUCCES

Aktis Seniorklub 50+ er derfor stadigvæk en stor succes, med et gennemgående højt deltagerantal. Og også de korte aftenkurser, hvor man lærer at digitalisere dias, VHS-bånd eller lp'er er der stort rift om.

Arbejdet med glas og fremstillingen af glasperler har været moderne og er det stadigvæk.

Trofaste brugere, der gerne vil lære mere eller nysgerrige begyndere, der gerne vil lære nyt. Alt fra glasskåle, jule- eller påskedekoration i glas, glasperler med blomstermotiver eller sommerfarver.

Der er deltagere på kurserne, og også i dagligdagen er glasovnen tændt i Atelieret, for at brænde de nyeste kunstværker.

Lange kurser findes især blandt de forskellige håndarbejdsformer.

SYSLER OG SAMVÆR

En gang om måneden inviterer Aktivitetshuset til en aften for alle håndarbejds-vilde: Sysleaften. Denne aften kan man komme forbi med sit håndarbejde og det er lige meget, om man strikker, hækler, broderer eller spinder.

Så sidder vi sammen, hører på sjove og spændende oplæg og inspirerer hinanden, deler ud af vores viden og hygger sammen over en kop kaffe. Men også kurser i syning, broderi eller garnfarvning er et hit i huset. Både yngre og ældre kvinder tilbringer ofte en hel weekend og bliver vildt inspireret, lærer nye teknikker og afprøver deres kunnen.

Populariteten af håndarbejde genspejler sig også i to af Aktivitetshusets kulturprojekter.

STRIKKE-WORKSHOP

Sammen med vores kooperationspartnere i mindretallet inviterede vi i februar en fredag eftermiddag til en works-

hop om islandsk strik og et foredrag om Island, islandske trøjer og islandsk garn.

Helga Jóna Thórunnardóttir lærer på Skals – højskolen for design og håndarbejde - kom til Flensborg og fortalte om denne fantastiske ø med en lang tradition i strikkeverden.

Et gensyn med hende og seks andre dygtige undervisere fandt sted til Sydslesvigs Strikkefestival den 4. november.

Det tog to uger, inden alle pladser var fuldtegnede.

Og 87 dygtige kvinder lærte ikke kun nyt på seks forskellige workshops, men hørte også på oplæg af 'Prince of Knitting' Vithard Villumsen og deltog i en strikkeudstilling til emnet 'Olmerduge - et klassisk design i moderne form'.

DOCKYARD FESTIVAL

De fleste og mest succesrige kulturprojekter omhandler dog stadigvæk musik.

Dockyard Festival og sommerens New Stars Contest hører til blandt de helt store musikalske trækplastre i Aktivitetshuset kalender.

Dockyard Festival var i pinseweekenden et tilløbsstykke på Schlachthof og især det flensborgske Intercultural Music Project formåede at vise publikummet deres store repertoire og kunnen. New Stars Contest fandt i samarbejde med SdU igen sted i årsmødeweeken-

den. Med knap 200 gæster blev aftenen en forrygende succes, og til trods for aktuelle trends er musikkonkurrencer ikke umoderne.

I Flensborg og omegn er der stor interesse for regionale bands, opbakning af unge musikere og støtte af nye bands. Flensburger Hofkultur fandt deres vej ind i Aktis baggård i august.

Torpus & The Art Directors sørgede for en stemningsfyldt aften med glade mennesker.

Og så afsluttes året selvfølgelig med vores traditionelle Julerock.

Den 22. december i Volksbad er der igen chance for en julefest på en lidt anden måde ...

2017 har været et spændende år i Aktivitetshuset. Bevægelse og aktivitet blandt medarbejderne, i huset og de enkelte værksteder/lokaler, kursusprogrammet og også i kulturprojekterne. Aktivitetshuset - et aktivt hus.

Vi sørger for, at huset er aktivt og bevæger sig. Du sørger for, at du er aktiv og bevæger dig. Kom bare forbi og nyd den kreative verden og et pustenum fra hverdagen!

At Aktivitetshuset på Nørregade er og bliver et aktivt sted kommer blandt andet til udtryk ved, at stedets mange kreative brugere og mere professionelle kunstnere jævnligt får mulighed for at udstille deres 'kunstværker' i Aktivitetshuset. Her et udsnit af Ulrike Haases malerier fra en udstilling tidligere på året.

Som et led i årets Læsefestival drog Karl Fischer og Susanna Christensen rundt i Sydslesvig for at inspirere børn og unge til at læse. Klædt ud som 'skriftkloge' Tanja Krabbe og Sanne Salomonsen.

DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG

Biblioteket– en uundværlig hjørnesteen for kultur, demokrati og dannelse

Af bibliotekschef Jens M. Henriksen og kommunikationsmedarbejder Rita Jakobsen

Verden er i forandring og betænkelige vinde blæser, nu også i den vestlige verden. Demokratiet synes sågar under pres visse steder.

Bibliotekerne, som udgør en af hjørnesteenerne for et velfungerende demokrati, er vigtigere end nogensinde før.

I USA har præsident Donald Trump fjernet støtten til amerikanske biblioteker. I Sydslesvig har vi et velfungerende bibliotek, der heldigvis får en uund-

værlig støtte fra Danmark; både økonomisk og moralsk.

Et bibliotek, der efter bedste dansk tradition formidler dansk kultur og tilbyder – især - dansk litteratur, film og oplevelser.

Et bibliotek som tillige lægger hus til og danner ramme om mange møder i mindretallet og mellem mindretal og danskere nord for grænsen.

POLITIK OG DEMOKRATI

2017 gør sig gældende med mange meninger om det nære politiske liv,

såsom landdagsvalg og forbundsdaysvalg. Det mærker vi også på biblioteket.

SSW Ungdom, der fra august har fået sit eget kontor på toppen af biblioteket, har blandt andet stået for diskussionsarrangementer i forbindelse med Storbritanniens EU-afstemning (Brexit) og var ligeledes med til at skabe fokus på det tyske forbundsdaysvalg ultimo september 2017.

DANMARKSMØDE

I oktober 2016 dannede Flensborg Bibliotek ramme om en af Kulturministeriets konferencer. De såkaldte Danmarksmøder, som var en del af den stort anlagte kampagne om en Danmarkskanon. I samarbejde med SSF og Flensborg Avis var der arrangeret en stor heldagskonference med diskussionsfora både om eftermiddagen og om aftenen.

Indimellem kunne deltagerne 'smage' på Danmark i form af lækre egnsdelikatesser fra Frøslev Kro og opleve Torsdagskoret og en minikoncert med

den meget populære danske rocktrio 'Folkeklubben'.

Til aftenens paneldebat var der konstante meldinger og spændende input fra deltagere fra både nord og syd for grænsen.

Blandt andet deltog tidligere udenrigsminister og nu regionspolitiker for SF, Villy Søvndal, forfatter Jens Christian Grøndahl, MF for LA Henrik Dahl, fhv. museumsinspektør Inge Adriansen og udlandsredaktør på Berlingske Anne Libak.

Chefredaktørerne på henholdsvis JydskeVestkysten og Flensborg Avis, Peter Orry og Jørgen Møllekær, styrede behændigt oplægsholdere og diskussionslystne deltagere. Danmarksmødet tiltrak cirka 340 deltagere

NYT LIV I INDERGÅRDEN

I 2017 brugte vi sommeren på en gennemgribende renovering af Flensborg Biblioteks indergård. En renovering, der var helt uomgængelig på grund af vandskader forårsaget af utæt tag over

Bibliotekets indergård er blevet renoveret og forvandlet til frirum, der både kan bruges til udstillinger, koncerter, afslapning og andre kreative formål.

kælderen. Den 7. september slog vi dørene op til den officielle åbning.

Det er planen, at vi vil bruge gården og involvere den i forskellige arrangementer meget mere end hidtil. Det kan for eksempel være udendørs udstillinger eller et udendørs pause-område, når det bliver for varmt om sommeren i Blå Sal.

Og selvfølgelig til både koncerter og andre arrangementer. Som et ekstra pift er der kommet et stort skakspil, flotte planter i kæmpepotter og stole, ja endda en sofa.

FARVEL TIL IB BRAASE

Blandt andet på grund af gårdrenoveringen kunne vi i slutningen 2016 sige pænt farvel til Ib Braases til tider kontroversielle gårdskulptur. Skulpturen, som hører til en af Ib Braases hovedværker og som har boet i Indergården gennem fire årtier, skulle flytte til plænen foran Horsens Kunstmuseum.

Museet har i forvejen 37 skulpturer af kunstneren og var ellevilde over

at have fået muligheden for at føje Braases 'Atelier mellem grænser' til sin unikke Braase samling.

BOOK BYENS BEDSTE MØDELOKALE

2017 var lig med flytte-år. Der blev især flyttet 'ned'. Bibliotekschefen og souschefen rykkede fra femte sal i Flensborg Biblioteks østlige tårn til ud-låns-etagen ved børnebiblioteket på anden sal. Især for at komme tættere på brugere/gæster samt medarbejdere.

I løbet af det tidlige efterår flyttede Forskningsafdelingens fem medarbejdere til nyetablerede kontorer i Den Slesvigske Samling; ligeledes for at minimere afstanden til brugere.

Sidst, men ikke mindst, er medarbejderne i administrationen, som tidligere sad på femte sal, blevet samlet med andre medarbejdere i det østlige tårn.

Denne større omrokering har frigjort en hel etage med en af Flensborgs bedste udsigter. Her kan man nu booke mødelokaler med smartboards eller kontorer for en kortere periode.

Efter en større interne omrokering har biblioteket fået frigjort en hel etage til møde- og forsamlingslokaler, der primært kan bookes og bruges af mindretallets foreninger og institutioner.

Det er dog forbeholdt mindretallets foreninger og organisationer!!

BRUGERRÅD OG NYE VEDTÆGTER

2017 blev året, hvor vi efter mange års tilløb fik etableret et koncept for et brugerråd.

Det forudsatte imidlertid en ændring af biblioteksbestyrelsens vedtægter. Det har været en længevarende proces, som dog faldt helt på plads i sommeren 2017.

Medio september 2017 er der indkaldt til første møde og hvor der skal vælges en repræsentant til biblioteksbestyrelsen. Ud over en brugerrådsrepræsentant, betyder vedtægtsændringen også plads til to medarbejderrepræsentanter i biblioteksbestyrelsen, samt ikke mindst en etablering af et rådgivende forskningsudvalg

FÆLLES BIBLIOTEKSSYSTEM

2017 blev året, hvor vi gik med i et fælles dansk bibliotekssystem – og endda ægte fælles på mange måder.

Børneafdelingen har fået et særligt aktivitetsrum med en stjernehimel.

Stort set alle danske kommuner er gået med i det nye Fælles Biblioteks System (FBS), med kaldenavnet 'Cicero', hvor vi heldigvis er kommet med som nogle af de allersidste. Så er børnesygdommene forhåbentlig overstået.

Her syd for grænsen er Dansk Skoleforening også gået med, så det er et yderst omfattende arbejde og en proces som skolebiblioteker og biblioteket gennemgår i løbet af 2017.

Inden selve omstillingen har der i den grad skullet ryddes op på samtlige bibliotekshylder, luges ud såvel fysisk, som i selve biblioteksdatabase. Herefter følger implementering og oplæring i oktober måned.

'Der sker altid noget nyt på biblioteket'

Ja, det hører vi ofte brugerne sige, og 2017 er ingen undtagelse.

I børnebiblioteket er der blevet bygget et dejligt aktivitetsrum med stjernehimel.

Rummet har plads til at ca. 25 børn, og børnene har blandt andet mulighed for at se film, høre historier, opleve Dolas Dukketeater eller bare lege i 'købmændsbutikken'.

En 'billedbogsslange' med plads til både billedbøger og sofa til afslapning gør også sit indtog.

Det allervigtigste er nok, at den populære bogbus har fået restaureret sit førerhus og kan benyttes igen. Til stor glæde for alle børnene og deres fædre.

VÆRDIFULDT DANSK INPUT

Til de mange nye aktiviteter bliver der hentet inspiration udefra. Det sker gennem kurser, uddannelse og besøg på andre biblioteker, og ved for eksempel at deltage i en stor børnelitteraturfestival på DOKK1 i Aarhus i anledning af Kulturbyåret 2017.

Her kunne kulturbygæster også besøge en af Sydslesvigs flotte bogbuser med fin placering foran DOKK1, og høre børnebibliotekarerne fortælle om bibliotekets arbejde i Sydslesvig.

LÆSEFESTIVAL 2017

Vi forsøger at holde trit med biblioteksudviklingen i Danmark og har fokus på at have gode rammer til formidling af sprog, leg og læring.

En af de helt store indsatser i 2017 var Læsefestivalen, en fælles aktivitet blandt mange sydslesvigske organisationer med Dansk Skoleforening som tovholder og med masser af spændende læseaktiviteter for børn i alle aldre og for voksne også.

Biblioteket tilbød en række aktiviteter i forbindelse med læsefestivalen – for eksempel en workshop om cirkeldigte med Torstein Thomsen og Tea Bendix, og en forfatteraften med Morten Hesseldahl.

Tante Krabbe og Sanne Solonumsen (alias børnebibliotekarerne Karl Fischer og Susanna Christensen) var faste indslag rundt omkring på skoler og børnehaver i Sydslesvig, hvor de med små og sjove filmede indslag peppede læsefestivalen op.

Filmindslagene var lavet i samarbejde med Bjarne Truelsen, Offener Kanal.

DEN SLESVIGSKE SAMLING & FORSKNINGSAFDELINGEN FLYTTER SAMMEN

2017 markerer også afslutningen på et stort flerårigt projekt, som har forvandlet Den Slesvigske Samling fra en lukket bogsamling til at være et rigtigt folke- og forskningsbibliotek.

Ikke bare er der åbnet for samlingsguldkammer, der er også suppleret med en række forskningsaktiviteter og forskningsfaciliteter.

SKIDT FØR DET BLIVER GODT

Således lyder et dansk ordsprog. Og det kan vi vist godt sige om den store omflytning, der har præget året i Den Slesvigske Samling.

For at skabe plads til Forskningsafdelingen måtte mange reoler flyttes og

forhøjes – også til midlertidige ophold i kældre og studierum.

Så det har ikke altid været lige nemt at finde rundt i – hverken for medarbejdere eller brugere. Nu er det hele næsten på plads igen og de første brugere har allerede ytret sig meget positivt om 'læsesalsfaciliteterne'.

Lige efter sommerferien 2017 tog Forskningsafdelingen det endelige skridt fra fjerde og femte sal i vesttårnet og rykkede kontorstolene til nyetablerede kontorfaciliteter i Den Slesvigske Samling. Således er hele den historiske fagekspertise i Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig blevet samle.

ECMI LIBRARY FLYTTER IND I DEN SLESVIGSKE SAMLING

I sommeren 2016 kunne biblioteket offentliggøre et nyt samarbejde med European Center for Minority Issues (ECMI). Det skete blandt andet som led i projektet 'Den Slesvigske Samling på vej til et forskningsbibliotek'.

Den 24. november 2016 flyttede ECMI Library ind i Flensborg Bibliotek. Her deler ECMIs bogsamling nu lokaler med Den Slesvigske Samling.

Tilsammen udgør de to samlinger en unik mulighed for at udforske mindretal i en lokal såvel som i en global kontekst.

Det betyder, at man nu kan finde både Den Slesvigske Samlings righoldige litteratur om lokale mindretal i Slesvig-regionen og ECMI Librarys mere generelle standardværker om mindretalsforhold under samme tag.

ECMI Library består af ca. 3.500 værker, der dækker mange aspekter og temaer om mindretalsforhold på 20 sprog. Herunder blandt andet etniske konflikter, sproglig og kulturel mangfoldighed og inter-etniske forhold.

ORD FRA NORD

'Ord Fra Nord' Litteraturfest i grænselandet' havde i år besøg af fem for-

fattere svenske Arne Dahl, islandske Bergsveinn Birgisson og de fire danske Leif Davidsen, Maria Helleberg, Søren Ulrik Thomsen og Gunvor Ganer Krejberg.

Det var første gang, at festivalen havde besøg af en lyriker, Søren Ulrik Thomsen og en børnebogsforfatter, Gunvor Ganer Krejberg.

Festivalen arrangeres i samarbejde med bibliotekerne i Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Stadtbibliotek Flensburg.

Nordisk Informationskontor, og Sydslesvigs danske Kunstforening bidrog med en udstilling og SSF og SdU arrangerede en koncert med 'Folkeklubben'. Litteraturfesten er et af biblioteksårets største arrangementer for voksne, men der har i løbet af 2017 været mange foredrag om vidt forskellige emner som kål, Karen Blixen, reformationen og Sønderjyllands historie.

UDSTILLINGER

2017 bliver desuden et rekordår med antal udstillinger.

Henover sommeren kunne besøgende bl.a. se den meget smukke udstilling 'Into the Wind' med nordiske børnebogsillustrationer.

En udstilling, som Nordisk Informationskontor var primus motor på.

Endvidere vil vi fremhæve et 'turistfremstød' fra Jammerbugt Kommune samt udstillingen 'Vikingen fra Fregerslev' - om de opsigtsvækkende fund af et stort vikingegravanlæg i nærheden af Skanderborg.

I skrivende stund planlægger vi en udstilling og foredrag om det nye informationshæfte, der handler om det danske mindretal og det at leve i et mindretal.

Hæftet vil se dagens lys i oktober. De meget smukke fotos af sydslesvigere

For godt et år siden lagde biblioteket i Flensburg lokaler til et af Kulturministeriets første Danmarksmøder i forbindelse med udarbejdelsen af en kulturkanon. Blandt deltagerne var Folketingsmedlem Henrik Dahl, Liberal Alliance (t.h.)

og landskaber af den prisbelønnede fotograf Lars Bech og interviews foretaget af journalist Annelise Mølviig vil kunne ses i biblioteket i løbet af efteråret.

...OG UNDERVISNING

2017 sætter nye højder for danskkurser, da der i starten af sæsonen 2017/2018 måtte oprettes hele tre hold samtidigt, med stor interesse for at følge de forskellige tilbud, som efterhånden er godt kendte i mindretallet og nu mere tilgængelige via den nye hjemmeside, daenischkurse.de.

... OG OPLYSNING

Som tidligere nævnt boltrer SSW-Ungdom sig nu i et lokale øverst oppe i bibliotekets østlige tårn.

De er dog ikke alene. For tiden residerer også projektleder på 'Oplev Sydslesvig' Katrine Hoop, i eget lille kontor på toppen.

Vi følger spændt og på tættest hold det treårige udviklingsprojekt med internetportalen 'Oplev Sydslesvig', som vi ser frem til at drive videre når projektfasen er slut - som en slags sydslesvigsk turistkontor.

I løbet af året rykkede ungdomsafdelingen under Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW-U) ind i deres helt eget lokale i toppen af det østlige bibliotekstårn.

Biffens programudvalg består Kimmo Karstoft, Brita Hecker, Flemming Birkemose og Michael Juul Olsen.

SYDSLESVIG-BIFFEN

Publikum elsker at se film på det store lærred

Det trofaste publikum elsker at se film på det store lærred i Flensborghus.

Der hygges og snakkes med ost og rødvin inden forestillingerne, som traditionen tro indledes med et lille oplæg om filmen.

Biffens program bestod i år som sædvanlig af danske og nordiske kvalitetsfilm drysset med en enkelt 'udenlandsk' filmperle.

Foråret bød blandt andet på 'Flaskepost fra P' efter Jussi Adler Olsens kriminalroman efterfulgt af spillefilmen 'En mand der hedder Ove' og dokumentarfilmen 'Krigen'.

Efterårets program bestod blandt andet af 'Den alvorfulde leg' af svenske Pernilla August og den norske storfilm 'Kongens valg' med Jesper Christensen i hovedrollen. Biffen har de seneste sæsoner haft en aflægger i Slesvighus, hvor de samme film vises. Disse forestillinger er ligeledes velbesøgte. Biffens program-udvalg består af repræsentanter fra bl.a. SSF, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Dansk Kirke i Sydslesvig, Foreningen Norden og Nordisk Informationskontor. Filmklubben er medlem af Sammenslutningen af Danske Filmklubber.

Forskningsafdelingen og den slesvigske samling

*Af Mogens Rostgaard Nissen,
leder af Forskningsafdelingen
og Klaus-Tolstrup Petersen,
leder i Den Slesvigske Samling*

Gennem de seneste år er Den Slesvigske Samling (DSS) og Forskningsafdelingen (FA) i Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig rykket tættere sammen, og i efteråret 2017 flyttede afdelingerne så definitivt sammen i fælles lokaler i DSS på bibliotekets 2. sal.

Organisatorisk er Forskningsafdelingen også fremover en selvstændig afdeling, mens Den Slesvigske Samling er en del af biblioteket. Til gengæld omfatter det ny-etablerede 'forskningsudvalg' begge afdelinger.

SAMARBEJDE MED FULD FART

Inden for det seneste år har vi indgået en aftale om forsknings- og bibliotekssamarbejde med European Center for Minority Issues (ECMI), der blandt andet indebærer, at ECMI's bibliotek med mindretalslitteratur er flyttet ind i Flensborg Bibliotek.

Vi har også aftalt et tættere forsknings-, biblioteks- og arkiv-samarbejde med Nordfriisk Institut.

Og endelig har vi indgået en samarbejdsaftale med Institut for historie ved Syddansk Universitet om, at deres studerende har mulighed for at komme i praktik hos Den Slesvigske Samling og Forskningsafdelingen.

Disse praktikaftaler kan samtidig kombineres med, at de studerende skriver specialer og andre større opgaver baseret på materiale fra DSS og FA. Vi er i gang med at lave en lignende aftale med Aarhus Universitet.

Disse samarbejder hænger blandt andet sammen med, at Den Slesvigske Samling i 2017 har afsluttet et treårigt

projekt om at omdanne samlingen til et forskningsbibliotek.

Afslutningen blev markeret med en præsentation af forskningsbiblioteket d. 27. april 2017.

PUBLIKATIONER OG FORSKNING

I foråret 2017 udkom Klaus Tolstrup Petersens biografi 'Gustav Johannsen - og moderniseringen af danskheden i Sønderjylland' om den dansksindede politiker, redaktør, biblioteksgrundlægger med mere, Gustav Johannsen.

Merete Bo Thomsen er ved at afslutte sit ph.d.-projekt om 'Danskhed og dansksindede i de sydslesvigske landdistrikter' i mellemkrigstiden, og afhandlingen forventes indleveret til bedømmelse i efteråret 2017.

Rejhan Bosnjak er i gang med sit ph.d.-projekt om det danske mindretals selvforståelse. I løbet af foråret 2017 har han gennemført sin spørgeskemaundersøgelse, hvor der glædeligvis er indkommet rigtig mange besvarelser.

Mogens Rostgaard Nissen er i gang med at skrive en biografi om Karl Otto Meyer, og bogen forventes at udkomme i løbet af 2018.

Den Sydslesvigske Samling udgiver i efteråret 2017 en antologi med bidrag fra danske og tyske historikere om Slesvigs forbindelser med danske og tyske kolonier. Antologien er en del af projektet 'Sønderjylland-Schleswig Kolonial', der er et samarbejde med Søfartsmuseet i Flensborg og Museum Sønderjylland/Kulturhistorie Aabenraa. Antologien redigeres af Marco Petersen.

ARKIVERNE

Der er fortsat stor søgning på arkivportalen arkiv.dk. Gennem det seneste

år har der været et nogenlunde stabilt antal på omkring 2.000 besøgende om måneden. Den positive konsekvens heraf er, at antallet af brugere, der kontakter arkivet pr. telefon, mail eller ved egentlige besøg, er steget betydeligt i forhold til de foregående år.

Ved udgangen af 2016 var der indscannet ca. 20.000 arkivbilleder, plakater, kort m.m.

I 2016 modtog arkivet 44 afleveringer, som fylder 83 hyldemeter. Desuden er der afleveret 3298 fotos, 112 kassettebånd og 57 VHS bånd. Blandt de største afleveringer kan nævnes et meget omfattende arkiv fra SSW's landdagsgruppe; materiale fra Sprogforeningen i Sydslesvig; Andreas Graus arkiv samt den danske menighed i Slesvigs arkiv.

Igen i år har vi også modtaget en række bogdonationer til Den Slesvigske Samling, hvilket vi er yderst taknemmelige for.

FORMIDLING AF FORSKNINGEN

Medarbejderne i de to afdelinger har i løbet af det seneste år holdt 20-25 foredrag i Sydslesvig og i Danmark om emner relateret til det danske mindre-

tals historie, til Sønderjyllands historie og til dansk-tysk historie, ligesom vi har taget imod og holdt oplæg for en række forskellige besøgsgrupper fra Danmark og Slesvig-Holsten.

Desuden skriver vi regelmæssigt artikler til og kronikker i Flensborg Avis. Martin Bo Nørregaard skriver en månedlig artikel om dansksindede soldater under Første Verdenskrig, og Mogens Rostgaard Nissen skriver hver måned en kronik om Karl Otto Meyer.

VIRTUEL HISTORIEUNDERVISNING

Martin Bo Nørregaard er ved at afslutte arbejdet på den ny formidlingsplatform sydslesvighistorie.dk.

I løbet af 2017 afslutter vi desuden et andet projekt sammen med Skoleforeningen, hvor vi i samarbejde med danske forfattere og illustratører udgiver tre børnebøger, der tager afsæt i den sydslesvigske historie.

DANSK-TYSK SLÆGTSFORSKERDAG

Den 12. november 2016 var DSS igen vært for den største dansk-tyske slægtsforskerdag, hvor slægtsforskningsentusiaster fra begge lande hav-

Et af årets publikations-mæssige højdepunkter var offentliggørelsen af Klaus Tolstrup Petersen nye og opdaterede forskningsbiografi om mindretals-frontfiguren Gustav Johannsen.

de mulighed for at møde foreninger og institutioner, der arbejder med slægtsforskning samt for at netværke med andre slægtsforskere. Der deltog omkring 400 mennesker i arrangementet. I forbindelse med Forsknings Døgn holdt FA igen i år et arrangement for gymnasieelever fra Duborg Skolen og A. P. Møller Skolen, og i år var temaet 'national identitet'.

HISTORISKE DAGE

Den 25.-26. marts 2017 deltog FA og DSS i Historiske Dage i København. Som sidste år deltog vi i en fælles sønderjysk stand sammen med Museum Sønderjylland, Arkivet i Haderslev og Historisk Samfund for Sønderjylland. Arrangementet var en stor succes med besøgsrekord på over 9.000 besøgende.

SOMMERSKOLE

I løbet af sommeren 2017 har vi for fjerde år i træk været med til at arran-

gere to sommerskoler for universitetsstuderende.

Den første blev afholdt i begyndelsen af juli, og temaet var 'Danskisindede soldater under Anden Verdenskrig'. 15 historiestuderende deltog i kurset, og de arbejdede med indscannede feltbreve fra Arkivet vedr. otte forskellige sydslesvigske soldater. Kurset var et samarbejde mellem FA og Institut for Historie ved Syddansk Universitet, ligesom Flensborg Avis var involveret.

Torsdag den 31. august blev der afholdt et foredragsarrangement, hvor seks af de studerende holdt oplæg om 'deres' soldater og, hvor der var ca. 40 tilhørere.

Den anden sommerskole fandt sted på Christianslyst i midten af august, og her deltog i alt 30 danske, tyske og internationale studerende. Sommerkurset finder sted i samarbejde med Syddansk Universitet, Kiels Universitet og Conrad Adenauer Stiftung. Temaet for sommerskolen var grænselandets og de dansk-tyske mindretals historie i perioden fra 1864 til i dag.

DANSK SUNDHEDSTJENESTE FOR SYDSLESVIG

Beretning om årets arbejde

*Af Randi Kuhnt,
formand*

Her følger årsberetningen fra forretningsudvalgets arbejde i det forgangne år. Ofte indleder jeg mine beretninger med, at arbejdet i udvalget har været rundt omkring mangt og meget, og det samme kan jeg gentage i år.

Når jeg ser på mødeplansoversigten, synes det overskueligt og ikke af så meget, men når kalenderen nærlæses, så ser jeg, hvad og hvor meget, vi har beskæftiget os med sidste år.

Jeg nævnte i sidste årsberetning, at

vi havde været på strategiseminar i januar 2016 med ledelsen.

På seminaret beskæftigede vi os fortrinsvis med de nye tiltag indenfor plejeforsikringen. Disse skulle omsættes fra 2017.

Vi blev grundigt orienteret om de mange nye tiltag, der skulle iværksættes for at kunne opfylde de ønskede ændringer. På daværende tidspunkt kunne lederne fra henholdsvis hjemmeplejen og plejehjemmet selvfølgelig ikke orientere om alle detaljer, da også de manglede informationer. Vi er i året, der er gået, løbende blevet informeret

om detaljer og, hvor langt afdelingerne er kommet i udarbejdelsen af de ændrede tiltag.

ØGET BEHOV FOR PLEJE

Fra at have arbejdet med fire plejetrin er vi fra 1. januar 2017 gået over til et nyt system med fem plejegrader. Vor opfattelse er, at vore brugere skal have et større "plejebehov" for at få støtte til en plads på et plejehjem, hvorimod den nye ordning giver flere penge til rådighed til hjælp til henholdsvis plejeydelser og anden hjælp i eget hjem.

Konkret har det betydet, at vi har været nødt til at ansætte mere ufaglært personale.

Det er for dyrt at lade en uddannet sygeplejerske gøre rent i hjemmet, lave mad eller andre lignende ting.

De ansatte i de to afdelinger er også løbende blevet orienteret om alt det nye, der skal indføres og udføres i forbindelse med den nye lov. Vores socialrådgiver, afdelingslederne og sygeplejersker har også i løbet af året brugt mange timer på at gå ud og informere om forandringerne og, hvilke konsekvenser de nye regler har for de berørte og pårørende.

Vi har i det hele taget prøvet at give så megen information som muligt.

På sundhedsrådets efterårsmøde i november i 2016 havde vi emnet på dagsorden.

Her orienterede Torben Lindbæk Larsen, tidligere ansvarlig for plejeområdet i Aabenraa kommune om udviklingen i Danmark og om kommunernes ønske om, at folk bliver boende længst muligt hjemme samt, hvilke foranstaltninger og tiltag, der havde været nødvendige for at kunne imødekomme dette ønske. Samtidig blev der draget en sammenligning med forholdene hernede i det sydslesvigske, og interessen var stor for dette - for os alle vedkommende emne - og diskussionerne og indlæggene var velovervejede og livlige.

Her skal der rettes en kæmpestor tak til Bodil Bjerregaard-Brocks, leder af plejehjemmet og Kerstin Reich, ledende sygeplejerske for hjemmeplejen, for det enormt store stykke arbejde og engagement, de har lagt i hele processen. Det har været af uvurderlig betydning for os i forretningsudvalget.

De har orienteret os meget og hele tiden været parat til at komme med informationer og uddybninger om arbejdsprocessen. Vi har ud fra den grundige orientering været i stand til at tage kvalificerede beslutninger og give den nødvendige opbakning.

Jeg er sikker på, at der er mange, der skal have en stor tak for den ekstra indsats, de har ydet, så det gør jeg hermed. Det er ikke en selvfølge, at man smøger ærmerne op og så bare går i gang, men det er mit absolutte indtryk, at sådan har det været for manges vedkommende. 1000TAK.

PLEJEKRÆVENDE BEBOERE

Den nye udvikling i plejeforsikringen betyder som sagt også forandring på plejehjemmet. De nye beboere vil være mere plejekarvende. Ønsker om korttidspleje efter ophold på sygehus, og som aflastning for familier, der plejer en pårørende, betyder for plejehjemmet flere korttidsbeboere.

Personalet omstilles, arbejdsområder og strukturer bliver minutøst gennemgået. Selv om der altså også sker forandringer her, er det med henblik på, at beboerne på hjemmet skal have det så godt som muligt.

Endnu er madordningen et tema, der fortsat arbejdes med, så maden igen leveres direkte fra plejehjemmet. Vi håber at kunne fortælle mere herom på et kommende sundhedsrådsmøde.

I forbindelse med denne seneste udvikling, tror jeg at de fleste af os har lagt mærke til, at der er opstået en hel del nye dagcentre rundt omkring i landsdelen. Også vi i forretningsudvalget har sammen med ledelsen gjort os

mange overvejelser, om det er noget, vi skal gå i gang med for vore brugere. Vi mener, det er absolut nødvendigt at få omsat et sådant tilbud, da den nye plejeforsikring lægger op til at støtte den slags tilbud. Mange kommer til at blive længere i eget hjem, men mange har også brug for afveksling og hjælp til madlavning og andet i dagligdagen. Mange behov kan dækkes i et dagcenter. Omkostningerne kan dækkes af de ekstra penge, som er øremærket af plejeforsikringen hertil.

UDSIGTTIL NYT KOMPLEKS

I de seneste måneder har forretningsfører Tom Petersen været i kontakt med flere interesse-partnere. Da behovet for seniorboliger er stadigt stigende, tænkte vi at kunne slå flere fluer med ét smæk og mener, at det kunne være en god mulighed at etablere et kompleks med dels seniorboliger, dels dagcenter og som også kan huse hjemmeplejen. Som det ser ud lige nu, regner vi med at kunne påbegynde projektet på sundhedscentrets grund i Skovgade.

På efterårsmødet fremviste vi pla-

ner for dette projekt, og modtagelsen af disse var meget positive. Vi vil i den kommende tid selvfølgelig orientere om det videre forløb både på sundhedsrådsmøder og via pressen.

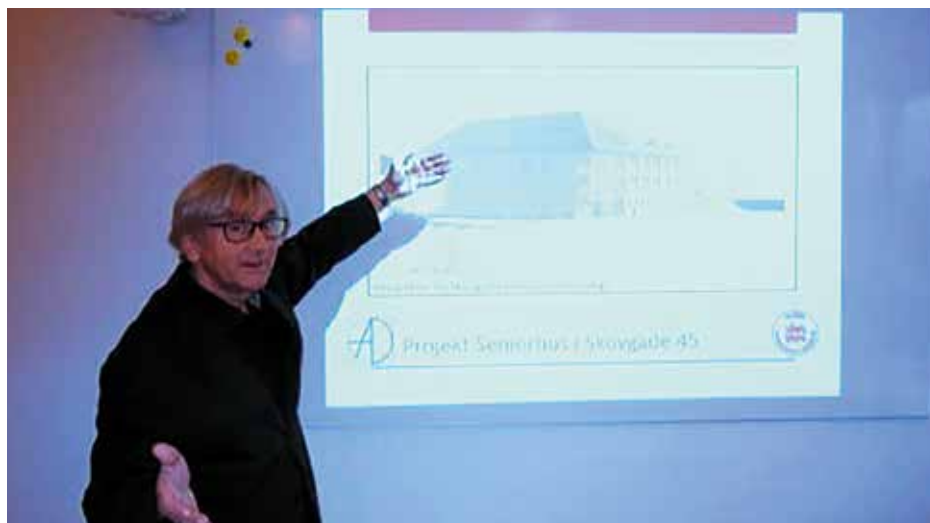
Vi er bevidste om, at der ikke kun er et behov i Flensborg, men det er klart, at der må være et vist antal klienter med behov, for at kunne gennemføre et projekt af denne art. Vi har kontakt med forskellige folk rundt omkring, blandt andet investorer, men endnu er tiden ikke inde til at udmelde om konkrete tiltag.

Som man kan læse af det ovenstående, er der en rivende udvikling i gang inden for dette område af vor forening.

Et stort og spændende ansvar er lagt i vore hænder. Hvor er vi, hvor langt kan og vil vi gå til gavn for vore brugere i mindretallet?

Det er overvejelser, som vi gang på gang gør os, og som også er tvingende nødvendige.

I slutningen af 2015 fik vi den glade nyhed, at A.P. Møller fonden havde givet os tilsagn om 9.000.000 kr. til projektudvikling for sydslesvigske børns rekreationsophold.

Forretningsfører gennem de foreløbige planer for en påtænkt udvidelse af ældreplejefaciliteterne på Skovgade.

I det forgangne år ansatte vi Thomas Weinschenk som tovholder på projektet.

Karen Fink, ledende skolelæge for skolesundhedstjenesten giver os løbende tilbagemeldinger om forløbet, ligesom Fonden løbende høres og holdes orienteret.

Det tætte samarbejde mellem Kystsantoriet personale og vore egne medarbejdere udvikler sig fortsat meget positivt. I beretningen fra afdelingerne kan man læse mere om denne udvikling. Man kan på nuværende tidspunkt ikke sige, hvad projektet på sigt vil betyde, men der er mange positive tilbagemeldinger på, at børn som vil blive tildelt et ophold, derefter også får tilbudt et opfølgingsforløb.

HJERTING KYSTSANATORIUM

Vi har haft et par møder i det forløbne år med ledelsen i Lungeforeningen. Også de glæder sig over denne fantastiske gave. Johannes Flensted Jensen fratrådte som formand for Lungeforeningen sidste sommer. Lungeforeningens nye formand, Lone Christiansen, bringer megen erfaring med fra sit arbejde i regionerne, og de første møder omkring Kystsanatoriet i Hjerting har været gode og konstruktive.

BENNETGÅRD

Usikkerheden om Bennetgårds fremtid har ofte beskæftiget os.

Lige før jul kom der tilsagn fra Sydslesvigudvalget om støtte til Bennetgaard, en støtte – foreløbig for 2017 - som blandt andet betyder en reduktion af deltagerbetalingen samt et bidrag til aktiviteter under opholdene. Dette har givet arbejdsro for bestyrelsen og andre involverede til at finde en holdbar løsning. Stedet er en perle og til stor glæde for mange af vore ældre medborgere – også for dem med færre penge i pungen.

Vi bestræber os på aktivt at være med til at udvikle og opretholde stedet. Der skal lyde en stor tak til Sydslesvigudvalget for denne gode indsprøjtning.

Lola Lecius Larsen, lederen af Bennetgaard, er stedets fe, og vi er dybt taknemlige for hendes engagement sammen med det øvrige personale.

Sydslesvigudvalget har ligeledes givet tilsagn om penge til nyt tag i Ans-garkomplekset, Slesvig.

Komplekset drives af kirken, biblioteket og Sundhedstjenesten. Det er et fint og frugtbart samarbejde, hvor mange af mindretallets folk nyder godt af denne sammenhæng. Taget på hele

Det tætte samarbejde med Kystsanatoriet i Hjerting og vores egne medarbejdere er fortsat meget positivt.

komplekset har været trængende i en årrække. Der løber vand ind mange steder og dette er selvfølgelig ikke befordrende for bygningerne som sådan.

Der var stor glæde i de forskellige foreninger, da tilsagnet om penge til et nyt tag kom. Atter en gang 1000 tak til hele udvalget.

De mere generelle emner på vore forretnings-udvalgsmøder er som altid budgetter, regnskab og administration. Det er ikke kedeligt.

Vi bliver, som jeg har nævnt i tidligere beretninger, grundigt sat ind i sammenhænge og har altid mulighed for at stille spørgsmål og få kvalificerede svar. Regnskab og budgetter viser os ofte, hvor vi står.

Men kan også give grund til at tænke nye tanker og udvikle nye ideer. Vi bestræber os i høj grad på at holde os inden for de afstukne rammer, men det er godt at analysere og grave ned i dybden for at kunne følge med i udviklingen.

De forskellige afdelinger er repræsenteret via lederne på vore møder. Hver afdeling har ansvar for sin del af regnskabet, men alle fire søjler i Sundhedstjenesten arbejder tæt og konstruktivt sammen for at få en god balance i regnskabet som helhed.

Som det sidste i beretningen kan jeg ikke lade være med at nævne vor tidligere formand Erik Hansens bortgang i det forgangne år. Han skal her nævnes, fordi han har været en uvurderlig støtte for Sundhedstjenesten i en lang årrække.

Hans interesse for foreningens ve og vel opretholdt han lige til det sidste. Vi skylder denne store personlighed så stor en tak for alt det, han tilførte Sundhedstjenesten.

ÆRET VÆRE HANS MINDE.

I skrivende stund fik jeg melding om atter et dødsfald som berører os meget.

Reinhard Jacobsen som har siddet i forretningsudvalget først i perioden

fra 2003-2005 og atter fra 2015 er gået bort. Han døde meget pludseligt. Også ham skylder vi en stor tak for det arbejde og engagement han lagde i forretningsudvalget. Vore tanker går til familien. Ære være hans minde.

Jeg vil bruge de sidste linjer på at takke først og fremmest mine medkæmpere i forretningsudvalget for al støtte og opbakning samt den interesse i hver især udviser.

Det er en stor glæde at arbejde så tæt sammen med mennesker med hver jeres kvalifikationer, og som alle er med til at tilføre udvalgets arbejde betragtninger set fra forskellige synsvinkler. Det gør arbejdet spændende og levende. Mit indtryk er, at alle der sidder i forretningsudvalget, fordi vi brænder for det arbejde, der gøres i Sundhedstjenesten. Tak til jer alle.

Til afdelingslederne og vores forretningsfører Tom Pedersen vil jeg også gerne sige en stor tak. Det er jeres arbejde, men I gør det på så fin en vis, at jeg oplever en stor trykthed ved at have jer ved roret. Også alle de andre ansatte i Sundhedstjenesten yder en stor indsats som mærkes rundt omkring.

Vore samarbejdspartnere skal nævnes. Uden jeres interesse ville arbejdet være noget mere vanskeligt. Jeg kan nævne hver organisation i mindretallet. Vi har mange fælles berøringsflader. Interessen for at mindretallet skal have de bedst mulige betingelser er et fælles overordnet mål. For at nå dette mål er det nødvendigt at samarbejde og bruge af hinandens ressourcer. Tak for lydhørhed og opbakning.

A.P. Møllerfonden vil jeg også nævne. Atter engang 1000 tak for støtten i form af midler, som gør det muligt at udvikle os og omsætte nogle af vore visioner til konkrete tiltag.

Sydslesvigudvalget har været en stor støtte for os i det forgangne år. Det er opmuntrende og glædeligt at mærke jeres interesse og støtte på så mange fronter. Det er vi jer dybt taknemmelige for.

Nye præser og ny udlandsprovst

*Af provst
Viggo Jacobsen*

2017 er i vore evangelisk-lutherske sammenhænge af gode grunde præget af markeringen af de 500 år, der er gået, siden Luther slog de 95 teser om aflad op på kirkedøren i Slotskirken i Wittenberg.

Som bekendt ønskede Luther ikke et brud med den katolske kirke. Men dens voldsomme modstand mod hans tilskyndelser og opfordringer fremtvang et brud, hvilket for mange mennesker den dag i dag er et skisma.

Især, hvor familierne er delte og ægtefæller for eksempel ikke kan gå til alters sammen ved en katolsk gudstjeneste.

REFORMATIONSMARKERINGERNE SÆTTER MANGETANKER I GANG

De giver anledning til besindelse på kirke og tro, samfund og fællesskab, frihed og ansvar, uddannelse og oplysningsarbejde, arbejde og fritid, menneskesyn og værdi, sprog og dialog, ja meget mere.

Når 'Den Kristne Kulturarv' er kommet med som en af de ti værdier i den aktuelle Danmarkskanon, må det fortælle alle, at denne besindelse er vigtig for hver eneste af os.

Sådan er det nu en gang, fordi det er af afgørende betydning, hvad troen fortæller dig om livet (og døden) og giver dig af tilskyndelser.

Talrige initiativer er taget og afvikles i løbet af i år. Foredragsrækken er lang. Hvis nogen i 2018 vil påstå, at de ikke opdagede jubilæumsåret, så er det helt deres egen skyld.

FORMÅL, DELMÅL, MÅLOPNÅELSE

Vores mission er at forkynde Jesus Kristus som verdens frelser. Vores vision er at nå alle dansksindede i landsdelen med dette budskab. Vores opgave er at arbejde uden berøringsangst. Direkte, opsøgende, frimodigt og ligefremt. Menighedsråds, præsters, medarbejdernes indsats skal blive i 'øjens- og ørenhøjde'.

Ved siden af alt dette ser Kirkerådet det også som sin opgave at agere ansvarligt i forhold til den flotte årlige bevilling fra Danmark, der rækkes os gennem DSUK og som hovedsageligt går til præstelønninger.

Alle stillinger er besat for tiden. De foreslåede ændringer for stillingerne er stort set gennemført, og Strukturudvalget følger udviklingen og forsøger at holde dialogen med de menigheder, der er berørt af ændringerne.

Det er betryggende, at denne ansvarlighed blandt andet kan udfoldes i en tæt dialog med bestyrelsen for DSUK og Sydslesvigudvalget.

NY UDLANDSPROVST

Der er sket et markant skifte i ledelsen af Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK).

Generalsekretær Margith Pedersen, som har siddet ved roret siden DSUKs begyndelse i 2004, gik på pension med udgangen af 2016. Der skal rettes en stor tak til hende for den energi, hun har lagt i samarbejdet.

DSUK har ansat en udlandsprovst/generalsekretær i Pia Sundbøll. Kirkerådet ønsker hende god vind i arbejdet.

Siden DSUK nu også bruger titlen 'udlands-provst', er det besluttet at ændre titlen på provsten syd for grænsen til 'Sydslesvig-provst'.

Bestyrelsen for DSUK og Kirkerådet mødtes den 20. november 2016 på Jaruplund Højskole for at orientere hinanden om den aktuelle situation og for blandt andet at drøfte kompetenceforhold og samarbejde. Et punkt, som også er blevet taget med til et tjenstligt møde med præsterne, var spørgsmålet, om danske statsborgere - bosiddende syd for grænsen (i princippet fortsat medlemmer af Folkekirken) - har ret til kirkelig betjening uden at være medlemmer af en af de danske menigheder.

Det klare signal fra både Kirkerådet og præsterne er, at vi ikke ønsker at gøre forskel på rigsdanske og dansk-sindede i Sydslesvig.

Kun medlemmer har krav på kirkelig betjening. Til sammenligning kan nævnes, at en del menigheder under DSUK i den øvrige del af verden har indført brugerbetaling for kirkelige handlinger.

BYGGE- OG EJENDOMSSAGER

I Lyksborg kæmper menigheden videre for at få renoveret kirkebygningen og tilpasset den til menighedsrådets ønsker for indretning.

Præsteboligen og kirken på Slesvig Frederiksberg er solgt.

DKS kunne ikke forsvare at beholde bygningen, da menigheden ikke ønskede at opretholde prædikestedet ud over et meget begrænset antal gudstjenester.

Vedrørende Ansgarhuset i Slesvig har det skabt stor glæde, at Sydslesvig-gudvalget valgte at imødekomme en ansøgning fra DKS om dækning af udgifter til et nyt tag. Tak for den flotte gave på 467.670,00 Euro. Arbejdet er blevet gjort færdigt i løbet af sommeren.

Kirkerådet er i forhandling med Dansk Skoleforening om køb af hele ejendommen, idet DKS har investeret

mange penge i bygningen og fortsat kommer til det.

I denne handel indgår grunden i Husum, hvor præstegård og menighedslokale befandt sig.

Dansk Skoleforening har brug for pladsen i Husum og imødekommer menighedens ønske ved at stille et lokale til rådighed oven på børnehaven/vuggestuen. Handelen besværliggøres af, at der skal flyttes pant. Biblioteket og Dansk Sundhedstjeneste har givet tilsagn om at forblive samarbejdspartnere i Ansgarhuset.

I Frederiksstad har DKS i mange år lejet boligen over Paludanushuset af SSF til præstebolig.

I sikkert næsten lige så mange år har kirkekontoret/ provst med mellemrum modtaget klager fra beboerne over forholdene. Primært om det utilfredsstillende i at bo oven på forsamlingshuset med den støj det giver, når der holdes private fester.

Benyttelsen af haven har også vist sig som et problem, da mange brugere ikke regnede haven som præstens have. Der har været holdt møder lokalt i forsøget på at finde en holdbar løsning. Men der kunne ikke nås frem til et kompromis, der var tilfredsstillende for præsten.

DKS opsagde derfor lejemålet, og DSUK valgte at løse Ulrich Vogel fra bopælspligten. Han har i mellemtiden købt eget hus.

Det har vist sig at være en meget god beslutning at flytte Kirkekontoret til den forhenværende Christian Paulsen-Skolen. Vi må dog erkende, at der kan opstå nye pladsproblemer.

Skulle det ske, at der vil blive tillagt Kirkekontoret flere opgaver, og der således skal ansættes ekstra personale, da har vi nok for få kvadratmeter.

EMBEDSSAGER

Hele fire indsættelser blev det til i 2016. DSUK ansatte Christina Theresia Frøkjær pr. 1. september i Flensborg

Nord. Her tog hun over efter Preben K. Mogensen, der nu er præst med sær-funktioner, dog stadigvæk tilknyttet Flensborg Nord.

Maria Theresia Low Treschow-Kühl efterfulgte Ib Nedergaard Christensen i Ugle Herred med virkning fra 15. oktober.

Fjorten dage senere var Niels Henrik Olesen den nye 100 procent præst for Slesvig og omegns danske Menighed.

Trine Savannah Parbo blev ansat som præst for de danske menigheder i Aventoft og Bredsted fra 15. december 2016, hvor hun efterfulgte Jens Bach Nielsen.

Det står nu klart, at menigheden i Lyksborg og omegn for en tid skal undvære Ruben Fønsbo, idet han skal være feltpræst i Afghanistan over en periode på otte måneder fra midten af januar 2018. Forsvaret betaler en afløser.

OPFØLGNING PÅ 2020-PLANEN

Forud for genbesættelsen af stillingen som sognepræst for menighederne i Aventoft og Bredsted blev der holdt møde med menighedsrådene. De blev bedt om at forholde sig til, om stillingen for området skulle slås op med den sammensætning. Begge menighedsråd bekræftede, at de gerne ville

dele præst, så derfor blev stillingen slået op med den kombination.

Som konsekvens heraf har menigheden i Bredsted bedt om at blive en del af Kreds 1 under DKS, hvilket førte til en vedtægtsændring på Kirkedagen.

MBU

Menighedernes Børne- og Ungdomsarbejde er optaget som en landsdelsorganisation under SdU med de fordele og forpligtelser, samarbejdet giver.

Det forudsætter blandt andet egne vedtægter og en selvstændig styrelse.

Menighedernes interesse for den organisatoriske del af MBU har mildest talt ikke været overvældende. I Kirkerådet har vi derfor ønsket at fremme en grundlæggende debat om MBU. Herunder at fremme forståelsen af, at det er de enkelte menigheders børne- og ungdomsarbejde, som vores ansatte børne- og ungepræster samt styrelsen skal og vil støtte. Altid ud fra vinklen: Hjælp til selvhjælp.

Ordnningen med minikonfirmander har for eksempel været obligatorisk for sogne i Folkekirken siden september 2014. Læs sogne, ikke automatisk præster!! Når vi i DKS vil arbejde på 'folkekirkelig vis', bør menighederne også tilbyde ordningen hos os.

Christina Theresia Frøkjær ny præst i Flensborg Nord fra 1. september 2016. Theresia Low Treschow-Kühl nu præst i Ugle Herred fra 15. oktober 2016. Trine Savannah Bach ny præst for menighederne i Aventoft og Bredsted siden 15. december i fjor. Endnu ikke navngivet præst skal vikariere Ruben Fønsbo i Lyksborg, der skal være feltpræst fra midten af januar 2018.

TAL FRA MENIGHEDERNE

Igen i 2016 må menighederne konstatere, at færre sydslesvigere ønsker at være kirke ved at være medlem af en dansk menighed.

Med udgangen af 2015 var vi endt under 6000 medlemmer. For 2016 meddeles at vi samlet set nu er nede på 5869.

Punktet 'medlemshvervning' kan intet menighedsråd sige, at man har afsluttet.

Det kan ikke udelukkes, at den fortsatte nedadgående tendens vil få yderligere konsekvenser. Her tænkes ikke mindst på, at vi inden for de senere år har reduceret antallet af præstestillinger fra 24 til 22.

FÆRRE BEGRAVELSER

Når antallet af begravelser reduceres, skyldes det ikke mindst markante ændringer i begravelseskulturen.

For 20 år siden var der en afskeds-højtidelighed i forbindelse med 95 procent af alle dødsfald.

En (for?) nøgtern analyse siger, med afsæt i at vi generelt lever længere, at pårørende tager forskud på afskeden under et længerevarende sygdomsforløb eller svækkelse.

De 95 procent kan således uden overdrivelse reduceres med ca. 40 procent.

Bedemændenes egne kapeller har ikke kunnet opfange denne nedgang.

Hvad angår de øvrige begravelser, 'nøjes' man ofte med udsyngning fra hjem, sygehus henholdsvis alderdomshjem og der på urnenedsættelse. Hvis der da i det hele taget finder en udsyngning sted ...?

Bedemanden påstår, at mange unge har aldrig deltaget i en begravelse. De ved således ikke, hvordan traditionen er, og der tales ikke om det i familierne.

De pårørende vælger derfor en hurtig og bekvem løsning.

FÆRRE DÅB

Ellers markerer især søjlerne for dåb, at det udbredte traditionstab på det felt også skinner igennem hos os.

Oftest støder man som præst på argumentet fra forældre, at de vil vente og lade barnet bestemme selv. Et argument vi alle skal være med til at imødegå. Det forholder sig nu engang sådan, at forældre SKAL bestemme rigtig meget for deres barn.

Sprog, skolegang, værdier, oplæring i at begå sig osv. Og dåbens gave bliver aldrig tydeligere end ved barnedåb. I 2016 var der 111 dåb mod 116 året før.

Der var 218 konfirmander mod 226 i 2015 og 27 vielser ligesom året før.

86 blev begravet fra de danske menigheder mod 85 i 2015.

FRA PRÆSTERNES BERETNINGER

Heldigvis kan de fleste præster fortælle om et godt og konstruktivt samarbejde med de lokale danske institutioner, ja ligefrem notere: 'Jeg føler mig velkommen!'

Samtidig skinner det også skinner igennem enkelte steder, at man dér ikke ønsker at gøre brug af kirkens tilbud, hvilket præsten selvfølgelig er skuffet over.

En af præsterne fortæller om den særlige udfordring, det er for arbejdet med konfirmander, når nogle forældre til børn i dansk skole har stærke rødder i den tyske kirke!

En anden udfordring opstår ved, at kammeratskaber på fællesskoler går på tværs af sognegrænser.

I princippet værner nok alle præster om sognegrænserne og forsøger at tydeliggøre over for de unge mennesker, hvor de kirkeligt set hører hjemme. Men ind imellem er alternativet slet ingen konfirmationsforberedelse henholdsvis konfirmation. I den slags situationer giver præster, som de er flest, efter.

TAK

Kirkedagen 2017 var den sidste, hvor Henrik Becker-Christensen deltog som Danmarks generalkonsul i Flensborg.

Der skal rettes en stor tak for et enestående engagement og solidaritet til fordel for mindretallet, herunder ikke mindst DKS.

Tak for mange gode råd undervejs, tillidsfulde samtaler og konstruktiv kritik.

Takken er også møntet på den udfordrende periode under DSUK's opstart, hvor Henrik Becker-Christensen sagde ja til at sidde i DSUK's bestyrelse. Her bidrog hans overblik og erfaring til, at organisationen fandt sin selvforståelse. Også stor tak for indsatsen for eksempel i forbindelse med kunstudsmykningen af Helligåndskirken i Flensborg.

Med Henrik Becker-Christensen som formand for kunstudvalget fik projektet et meget fint forløb, og han forstod at præsentere ønsket på overbevisende måde for Den A.P. Møllerske Støttefond.

Tak også til Dansk Skoleforening ikke kun for en håndsrækning vedrørende brug af kirkesale i skolerne; men nu også for det omtalte lokale til menigheden i Husum.

Tak for husly i de fine lokaler til det nye kirkekontor i den forhenværende Christian Paulsen-Skolen.

Ved den fælles indvielsesfest i september fik vore lokaler mange rosende ord med på vejen. Derfor også en varm tak til indretningsarkitekt Inger Thorsen. Nærheden til for eksempel Teknisk Afdeling gør det også meget lettere at lære af organisationens store erfaring på det bygningsmæssige område.

Tak for den udtrykte solidaritet fra det danske folk igen i 2016 og for den store gave på 13.900.000,00 kr. til især lønninger og vedligeholdelse af præstegårde.

Og hermed også en stor tak til medlemmerne af Sydslesvigudvalget med tidligere formand Kim Andersen i spidsen, fordi I også følger DKS' arbejde så nøje og bakker op om det.

Meget tydeligt understreget ved den store bevilling til taget på Ansgarhuset i Slesvig, til vort trestrengede kraftcenter. Men sandelig også ved inddragelse i den årlige besigtigelsestur og budgetforhandlingerne med de sydslesvigske organisationer og foreninger.

Tak til fonde, der støtter det kirkelige arbejde.

Kirkerådet får ikke altid besked om støttebeløb. Derfor nævnes ingen.

Martin Luther og Y's Men

*Af præsident
Volker Schade*

Noget væsentlig ved vores klubmøder er, at vi spiser sammen og godt.

Maden laves i vores private køkkener og medtages til klubmøderne. (Vi betaler den selv).

Det er da i hvert fald noget, Martin Luther ville have sat pris på.

Så er vi også meget stolte af, at der blev sendt bud efter os for at være med til at skabe rammerne for 'Luther mødet i og omkring Slesvig Domkirke i foråret'.

Et stort antal børn fra skoler i Sydslesvig fik lov til at opleve reformationens historie for 500 år siden.

Som det så ofte er, så har Y's Men forskellige kasketter på, når ting sker.

Thomas Hougesen, Preben K. Mogensen, Inger og Bent Lauersen, samt Heike og Volker Schade, var en lille del af en stor flok medspillere. En fantastisk oplevelse!

Slesvig Domkirke fyldt til bristepunktet med cirka 550 Luther-specialister efter Lutheroplevelserne.

Tidl. Generalkonsul Henrik Becker Christensen og fru Grethe Bay er bare vilde med vores vafler under det store friluftsmøde i Flensburg.

ÅRSMØDERNE I FLENSBORG

Flensborg Y's Men's Club er jordens eneste klub, som dækker et område, der markeres af en national grænse.

Der er Y's Men's klubber i 66 lande verden over.

De kontaktflader klubben har er derfor meget forskellige og ofte specielle.

Årsmøderne hører hjemme i denne gruppe. Klubben har nu i mange år været 'vaffelleverandør' på årsmødepladsen i Flensborg. Så vi glæder sig til de vaffelelskende årsmødedeltagere hvert år. Hertil hører også den nu forhenværende generalkonsul Henrik Becker-Christensen og hustru, Grethe Bay.

Vi vil komme til at savne dem. Men kommer de igen, så har vi helt sikkert

nogle rigtig gode vaffel også i 2018 og fremover.

BANGLA SHOP

Hvordan skaffer vi midlerne til vores projekter?

Der mange, der kommer med gode ting og sager. Vi har en frivillig medarbejderskare, som vi er meget glade for.

Og så sælger vi beklædning til små penge.

PRÆSIDIET 2017-2018

- *Præsident: Volker Schade*
- *Vicepræsident: Britta Høst Nielsen*
- *Pastpræsident: Povl Verner Hansen*
- *Skatmester: Inger Laursen*
- *Sekretær: Heike Schade*

Flensborg Y's Men's Club skylder en stor tak til sin frivillige medarbejder-stab, der går til hånde i Bangla Shop på Nørregade.

Et nyt stipendieprogram uddeler uddannelsesstøtte til fattige børn, der fortsætter i deres lokale skoler i 6. klasse og videre frem. Bangladeshkredsen i Sydslesvig støtter nu dette program.

BANGLADESHKREDS I SYDSLESVIG

Udvikling kræver uddannelse

*Ved formand
Morten Mortensen*

Skoler og uddannelse er nødvendige, hvis et land skal udvikles og levevilkårene skal forbedres.

Derfor blev elever fra Gustav Johannsen-skolen involveret i at skaffe penge til at bygge en kostskole i landsbyen Saraswatipur i det nordlige Bangladesh.

Skolen åbnede i 1981. Siden blev der engageret fjernfaddere, der kunne støtte børn på skolen og derved bidrage til skolens drift. For at skaffe penge til samme formål åbnede man også genbrugsbutikken Bangla Shop.

Mange børn har fået gavn og glæde af kostskolen. Kommer man til Bangla-

desh i dag, kan man møde mange tidligere elever, som virkeligt er blevet mønsterbrydere. De kom fra fattige familier, hvor der dårlig nok var råd til mad. I dag har de gode job og ofte er de aktive i forskellige udviklingsorganisationer.

Sydslesvig har fra begyndelsen haft en nær forbindelse med kostskolen i Saraswatipur. Det har vi fortsat.

Desværre skete der for et par år siden det kedelige, at chefen for Danmissions hjælpearbejde bedrog Danmission. Derfor lukkede de for arbejdet i Bangladesh og dermed også for kostskolen.

Der var imidlertid en kreds i Danmark, som har sat sig for at videreføre skolen uden om Danmission. Kredsen

kalder sig Saraswatipur Venskabsforening. Bangladeshkreds i Sydslesvig samarbejder nu med denne forening.

Desværre er vi i en slags venteposition. De ændrede forhold har nemlig krævet en ny registrering hos myndighederne i Bangladesh. Den er der en nystiftet skoleforening, som arbejder på at få. Det er allerede lykkedes at få skolen godkendt og registreret.

Det er også lykkedes at få tilladelse til at modtage penge fra udlandet til den del af projektet, der hedder 'Stipendieprogrammet'.

Men endnu venter vi på tilladelsen til at indføre penge til drift af selve skolen. Vi håber, at tilladelsen kommer, så skolen kan åbne igen i januar

Kostskolen er for børn fra første til og med femte klasse. Stipendiepro-

grammet uddeler uddannelsesstøtte til fattige børn, der fortsætter i deres lokale skoler i 6. klasse og videre frem.

Det har været et stort ønske fra forældrene om denne uddannelsesstøtte, da forældrene er meget ivrige for at børnene kan gå i skole. Bangladeshkreds i Sydslesvig støtter derfor og så dette stipendieprogram.

Det økonomiske bidrag fra Sydslesvig er meget nødvendigt. Vi kan forsikre, at alle i venskabsforeningen arbejder gratis, så der er minimale omkostninger til administration.

Gaver kan gives til:
Bangladeshkreds i Sydslesvig,
IBAN: DE5221520100000010154
BIC UNBNDE21XXX.

MENIGHEDERNES BØRNE OG UNGDOMSARBEJDE I SYDSLESVIG

Et år i Luthers og reformationens tegn

*Af præsterne
Thomas Hougesen
og Bo Nicolaisen*

Den første julevandring i det forgangne år startede den 28. november. og sluttede den 18. december. I alt deltog 677 børn i dette års julevandring

'VIDEN OG TRO' FOR GYMNASIEELEVER

1100 gymnasieelever drøftede onsdag 25. januar på A. P. Møller Skolen store og tunge emner som viden og tro.

De to oplægsholdere, teolog og tidligere medlem af etisk Råd, Mickey Gjeris samt forsker, biolog og rocksanger i Magtens Korridorer, Johan Olsen. De holdt hver sit foredrag, som satte godt gang i den efterfølgende debat om Viden og Tro.

Der var mange gode og dybe spørgsmål fra eleverne.

Blandt andet:

- Kan dyr udvikle en slags religion?
- Er tro genetisk?
- Hvad er man, når man er teolog og underviser på et videnskabeligt fakultet?

Efter foredrag og diskussionen med eleverne gav Johan Olsen en minikoncert.

Arrangementet blev støttet af Haderslev Stift og MBU/DKS. En række provstier i Haderslev Stift støttede også konferencen med små og store beløb.

Tak til A. P. Møller Skolen for at lægge lokaler til og for opstilling af stole med mere.

Gymnasie-konferencen om Viden & Tro var særdeles vellykket arrangement.

Også tak til Skoleforeningen for støtte til den lokale bustransport.

DEN 2. FEBRUAR 'KYNDELMISSE'

Vores ungegruppe fra TenSing i Flensborg og Satrup stod for en kyndelmisse-gudstjeneste i Helligåndskirken med tema 'Dilemma'

Gudstjenesten startede med skygespil om Luthers omvendelse og derefter gik deltagerne rundt i Helligåndskirken og besøgte de fire grupper: Forelskelse - Gruppepres - Skilsmisse - Uønsket svangerskab.

De unge opførte dilemmaet med inddragelse af tilhørerne, som skulle tage stilling til for eller imod. Ja eller Nej. Efterfølgende kunne deltagerne skrive en bøn og hænge på et bønnenræ.

KONFIRMANDLEJRE

MBU og Ten Sing gruppen (Flensborg) deltog i en konfirmandlejr i Abild (nord

Årets julevandring i Sdr. Brarup kulminerede med elevernes opførelse af stjernen over Betlehem.

Korsfæstelsen og Jesu lidelser fremført i børnehøjde.

for Tønder), hvor konfirmander fra Rendsborg, Aventoft, Satrup og Sporskifte var sammen i weekenden den 11.-14. september. Temaet var bøn.

MBU og ungegruppen fra Sønder Brarup deltog på fælles konfirmandlejr den 11.-13. november, hvor konfirmander fra Satrup, Kappel, Slesvig, og Ullerup i Danmark også deltog. Der var i alt ca 80 deltagere.

MBU UNGEGRUPPE SLESVIG.

Hver mandag mødes unge gymnasieelever fra A. P. Møller Skolen til fællesspisning og hyggeligt samvær i de ny-indrettede lokaler ved Ansgar kirken i Slesvig.

De unge har blandt andet optrådt med musikalske indslag ved gudstjeneste, og hjulpet med planlægning af familiegudstjenester.

KONFIRMANDLEJR PÅ CHRISTIANSLYST

11.-12. marts var vi på konfirmandlejr på Christianslyst. Temaet på lejren var 'Ta'selv ansvar', og der deltog 76 konfirmander og 28 hjælpere. I alt 104 deltagere. Programmet blev sendt ud i meget god tid, men på trods af dette var der meget lidt respons.

Vi måtte flytte sidste frist for tilmelding to gange, og på et tidspunkt var tanken også at aflyse

Det lykkedes alligevel at gennemføre og som sædvanlig en rigtig god lejr.

Vi havde besøg af Karavanen fra Folkekirken Nødhjælp, som er er Roadshow, hvor unge volontører fortalte om deres oplevelser i verdens fattigste lande og efterfølgende arbejde med konfirmanderne i tre grupper og til slut en Ungdomsgudstjeneste.

PÅSKEVANDRINGER

MBU har haft to påskevandring i 2016. Frederiksstad den 3. april med elever fra 3.-4. Klasse, Sdr. Brarup 4. april med elever fra 4.-6. april. Föhr den 5. april med hele skolen.

HELTÆT PÅ MARTIN LUTHER

Iklædt kostumer, der skulle lede tankerne hen mod begyndelsen af 1500-tallet, sang og spillede præster, lærere og medlemmer af Y's Mens klub i Flensborg samt unge fra 12. årgang på A. P. Møller Skolen foran 560 elever fra de danske skoler.

De unge blev mødt af Lucas Cranach foran indgangen til domkirken i Slesvig, der forsøgte at overtale de unge til ikke at betale for aflad. De unge havde medbragt teser, som de slog op på domkirkens dør.

I tårnet sad Luther bøjet over skrivebordet og i stearinlyset skær oversatte han det nye testamente til tysk.

I Worms sluttede Luther af med at sige: 'Her står jeg og kan ikke andet!'

Bibelcentrum og klosteret besøgte eleverne også. Her fik de et indblik i klosterlivet og, hvordan man trykkede de første bibler mm.

Rundt om domkirken var der placeret poster med Luthers omvendelse og besøget i Rom og i domkirkens have gik Käthe von Bora rundt og fortalte om, hvordan det var at være Luthers kone.

I kapitelsalen sad Luther (Jakob Ørsted) til bords med alle sine venner.

Luther arrangementet sluttede af med en kort gudstjeneste.

Stor tak skal til Skoleforeningens konsulent Kirsten la Cour og til Slesvig domkirke og ikke mindst til alle de frivillige og Birthe Lynggaard for hjælp med de mange dragter der skulle fremstilles. Sigurd Barret besøgte Husumhus den 15. juni, hvor han sang, spillede og fortalte om Luther på 60 minutter for 300 skolelever fra 3.-5. klasse.

MBU PRÆST PÅ A. P. MØLLER SKOLEN

Hver torsdag er der præst til stede på A. P. Møller Skolen, til stor glæde og

Sigurd Barret deltog også i løjerne, hvor han blandt andet sang og spillede og fortalte om Luther i en times tid.

gavn for elever såvel som lærere. Der er et forbilledligt samarbejde med årgangslederne og skolen som helhed.

Erfaringerne har vist, at præsten virkelig bliver brugt af eleverne og er til at tale med om de emner, som eleverne ikke tør tale med nogen om.

Derudover har præsten været meget involveret i elever med rusproblemer, og det er lykkedes at få flere ind på ret spor igen.

GOSPELKOR OG SPORSKIFTE MBU

Gospelkoret er nu på 40 medlemmer og har sidste år givet julekoncert i Slesvig og Flensborg. De øver hver tirsdag aften i Det danske Hus.

Der er planlagt julekoncert i Slesvig fredag den 8. december og Ansgar Kirken i Flensborg fredag den 15. december.

Dansk Kirke i Sydslesvigs årsmødetelt var igen rammen om MBU's udstilling og kirkens quiz.

Der deltog igen et stort antal børn, unge og ældre omkring de 280 var inde i teltet.

MBU har 22 klubber, hvoraf der lige nu hviler 12. Der er otte aktive med 170 medlemmer

BESTYRELSEN

MBU's bestyrelse bestod af Pastor Cecilie Brask Rendsborg — Helene Hapich Rendsborg — Bo Nicolaisen og Thomas Hougesen(ungdomspræster)-Silke Jepsen(Sporskifte)- Pastor Nikolaj – Steen og Unge fra Ungegruppen Ten Sing / Lukas Pauls – Christopher Lohnert, Lena Vaterog, Mikkel Riase.

Ca. 5500 børn og unge har deltaget i MBU og kirkens arrangementer.

På Martin Luthers tid var det normal kotume at købe afladsbreve, lige indtil Luther reformerede den krakilske tradition.

Landbruget foran nye udfordringer

*Af landbrugskonsulent
Joachim Spits*

Efter et frugtbart forår og forsommeren med sol og nedbør er høsten for længst kommet i hus, og resultaterne tegner godt. Landmændene melder om udbytter, der som ligger cirka ti procent over sidste års høst.

Også ejere af biogasanlæg har indtil nu været tilfredse, da der er blevet høstet meget biogassubstrat, som græs eller helsæd af god kvalitet.

Alt i alt er landmændene i Sydslesvig meget tilfredse med årets høst.

Men selv om høsten var god, så er de økonomiske resultater for planteavlere kun betinget tilfredsstillende, da priserne på afgrøder stadig er på et lavt niveau. Brødhvede landede på omkring 16,-Euro/dt, byg på 14,- Euro/dt.

For avlere, som dyrker majs til biogasanlæg, ser det heller ikke bedre ud, idet prisen for majs i indeværende år yderligere er faldet fra 30,- Euro/ton til 27,- Euro/ton.

Samtidig er omkostningsniveauet steget og det vil fortsat stige. I forsommerende besluttede forbundsregeringen en ny gødningslov, som går ud på at reducere udvaskning af næringsstoffer, der stammer fra landbruget.

Med de nye regler bliver landbruget forpligtet til blandt andet at bygge nye og større gyllebeholdere til opbevaring af gylle i en længere periode. Der skal bygges nye ensilageplader og der skal investeres i nye moderne redskaber til udbringning af gylle.

Desuden kræves det fra lovgiveren, at der skal laves nye udvidede gødningsregnskaber, som dokumenterer alt hvad der er købt til, henholdsvis hvad der er blevet solgt fra ejendommen.

UMULIGE INVESTERINGER

Alle disse foranstaltninger vil føre til store investeringer for landbruget og til et endnu større bureaukrati, end vi allerede har i dag. For at kunne klare alt dette, ser vi i praksis mere og mere en to-delning af landbrugene. Med en gennemsnitsindkomst på omkring 26.000 Euro for en kvægbrugsbedrift i regnskabsåret 2016 er det umuligt for de fleste bedrifter at få gennemført disse lovpligtige investeringer.

Alene at skulle bygge en gyllebeholder koster omkring 80.000-100.000 euro. Disse penge er slet ikke til rådighed efter to år med katastrofale lave mælkepriser, hvor flere landmænd måtte låne flere hundredetusinde euro bare for at kunne overleve. Nu er der gudskelov bedre mælkepriser, men det betyder ikke rum til store investeringer, for først skal gamle regninger betales.

MÅ STOPPE ELLER INVESTERE

Dette betyder i praksis, at en del landmænd beslutter sig for at stoppe, hvorimod andre beslutter at udvide bedriften, for at kunne klare alle de påkrævede investeringer. Vejen for landbrug er dog klar. I fremtiden vil vi som følge af politikernes krav se færre og færre bedrifter med meget store besætninger og kun få familiebedrifter i oprindelig forstand. Også de landmænd, som har satset på biogas, får det meget vanskeligere i fremtiden, idet rammebetingelserne skærpes på den måde, at indtægterne falder og udgifterne stiger.

Alle de landmænd, der stopper som følge af denne udvikling, kommer ikke tilbage igen. Det har konsekvenser for hele de landlege områder, da landbrug er arbejdsgiver for mange erhverv.

Derfor skal vore politikere nøje overveje, hvilken form for landbrug de ønsker i fremtiden.

Kun en del af forbrugerne vil og er i stand til at betale højere priser for fødevarerprodukterne. Realiteten har vist, at så snart udbud er større end efterspørgsel falder priserne på produkterne. Og dette er ikke med til at sikre landbrug.

Stemningen i landbruget er noget bedre end sidste år, dog kæmper mange landmænd stadig for eksistensen.

Fælleslandboforeningen orienterede ved flere lejligheder om de aktuelle problemer og om forskelle mellem situationen for landbrug i Danmark og Tyskland.

SAVNER ANERKENDELSE

Som i de forgangne år organiserede Fælleslandboforeningen desforuden flere bedriftsbesøg for at kunne diskutere direkte med landmænd og føle stemningen.

Der var en del kritik, som især rettede sig mod den manglende understøttelse fra politikken og det tiltagende bureaukrati. Mange landmænd savner en anerkendelse af deres arbejde og

indsats for naturpleje igennem politikerne og medierne. Landmændene føler, at der er alt for lidt respekt for deres arbejde.

Mange af de danske gæster, som besøgte os i Sydslesvig i det forgangne år var imponerede over at se den del, som alternativ energi i landbruget allerede i dag udgør i landbrugsproduktionen.

RÅDGIVNING

Som konsulenter rådgiver vi landmænd. Opgaverne er meget forskellige, enten det er bedriftsplanlægning, hjælp ved miljølovgivning eller social- og økonomirådgivning.

Med de mange nye regler er det ikke blevet mindre.

Konsulenterne har igennem foredrag og bedriftsbesøg oplyst om de mange forskellige emner.

Også i år har vi haft mange grupper og foreninger, som vi guider nord og syd for grænsen.

Foruden disse mange forskellige opgaver har vi i Fælleslandboforeningen haft besøg af mange grupper fra Danmark og fra Tyskland, som har fået rundvisning i vores museum, Christian Lassen's Minde Museum.

Små 2.000 besøgende gæstede sidste år Christian Lassens Mindemuseum.

CHRISTIAN LASSENS MINDEMUSEUM

Besøgstallet stiger stille og roligt

I 2016 og 2017 fortsatte vi med investeringer i avlsbygningen.

Projektet 'Nye udstillingsrum i avlsbygningen' havde vi opdelt i tre byggeafsnit, hvoraf afsnit nr. 1 blev færdig 2015 og afsnit 2 i løbet af de første måneder 2016. Det sidste afsnit, nr. tre, er blevet færdig i løbet af 2017.

Takket været SSW-fraktionens indsats har vi opnået tilskud fra Landet

Slesvig-Holsten til ovennævnte projekt.

I året 2016 kunne vi byde velkommen til 72 grupper med i alt 1.816 personer i 2015 med 68 grupper med 1618 pers.)

Vor åbningstid om torsdagen fra kl. 9:00 til 12:00 viser, at der er stor interesse i at aflægge dette dansksprægede familiemuseum et besøg.

Der kommer gæster både fra Tyskland og Danmark. Det er især foreninger, der kommer med bus for at blive orienteret om museets historie og videre udvikling. Busselskabet Neubauer-Reisen i Flensborg har taget museet med i sit rejsemål.

Vi annoncerer fortsat i en folder, som udgives af 'Arbeitsgemeinschaft volkskundlicher Sammlungen des Kreises Schleswig-Flensburg', og vi deltager gerne fra tid til anden i deres kulturelle foranstaltninger i landsdelen.

For at gøre museet mere kendt er vi også med i en ny 'Tourist- & Gastroführer -Zwischen den Meeren',

som udgives en gang årligt og erstatter folderen grænseruten. På vor hjemmeside gør vi opmærksom på foranstaltninger og åbenthus-møder, der viser stigende interesse.

I tiden fra maj til september 2017 er der planlagt seks åbenthus-foranstaltninger med forskellige emner.

Det tyske fjernsyn NDR har flere gange været i Jarlund for at berette om det bemærkelsesværdige Christian Lassen's Minde Museum.

I juli måned 2017 havde vi stillet udstillingsrum i avlsbygningen til rådighed til en udstilling om kolonisterne organiseret af foreningen 'Plaggenhæcke'. Udstillingen var godt besøgt og til et foredrag på museet om emnet var der en del gæster fra både Nord- og Sydslesvig.

På dette sted skal der lyde en stor tak til de personer, som igen har ydet en indsats både ved organisation og gennemførelsen af åbenthus-møderne eller som guide ved gruppebesøg.

Endelig vil vi gerne igen takke vort

husmester-ægtepar Søren og Ingeborg Lund, som altid sørger for at alt i og omkring museet er i en pæn tilstand.

Mindretallets budbringer

Af Jørgen Kühl

Fmd. for Flensborg Avis tilsynsråd

I regnskabsåret 2016 skete der en udskiftning i Flensborg Avis' tilsynsråd, idet det tidligere medlem og mangeårige formand bankdirektør, Volker Andersen, valgte at udtræde.

Nyvalgt blev forretningsfører Tom Petersen. På det konstituerende møde efter generalforsamlingen blev skoleleder Lisbet Mikkelsen Buhl nyvalgt som næstformand, mens undertegnede blev nyvalgt som formand.

TILSYNSRÅDETS OPGAVER

Tilsynsrådet har, ifølge den tyske aktieselskabslov § 111 til opgave at overvåge – det vil sige føre tilsyn med direktionen. Direktionen har jf. den tyske aktielov § 76 til opgave under eget ansvar at føre virksomheden.

Tilsynsrådet holder derfor jævnlige møder, hvor vi nøje følger selskabets udvikling.

Det er direktionen, som har det daglige ansvar, fastlægger den redaktionelle linje og repræsenterer avisen udadtil. Det gælder såvel i redaktionelle som i andre virksomhedsforhold.

Flensborg Avis er jo netop et aktieselskab, ikke en forening.

Tilsynsrådet fører kontrol med selskabets udvikling, oplagstal, kommercielle aktiviteter, projekter og andre for-

hold, som er knyttet til virksomheden. Vi gennemgår og drøfter regnskaber, budgetter, projektansøgninger, resultatoplysninger, revisionsprotokoller samt orienteres løbende om igangværende udviklingstiltag.

AVISENS INDHOLD

Vi bliver tit spurgt af trofaste læsere, hvad vi synes om den ene eller anden artikel, overskrift, store og små billeder og mange andre redaktionelle forhold.

Adspurgt som privatpersoner kan og har vi sikkert alle en mening.

Adspurgt som tilsynsrådsmedlemmer har vi ingen adkomst til at forholde os til disse spørgsmål.

Vi kan personligt synes godt om, være kritiske, endog afvisende over for dette og hint; men det er ikke tilsynsrådets opgave eller kompetenceområde at blande sig i disse forhold. Og det kan til tider være svært at holde tand for tunge, når man er lige så optaget af avisen som alle andre læsere.

Tilsynsrådet er imidlertid ikke nogen censurinstans eller appelmyndighed for redaktionelle forhold.

Vi læser og følger avisens daglige produkter med interesse, men vi kunne ikke drømme om at blande os i de dispositioner, som chefredaktøren foretager sig.

Hvilke billeder, der aftrykkes på forsiden, hvilke ledere der skrives, hvilke

læserbreve, der trykkes eller hvilke artikler, som bringes.

Ej heller blander vi os i personaleforhold eller deslige. Det er direktionens domæne, som vi ingen adkomst har til at blande os i.

Vi er dog så heldige, at direktionen med jævne mellemrum deler strategiske og principielle overvejelser og rationalet bag redaktionelle beslutninger med os. Her har vi mulighed for at stille spørgsmål og komme med kommentarer, men her er der tale om en strategisk sparring.

Og denne er udtryk for det tillidsfulde samarbejde, som hersker mellem direktionen og tilsynsrådet.

EN JOURNALISTISK TILGANG TIL MINDRETALLET

I denne forbindelse er det væsentligt at fastholde, at Flensborg Avis som udgangspunkt har en loyal, men samtidig journalistisk tilgang til mindretallet.

Det er det, vi som tilsynsråd forventer af chefredaktøren. Flensborg Avis er ikke kommunikationsmedarbejder for de sydslesvigske aktører, men agerer som kritisk-seriøs avis.

Avisen kan, skal, må og bør ikke være en ukritisk mikrofonholder, men må nødvendigvis skulle agere ud fra almengyldige journalistiske standarder. Og det betyder naturligvis også, at der begås fejl, at vinklen undertiden er lidt skæv, at der skrives ting, som vedkommende, der skrives om, siden fortryder at have sagt eller ikke kan genkende sine udsagn og, at aktører i mindretallet kan blive irriteret.

Det tror jeg faktisk, at vi alle har prøvet. Mange elsker at revse avisen, men det sker jo, fordi man holder af den.

Heldigvis er det sådan, at der er kanter og artikler, som giver anledning til debat. Uenighed, dissens, diskussion er et grundvilkår i vores åbne, demokratiske samfund. Medierne spiller en afgørende rolle for, at det åbne samfund kan fungere. Og Flensborg Avis er

nu engang den centrale offentlige arena i det sydslesvigske åbne samfund.

AVISEN ER BUDBRINGER

I alle åbne samfund er der interesser og interessevaretagelse. Det oplever Flensborg Avis også. Det er godt sådan.

Men vi bør alle huske, at Flensborg Avis som regel er budbringer. Det er ikke avisen, som skaber problemer, selv om dens artikler måtte volde dem; men det er avisen, som italesætter centrale forhold af betydning for vores mindretalsunivers.

Flensborg Avis er nemlig uundværlig for mindretallet. Uden avisen ville det danske fællesskab i Sydslesvig og samhørigheden med Danmark have meget vanskelige vilkår. Uden avisen ville vi ikke kunne danne os et indtryk og billede af, hvad der sker i, omkring og med det danske mindretal. Hvis avisen ikke fandtes, skulle den opfindes.

LAD OSTAGE DEN NEGATIVE TEST:

Hvis avisen ophørte med at udkomme i morgen, hvis der i stedet blot fandtes meddelelsesprodukter fra de respektive danske organisationer, hvordan ville vores billede af mindretallet og Sydslesvig da se ud?

Det kan vi alle hver især svare på. Men der kan ingen tvivl herske om, at Flensborg Avis ikke blot er uundværlig som nyhedsorgan, men i lige så høj grad bidrager til sammenhængskraft, sammenhængsforståelsen og danner referencerammen for mindretallet. På godt og undertiden også ondt.

FOR FÅ ABONNENTER I MINDRETALLET

Jeg vil således vove den påstand, at intet bevidst mindretalsmenneske, ingen bevidst sydslesviger, ingen i Danmark med oprigtig interesse for det danske mindretal vil kunne undvære avisen.

Derfor kan de fleste af os sikkert genkende den fantomsmerter, som opstår, når avisen en morgen af for få abonnenter uransagelige grunde udeliver.

Men når det er sagt, må vi desværre også konstatere, at det er der mange, mange tusinde i mindretallet, som ikke ved eller ikke har opdaget, at avisen er uundværlig.

For at kunne føle fantomsmerter, skal man have mistet noget. Rigtig mange i mindretallet føler intet afsavn, fordi de ganske enkelt ikke kender avisen.

For når vi ser på avisens oplagstal, så er det samlet set for nedadgående. Det er kun en brøkdel af mindretallets optimistiske bruttovolumen på op mod 50.000 personer, som holder avisen.

Sandsynligvis er der en del flere, som læser den i familien, på arbejdspladsen, institutionerne. Men der er meget langt op til, at avisens vedkommende artikler når ud til blot halvdelen af mindretallet.

Nøgternt set er det kun et mindretal i mindretallet, som holder og holder af Flensborg Avis.

Og det er et problem! Ikke kun for avisen i driftsøkonomisk henseende – hvilket vi blandt andet kunne se i forbindelse med mediestøttesagen. Det er et endnu større problem for mindretallet som helhed og for sammenhængskraften i vores sydslesvigske samfund.

Når medlemmer af mindretallet kun får deres informationer om mindretallet fra de tysksprogede aviser, som kun skriver punktuelt og ikke altid lige velinformeret om mindretallet, så går de glip af utroligt meget.

Når ansatte i børnehaver, skoler, foreninger, organisationer ikke holder eller læser avisen, så har de ingen mulighed for at danne sig en helhedsforståelse af, hvad deres rolle og betydning for mindretallet som helhed er.

De sociale medier, diverse Facebook-grupper, hvor der føres alternative, undertiden også faktisk alternative

debatter på et mere eller mindre lødigt grundlag, kan på ingen måde erstatte avisen.

Det ser vi i øvrigt også ved, at det jævnligt sker, at læsere tager billeder af artikler i Flensborg Avis og så deler dem på Facebook-grupper, hvor mange åbenbart ikke holder avisen.

På denne måde startes debatter, og debattører får mulighed for at bidrage med deres vinkler; men også det viser, hvor uundværlig avisen er. Desværre betyder denne form for artikeldeling, at det skader avisens mulighed for at overleve. Enhver delt artikel på sociale medier betyder jo dybest set en potentiel abonnent mindre.

Det burde være en selvfølge, at alle ansatte i mindretallet holder Flensborg Avis. Så må de selv afgøre, om de gider læse den.

Idealet ville være, om man kunne indflette en passus i kontrakterne om, at som led i aflønningen stiller arbejdsgiveren et abonnement på Flensborg Avis til rådighed.

UUDNYTTET POTENTIALE

Alle sydslesvigske organisationer er såkaldte tendensvirksomheder, hvor tendensen er at virke til gavn for det danske mindretal.

Alle ansatte formidler således værdigrundlaget, omsætter målsætningen til gavn for mindretallet, og det kan man næppe gøre fuldt ud, hvis man ikke løbende holder sig orienteret om det mindretal, man har valgt at arbejde for og virke i.

Og det kan dybest set kun ske ved at holde og læse Flensborg Avis.

Tilsvarende findes der et enormt uudnyttet potentiale blandt de mange, mange tyske familier, der vælger den danske vej for deres børn eller selv ud fra oprigtig interesse tilslutter sig mindretallet.

De familier, som med udgangspunkt i flertallet vælger at gøre deres børn til mindretallets børn.

Mange af disse nye medlemmer af mindretallet har det svært med sproget, for at sige det mildt. Det viser sprogdebatterne i Flensborg Avis jo med al ønskelig tydelighed. Så også her findes der indsatsområder, hvor der kan opstå synergi inden for inklusionsarbejdet.

I de kommende måneder tager avisens direktion og tilsynsråd en række møder med de andre sydslesvigske organisationer for at drøfte en intensivt samarbejdsrelationerne til gavn for helheden.

Avisen håber i denne forbindelse at kunne finde nye læsere og nye opgaver. Dertil hører også avisens kommercielle aktiviteter med et trykkeri, der meget gerne må bruges af alle andre aktører i mindretallet.

Avisen giver meget gerne tilbud på trykkeopgaver.

Avisen fastholder samtidig, at den betaler overenskomstmæssig branchetarifløn til alle sine medarbejdere. Og ja, det betyder, at prisen til tider vil ligge over det, som lavtløns- eller interntrykkerier kan tilbyde.

Det er et faktum. Men som mindretal og som mindretalsorganisationer har vi også et socialt ansvar for vores medarbejdere.

Vi ønsker ikke løndumping og udnyttelse af arbejdskraft i en branche, som er presset, men fastholder anstændige ansættelsesforhold for vores medarbejdere.

Det gælder journalister lige så vel som teknisk personale. Og det kan de andre sydslesvigske organisationer være med til at sikre ved i endnu højere grad end i dag at gøre brug af avisens tryktilbud.

Vi ser frem til en konstruktiv dialog og vil som udgangspunkt være glade, om avisen kunne få mulighed for at afgive tilbud på samtlige trykkeopgaver hos mindretallets organisationer. Og så vil alternative tilbud jo kunne vise, om avisens tilbud er konkurrencedygtige ud fra identiske parametre.

MEDIESTØTTEN

I det forgangne år er vi gået igennem en kriseperiode. Hele forløbet omkring mediestøtten var af fundamental betydning for avisen. Vi holdt krisemøder og udfoldede alskens initiativer sammen med direktionen.

Vi rejste til samråd i Folketingets kulturudvalg, der blev holdt intense samtaler med politiske aktører og med Sydslesvigudvalget.

Til sidst fik historien en positiv udgang for avisen. Og resultat blev i sig selv en bekræftelse af, at båndene mellem Danmark og Sydslesvig fortsat binder.

Og, at båndene naturligtvis holder, når det gælder.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til alle aktører, som har gjort en indsats for avisen i denne vanskelige sag. Tak for forståelsen og opbakningen i Folketinget og hos de i hele det politiske aktører politiske spektrum.

Tak til den danske regering, både den tidligere og den nuværende.

Tak til vores forhenværende general-konsul Henrik Becker-Christensen, som også i denne sag var en vigtig støtte.

Tak til Sydslesvigudvalget med Kim Andersen i spidsen og til medlemmerne Christian Rabjerg Madsen og Christian Juhl, som har ydet en kæmpeindsats i Folketingets kulturudvalg.

Tak til såvel den tidligere kulturminister Bertel Haarder og den nuværende Mette Bock, som begge har haft afgørende betydning for løsningen.

Takken gælder naturligvis også samarbejdspartnere i det danske medielandskab, som Flensborg Avis er en brik i.

Uden al denne støtte, uden direktionens utrættelige indsats, kunne krisen ikke være blevet løst. Og så ville Flensborg Avis have haft et fundamentalt problem at forholde os til.

Det er alt andet end nemt at være mediehus og udgive en trykt avis i vores digitaliseringstid. Det er en vedva-

rende udfordring, hvor det ikke er muligt at læne sig tilbage. Der er behov for kontinuerlig fokus på udfordringerne.

Det har været et presset, et hektisk, et udfordrende år for Flensborg Avis. Men dramaet omkring mediestøtten

endte jo trods alt godt. Samtidig er der fortsat mange udfordringer, som venter forude.

Fra tilsynsrådets side er vi trygge ved udviklingen og kan med tilfredshed konstatere, at direktionen er vel rustet til at møde udfordringerne.

Klassiker: I 1963 var Louis Herter den yngre Dødsens i Glensia - Indførsel Nordsøen med Orestes. Godt 50 år senere spilles han den strenge, men hjertesvarme piratrolle. Side 17

Dødsfald: Hørfattieren Jan Seestergaard er død på en lacereringsrejse i Serbien. Han skrev en række bøger og havde et skarpt blik for, hvordan de små ting havde betydning. Side 18

“ Jeg kan ikke sige, om det er muligt at gøre det. Det vil være en stor opgave at sætte det på plads. Men jeg tror, det er værd at prøve. Side 19

FLENSBORG AVIS

Tirsdag den 22. november 2016 / www.fla.de / Pris: 1,30 € / nr. 6 / 144. årgang / nr. 274

... vi gør Danmark lidt større

Nedtælling til julen

Nedtælling til julen er i gang. Tællingen er på sit højeste, og mange mennesker er allerede i gang med at købe julegaver og juletræer. Det er en særlig tid på året, hvor alle er sammen og fejrer julen. Det er en tid, hvor vi kan glemme alle vores problemer og bare nyde livet sammen med de mennesker, vi elsker.

Det er en tid, hvor vi kan glemme alle vores problemer og bare nyde livet sammen med de mennesker, vi elsker. Det er en tid, hvor vi kan glemme alle vores problemer og bare nyde livet sammen med de mennesker, vi elsker.

Turistskat
Der skal betales

Danske turister skal betale en turistskat på deres ferie i Danmark. Det er en særlig besked for dem, der kommer til Danmark for at besøge familie og venner. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal betales turistskat på alle overnatninger i Danmark. Det er en besked, som alle turister skal være opmærksomme på.

Slipper for million-regning

Det danske mindretals dagblad vil ikke tilbagebetale dansk millionregning. Det er en særlig besked for dem, der kommer til Danmark for at besøge familie og venner. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal betales turistskat på alle overnatninger i Danmark. Det er en besked, som alle turister skal være opmærksomme på.

Protek
Treklover er på vej

Protektionen er på vej. Det er en særlig besked for dem, der kommer til Danmark for at besøge familie og venner. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal betales turistskat på alle overnatninger i Danmark. Det er en besked, som alle turister skal være opmærksomme på.

RESOMER

Resomer er en særlig besked for dem, der kommer til Danmark for at besøge familie og venner. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal betales turistskat på alle overnatninger i Danmark. Det er en besked, som alle turister skal være opmærksomme på.

Punch-pusherne

Punch-pusherne er en særlig besked for dem, der kommer til Danmark for at besøge familie og venner. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal betales turistskat på alle overnatninger i Danmark. Det er en besked, som alle turister skal være opmærksomme på.

Klar til valgkamp

Klar til valgkamp er en særlig besked for dem, der kommer til Danmark for at besøge familie og venner. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal betales turistskat på alle overnatninger i Danmark. Det er en besked, som alle turister skal være opmærksomme på.

Her bringes den avisforside fra først på året, hvor det blev afgjort, at mediestøtten til Flensborg Avis ikke blev reduceret. En glad nyhed.

Et år med sved og smat

Af formand

Hans Christian Davidsen

Der bliver spist og talt en del i Flensborg Danske Journalistforening - og drikket med måde.

Til nogle menneskers overraskelse og flere menneskers glæde er journalistfaget ikke, hvad det har været.

Pral er der til gengæld i overmål i foreningen. Især under julefrokosterne, når klokken har passeret 23. Den sidste søndag i marts 2017 fangede bordet.

Foreningens bestyrelse ville have bevis for, hvem der havde det mere end blot i munden.

Derfor havde vi indbudt alle medlemmer til Stadtwerkelauf i Flensborg. Otte meldte sig, og kønsfordelingen var fifty-fifty. Tre tog ruten på ti kilometer, og fem løb fem kilometer-ruten.

Men det var kvinderne, der scorede point den dag.

Ina Grønvig løb ti kilometer for første gang i sit liv.

Lise Bæksgaard Christoffersen havde dagen forinden hjulpet en tidligere kollega med at flytte fra femte sal og var derfor godt øm i skinkerne, men gennemførte alligevel på en fin tid.

May-Britt Petersen smuttede umiddelbart efter løbet tilbage til Flensborg

Journalistforeningen på vadehavsvandring i juni. Forrest fra venstre er det Hansjürgen Boel Stiller, May-Britt Petersen og Eyla Boysen. (Foto: Hans Christian Davidsen)

Avis for at passe sin weekendvagt. Og Nanna Sarauw løb de fem kilometer med en coffee-to-go i den ene hånd.

EN RIGTIG GOD DAG VAR DET.

Fra den 29. april til den 1. maj gik for-
eningens årlige store tur til Leipzig.

Vores hovedanliggende med turen
var ren hygge og socialt samvær. Men
vi var også seriøse.

De historisk interesserede besøgte
Museum an der Runden Ecke. Et muse-
um, der blev oprettet i forbindelse med
mandagsdemonstrationerne i Leipzig i
1989. Vi var alle oppe i Völkerschlacht-
denkmal, der blev rejst til minde om
det gigantiske slag mellem Napoleons
tropper mod Østrig, Preussen, Rusland
og Sverige.

Søndag skinnede solen fra en sky-
fri himmel, og hele banden tog på en
kanotur fra Leipziger Stadthafen ud af
byen ad Elster og Weiße Elster. Rigtig
god teambuilding, hvor vi et par gange
kom i vejen for konkurrence-roerne fra
den lokale roklub.

En vadehavsvandring er en lise for
sjælen. Især når man får det liflige og
bløde slik op mellem tæerne.

Det er ikke den slags slik, vi putter i
munden, når vi går sukkerkolde eller
skal hygge os.

Det er det fine ler, der aflejres ved
marskkysterne - 'smat' kan man også
kalde det, hvis man skal være lyrisk.

I juni var en lille hård kerne far for-
eningen på vadehavsvandring fra Da-
gebøl til halligen Øland.

Vadehavsvandringen fra Dagebøl til
Øland er ikke en af de sværeste, men
et anbefales alligevel, at man taget af
sted med en stedkendt guide.

Vi var glade for at være i selskab
med Dr. Walther Petersen-Andresen,
der slet ikke ligner en doktor.

Med et tæt fuldskæg og bare tæer er
han et levende billede på et rigtigt na-
turmenneske.

Turen fra fastlandet til Øland tog cir-
ka en time.

Derefter havde vi et par timer på hal-
ligen med en lille kirke, en kro og en
postkasse, der efter skiltet at dømme
så ud til at blive tømt, når det passede
posten.

Fra Øland sejlede vi tilbage med båd
til Slutsil og tog herfra shuttle-bussen
tilbage til Dagebøl.

I november er journalistforeningen
med i et fællesarrangement med an-
dre danske mindretalsforeninger om
en 'politisk brunch' med den garvede
journalist Lasse Jensen som gæst, og
i december er julefrokosten det sikre
punktum for året.

I slutningen af marts havde vi et fællesarrangement, hvor Marianne Christensen, biskop i Haderslev, fortalte om H. C. Andersen.

DEN SLESVIGSKE KVINDEFORENING

Fornyelse skal der til: Vi savner fortsat nye og yngre medlemmer

*Af formand
Annemarie Erichsen*

IGEN ER ET ÅR GÅET!

Jeg sidder her på en af årets mange regnvejrsdage og skriver til årbogen. Hvad er der sket siden sidste år?

Den slesvigske Kvindeforening har det stadigvæk godt. Medlemstallet er nogenlunde stabilt og aktivitetsniveauet højt. Der møder mange, når hovedstyrelsen indkalder til sine arrangementer.

Men, som overskriften i sidste årbog gav udtryk for: Vi kunne godt trænge til nye, unge medlemmer, så vor gamle forening kunne bestå også efter 100-års jubilæet, der nu venter mindre end 5 år forude. Som sagt, er medlemstallet dalet lidt og ligger nu på 663 fordelt på 20 kredse.

I disse kredse er der året igennem blevet holdt mindst 263 møder med

3.635 deltagere (to kredse har ikke svaret på mit årlige spørgeskema angående aktiviteter). Dertil skal lægges hovedstyrelsens fire arrangementer med 233 deltagere, ét distriktsmøde samt arbejdet i 4 ældreklubber.

Kredsmøderne dækkede ud over hyggemøder og generalforsamlinger over foredrag og film, maddemonstrationer, udflugter og småture, kurser i fortrinsvis blomsterbinding, loppetorve og basarer henholdsvis julemarkeder.

Adventsarrangementer og en rubrik, der dækker over et sammensurium af alle mulige aktiviteter som cykleture, petanque, minigolf, modeshow, fælles-spisning, lotto, sang teaterbesøg men også højtlesning i børnehaven, pynte kirken til konfirmation og høstfest eller sørge for kaffe, når bogbussen kommer.

Der har også været en del fællesarrangementer med det lokale SSF distrikt, skoler og andre.

22 steder har kvindeforeningsmedlemmer aktivt deltaget i arbejdet ved årsmøder, St. Hans fester, adventsarangementer, lottoaftener og udflugter.

I Sydtønder holder man fælles for kredsene derovre et majstævne, der i 2016 holdtes i Læk og i 2017 i Agtrup og som hver gang samlede cirka 50 medlemmer til foredrag og fællespisning.

HOVEDSTYRELSENS ARRANGEMENTER

Efterårsstævne den 8.10 2016 i St Vi Danske Skole med emnet Linved. 71 folk mødte op og hørte om formiddagen et foredrag om det engang ret betydningsfulde gods Linved. Om eftermiddagen var vi så ude i Linved for at se, hvor det engang lå. Samtidig besøgte vi den gamle vandmølle og så bagerimuseet.

Tre kvinder, vel at mærke fra flertalsbefolkningen, stod for at fortælle.

Jeg var allerede via formanden i St. Vi kommet i kontakt med dem måneder forinden, og vi fik et meget fint samarbejde op at stå, og på selve dagen tog de hjertelig imod på deres privatejede mølle og museum. En stor tak for den oplevelse. Tilbage på skolen

var der legetøjsudstilling, kaffebord og korsang ved et lokalt tysk kor, der havde tilbudt sig og endda indøvet et stykke på dansk.

En fin dag, selv om vore gæster fra Danmark var lidt kede af, at det hele foregik på tysk, men jeg tror, den gode kontakt til de tyske naboer har været det værd. Bortset fra det spurgte mølle-ejersken, om ikke jeg kendte én, der kunne hjælpe hendes fætter med at oversætte fra dansk, for han var i gang med at skrive en bog om Flensborgs søfart i Nordatlanten i gamle dage, så jeg har siddet og oversat materiale fra arkiverne i Nuuk og København hele vinteren igennem.

25. februar i år holdt vi Højskoledag på Jaruplund Højskole.

35 medlemmer hørte Karsten Dressø på meget fornøjelig vis fortælle om sin vej til at blive højskoleforstander. Derefter var der fællesspisning og hygge omkring klaveret med Rigmor Ejby.

24. marts havde vi generalforsamling som altid på Jaruplund Højskole med 56 stemmeberettigede medlemmer og seks gæster. Ud over beretninger og valg bød dagen på Haderslev-biskoppen Marianne Christiansens foredrag om H.C. Andersen. 25. juli og

Foredrag med fællesspisning plejer at trække mange deltagere hver gang.

1. august har vi været på sommerudflugter til Mölln og Ahrensburg.

De to ens ture samlede i alt 100 deltagere. I Mölln tog to guider imod og viste os rund i og fortalte om den gamle by med købstadsrettigheder helt tilbage fra Valdemar Sejr og stor betydning på grund af salttransport fra Lüneburg til Lübeck i Hansetiden.

Efter middagen kørte vi videre til Ahrensburg, hvor vi så slottet, der udefra ligner Lyksborg Slot og som kun er ti år yngre. Bygget af Ranzauerne i 1595. I begyndelsen af det 18. århundrede overtog Heinrich Carl Schimmelmann det og byggede slottet om indvendigt - og indrettede det med al den pragt, som en af verdens rigeste mænd dengang kunne finde på.

Efter en grundig renovering, der blev afsluttet for små to år siden, står slottet som i sine bedste dage. Den rene luksus - og dog meget hyggelig.

Alle var imponeret, nogle kunne godt tænke sig at flytte ind.

Kvindeforeningens hovedstyrelse har året igennem deltaget i arbejdet omkring Sundhedstjenesten, i voksenundervisningen og det humanitære udvalg samt i samarbejdet med de andre tilsluttede foreninger, som jeg blandt andet repræsenterer i SSFs hovedstyrelse.

Yngre medlemmer er fortsat en mangelvare i Den slesvigske Kvindeforening. Men mon ikke et lækkert kagebord kan trække nye flere nye og yngre ansigter til...?

Karsten Cassøe lagde lokaler til på Jaruplund Højskole, da han fortalte os sin egen historien om vejen til livet som højskoleforstander. Veloplagt og begejstret.

Desuden er Kvindeforeningen medlem af LandesFrauenRat, hvor vi deltager i bestyrelsesarbejdet, For tiden kører LFR et initiativ 'Stri(c)kt gegen Gewalt', der både er udsagn og opfordring.

Så mange af vore medlemmer sidder og strikker små firkanter, der samles til tæpper skal gøre opmærksom på, at alle landets kvinder understøtter en forening, der er mod vold i første linje mod kvinder og børn, men også mod anderledestænkende, -troende og -udseende.

Tæpperne skal med på demonstrationer i Kiel og i sidste ende sælges til fordel for denne forening.

Basarer og julemarkeder er altid en populær aktivitet blandt medlemmerne af den slesvigske Kvindeforening.

Gode aktiviteter trods tilbagegang

*Af formand
Karen Scheew*

Fra kredsen havde vi sidste år arrangeret et par flotte arrangementer. Den 1.oktober 2016 tog 47 medlemmer på en heldagstur til Aarhus. Vi startede med en rundvisning på Moesgaard Museet. Mottoet lød 'Et moderne El-verhøj'.

Vi fik informationer omkring arkitekturen, materialevalg, indretning og meget mere.

Derefter fik vi en guidet rundvisning gennem Aarhus med bussen og havde mulighed for at se på Marselisborg Slot.

Efter en dejlig lang dag fik vi på hjemturen en bid mad på Den gamle Grænsekro i Christiansfeld.

Ved kredsgeneralforsamlingen den 17. marts 2017 for bestyrelsesmedlemmer fra de forskellige lokalforeninger kunne formanden Karen Scheew berette om et meget aktivt år med forskellige arrangementer rundt omkring i lokalforeningerne.

NUVÆRENDE BESTYRELSE OG REVISORER

- FORMAND Karen Scheew, Flensborg
- KASSERER Inger Doll, Flensborg
- NÆSTFORMAND Margrid Jensen, Bredsted
- BISIDDER Renate Petersen, Egernførde
- BISIDDER Karin Becker, Slesvig
- SUPPLEANT Regina Walter, Slesvig
- SUPPLEANT Erika Jentzen, Flensborg
- SUPPLEANT Svenja Jensen, Bredsted
- REVISOR Inge Moritz, Slesvig
- REVISOR Traute Zilch, Slesvig

At ære medlemmer rundt omkring er lokalforeningernes arbejde.

Men under punktet eventuelt fremhævede formanden Inge Moritz, som i over 50 år har siddet i bestyrelsen i Slesvig.

50 ÅR I BESTYRELSEN

Det er helt enestående: 50 års bestyrelsesarbejde.

Inge Moritz blev 1966 medlem i Slesvig og kom snart ind i bestyrelsen som suppleant. Hun har været kasserer i over 30 år, har været formand i Slesvig i nogle år og er nu næstformand og en af kredsens revisorer.

Maike Lohse, som havde været ordstyrer, kom bagefter med et meget interessant oplæg om matriarkerne rundt omkring på jordkloden.

Efter kredsgeneralforsamlingen mødte 52 medlemmer fra hele Sydslesvig op til weekendstævnet. Der stod 'pileflet' på invitationen.

Susanne Kamp fra Fynshav og Ida Nielsen fra Gråsten havde lovet at komme. For at alle ville kunne få noget ud af det, havde de to sagt, at de kun kunne undervise 30 personer. Hvad gør man så?

ENHVER KAN MALE...!!

Vi fandt kunstmaleren Antje Fuchs fra Flensborg, som med det samme sagde ja til at komme.

Hun påstår, at enhver kan male! Så hun kom med titlen 'Farbrausch, sich mal selbst wie ein Künstler fühlen'.

Der var ingen som i forvejen vidste, at vi havde to workshops som foregik parallelt.

Alle medlemmer blev under kaffen informeret og spurgt, hvad de helst ville deltage i. Det var som et mirakel!

Der var nøjagtig 30, som gerne ville til pileflet. De fleste havde aldrig prøvet det før. De fik meget ud af det, men det var hårdt for fingrene.

De 22, som gik til maleworkshoppen, blev overrasket.

Der ventede skjorter på dem for at skåne deres tøj. Sikken et halløj. I starten var de fleste nok skeptiske, for der var ingen som før havde prøvet at

Inge blev hædret og fik overrakt et gavekort.

male. Der blev malet med acryl farver. Det smarte ved acryl er, at man efter en 'kreativ' pause kan male det hele over. Så de fleste 'malerier' fik søndag morgen en 'kærlig' hånd!

Lørdag aften var der underholdning ved 'Wave-Dancer' fra Bollingstedt. Der var mulighed for at lære nogle danseskridt, så der var flere deltagere, som stod i deres rækker.

Johan Herold havde deltaget i et møde på Christianslyst og tog en ekstra overnatning.

Maiké Lohse fik ham til at spille og synge sammen med os efter at 'Wave-Dancerne' var taget afsted. Det var ligeledes en stor oplevelse, at høre fra musikscenen i Danmark og synge deres sange.

Søndag morgen havde alle travlt igen. De som var færdige hyggede sig sammen. Der blev set på de forskellige flotte resultater i pileflet og maleri, og efter frokosten tog enhver noget kreativt med hjem.

DSH ER GODT REPRÆSENTERET

DSH Foreningen af Aktive Kvinder i Sydslesvig har repræsentanter i forskellige organisationer:

- SSF Hovedstyrelse Karen Scheew, suppleant Margrid Jensen
- Sundhedsråd Karin Becker, Inger
- Doll og Karen Scheew (medlem i Dansk Sundhedstjenestens forretningsudvalg)
- Landesfrauenrat Kiel Karin Becker og Margrid Jensen
- Voksenundervisning Erika Jentzen og Birte Hansen

Desuden samarbejder vi med SSF, Dansk Centralbibliotek, Den Slesvigske Kvindeforening og Kirkehøjskolen om forskellige foredrag.

Pr. 1. januar 2017 var vi nede på 407 medlemmer i hele Sydslesvig.

Det er 12 procent mindre end sidste år. Vores problem er aldersstrukturen. Nu blev lokalforeningen i Frederikstad

desværre nedlagt den 15. februar 2017.

Tiderne bliver ikke bedre fra år til år. Så det ender nok med, at vi må tænke i nye baner.

Det er hårdt for fingrene at arbejde med pileflet. Især, hvis man ikke har prøvet det før. Her ses Svenja Jensen fra Bredsted.

Under vores udflugt til Læsø blev vi blandt andet vist rundt på Museumsgården af den tidligere Flensborg-dreng Kay Johannsen.

KVINDEGRUPPEN

Vi har både været i kloster og på ø-lejr!

Af Maike Lohse

Kvindegruppen har nu eksisteret i knap 40 år. Vi har altid set os som en græsrodsbevægelse uden fast struktur.

Vi har dog været med i Flensburger Frauenforum fra dens start og ser det som et vigtigt aspekt, at det danske også er repræsenteret der.

Vi mødes sporadisk for at diskutere kvindepolitiske emner, som nu igen brænder stadig mere på. Den menneskeforagtende prostitution er et væsentligt emne i vores tid, hvor ganske få frivillige bliver brugt til at sige god for det verdensomfattende slaveri, der finder sted. Et andet stort problem er, at det huslige arbejde – især her syd for grænsen – stadig hænger på kvinderne. Det bevirker, at de meget ofte kun har deltids-betalt arbejde (hvis de

overhovedet har noget lønnet arbejde) med deraf følgende fattigdom i alderen.

Igennem de sidste mange år er vi taget på ø-rejse, egentlig på skift mellem destinationer nord og syd for grænsen. De sidste to gange er dog gået nordpå, nemlig til Læsø og til Lolland. På disse rejser ser vi naturligvis også på de almindelige vigtige seværdigheder. Men desuden koncentrerer vi os om kvinders situation. På Læsø drejede det sig blandt andet om, hvordan kvinderne mestrede alt i landbruget, mens mændene var ude at sejle. Det har givet dem styrke og selvstændighed.

På Lolland beskæftigede vi os blandt andet med de polske roepigers liv. De levede i 'kaserner' helst adskilt fra lokalbefolkningen. Alt arbejde foregik

ved håndkraft, og de lugede med kortskafte hakker - altså et meget hårdt arbejde, som dog gav dem en lille for tjeneste.

Et andet kvindeemne er det birgittinske kloster i Maribo, som i sin glansperiode var meget rigt. Initiativet til det blev taget af dronning Margrethe I, som skænkede jordegods på Midtjylland til klostrets grundlæggelse. Ved reformationen i 1536 blev klostret ophævet og omdannet til en protestantisk jomfrustiftelse. Den blev dog sløjftet af Christian IV i 1621.

I dag er den store klosterkirke i Maribo bevaret og blev domkirke i 1803.

I den lille Engestofte kirke befinder der sig et fornemt, overdådigt Maria-alter, som stammer fra klostret.

Faktisk alle øer gemmer på interessante og kvinderelevante skatte.

Maleri af hårdtarbejdende polske roepiger.

Maleri af velstillet kvinde fra Læsø.

Museumsgården på Læsø med sit imponerende tangtag.

Vi kom hele 'Norden rundt'

*Af formand
Svend Kohrt*

Norden har atter været i fokus i Sydslesvig. Så kort kan det siges!

Mange arrangementer, god tilslutning og en del nye medlemmer gjorde, at det var sjovt at arbejde i bestyrelsen. Her et lille udpluk:

Anette Hoff, historiker og seniorforsker ved Den Gamle By i Aarhus holdt et fornøjeligt og meget inspirerende

foredrag om kaffens vej til Danmark. Selvfølgelig blev der serveret kaffe til!

Når godt 2000 biblioteker i hele Norden på samme tid slukker det elektriske lys for at hygge i stearinlysets skær, deltager vi med et arrangement i Sydslesvig. Der serveredes mad fra Finland, og teksten var 'Vandets vogter' af Emmi Itäranta.

Aftenen sluttede med visesang ved danske Nicolai Engstrøm, svenske Lucas Stark og norske Leon Leonhard.

'Himmeli' er en ganske særlig form for uro, der har rod i Finland. De blev fremstillet i stor stil under den traditionelle familiehygge-dag på Christianslyst første søndag i advent.

JUL I NORDEN

Det er ved at blive en god tradition at mødes til familiehygge på Christianslyst den 1. advent. Små 80 deltagere havde tilmeldt sig, og der blev julelt helt ud til fingerspidserne.

Der var tilbud om at lave fuglefoderstationer, danse traditionelle juledanse, fremstille dekorationer, julekort og andet godt. Overalt var børn og voksne hyggelig travlt optaget af sysler og snak.

Som noget helt specielt havde vi fået museumspædagog ved Finlands Nationalmuseum, Ulla Kostiainen, til Christianslyst.

FINSK URO

Sammen med sine to søstre underviste hun i fremstillingen af 'Himmeli', en finsk form for uro. Søgningen var stor, og det var godt, at så mange kunne instruere og give en hjælpende hånd.

Produktionen blev både stor og flot, og nu hænger der Himmeli i mange Syd- og Nordslesvigske hjem.

Generalforsamlingen blev holdt i Slesvig Roklub, som havde gjort alt for, at vi kunne føle os velkomne.

Finn Egeris Petersen fortalte om og læste op af sin bog De Faderløse.

Det blev et spændende møde med to drenge under og omkring 2. verdenskrig, så spændende, at der ikke var bøger nok til, at alle kunne købe den.

På selve generalforsamlingen blev Anke Spoorendonk indvalgt i bestyrelsen.

I forsommeren 2016 var der udlovet fine præmier til nye medlemmer i foreningen.

27 NYE MEDLEMMER

Kampagnen kulminerede ved Årsmøderne, hvor der blandt de 27 nye medlemmer blev fundet tre vindere.

Det kommende år byder på masser af aktiviteter, og i september 2018 er Husby-Norden vært for et besøg fra sine otte venskabsbyer.

Mødet finder sted i september og har sin base på Jaruplund Højskole.

Et år med Fornyelseudvalg og fokus på 2010

*Af formand
Kirsten la Cour*

Vores første arrangement i 2016 fandt sted den 7. marts 2016, hvor vi havde besøg af landet Slesvig-Holstens minister for Europa, kultur og justits, Anke Spoorendonk, som med udgangspunkt i Kapp – mindesmærket ved Gottorp Slot berettede om mindemærkers betydning for nutidens forståelse af fortidige hændelser og tolkning heraf.

På Ankes gamle skole havde pedel Toni forberedt et smukt pyntet kaffebord til de omkring 25 deltagere, som fik en rigtig god og spændende aften.

Den 30. april 2016 deltog Mogens Rostgaard Nissen i kredsens vegne i styrelsesmødet og i det efterfølgende årsmøde på Toftlund Musikskole.

Generalforsamlingen i 2016 blev afholdt på Dansk Central Bibliotek i 'Den blå Sal' tirsdag den 3. maj 2016.

Bestyrelsen består efter valget fortsat af: Kirsten la Cour (formand), Kristian Arentsen (protokolfører), Sybilla Nitsch (kasserer), Mogens Rostgaard Nissen (bisidder), Klaus Tolstrup Petersen (bisidder).

Efter generalforsamlingen holdt leder af Den Slesvigske Samling leder, historiker Klaus Tolstrup Petersen, foredrag om 'Mindretalspolitikeren Gustav Johannsen', der i slutningen af 1800-tallet prægede landsdelens udvikling indenfor mange forskellige områder. Mødet samlede omkring 20 deltagere.

Den 15. november 2016 mødtes vi på 'Valsbøhus', hvor vi i samarbejde med Valsbøl danske Menighed afholdt et foredrag i serien om markante mindretalspolitikere.

Denne gang handlede det om Karl Otto Meyer, hvis hele virke gennem alle årene fra begyndelsen af 1950'erne udgik fra Skovlund-Valsbøl området. Foredragsholder var forskningsleder Ph.d Mogens Rostgaard Nissen, der fortsætter arbejdet med den politiske biografi om Karl Otto Meyer. Der var omkring 60 interesserede deltagere.

Desuden planlægger vi en aftenvandring i Rendsborg med tidligere skoleinspektør Joachim Martin i eftersommeren 2017

Et foredrag ved historiker ved Den Slesvigske Samling, Marco Petersen, om Sönke Nissen under overskriften 'Diger, død og diamanter' ligger klar til brug.

Vi satser på at kunne indbyde interesserede til både at høre foredraget og komme på en tur gennem kogen, der bærer hans navn. Marco Petersen fortæller i et kritisk og underholdende foredrag om, hvorfor hans minde er blevet bevaret og hvordan denne myte passer med vores erindringskultur.

Et nyetableret udvalg: 'Fornyelsesudvalget' vil se på mulighederne for fælles aktiviteter for kredsene blandt andet på et forslag om kulturhistoriske vandringer.

Og så er der naturligvis planerne for Genforeningsjubilæum 2020.

De nationale foreningers netværk har i år holdt flere møder startende i januar 2016.

Historisk Samfund for Sønderjylland har været med til at præge planerne for det kommende jubilæum, og det er fortsat hensigten at foreningen - repræsenteret af de fire nordlige kredse - deltager ved Afstemningsfesterne den 10. februar 2020.

For vores vedkommende har Syd-slesvigkredsen givet tilsagn om, at vi 'gør noget' i forbindelse med Afstemningsdagen i zone II den 14. marts. Vi vil snarest mulig tage initiativ til at vi mødes omkring et bord og en kande kaffe for at tænke mulighederne igennem.

Årsmødet 2017 blev afholdt den 29. april på VUC/Flow Factory på havnen i Haderslev. Foredragsholder bliver Henrik Harnow, som er nyansat direktør for Museum Sønderjylland, og emnet var 'Købstædernes forandring, herunder havnenes ændrede rolle, især Haderslev'.

Historikerne Mogens Rostgaard Nissen og Klaus Tolstrup Petersen, begge med deres daglige gang på Det Danske Bibliotek i Flensborg, er ikke kun veltalende ambassadører for byens berømte Johannes Rom. I årets løb har de også øst af deres viden om lederskikkelserne Karl Otto Meyer og Gustav Johansen ved hvert sit arrangement i Historisk Samfund.

Nordiske sprog i fokus

Af leder
Eva Ritter

Nordisk Informationskontor i Sønderjylland/Sydslesvig har til formål at informere om det nordiske samarbejde, nordisk kultur og aktuelle emner fra de nordiske lande. På programmet for 2017 stod som sædvanlig en bred vifte af nordiske kulturarrangementer.

Publikummet kunne møde kultur fra Færøerne/Danmark (litteratur), Island (film), Norge (kunst) og Finland (dans).

Der var også fokus på netop det fælles nordiske igennem projekter, som præsenterede flere end bare ét nordisk land.

Desuden blev der gennemført workshops og projekter med skoler, som viser en ny vej i Nordisk Informationskontors arbejde. Samlingspunktet for de forskellige skoleprojekter var de nordiske sprog.

I slutningen af januar kom den danske forfatter Lisbeth Nebelong på besøg i Aabenraa og Slesvig.

Hun præsenterede sin bog Færø Blues Trilogien, som er en historie om livslang passion mellem danske Lisa og færøske Kári, men også en fortælling om forholdet mellem Danmark og Færøerne før og nu.

Desuden fortalte Lisbeth Nebelong med billeder og ord om sin egen tid

Med denne vel-illustrerede plakat blev publikum budt velkommen til udstillingen *Into The Wind*.

Med afsæt i romanen *Færø Blues Trilogien* fortalte forfatteren Lisbeth Nebelong meget personligt om forholdet mellem Danmark og Færøerne.

på Færøerne. De to forfatteraftener blev arrangeret i samarbejde med henholdsvis Aabenraa Bibliotekerne og Slesvig Roklub.

FILM FRA ISLAND

Nordisk Informationskontor har også i 2017 været med i arbejdsgruppen bag den flensborgske filmklub 'Biffen'.

I 2017 var fire danske og fire nordiske film på programmet, som blev vist på Flensborghus. Filmene vises altid på originalsprogene, og underteksterne er på dansk.

Nordisk Informationskontor stod for en introduktion til den islandske film 'Blandt mænd og får' af Grímur Hákonarson, som på en tragisk humoristisk vis gav indblik i den islandske sjæl.

Filmen blev introduceret af Nordisk Informationskontors leder, Eva Ritter, der fra sin egen tid på Island kunne tilføje anekdoter fra landet.

NORDISKE ILLUSTRATORER

I slutningen af juni åbnede en udstilling med børnebogillustrationer af nominerede nordiske kunstnere.

Udstillingen Into the Wind kom til Nordisk Informationskontor via det nordiske netværk, navnlig kontakten til Nordens Hus i Reykjavik, og blev et godt eksempel på samarbejdet mellem Dansk Centralbibliotek og Nordisk Informationskontor omkring nordiske arrangementer.

Udstillingen viste den kontrastfyldte nordiske natur, som giver sig udtryk i en alsidig børne- og ungdomslitteratur. Værkerne afspejlede både tradition, teknik og kunstnerisk udtryk på et højt niveau.

På udstillingen blev der vist 56 billeder af 17 illustratører fra Åland, Danmark, Færøerne, Finland, Grønland, Island, Norge, Sverige og den samiske kulturkreds. De fleste af bøgerne var publikationer fra 2010 til og med 2016, og 34 bøger med illustrationerne var også del af udstillingen.

Til åbningsarrangementet spillede saxofonkvartetten meerKLANG. Kuratoren Ulrike Nickel fra kulturkind Berlin, hvor udstillingen kom fra hun fortalte om udstillingen og kunstnerne bagved. Udstillingen blev gennemført i samarbejde med Dansk Centralbibliotek og Foreningen Norden i Sydslesvig.

En meget fornem udstilling med børnetegninger af de ypperste nordiske børnebogsillustratører blev vist på Flensborg Bibliotek hen over sommeren.)

KUNST OG MUSIK FRA NORGE

Efter sommerferien startede programmet med en kunstudstilling, som viste værker af de to norske kunstnere Alfred Vaagsvold og Joon Vaagsvold fra Lista. Ved åbningen spillede den norske solo-guitarist Ole Martin Huser-Olsen klassiske værker. Joon Vaagsvold, født 1982, udstillede malerier i konkretistisk stil samt lyd billeder. Hans kunst undgår enhver tilknytning til naturformer, men bygger på enkle, geometriske former. Alfred Vaagsvold, født 1946, præsenterede skulpturer i sten og træ. Træskulpturerne blev lavet med en håndværkermæssig baggrund i bådbyggertraditionen.

I 2000 fik Alfred Vaagsvold Vest-Agderfylkes-kulturpris for sit arbejde som kunstformidler og billedkunstner. Udstillingen blev gennemført i samarbejde med Sydslesvigs danske Kunstforening og Dansk Centralbibliotek og var del af programmet for bibliotekets litteraturfestival Ord fra Nord.

FINSKTANGO

Det finske program punkt byggede på forrige års succes. Igen i starten af november kunne Nordisk Informationskontor i samarbejde med FINtango og Flensborgs Søfartsmuseum invitere til en dag med finsk tango.

At formålet med finsk tango er at opleve en afslappende tid, føle sig godt tilpas og tilbringe tiden med rare mennesker kunne den finske tangofest ikke lægge skjul på. Festivalen bød på et bredt program af dansekurser, showdans, koncerter, film og kulinariske specialiteter fra Finland. Selvfølgelig manglede der heller ikke en sauna. Den stod i baggården og blev brugt af både festivalens gæster og musikere.

NORDISKE SPROGPROJEKTER

En bedre forståelse af hinandens sprog er et vigtigt emne inden for det nord-

ske samarbejde, hvorved fokus ligger på dansk, svensk og norsk.

Forståelsen af nabosprogene er dog blevet dårligere, ikke mindst blandt den yngre generation.

Nordisk Informationskontor har derfor valgt at sætte fokus på dette emne og arbejde med både nordiske sprog og unge.

NORDISKE SPROG PÅ LÆSEFESTIVALEN

På læsefestivalen i Sydslesvig i marts 2017 deltog Nordisk Informationskontor med sprogworkshops for 9. og 10. klasses elever, som sprog-piloten Thomas Hartelius fra Aabenraa gennemførte på Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg.

Formålet var ikke at 'lære' et andet nordisk sprog, men at give de sydslesvigske elever en fornemmelse af, at de med deres baggrund i både dansk og tysk nemt kan forstå andre nordiske sprog.

Lærernes og elevernes reaktioner var meget positive. Man kunne høre kommentarer som 'Nu vil jeg gerne lære svensk!'

SPROGQUIZ FOR BØRN OG VOKSNE

Ved det afsluttende arrangement for læsefestivalen på A.P. Møller skolen inviterede NISS til et sprogquiz om nordiske sprog.

Her skulle der gættes, på hvilket sprog forskellige dialoger eller tekstdele var skrevet.

Mulighederne var mange, fra bokmål til samisk, og quizen var velbesøgt.

Der blev trukket en vinder blandt de børn og de voksne, som havde deltaget i quizen.

NORDISKE NABOER I SKOLEN

Nordisk Informationskontor gennemfører i 2017/18 et skoleprojekt med 4.-

6. klasses elever fra danske og tyske mindretalsskoler i grænseregionen. Projektet byder på et kunstnerisk, kreativt undervisningsforløb, hvor eleverne er sammen på tværs af sproglige og kulturelle grænser. De blev sat i en nordisk kontekst, hørte nordiske sprog og fik mere viden om de nordiske nabolande.

De første fem workshops blev gennemført i september og oktober 2017 på henholdsvis Bov Bibliotek og Dansk Centralbibliotek i Flensborg.

I et undervisningsforløb mødtes mindretalsklasser fra det tyske og det danske mindretal for at se forestillingen Norden Runt af teaterpædagog Helena Berglund og sangeren Anna Kruse. Bagefter deltog de sammen i en workshop.

I workshoppen arbejdedes med bevægelse og enkle iscenesættelser på tværs af klasserne, baseret på ord, fraser og begreber fra nordiske sprog (primært svensk og dansk). I arbejdet blev der kigget på, hvad der kan være af ligheder og forskelle i de nordiske lande. Eleverne kunne selv give deres bud på, hvordan de ser på de nordiske naboer - set fra en kulturel baggrund hhv. syd og nord for grænsen. Projektet er et Interreg projekt i samarbejde med Dansk Skoleforening for Sydslesvig, Deutscher Schul- und Sprachverein, Aabenraa Bibliotekerne og Dansk Centralbibliotek.

SPROG OG UNGDOMSKULTUR I NORDEN

Som en del af forberedelserne for det nordiske kulturprojekt Nordspor, som 2016 har fået støtte fra Nordisk Ministerråd, har Nordisk Informationskontor med sine projektpartnere fra København i løbet af foråret gennemført researchrejser til Alta i Norge og Haparanda i Sverige.

Begge steder kunne der etableres en aftale med skoler og udstillingssteder. Projektet Nordspor handler om identi-

tet, sprog og ungdomskultur i Nordens (sproglige og kulturelle) grænseområder.

Projektet skal synliggøre de unges sproglige og kulturelle mangfoldighed og formidle det nordiske fælleskab. Ligeledes som en del af pilotprojektet blev der i oktober gennemført den første workshop på produktionsskolen Meritten i Rødekro.

Resultaterne fra workshoppen – tekster og fotografier - blev vist som en udstilling på biblioteket i Aabenraa i november måned.

PROGRAMMET FOR 2017 BLEV MULIGGJORT VED HJÆLP AF PROJEKTSTØTTE FRA:

Nordisk Ministerråd, Interreg Tyskland-Danmark (KursKultur), Kulturkontakt Nord, Slesvigsk Samfunds Fond, Flensborg Bys Kulturbureau, Dansk Centralbibliotek, Fabrikant Mads Clausen Fond (Danfoss), Kulturfonden for Danmark og Finland, Dansk Skoleforening for Sydslesvig, SSF Kulturafdeling, Deutscher Schul- und Sprachverein, Ministerium für Justiz, Kultur und Europa des Landes Schleswig-Holstein, Sydslesvigs danske Kunstforening, Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse, NoSpa Sparkassenstiftung von 1869 Flensburg, NoSpa Kulturstiftung Schleswig-Holstein, Flensburger Schifffahrtsmuseum, Aabenraa Bibliotekerne, Konsul Georg Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond, Johanne Ejnar Flach-Bundegaards Fond, Foreningen Norden i Sydslesvig, De Piper Backhuske Legater (Grænseforeningen), Christian Møllers Mindefond, Den Kgl. Norsk Ambassade Berlin, Foreningen Norden Aabenraa, Deutsch-Finnische Gesellschaft Schleswig Holstein.

Nordisk Informationskontor har ikke egne projektpenge og skal derfor søge om ekstern finansiel støtte for samtlige projekter.

Der skåles på behørig vis med Flensborgs bypræsident Swetlana Krätzschmar.

Foto: FLA/Tim Riediger

SANKT KNUDSGILDET FLENSBORG

En ex-majestæt ser tilbage på årets gang

*Af Erik Jensen
oversekretær - ex-majestæt*

Efter bestemmelserne i Gildets Gamle Skrå går et gildeår fra slutningen af april til 6. oktober (Kong Frederik VII's fødselsdag), hvor sæsonen rundes af med en fest i Kongehusets tegn. Forretningsåret følger kalenderåret.

Men for Gildets Majestæt går hans regeringstid fra Det Store Adelgilde (den 25. juni), hvor vi efter en skydekongurrence kan kåre den ny majestæt, som så fratræder det efterfølgende år på samme dato, hvor kongeværdighe-

den tages fra ham, og en ny broder tager over.

Den 25. juni 2016 var traditionen tro en festlig dag med optog fra Borgerforeningens gård til modtagelse ved Bypræsident Swetlana Krätzschmar på Flensborg Rådhus.

Derefter gik optoget videre til flaghejsning på Skt. Knudsborg, Gildets eget hus fra opførelsen i 1844 til i dag.

MIT BEDSTE SKUD

Efter 18 år som broder i det gamle ærværdige Gilde lykkedes det mig i 2016

at få dét bedste skud - til andres og egen overraskelse, men også til min glæde. Igennem årene har jeg set andre brødre blomstre som Majestæt. Nu blev det så min tur. Og sikke et år. Om den 25. juni 2016 skal også berettes, at det sidst på dagen blev et forfærdeligt vejr.

Fra det nye byggeri oppe på bakken væltede regnen i kaskader ned over Skt. Knudsborg. Problemet med vandet, der trængte ind alle vegne, overskyggede i nogen grad festsæftenen.

Behjertede brødre kæmpede med at dæmme op for vandet, mens det øvrige festklædte selskab forsøgte at gennemføre aftenen trods det skrækkelige vejr. Jeg blev hyldet som ny majestæt, og min kone fik overrakt en stor buket blomster.

SKYBRUD MED KONSEKVENSER

Regnvejret fik følger. Skydebanen skyllede mere eller mindre væk, så den måtte lukkes på ubestemt tid.

Skydningen er ganske vist kun et af Gildets formål, men fremmødet i den resterende skydesæsonen prægedes af, at der ikke kunne skydes. Det fik også den triste konsekvens, at festen den 6. oktober, hvor der skydes om en stor skinke, blev aflyst, til stor utilfredshed for mange brødre, der gerne havde nydt selskabeligt samvær, også uden skydning.

Der kan komme noget godt ud af sådan en situation. Kreativiteten voksede frem.

Og takket være flere flittige brødrers store arbejdsindsats blev skydebanen klar til april. Tingene så lysere ud.

Ligesom for mange andre organisationer og foreninger er det en udfordring for Skt. Knudsgildet at hverve nye medlemmer, brødre, som vi kalder hinanden.

Vi har udfoldet stor aktivitet, og vi har kontaktet yngre mænd, som måske kunne være interesserede.

STADIG IKKE FOR KVINDER

Da vi i Gildet taler dansk, er det kun en del af befolkningen, som kan komme på tale.

Vi har inviteret dem til en informationsaften, hvor de kunne få indblik i, hvad Gildet står for. En enkelt er allerede blevet optaget, andre overvejer og kommer af og til som gæster. Nogle af dem vil givet være positivt indstillede over for en optagelse.

Nuvel, vi kender ikke alle, så måske findes der flere, som kunne have lyst til at være med.

Endnu kan kvinder ikke være med! Som Majestæt nyder en broder den største respekt fra alle brødrene, og en af de forventninger, der stilles til ham er, at han udadtil repræsenterer Gildet ved besøg hos vores venskabsgilder i Danmark og Sverige og vores tyske nabo-skyttegilder. Det har for mig været en stor fornøjelse at komme omkring og være med til at vise Sydslesvigs danske Gilde frem.

Det spændende er, at der gennem disse kontakter gror venskaber frem. Det er gode netværk, der dannes. Helt naturligt får vores danske og svenske brødre en viden om Sydslesvig.

SVENSKE JENTER - ET SMUKT SYN

Jeg skal ikke fremhæve noget gilde frem for andre. Ej heller remse op, hvor jeg har været med, men må dog nævne S:t Knuts Gillet i Lund. Her samledes i januar over 400 deltagere mænd og kvinder, idet de svenske gilder også optager søstre.

Et smukt syn med 200 kvinder i lange kjoler, mens herrerne bar kjole og hvidt.

OG ÅRET HASTEDE AFSTED

Den 25. juni 2017, min sidste dag som Majestæt, var desværre en søndag.

Meget få morgenduelige flensborgere så, hvor godt optoget igennem

byen tog sig ud. I spidsen Gildets fane og Dannebrog foran Haderslev Garden og kareten, hvor jeg som Majestæt sad med bl.a. Gildets Oldermænd, Heinz Rudebeck.

Derefter fulgte tre og tre de kjoleklædte brødre, og gæster.

Modtagelsen på Rådhuset er et godt udtryk for den historiske samhørighed mellem byen og Gildet.

Dagen gik, og som det er Majestættens ret, fik jeg lov at give kongefrokost til de 70 deltagere. Jeg skød ikke særligt godt, men det havde heller ikke

hjulpet, for man kan ikke blive Majestæt to år i træk. Der skal gå mindst tre år, før man atter kan indtage Majestættens stol.

Men jeg er nok ikke så heldig igen. Det er muligt for alle andre brødre at opnå værdigheden. I år blev Poul Kristian Møller, der tillige er broder i Skydeselskabet af 1857 i Haderslev, ny Majestæt og nyder helt tydeligt værdigheden.

Jeg ser tilbage på et dejligt år, og mit navn står for evigt på tavlen i Gildesalen.

SCT. GEORGS GILDET FLENSBORG

Endnu et særdeles aktivt år

*Af Anne-Margrete Jessen
Gildemester*

Flensborg Gildet kan igen se tilbage på et særdeles aktivt gildeår i 2016-2017.

I marts 2016 blev der afholdt et hyggeligt gildeting (Gildets generalforsamling) og, hvor gildets arbejde blev diskuteret, og gildeskattmester Inger Würtz blev genvalgt.

På Sct. Georgsaften den 23. april 2016 var der oprykning af gildebrødre fra svendestanden til væbnerstanden. Det blev til en rigtig hyggelig og højtidelig aften.

Den 9. maj var der arbejds møde, hvor årets program og ulvedagen blev planlagt. Sct. Georgs Gildet Flensborg skulle stå for ulvedagen den 5. juni 2016 lige som sidste år, og gildebror Georg Thomsen berettede om sit teams planlægning af den flotte tilrettelagte ulvedag.

I Kristi Himmelfartsferien deltog tre gildebrødre fra Flensborg Gildet i Sønderjyllands Distrikts gildeekspedition til Rügen. Det blev til fem meget oplevel-

sesrige dage på den historierige ø.

Dansk Spejderkorps Sydslesvigs Ulvedag fandt sted den 5. juni 2016, og emnet for ulvedagen var Verdens børn, børn i Norden. Det blev til en rigtig udfordrende, indholdsrig og hæsbælende dag for både bævere og ulve og selvfølgelig også for gildebrødrene. Det var meget trætte, men særdeles tilfredse børn, der tog hjem efter ulvedagen.

Den 17. juni 2016 var Flensborg Gildet på udflugt til Genforeningsmuseet i Christiansfeld. Det var et særdeles fornøjeligt, informativt og fint arrangement, hvor gildebror Karl Ole Steenild, der er kustode på museet, på levende vis berettede om den interessante udstilling og viste os rundt.

Den 29. august 2016 var der atter væbneroptagelse på en friluftsgildehal, hvor vejret ikke lod os i stikken. Det var en meget hyggelig, stemningsfuld og højtidelig aften med dejlig grillmad og lejrball i ildskål på gårdspladsen.

Gildemødet den 21. september 2016 var arrangeret af 'Påhitterne'. En sjov og spændende aften med megen morskab og idérig underholdning, hvor der

blandt andet blev tilberedt mad på en Trangia.

Fellowshipdagen den 24. oktober 2016 holdtes i Vojens, hvor Sct. Georgs Gilderne markerede det internationale gildefællesskab. Denne gang var emnet Haiti. Sct. Georgs Gildernes Verdenskomité solgte pins til fordel for spejderarbejdet i Haiti, og Danmark har været flittig til at sælge nålene til fordel for dette vigtige hjælpearbejde. Der er solgt 1030 pins, der er et pænt resultat på verdensplan, men slet ikke så stort, set med danske øjne.

Fødselsdagsgildehallen den 23. november 2016 holdtes i Fredslysets tegn i Ansgar Kirken i Flensborg. Gildet havde samlet en hel mængde ting ind til de hjemløse i Flensborg, og heriblandt også rigtig mange soveposer og liggeunderlag, der blev leveret af formanden for foreningen, Polens Venner, Peder Pedersen fra Tjele ved Viborg. Alle donationer blev leveret til de hjemløses hjem i Wilhelmental i Flensborg. Efterfølgende fortalte to repræsentanter for de hjemløses hjem om arbejdet for de hjemløse i Flensborg. Julestuen afsluttede dette års gildearbejde, men også her blev der samlet ind til de hjemløse, nemlig nødvendige hygiejneartikler.

Fredslyset kom til Flensborg netop den 23. november 2016.

Roland og Ami hentede det originale Fredslys 2016 hos VCP spejderlederen i Satrup, og dette lys blev leveret til Rigmor Lauridsen oppe i Ebeltoft, kørt derop af Ami og Leif Jessen.

Nytårsgildehallen blev afholdt i det Danske Hus. Under eftergildehallen fortalte Peder Pedersen fra Tjele om sit arbejde for foreningen Polens Venner. Det blev til en meget spændende og informativ aften.

Gildemedlemmerne Jens Ingwersen og Kirsten Sebbelov, Aabenraa, havde inviteret til foredrag på Aabenraa Gymnasium den 20. februar 2017. Jens fortalte på spændende vis om bæredygtighed med henblik på ener-

giproblematikken og 1. Aabenraa Gilde berettede om Gildebevægelsens stifter, Viggie Rosent.

Der blev holdt gildeting i det Danske Hus i Sporskifte den 15. marts 2017. Under gildetinget fik den nu forhenværende generalkonsul Henrik Becker-Christensen, der er gildebroder i Flensborg Gildet, overrakt gildets hædersøkse for sin indsats for Sydslesvig.

Gildet var på en særdeles spændende udflugt til Genforeningsmuseet i Christiansfeld den 15. juni. Karl Ole, der også er kustode på museet, fortalte på levende og udførlig vis om udstillingen. Bagefter nød vi medbragt kaffe og kager.

NI GILDEBRØDRE DELTOG SÆRDELES AKTIVT I SPEJDERNES LEJR 2017

Sct. Georgs Gilderne i Danmark stod for et HOTELT-projekt, hvor man udlejede teltkabiner til jobbere samt tilbød jernalderaktiviteter for børn og events for voksne. Her kan nævnes en fremragende fredsdebat med Flemming Meyer, SSW, Stephan Kleinschmidt, SF, og Eberhard von Oettingen som mødeleder. Yderligere holdt forhenværende generalkonsul Henrik Becker-Christensen, Flensborg, der også er gildebroder, et fængslende foredrag om Sønderjyllands historie. Yderligere var der to stambordsdebatter. Det ene havde Roland von Oettingen som oplægsholder, der havde fundet frem til fem vigtige Baden-Powell-citater. Spørgsmålet var nu, om disse citater stadig havde relevans i vores tid. Næste stambordsdebat havde skolekonsulent Kirsten la Cour, Skovlund, som oplægsholder. Emnet var denne gang FN's børnekonvention og bedsteforældregenera-

Lægæst foran gudestøtte.

Modtageren af årets gildeøkse.

tionen. Begge stambordsdebatter gav anledning til særdeles interessante diskussioner og indsigter.

Sct. Georgs Gilderne stod for en aftenunderholdning i underlejren Øen, hvor Sct. Georgs Gilderne havde deres HOTELT. Aftenen blev ledet af Jessen Sisters (alias Mette Jessen og Lise Olsen, Store Solt og Flensborg) og Brother Buhl (Peter Buhl, Augustenborg). Det blev til en særdeles festlig aften med godt 100 deltagere. Flensborg Gildet deltog aktivt i arrangementet, både som besøgende til arrangementerne og med hele ti aktive hjælpere til børneaktiviteterne, der havde jernalderen som tema. Aktiviteterne kunne samle godt 600 børn fordelt over fire dage. Hovedpersonen for disse aktiviteter var Guldhornenes Lægæst fra Holt, der fortalte om sine drengeår i landsbyen. Drengen var spejder Levin Lange fra Hanved, 7 år.

STORTAKTIL ALLE HJÆLPERNE

Den 7. september 2017 afholdtes der Friluftsgildehal på Spejdgården Tyd-

al. Det var 'Påhitterne', der stod for det. Efter gildemestertalen blev der serveret hotdogs med efterfølgende kaffe, og så fortalte spejderleder Rieke Nelsens, Slesvig, om sin spændende tur med Spejderhjælpen til Rwanda. Det var særdeles interessant at høre foredraget, der blev illustreret med spændende billeder på et lærred.

Alt i alt blev det igen til et særdeles aktivt 2016/2017 i Flensborg Gildets regi.

*Anne-Margrete Jessen, Gildemester,
Flensborg Gildet*

TALETIL HENRIK BECKER-CHRISTENSEN UNDER GILDETINGET I MARTS 2017

Kære Henrik Becker-Christensen.

Gildeledelsen har holdt møde om, hvem der skulle have Flensborg Gildets hædersøkse i år. Det er en økse, der ikke bliver uddelt hvert år. I år var vi dog spontant alle enige om, at det skulle være dig, idet vi gerne vil give udtryk for vores taknemmelighed over-

for dig med henblik på din støtte til gilde- og spejderbevægelsen, men først og fremmest for din store indsats for Sydslesvig.

Du og Grethe har gjort en kæmpe-indsats for mindretallet, ved på en nobel måde at repræsentere Danmark og mindretallet for det tyske flertal. Du har på afgørende vis sammen med Grethe bidraget til, at der hersker fred og fordragelighed i grænselandet og,

at både det tyske mindretal i Danmark og det danske mindretal i Sydslesvig er blevet ligeværdige partnere/borgere på hver sin side af grænselandet, som arbejder sammen efter mottoet 'for hinanden og med hinanden i gensidig respekt'.

Vi vil gerne overrække dig øksen som symbol på vores hengivenhed og taknemmelighed for jeres indsats for Sydslesvig.

J. C. MØLLER-FONDEN

Ny bestyrelse 'De små glæders fond'

*Af Svend Wippich,
formand for J. C. Møller-Fondens
bestyrelse og komité*

I april har J. C. Møller-Fonden fået valgt sig en ny bestyrelse og komité efter at den mangeårige formand, Henrik Geipel, var afgået ved døden i slutningen af marts måned.

Planen var hele tiden, at Svend Wippich skulle overtage formandsposten ved det regulære bestyrelsesmøde i slutningen af april.

Desværre indhentede virkeligheden os den 25. marts, da vi hørte, at Henrik for altid var gået bort. Fondens bestyrelse ærer hans minde med et mindeord andet steds her i årbogen. (Under mindeord, red.)

Ved siden af en ny formand skulle der findes endnu et nyt komitémedlem, da Peter Drauschke efter mange års aktivt arbejde i komitéen ikke ønskede at fortsætte.

Heldigvis fandt vi i Bodo Neumann-Nee en seriøs efterfølger i den rette alder, med livserfaring og en god portion menneskekendskab. Sammen med Magda Christiansen, der har væ-

ret medlem af komitéen i mere end ti år, behandler den nye formand og Bodo Neumann-Nee nu de indgåede ansøgninger til Fonden. Derudover fortsætter Agnes Skov, Maike Lohse og Rolf-Dieter Küssner som medlemmer af den udvidede bestyrelse.

DIGITALISERET OPDATERING

For at være godt rustet til den digitale nutid har vi arbejdet på og investeret i lidt fornyelse af administrationen. Således har vi fået sat en ny database op, der gør det en del nemmere at håndtere vore ansøgninger fremover. Dernæst har vi fået shinet vores ansøgningsskemaer op og vi har til og med fået et visitkort på internettet:

På www.jcmf.info orienterer vi på både dansk og tysk om J. C. Møller-Fondens formål og forestående komitémøder.

Man kan finde vores kontaktdata dér, og der er mulighed for at downloade vores ansøgningsskema i en dansk og i en tysk version.

Sidst, men ikke mindst kan vi komme med endnu et godt budskab:

Vi er nemlig i den lykkelige situation, at vi har basis for at øge uddelingerne i forhold til tidligere år. Så vi er glade for at kunne opfordre til flittigt at indsende ansøgninger til os.

Alt andet lige har 2016 været det år med det færreste antal af ansøgninger igennem de sidste mange år. Vi kunnet tilgodese 294 ansøgninger, og vi har derigennem uddelt legater til i alt 20.650 Euro.

Legaterne er blevet fordelt over hele Sydslesvig således:

• Flensborg By	141
• Flensborg Amt	42
• Sydtønder Amt	8
• Husum Amt	56

• Ejdersted Amt	2
• Gottorp Amt	41
• Rendsborg-Egernførde Amt	4

En stor tak til alle Fondens 'medarbejdere' (anbefalere), Fondens bestyrelse og en særlig tak til både Peter Drauschke for de mange gode år i bestyrelsen og Ulla Geipel, Henrik's kone, som i denne for hende utroligt svære tid har været os en uvurderlig stor hjælp.

J. C. Møller-Fonden
Komitéens sekretariat
An der Marienhölung 2c
24955 Harrislee
Telefon: +49 461 940 29 370
Mail: post@jcmf.info
Hjemmeside: www.jcmf.info

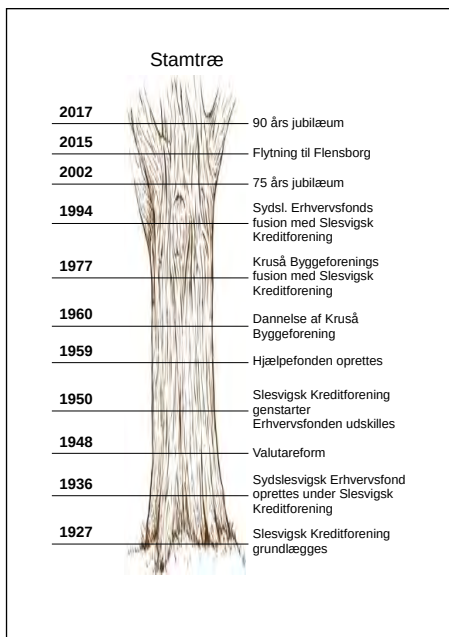

Den nuværende komité består af Bodo Neumman-Nee (t.v.), Magda Christensen og formand Svend Wippich.

Et prisværdigt år i den gamle lånekasse

Af direktør Andree Paulien

Slesvigsk Kreditforenings 90 års historie illustreres af foreningens stamtræ. Foreningen vil også fremover gerne give lån efter gældende vedtægter.

På Slesvigsk Kreditforenings generalforsamling den 28. juni 2017 tildeles Niels Kjems Initiativpris til nu forhenværende generalkonsul Henrik Becker-Christensen.

Hæderstalen blev holdt af SSF's generalsekretær og Slesvigsk Kreditforenings tilsynsrådsmedlem Jens A. Christiansen. Den gengives neden for i en lettere redigeret udgave.

Hæderstale til forhenværende generalkonsul Henriks Becker-Christensen: 2010 stiftede Slesvigsk Kreditforening

Niels Kjems Initiativpris. Niels Kjems, den navnkundige vandelrelærer og iværksætter eller fornyer i Sydslesvig, der blandt andet var medstifter af Slesvigsk Kreditforening, var en ildsjæl af de helt sjældne.

Niels Kjems folkelige og pædagogiske arbejde var enestående, ja ikonisk! Et virke, der bestod af en kombination af dansk sprog- og kulturformidling på den ene side og en sikring af rimelige levevilkår for de dansksindede i 1920'erne, 30'erne og 40'erne på den anden side.

Mellemkrigstiden og tiden lige efter Anden Verdenskrig var barsk for mindretallet, og der var behov for ikke kun en kulturel indsats, men også sociale og praktiske initiativer fra blandt andre lærere og foreningsfolk. Der var tale om pionerarbejde.

Niels Kjems Initiativpris er stiftet for at støtte og motivere en personlighed eller en gruppe af personer inden for det danske mindretal, der har gjort noget helt ekstraordinært, for eksempel inden for iværksætteri, etablering af en virksomhed eller udvikling af et nyt koncept eller lignende. Eller som har udvist et særligt initiativ inden for erhverv, samfund, foreningsliv, kunst og kultur.

Årets modtager af Niels Kjems Initiativpris har ikke gjort sig fortjent til prisen gennem etablering af en virksomhed eller almindelig iværksætteri.

Vores prismodtager har udmærket sig ved at iagttage, ledsage og motivere det danske arbejde i Sydslesvig. Gennem sin tilstedeværelse og sine tilskyndelser, oplæg, foredrag og kontaktarbejde. Hen over grænsen har vores prismodtager bidraget til at profilere

Sydslesvig i offentligheden og derved øget forståelsen for det danske mindretal – såvel historisk som aktuelt.

Årets modtager af Niels Kjems Initiativpris er ikke udrundet af mindretallet, men efter flere års intensivt engagement for og i mindretallet har vores hædersperson fået Sydslesvig ind under huden.

Vores prismodtager er født 11. februar 1950 i Vejle og vokset op i en lægefamilie, der, formoder jeg, var interesseret i historie og særligt det sønderjyske spørgsmål.

Det hørte ligesom naturligt med til datidens generations dannelse. Det kom rent fysisk til udtryk ved, har jeg

hørt, at familien yndede at holde sommerferie på Als, hvor vores prismodtager som ung mødte sønderjyderne og sågar ind i mellem tyske børn. Og de talte jo tysk, så det måtte man jo finde ud af.

Efter studentereksamen i 1969 begyndte vedkommende at læse historie på Aarhus Universitet. Det blev til cand.phil., dernæst til mag.art og endelig til dr.phil. ved Odense Universitet 1990.

År 2000 blev vores hædersmand adjungeret professor ved samme universitet. Vedkommendes CV er imponerende. Talrige bestyrelsesposter inden for historie- og grænselandsforskning

Forhenværende generalkonsul Henrik Becker Christensen, sammen med fru Grethe Bay, blev tidligere på året hædret med Niels Kjems Initiativpris for sin prisværdige og mange-årige indsats for det danske mindretal i Sydslesvig. Prisen blev overrakt i fællesskab af kreditforeningens tilsynsrådsformand Hans U. Harck og Jens A. Christiansen, generalsekretær ved Sydslesvigsk Forening og medlem af tilsynsrådet ved Slesvigsk Kreditforening (Foto: FLA/Lars Salomonsen.)

samt kultur- og kunstverdenen. Ja, og selvfølgelig er vores hædersgæst dekoreret af Hendes Majestæt Dronningen med Ridder af 1. grad af Dannebrogordenen.

Inden vores prismodtager flyttede til Flensborg, var han direktør ved Institut for Grænseforskning.

- Ja, I har sikkert gættet, hvem jeg taler om...?

Det er generalkonsul Henrik Becker-Christensen.

'Kære Henrik. Du modtager Niels Kjems Initiativpris 2017 for dit eminente diplomatiske arbejde for at pleje og styrkelse af de folkelige, historiske og kulturelle bånd mellem Danmark og det danske mindretal. I løbet af dine 19 år som Danmarks generalkonsul i Flensborg har du med flid, oprigtig interesse og sympati fulgt det danske arbejde på tværs af forenings- og institutionslivet i Sydslesvig. Gennem dit engagerede virke har du omsat generalkonsulatets mission siden 1920 til UG. Missionen er at være bindeled mellem Danmark og det danske mindretal med udgangspunkt i statsminister Neergaards udtalelse den 11. juli 1920 i kongeskansen ved Dybbøl, hvor han, adresseret til de danske sydslesvigere, sagde til forsamlingen: De skal ikke blive glemt.

Med stor historisk viden og personlig indlevelsesevne har du formidlet fortællingen om Sydslesvig både nord og syd for grænsen. Danskere er venligt blevet mindet om henholdsvis sporet ind på Danmarks historiske og politiske forpligtelse over for det danske mindretal, og den tyske nabo er gennem et målrettet kontaktarbejde blevet opdateret på Bonn-København erklæringernes baggrund, indhold, hensigt og betydning for en positiv mindretals-

politik og et fredeligt dansk-tysk grænseland.

Som rådgiver har du været en aktiv støtte ved forberedelserne til Sydslesvigloven, og ikke mindst i forbindelse med den mindretalspolitiske krise i 2010, hvor Kiel-regeringen reducerede elevtilskuddet til det danske mindretal, trak du i alle diplomatiske tråde for at bidrage til en politisk løsning. Du ydede her en stor indsats, og vi to havde et nært samarbejde om lige netop den sag. Tak for det!

Gennem dit virke som generalkonsul har du ledsaget mindretallet loyalt, men ikke undladt engang imellem at tilbyde konstruktiv rådgivning, når det faldt naturligt.

Du har ikke blandet dig unødigt, men når du havde en kommentar, var den velanbragt og ofte retningsgivende for håndtering af vigtige mindretalspolitiske spørgsmål.

Du har altid haft øje for det danske sprog som en afgørende port ind i det danske kultur- og værdiunivers. Sproget, kulturen og samhørigheden med Danmark har været dit klare udgangspunkt for dialog og inspiration. Gennem taler og samtaler har du været med til at fastholde mål og retning i vores daglige danske arbejde. Samtidigt har du bidraget til et konstruktivt samarbejde mellem dansk og tysk i vores grænseregion.

Niels Kjems Initiativpris er en figur formet som stævnen på et vikingskib. Det er afdøde Siegfried Fuhrmanns kunstværk.

Skibet skærer sig gennem havets bølger, målrettet og for fuld kraft. Et fint billede på netop din helt særlige karakter.'

Værsgo og Tillykke!

Vores husflidsstand under sommerens store friluftsmøde i Flensborg faldt i mange besøgende gæsters smag

DANSK HUSFLIDSKREDS SYDSLESVIG

Klubaftener og aktiviteter

*Af formand
Walter Schneider*

Påske-aktivitetsdag lørdag den 18. marts for både børn og voksne blev igen i år arrangeret i samarbejde SSF-Sporskifte og Husflidskredsen.

Vi havde igen inviteret til en kombineret klippe-male-lime-dag, hvor vi også marmorerede påskeæg.

Det blev til et fremmøde på godt og vel 30 deltagere, og alle gik hurtigt i gang med at fremstille det, som de gerne ville have færdig og med hjem til påsken.

Husflid leverede materialer og en hjælpende hånd, hvis det var nødvendigt.

SSF-Sporskifte bød på middagstid på sandwich og drikkevarer. Alle var enige – en rigtig god dag!

På friluftsmødepladsen i Flensborg. søndag den 11. juni, var vi igen på plads med vor infobod og noget sjov til børnene. Igen mange gæster ved boden, som fik en god snak og info-materiale med hjem.

Til den store Husflid-udstilling i Cathrinesminde Teglværk, Broager, søndag den 17. september, var vi igen invi-

teret til at deltage. Så vi fra Sydslesvig dukkede op med fem udstillere.

Godt 40 udstillere fra Sønderjylland var med igen, og vi fik en rigtig god snak med både udstillere og mange gæster. En spændende og oplevelsesrig søndag i teglværksmuseets lokaler!

Vore klubaftener finder sted den første og tredje tirsdag i hver måned (dog ikke i skoleferien).

Vi holder til i Oksevejens Skole, Flensborg Sporskifte på Alter Husumer

Weg 207. Du er altid velkommen til at kigge ind og se, hvordan vi har det og hvad vi laver.

Eller få flere informationer ved at gå ind på vor hjemmeside www.sydslesvighusflid.dk, Webmaster Eske Kjems holder styr på alle terminer og aktuelle fotos, så hjemmesiden altid er opdateret.

Og ellers er du velkommen til at ringe til formanden på tlf. 0461-32074 for at få en snak!

I samarbejde med SSF Sporskifte gennemførte vi i marts måned en vellykket påskeklippedag, hvor store og små fik saksen, klippet og klistret.

Selvom medlemstallet er vigende, så formår Sydslesvigs Danske Kunstforening dog at samle et pænt fremmøde til ferniseringen på sine årlige udstillinger. Her fra åbningen af udstillingen 'En samtale med Wilhelm' til ære for Wilhelm Hammershøi. Foto: Dieter Lührssen

SYDSLESIGS DANSKE KUNSTFORENING

Endnu et stabilt år i kunstens navn

Af Hans Jessen

Aktivitetsniveauet i Sydslesvigs danske Kunstforening har i det forløbne år været stabilt med i alt fire udstillinger og deraf følgende aktiviteter.

UDSTILLINGER

Torsdag d. 8. september 2016 åbnede vi en særlig udgave af Grænselandsudstillingen kaldet 'En kunstner et værk/ Ein Künstler ein Werk'.

Grænselandsudstillingen er jo en navnkundig sønderjysk kunstnersammenslutning, der igennem mange årtier har vist kunst fra grænselandet med en god blanding af danske og tyske kunstnere. Sammenslutningen, hvis udstillinger vises i Sønderjyllandshallen i Aabenraa, består for tiden af 27

kunstnere, og der er tradition for, at gæsteudstillere indbydes til at udstille.

Udstillingen i Flensborg var en udløber af årets udstilling i Aabenraa på den måde, at kunstnerne til udstillingen i Flensborg kun måtte udstille ét værk hver, og værket måtte ikke være vist på den oprindelige Grænselandsudstilling i Aabenraa.

En udfordrende opgave for kunstnerne og for publikum, der var spændt på at se, hvad der var udvalgt.

Inka Sigel og Nils Vollertsen, som deltog med egne værker, kuraterede udstillingen, og der deltog i alt 28 kunstnere.

Åbningstalen blev på bedste vis holdt af chefredaktør Jørgen Møllekær, Flensborg Avis, mens John Hansen og Veit Vedel spillede til. Det blev en fin åbning med mange fremmødte, og i

alt blev udstillingen set af 1015 mennesker, et meget fint besøgstal.

Årets sidste udstilling - 'En samtale med Vilhelm' - åbnede torsdag d. 3. november 2016.

Udstillingen viste værker af fem danske kunstnere, der var inspireret af maleren Vilhelm Hammershøis særlige udtryk, og at det i 2016 var 100 år siden, at Hammershøi døde.

De fem samtidskunstnere var Kristina Kvalvik, Susanne Schmidt-Nielsen, Michala Norup, Kristine Djurhuus og Kirsten Schauser, som ved denne udstilling gik i tæt dialog med mesteren.

Deres værker tog udgangspunkt i deres inspiration af den store danske maler. Alle fem kunstnere arbejdede med en afdæmpet tonalitet – en Hammershøisk tone. Med hver deres kunstneriske indgangsvinkel løftedes værkerne ind i samtiden ved at samle greb og materialer på en ny måde. Hver af kunstnerne præsenterede værker på udstillingen inden for hver sit medium, og der var noget for enhver

smag: tegning, maleri på lærred, fotografi, video og installationsobjekt.

Værkernes stilfærdighed inviterede beskueren til at bruge tid til at se på værkerne for at prøve at finde det udefinerbare, der ligger bag – nøjagtigt, som kunstnerne oplever det, når de står foran et af Hammershøis malerier og fører 'En Samtale med Vilhelm'. Museumsinspektør Anette Lindbørg Karlsen, Ribe Kunstmuseum åbnede udstillingen, og jazzen sørgede bassisten Kai Stemmler og pianisten Kay Franzen for. 524 besøgende var der til udstillingen.

Efter generalforsamlingen 19. januar 2017 åbnede vi udstillingen 'Landskaf' med fire danske kunstnere: Lisbeth Eugenie Christensen, der udstillede maleri i meget store formater, Sophus Ejler Jepsen, der viste sine keramiske installationer, Svend-Allan Sørensen med grafiske værker og Thomas Wolsing, der udstillede noget så sjældent som stramaj.

Thomas Wolsing holdt åbningstalen, der formede sig som en dialog, hvor

Udvalgte værker fra den årlige Grænseudstilling i Aabenraa kom senere på året til Flensborg, hvor de få – men håndplukkede – værker blev studeret ganske nøje.

Foto.: Dieter Lührssen

den enkelte kunstner fortalte om sin tilgang til kunsten. En form, som vi gerne vil udvikle ved kommende udstillinger. Pianisten Maria Sommer spillede ved åbningen, der var godt besøgt.

Udstillingen, der var kurateret af vort bestyrelsesmedlem Dieter Lührssen, blev i løbet af udstillingsperioden set af i alt 857 mennesker.

Torsdag 18. maj 2017 kl. 19.30 slog kunstforeningen dørene op for årsmødeudstillingen 2017. Det var billedkunstneren Inka Sigel og billedhuggeren Hans Lembrecht Madsen, der i en omfattende udstilling viste deres værker i udstillingssalene.

Begge kunstnere var tilstede ved åbningen, hvor åbningstalen blev holdt af Elisabeth Hertzum, formand for Aabenraa Kommunes Billedkunstråd. Pianisten Kay Franzen og bassisten Kai Stemmler spillede, og kunstforeningen var som vanligt vært ved et mindre traktement.

Billedkunstneren Inka Sigel er jo som bekendt født i Flensborg i 1967, men har været bosat i Danmark siden 1989. Hun debuterede ved Kunsternes Efterårsudstilling i 1994 og har en lang udstillingsliste bag sig. Det var første gang, at Inka Sigel alene fyldte væggene i udstillingssalene. Hendes univers er helt abstrakt og kan forstås som et helt særligt opbygget billedsprog, hvor

farver, former og linjer lever deres eget liv. Hun bevæger sig i et særligt billedlandskab, hvor naturens poesi og det abstrakte flyder sammen i mere eller mindre opløste former. Ofte ledsages det pastose maleri af stringente syninger som et stramt modspil.

Billedhuggeren Hans Lembrecht Madsen er født i 1943 i Gram og debuterede som kunstner i 1980 med en anseelig efterfølgende salg – og repræsentationsliste bag sig, der bl.a. omfatter skulpturer i rundkørsler ved Aabenraa N. ved Røde Kro, Hospice Sønderjylland i Haderslev, Novo Nordisk, Kallundborg og kirkeopgaver med mere.

Hans Lembrecht Madsen fyldte gulvene i udstillingssalene med sine skulpturer udført i materialer som granit, marmor, stål, træ og bronze. Skulpturerne sættes op mod yderpunkter; lethed mod tyngde, spinkelhed mod fylde, abstraktion mod væren til.

Men altid stræber de mod harmonisering af modsætninger.

Det blev en meget spændende udstilling, hvor de to kunstnere spillede op til hinanden og, hvor poesi og råhed indgik som elementer. Udstillingen blev set af 544 mennesker

Årets fire udstillinger blev således set af i alt 2940 mennesker mod 2897 året før. Det gennemsnitlige antal besøgende pr. udstilling blev 735, hvilket

Det kræver et godt øjemål at gøre kunstværker klar til en udstilling. Foto: Dieter Lührssen.

er en beskedent stigning i besøgstallet, idet tallet sidste år var 724. Vi er tilfredse med, at besøgstallet således er meget stabilt, men vil jo gerne have flere besøgende til vore udstillinger.

ØKONOMI

Kunstforeningen kom ud af regnskabsåret med positive tal. Den gode udvikling skyldes salg af kunst ved udstillingerne samt indtægter udefra, hvor kunstforeningen fik støtte fra Flensborg Kulturbureau og Landet Slesvig-Holsten. Indtægterne gennem kontingentindbetalingerne medvirker også til den relativt gode økonomi.

Men grundlaget for kunstforeningens arbejde er stadig det årlige tilskud fra Sydslesvigsk Forening, uden hvilket vi ikke vil være i stand til at kunne planlægge og arrangere udstillinger på længere sigt. Vi takker alle, der har bidraget til at sørge for den gode økonomiske situation, som jo giver os et større spillerum i det kommende år.

ØVRIGE AKTIVITETER

Generalforsamlingen fandt sted 19. januar 2017, hvor cirka 40 medlemmer af kunstforeningen mødte op. Både formandens og kassererens beretninger blev godkendt, og det blev vedtaget, at kontingentet skulle forblive uændret. Vi er nu 191 medlemmer i foreningen, og det er en nedgang på 13 medlemmer.

Nedgangen skyldes naturlig afgang, men også kassererens oprydning i medlemskartoteket. Det er første gang i mange år, at foreningens medlemstal er under 200, og det betyder, at vi skal arbejde intenst for at få flere medlemmer, og det bliver en af bestyrelsens opgaver at lægge en strategi for dette arbejde i det kommende år.

Vor hjemmeside www.sdkflens.org sørger Dieter Lührssen for fungerer og, at den til stadighed opdateret. Flere og flere af foreningens medlemmer vælger nu at modtage mails fra forenin-

gens side i stedet for post. Det er både lettere og sparer dyre frimærker.

Bestyrelsen har afholdt fem møder i årets løb. Bestyrelsens syv medlemmer og nu tre suppleanter deltager aktivt i bestyrelsens møder, og arbejdet er fordelt således, at alle varetager deres respektive opgaver – det letter arbejdsbyrden.

Kunstforeningen er en af de 26 tilsluttede foreninger under Sydslesvigsk Forening, og vi har derfor med to repræsentanter deltaget i de to årlige møder.

Det er vigtige møder, som udover beretninger fra hovedstyrelse og samråd samt valg af medlemmer til samme også opbygger et godt netværk blandt de tilsluttede foreninger.

KEDELIGT FARVELTIL BRAASE

Som bekendt har Ib Braases skulptur 'Atelier mellem grænser' forladt biblioteket og dermed Sydslesvig.

Vi havde håbet på, at skulpturen kunne have fundet en anden placering her, enten i biblioteket eller andet sted i Sydslesvig, men det har ikke været muligt. Der er ærgerligt, fordi skulpturen jo er et af Ib Braases hovedværker og alt andet lige har medvirket til en øget opmærksomhed om kunstens rolle i samfundet.

Nu flyttes 'Atelier mellem grænser' til Horsens Kunstmuseum, og der planlægges en tur til Horsens i løbet af det kommende år. Vi har tilkendegivet overfor bibliotekschefen, at kunstforeningen gerne står til rådighed i forbindelse med opstillingen af et nyt kunstværk som erstatning for Ib Braases skulptur.

Jeg takker bestyrelsen for et selvfølgelig veludført arbejde, og jeg takker SSF, SdUs trykkeri og Nordisk Informationskontor for det gode samarbejde, og jeg takker sidst, men ikke mindst Flensborg Bibliotek, fordi vi må være i huset og for en altid velvillig indstilling til vort arbejde.

Udsigt til ændringer i folkeuniversitetets regi

Folkeuniversitetet i Sydslesvig vil i det kommende år opleve visse ændringer, idet der i Danmark for tiden foregår en høring af udkast til ændringer på området for folkeuniversiteter.

Dette vil vi derfor i løbet af efteråret 2017 tage op med de relevante samarbejdspartnere, da der samtidig også er stigende aktiviteter hos både Sydslesvigs Oplysnings Forbund og på biblioteket.

Indtil videre er der i 2017 afholdt foredrag om så forskellige emner som:

KVINDEN I DEN
ISLAMISK-ARABISKE KULTUR

Claus Eskildsen og Dansk Grænselære
Luther og billedkunsten
Knud Lavard på korstog
Sydslesvigiske feriebørn

For resten af året er der planlagt spændende historiske foredrag under overskriften

Blandt andet arrangementet 'Tre i Rap' den 23. november 2017 med forhenværende generalkonsul Henrik Becker Christensen og tidligere leder af Studiefællesskabet, Lars Henningsen med flere ...

Sekretariatet for Folkeuniversitetet er på Flensborg Bibliotek og betjenes i det daglige af Elke Damerow, som gerne besvarer eventuelle spørgsmål fra de foreninger, som ønsker at afholde forelæsninger.

Der kan blandt andet findes inspiration til emner på følgende hjemmesider:

www.fu.dk og www.folkeuniversitetet.dk/komitestyrelse/.

SYDSLESVIGSK SELVHJÆLP

Vi støtter ildsjæle og idéer

Af Georg Buhl

Sydslesvigsk Selvhjælp (SSH) har i år fordelt 8.970 euro.

Der var 16 indstillinger og generalforsamlingen gav penge til alle projekterne. Sydslesvigsk Selvhjælp deler kun penge ud til projekter og ildsjæle i Sydslesvig.

SSH er nu 47 år gammel, og foreningen har til dato fordelt 38.337,60 euro til projekter og ildsjæle. Beløbet er udelukkende samlet blandt foreningens medlemmer.

Generalforsamlingerne i SSH består af tre afdelinger. Her er det arbejdet med at fordele årets kassebeholdning. Det tager godt en halv time.

Anden afdeling af vores generalforsamling er et foredrag om det sted, hvor vi holder vores generalforsamlinger. Her viser Carsten Dressø viser rundt på Jaruplund Højskole. Vi takker for den fine behandling. Det var en fornøjelse

Som det hedder i foreningens formålsparagraf ... :

Formål

§2

Foreningens formål er blandt egne medlemmer at skaffe midler til dansk virke i Sydslesvig.

Medlemmer

§3

Som medlem kan optages enhver, der har eller har haft bopæl i Sydslesvig. Ring til 0163 92 08 049, hvis du vil være medlem.

JUBILÆUM

Der er nu godt halvandet år til foreningen fylder 50 år. I den forbindelse vil

foreningen udgive et festskrift, der fortæller vores historie. Det glæder vi os meget til. I skrivende stund har vi besluttet indholdet, og vi har fundet to personer, der glæder sig til at fremstille hæftet.

ILDSJÆLEPRISEN

Bestyrelsen kom i år med et forslag til en ildsjælepris. I al sin enkelhed gik ideen ud på at give en person i Sydslesvig 1000 euro.

Vedkommende skulle så frem til næste generalforsamling bruge pengene til gavn for Sydslesvig.

Eneste forpligtelse skulle være, at vedkommende på næste generalforsamling skulle fortælle bestyrelsen, hvad pengene var brugt til. Et lille foredrag måske.

Ideen var, at der skulle være frit lej-
de til at finde på nye tiltag til gavn for
Sydslesvig. Ingen begrænsninger.

TOMMELTOTTEN NED

Der var overhovedet ikke gehør for den
ide.

'Nu havde foreningen på bedste vis
eksisteret i snart 50 år, så skulle vi ikke
komme her med nye ideer. Generalforsamlingen
var ikke vred, men den var
meget bestemt.'

Da bestyrelsen fornemmede stem-
ningen, skyndte vi os at trække forsla-
get.

Og så gik vi over til det, vi er rigtig
gode til. Den selskabelige del. Spise og
syng. Det blev en hyggelig aften.

BESTYRELSEN

Efter generalforsamlingen kom besty-
relsen til at bestå af Ellen Christensen,
Daniel Dürkop, Lorenz Thomsen, Karen
Hansen og Georg Buhl. Revisor er Orla
Møller.

På bestyrelsens vegne

SSHs Bevilling 2017

Generalforsamlingens afgørelse	
Nr.	Bevilget
1	870
2	900
3	490
4	450
5	750
6	300
7	550
8	750
9	660
10	300
11	760
12	840
13	370
14	290
15	260
16	410
17	8970

Kassebeholdningens anvendelse.

Tredje afdeling. Vi spiser og synger meget. En væsentlig del af foreningen virke er at
dyrke det selskabelige samvær for medlemmerne. Alle medlemmerne betaler selv for mad
og drikke. Foreningen har aldrig ét udgiftsbilag. Kontingentet går udelukkende til støtte.

Torsdagskoret stod for skønsang og god underholdning i to omgange under årsmøde-arrangementet på Gustav Johannsen-Skolen i juni måned.

TORSDAGSKORET

Ny udfordring at synge til Danmarks-mødet på biblioteket

*Af formand
Birthe Kohrt*

Efter en lang sommerferie startede Torsdagskoret efterårssæsonen den 8. september 2016 i Gustav Johannsen-Skolens festsal. I alt mødtes vi til ti øveaftener og en øvelørdag inden vores adventskoncerter.

I løbet af efteråret blev vi spurgt, om vi kunne synge til Danmarks-mødet; en form for folkemøde med dialog og oplysning om danske værdier.

Arrangementet blev holdt den 5. oktober på biblioteket i Flensborg. Vi sang selvfølgelig danske sange. Vi ind-

gik som underholdning i pausen. Det var en helt ny erfaring, som vi skulle forholde os til.

Ture Pejtersen havde i forbindelsen med 'Syng dansk dagen' et tilbud til koret. Vi kunne få en professionel sanger til at komme med et frisk input. Det tog vi gerne imod. Gertrud Lei fra Kor-Care kom til vores øveaften den 3. november.

Hun tog sig af opvarmningen, hvor vi rigtig skulle ud på gulvet og bevæge kroppen. Derefter lyttede hun og gav tips, da vi øvede nogle sange. Det blev en meget givende og spændende aften.

Sæsonen afsluttedes som sædvanligt med to flotte adventskonserter.

Den første i Ansgar Kirke var desværre ikke specielt godt besøgt, mens Medelby Kirke var godt besat.

Traditionen tro havde festudvalget igen sørget for grønlangkålsspisning efter koncerten i Ansgar Kirke. Denne gang i Tønnsenhuset. Efter koncerterne tog vi på juleferie!

Forårssæsonen startede den 12. januar 2017, og vi fik mange øveaftener inden årsmødekoncerten.

Den 9. februar 2017 afholdt vi vores generalforsamling. Der var livlige diskussioner. Blandt andet omkring øvetider og repertoire. Bestyrelsen blev genvalgt og består af otte medlemmer.

Desuden har koret to nodearkivarer, et fest- og et repertoireudvalg, så de fleste af korets medlemmer er aktive på forskellige områder.

VIGTIG KONTAKTTIL DANMARK

Holsted Motetkor planlagde en tur til Frederiksstad og kunne godt tænke sig

at møde et sydslesvigsk kor.

Vi ville gerne tage imod dem. Det er vigtigt for os at have kontakt til kor i Danmark.

Søndag den 5. marts 2017 mødtes vi i Det Danske Hus i Sporskifte til en vellykket eftermiddag, hvor vi sang for og med hinanden. Der var både kaffe og lidt mad og rigtig meget snak og hygge. Vi håber på, at Torsdagskoret kan komme på genvisit. I hvert fald holder korledeerne stadig kontakt med hinanden.

Årsmødekoncerten blev i 2017 afholdt i gymnastiksalen på Gustav Johannsen-Skolen, da Duborg Skolen blev renoveret.

Der var godt fremmøde. Vi underholdt i to afdelinger en mere klassisk og en med mere kendte sange. Sangene blev vel modtaget. Vi blev ledsaget på klaver af Alex Carving Ahn.

Efter koncerten holder Torsdagskoret sommerpause, som i år blev lang. Vi mødtes igen til grillaften den 6. september 2017, for derefter at starte med øveaftener fra den 7. september 2017.

Forud for de traditionelle adventskonserter mødes medlemmerne af Torsdagskoret hver torsdag aften for få stemmerne trimmet og repertoiret helt på plads.

Issteddagen (25. juli) markeres som altid med kransnedlæggelse på Den Gamle Kirkegård i Flensborg.

Tilsynførende Gert Wiencke modtager her Forsvarets Medalje for Fortjenstfuld Indsats.

DANSKE KRIGERGRAVE OG MINDESMÆRKER I SYDSLESVIG

Tilsynførende hædret for mange års indsats

Af Horst Schneider

Isteddagen den 25. juli blev traditionen tro markeret med kransnedlæggelse på den Gamle Kirkegård i Flensborg.

Dagen fik i år en lidt anderledes opstart, idet oberst Ole Køppen, chefen for Forsvarets Kriegergravstilsyn i Danmark, overrakte Forsvarets Medalje for Fortjenstfuld indsats til Gert Wiencke.

Gert Wiencke har været tilsynførende for Kriegergravene i Flensborg og

Omegn i perioden 2002-2016. Efterfølgende holdt chefredaktøren for Flensborg Avis, Jørgen Møllekær, tale.

Som afslutning for ceremonien inviterede Generalkonsul Henrik Becker-Christensen alle tilstedeværende til en frokost på konsulatet.

En værdig afslutning for en mindeværdig dag.

De tilsynførende i Sydslesvig er: Karl Ole Steenild, Jørgen Peter Jessen og Horst Schneider

*Rundbordssamtale med repræsentanter fra det autonome nationale mindretal og forbunds-
dagens indenrigsudvalg i Paul-Löbe-Haus i Berlin 31.maj 2017.*

MINDRETALS RÅDET I TYSKLAND

Mindretalsrådet politiske virke bliver styrket i Berlin

*Af Judith Waldiziz,
Mindretalsrådet*

Mindretalsrådet bestående af de fire nationale mindretal i Tyskland (sorberne, de tyske sinti og roma, friserne og det danske mindretal) har haft forrygende travlt med sit politiske virke i Berlin i år.

Som sædvanligt blev der gennemført møder med det rådgivende udvalg ved indenrigsministeriet for ethvert mindretal.

Det danske mindretal holdt sit rådgivende udvalg den 31. maj, hvor der blandt andet blev talt om: Den positive udgang af SSV regeringen, status på Mindretallenes Hus og forberedelsen af 100 års jubilæum i 2020. Derudover blev der gjort krav på at udvide paragraf 184 i domstolforfatningsloven

(GVG) for at gøre dansk til et lovligt sprog i domstolen.

INDENRIGSUDVALG I DENTYSKE FORBUNDS DAG

Den 31. maj blev der afholdt et møde mellem mindretalsrådet og Forbundsdagens indenrigsudvalgs såkaldte samtalekreds. Under ledelse af udvalget formand, Ansgar Heveling, deltog blandt andre flere parlamentarikere, medarbejdere af indenrigsministeriet og forbundsregeringens mindretalskommitterede Hartmut Koschyk.

Der blev blandt andet stillet krav om, at ethvert parti skal udnævne en ansvarlig for mindretalssager. Derudover skal der gøres bestræbelser på, at der skal oprettes et ekspertpanel, der rådgiver Forbundsdagen i antiziganisme.

Indenrigsminister de Maizière smager på snack agurke fra Spreewald under mindretallets stand ved åbent hus arrangementet den 27. august 2017.

Sidst, men ikke mindst opfordrede mindretalsrådet medlemmerne af Forbundsdagen til at understøtte det europæiske borgerinitiativ Minority SafePack – en million underskrifter for mangfoldighed i Europa.

For at understøtte dette initiativ se hjemmesiden www.minority-safepack.

FORBUNDSDAGSDEBAT

Den 2. juni blev der afholdt en debat i Forbundsdagen om de syv Charta sprog i Tyskland.

Det blev vedtaget enstemmigt, at Tyskland fremover vil styrke mindretals-sprogene.

Her ses repræsentanter for mindretallet ved mindretallenes stand, da der var åbent hus i indenrigsministeriet i Berlin den 26. og 27. august.

Maria Michalk (CDU) afholdt sin tale på sorbisk, mens andre som blandt andet Karin Evers-Meyer (SPD), Ingo Gädechens (CDU) og Herbert Behrens (Die Linke) talte helt eller delvist på plattysk. Cem Özdemir (De Grønne) holdt sin tale på svabisk.

For mere info se:

www.minderheitensekretariat.de/schwerpunkte/bundestagsdebatten

ÅBENT HUS

Sidst i august holdt Forbundsregeringen åbent hus, hvor alle fire mindretal informerede de besøgende i det tyske indenrigsministerium om mindretallene og mindretalspolitik. De tyske sintier og romaer bidrog med et marionetdukke teater.

Gæsterne ved standen var bl.a. indenrigsminister Thomas de Maizière og forbundsregeringens mindretalskommitterede Hartmut Koschyk.

FORBUNDSPRÆSIDENTEN

Den 21. september mødtes mindretalsrådet (herunder Jon Hardon Hansen og

Jens A. Christansen som repræsentanter fra det danske mindretal) med den nye Forbundspræsident Frank-Walter Steinmeier i Bellevue slottet i Berlin.

Emner ved mødet var blandt andet, at Forbundspræsidenten skal intergrere mindretallene i sit arbejde eksempelvis ved at besøge mindretallene i deres hjemstavn, invitere mindretalsrepræsentanter til officielle besøg og ved at nævne mindretallene i juletalen.

Har du flere spørgsmål til mindretalssekretariatet i Berlin, er du velkommen til at kontakte os via mail: info@minderheitensekretariat.de eller ved at besøge vores hjemmeside: www.minderheitensekretariat.de (også på dansk) eller ved at kigge forbi i Berlin ved Bundesallee 216-218, 10719 Berlin.

Medlemmer af de danske mindretal in den afsluttende debat i den tyske forbundsdag 31. maj 2017.

Hans Detlef Andresen

16.10.1917 – 26.12.2016

Med stor sorg har vi måttet læse, at Hans Detlef Andresen er død i en alder af 99 år.

Slesvigsk Kreditforening har meget at takke dig for. Du har i mange år haft din gang i denne forening, der for dig altid har været en hjertesag. Fra 1976 til 1987 (i 11 år) har du sat dine positive spor.

Du har i disse år været formand for tilsynsrådet og gjort et godt stykke arbejde. Blandt andet blev fusioneringen med Kruså Byggeförening gennemført.

Hans Detlef var andelshaver siden 1957. Det vil sige i 55 år. Det er sikkert ingen tilfældighed, at din søn Arne er trådt i dine fodspor, i det Arne siden 1995 er medlem af tilsynsrådet.

Din familiehistorie er spændende at læse, uhyre interessant, ja utroligt, hvad du har sat i gang sammen med familien. Familiekrønikken vidner om et rigt liv med gode og mindre gode tider. Jeg tænker her især på krigstiden. Hans Detlef var indkaldt og oplevede rædselen på nært hold. Du fortalte mig engang om den fodtur, du gennemførte inden krigen var helt slut, fra Paris til Agtrup med din kammerat Povl Leckband, hvis jeg husker ret.

Der kan ikke rokkes ved Hans Detlef Andresens danske sindelag. Du har oplevet den tid, hvor det virkelig kostede noget at bekende sig til danskheden i Sydslesvig. En dansk bonde i en tysk hjemstav. Du er og har været landmand af liv og sjæl.

Til det sidste har du fulgt med i, hvad der skete i landbruget i dag. Her har du haft gode muligheder, idet din søn fører slægtsgården i Kalleshave videre i 5. generation.

Jeg er glad for, at jeg lærte dig personligt at kende.

Du har kendt mange, du kender mindretallets udvikling og ikke mindst har

du været med til at forme og fremme danskheden i Sydslesvig.

Jeg er en smule stolt over, at jeg fik lejligheden til at træde i dine fodspor som tilsynsrådets formand i Slesvigsk Kreditforening, den gamle danske Lånekasse. Nu er du ikke mere, men minderne om dig og dit virke lever videre.

Vi vil altid huske dig. Vore tanker er i disse stunder hos familien.

Æret være

Hans Detlef Andresens minde.

Hans Uwe Harck

Formand for Slesvigsk Kreditforening

Henry Buhl

11.9.1924 – 2.12.2016

Fredag den 2. december 2016 sov Henry Buhl, 92 år, ind efter en mangeårig indsats i Sydslesvig for såvel cricketsporten som kunsten, der blev forenet i hjemmet, Mikkelsberg, i Hatsted.

Da Henry Buhl i april 1958 begyndte som SdUs ungdomskonsulent for Husum og Ejdersted, havde han efter eget udsagn en meget ringe viden om Sydslesvig. Det hindrede ham dog ikke i her at finde sin livsgerning, der omfattede oprettelsen af Husum Cricket Club og kulturcentret Mikkelsberg i Hatsted, der fortsat vil stå som minder om hans utrættelige indsats for at fremme dansk sprog og kultur i Sydslesvig.

Fredag den 2. december slukkede den sidste gnist i ildsjælen, da han i en alder af 92 år sov ind på plejehjemmet i Bov, der på grund af et svigtende helbred blev hans hjem de seneste par år. Kun nødtvungent forlod han Mikkelsberg, der siden 1967 havde været både hjem og livsværk for Henry Buhl.

Født den 11. september 1924 voksede han op i fødebyen, Kolding, hvor

han under krigen blev udlært møbel-polstrer. En stor del af fritiden var optaget af sport, og i en halv snes år var han målmand for Kolding IFs førstehold i håndbold.

Hans fokus på cricket opstod i 60'erne, fordi han ville finde en sport, hvor der regionalt ikke var tyske konkurrenter, der ellers trak de bedste talenter væk fra de danske klubber. Efter oprettelsen af Husum Cricket Club arbejdede Henry Buhl intenst og med held på at få klubben anerkendt til at spille i den danske liga. Og siden oprettelsen af cricketcentret ved Mikkelsberg har det også ved flere lejligheder fungeret som hjemmebane for danske landskampe.

I 1962 blev Henry Buhl skilt og overtog derefter sin nu tidligere kones job som leder af ungdomshuset (senere fritidshjem) i Husum. Han blev derefter gift med Dinne, og i fællesskab købte parret i 1967 den forfaldne, gamle mølle i Hatsted, som de gennem et kvart århundrede ved såvel egne kræfter som økonomisk opbakning fik omdannet til et kulturcenter, der har præsenteret udstillinger med de fleste kendte, danske kunstnere fra det seneste halve århundrede.

Dinnes død i 1992 var et hårdt slag for Henry Buhl.

Det fik ham til at overveje fremtiden for Mikkelsberg, når han selv faldt fra. Løsningen blev en fond, hvor han indtil sin død var formand. En post der nu bliver overtaget af Jon Hardon Hansen.

Sønnerne Bjarne og Georg Buhl har valgt at donere faderens kunstsamling til fonden, så den kan bevares samlet og tilgængelig for eftertiden.

Bisættelsen af Henry Buhl sker fredag den 9. december klokken 13.30 fra St. Marien-Kirche i Hatsted.

Henry Buhl, Enggården i Bylderup-Bov, tidligere Husum og Hatsted, grundlægger og ejer af Mikkelsberg – Nordisk

Center for Kunst og Cricket – er død efter længere tids sygdom, 92 år gammel.

Han vil blive husket for en fremtrædende indsats for idræt og kultur i Sydslesvig.

Henry Buhl nåede, inden sygdommen tog hans ånd og vilje, at sikre Mikkelsbergs fremtid ved at overdrage sit livsværk til en stiftelse, som SSF er en del af, så arbejdet på og omkring Mikkelsberg kan fortsættes af andre gode kræfter i afdødes ånd.

I 1958 kom møbelpolstrer Henry Buhl fra Kolding til Sydslesvig for at blive SdUs ungdomskonsulent i Husum-hovedkredsen.

Han oplevede, hvordan de bedste talenter i fodbold, håndbold og bordtennis gik til tyske klubber, så han satsede på noget så eksotisk som cricket, en sport med stil og uden konkurrerende foreninger i nærområdet. Selv var han tidligere topsportsmand og havde spillet divisionshåndbold i fødebyen Kolding.

I 1967 købte han og hustruen Dinne den forfaldne mølle på Mikkels Bjerg i Hatsted. Her fik cricket plads på grunden og kunsten husly i møllen, der blev kendt under navnet Mikkelsberg.

Henry Buhl havde tag om de unge, havde grundlagt Husum Cricketklub, oprettede cricketcentret på Mikkelsberg og påvirkede cricket-landsorganisationen, så hans unge sydslesvigere efter en vedtægtsændring dér kunne spille i den danske liga side om side med de unge danskere. Husum Cricket Club klarer sig stadig fremragende overfor de bedste danske klubber.

Mikkelsberg blev også stedet, hvor danske og andre nationers cricketspillere og deres vedhæng fik et førstehånds kendskab til det danske mindretal. Gennem årene hentede Henry Buhl som anerkendt kunstsamler en hel del moderne danske kunstnere til Mikkelsberg og forenede dermed kunst og idræt i en sjælden grad. Dette engagement var også med til at bringe

ham gennem tiden efter hustruens død i 1992.

Henry Buhl var altid klar til at tage imod højskoler, grupper, grænseforeninger, private personer og kulturpersonligheder, når der blev vist kunst af høj karat 3-4 gange årligt på hans livsværk Mikkelsberg.

Man kan stadig på fotos beundre, hvordan en faldefærdig mølle ude i det flade Nordfrisland fra 1967 blev omdannet til en kulturel forpost med både kultur og sport.

Henry Buhls personlighed, hans engagement og meningers mod - men også hans skarpsindighed og ydmyghed (f.eks. sluttede han altid sine håndskrevne indbydelser med 'i hengivenhed') vil blive savnet.

Og også i kredsen om kz-mindestedet Svesing, som havde gjort meget for, at det ikke skulle i glemmebogen, vil han blive savnet.

Vor medfølelse gælder hans børn, svigerbørn, børnebørn og oldebørn.

Æret være Henry Buhls minde.

*Jon Hardon Hansen,
SSFs formand,
Jens A. Christiansen,
SSFs generalsekretær*

Henry Buhl blev født i 1924 i Kolding og døde den 2. december, 92 år gammel. I besættelsesårene fik han en uddannelse som møbelpolstrer, samtidig med at han var en fremragende målmand i Kolding Idrætsforening. Her fik han kontakt til initiativtager og senere forstander for Vejle Idræts-højskole Svend Aage Thomsen, der ansatte Henry Buhl som lærer.

I 1958 spurgte Svend Aage Thomsen Henry Buhl, om han ville flytte til Sydslesvig og gøre en indsats for det danske ungdomsarbejde på den sydslesvigske vestkyst. Henry Buhl tog imod udfordringen og blev engageret

i ungdomsarbejdet via fritidshjem og idrætsarbejde i Husum.

1967 købte Dinne - hans elskede kone, der gik alt for tidligt bort medførende en sorg, som han aldrig kom over - og Henry en gammel, forfalden mølle i Hatsted med 20 tønder land til. Stedet hedder Mikkelsberg og har været en kulturbastion i Sydslesvig. Tusindvis af danskere nordfra har besøgt Mikkelsberg.

'I møllen ville vi lave et forsamlingshus, og på arealerne ville vi bygge en cricketbane. Det var ideen, det var det, vi besluttede at bruge vores liv på - og det har vi så gjort', sagde Henry Buhl. Møllen byggede de på i 25 år.

Om ham samledes de senere største danske billedkunstnere som Sven Dalsgaard, Sven Havsteen-Mikkelsen og Wilhelm Freddie m.fl., der dengang var ludfattige.

Henry så trods totalt manglende kunstneriske forudsætninger deres talent. De fik husly og ro til deres kunst på Mikkelsberg mod at hjælpe lidt med ved renoveringen. Mange af deres værker findes fortsat på Mikkelsberg - skænket i taknemmelighed.

I 1967 oprettede Henry Buhl Husum Cricketklub. Det skulle der en helt utrolig optimisme og virketrang til, for dengang lå den nærmeste cricketklub i Kolding - 129 kilometer væk.

Når Henry valgte at oprette en cricketklub, skyldtes det, at med denne idræt blev deltagerne tvunget til at deltage sammen med danskere i Danmark.

Alle de andre dansksindede idrætsforeninger spillede i tyske turneringer, og det kommer der ikke megen samhörighed med Danmark ud af.

Med årene opnåedes store idrætslige resultater, men også på det idrætspolitiske område er klubben enestående. På trods af beliggenheden i Tyskland og på trods af, at næsten alle medlemmer er tyske statsborgere, lykkedes det alligevel med henvisning til klubbens danske sindelag at få klubben

optaget i Dansk Cricket Forbund og Dansk Idrætsforbund.

Husum CC havde oprindeligt en lille bane ved den danske skole, men det blev i længden utilfredsstillende.

Det lykkedes Henry Buhl at skaffe fondsmidler, så han kunne etablere den smukke cricketbane, klubhus m.m. på Mikkelberg, hvor der i flere tilfælde har været spillet cricketlandskampe - med banen regnet som dansk hjemmebane.

Buhl fik i årenes løb alle de hæderstegn, der kan gives en cricketleder. I 1983 DIFs ærestegn, i 2003 æresmedlem DCF og i 2009 ICCs Centenary Award.

Husum CC er den eneste idrætsklub i Sydslesvig, der udelukkende deltager i danske turneringer.

Klubben har et enestående samarbejde med den danske fritidsklub inde i Husum, og der spilles cricket i hallen i den danske skole mange gange ugentligt. Om sommeren køres børnene ud til cricketbanen.

Husum er langt den flittigste deltager, når der kaldes til miniputstævner i Danmark - helt i Henrys ånd.

De sidste par år har været svære for Henry Buhl. Han kom på plejehjem, og døden kom som en lettelse. Han ville ikke mere, siger Husums formand, Jörg Krüger.

*Æret være Henry Buhls minde.
Søren Nissen,
Dansk Cricket-Forbund*

Ingvald Christensen

6.5.1930 – 29.12.2016

Et dansk hjerte holdt op med at slå. Efter kort tids sygdom sov Ingvald Christensen ind kort før årsskiftet til 2017.

I mange år har Ingvald Christiansen været en uomgængelig skikkelse i det danske foreningsliv i Slesvig. Få dage

før sin død blev han efter et ildebefindende indlagt på sygehuset i Slesvig, hvor han efter et kort ophold i en alder af 86 år stille sov ind mellem jul og nytår 2016.

Ingvald Christiansen blev født den 6. maj 1930 hos en dansksindet familie i Langgade (Lange Straße) i Slesvig.

Faderen, arbejdsmand Christian Christiansen, havde allerede to år før Ingvalds fødsel stillet sit hjem til rådighed for skolegang på dansk. I 1931 var faderen formand for den danske skoleforening i Slesvig, der samme år oprettede Ansgar-Skolen.

Det var derfor også en selvfølge, at Ingvald som seks-årig begyndte på Ansgarskolen, og det gjorde han samtidig med, at skolen fik en gymnastiksal. Samme gymnastiksal er siden bygget om til kirkebrug som Ansgar Kirken. Det skete i løbet af den 12 års periode, hvor Ingvald var formand for menighedsrådet, som han var medlem af i 25 år.

Menighedsrådet har ligesom Sydslesvigsk Forening (SSF), Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) og Sønderjysk Arbejderforening gennem årene nydt godt af Ingvald Christiansens engagement og arbejdskraft.

I en årrække arbejdede han i byggebranchen, indtil han i 1956 blev skraldemand i Slesvig. Et job han bestred, indtil han blev syg i 1990.

Et års tid senere valgte han at gå på pension, da helbredet var kraftigt svækket.

Fra 2000 og frem til for et par år siden fungerede han som kirketjener med bolig lige ved siden af. Derpå flyttede han sammen med sin nu afdøde hustru, Else, ind på Margrethegården.

Anker Simonsen

Ingvald Christiansen er død. For en del år siden, omkring 1993, sad jeg nede på byarkivet her i Slesvig sammen

med blandt andet byarkivar Christian Radtke og et par andre, der ledede projektet 'Erzählte Geschichte', kom Ingvald Christiansen forbi. Og samtalen drejede så ind på sprog og mindretal, da en af de tilstedeværende ikke troede på, at Ingvald kunne dansk.

Jeg bekræftede, at det kunne han (men de var jo kun vant til at høre ham tale plattysk), og jeg tilføjede, at det var i hans forældres hus i Lange Gade 33 i lokaler, man havde lejet af familien, at den første danske børnehaven her i Slesvig startede i 1928 og i 1930 den første danske skole og som i 1931 blev flyttet til den nybyggede Ansgar-Skole, der også husede børnehaven. <<I 1933 blev den flyttet tilbage til Lange Gade 33, og så senere igen tilbage til Ansgar-Skolen, udbygget i 1936. Det vidste de ikke.

Det var, synes jeg, med baggrund i netop denne ganske særlige baggrund i det danske, godt, at han i sine sene år i en årrække blev kirketjener i Ansgar-Kirken, og også som sådan fik bolig i det tidligere skolepedelhus.

Da en journalist fra Jyllands-Posten i 2004 i anledning af Slesvig bys 1200 år skrev en helsides artikel om byens historie og om mindretallet her i byen, var det Ingvald, der viste os rundt i kirken med dens fine alterudsmykning af Erik Heide. Og han var synligt stolt over at være kirketjener i den kirke, der tidligere havde huset den skole, han selv havde gået i, og hvis historie gik tilbage til forældrenes hus i 1928 og 30. Han fortalte om sin baggrund og opvækst i det danske her i Slesvig by før 1945.

Han havde en ligefrem, jævn og så dog alligevel på sin egen lidt studse facon og værdige måde at udøve kirketjenerhvervet på. Tak for det.

*Nils Vollertsen,
menighedsrådsformand,
Slesvig*

Det var kun få dage før jul, at vi som naboer og gamle SSF'ere talte sammen i Margrethegården oppe under taget og snakkede om fortiden, liv og død.

Ingvald Christiansen virkede relativt fattet og veltilpas. Vi talte meget om en lang fælles barndom i nærheden af hinanden. At udviklingen engang ville føre til fællesskab i danskheden var ikke klart.

Efter Anden Verdenskrig fulgte mange slesvigere vejen til danskheden. Det var en livlig og begejstringsvækkende udvikling.

Den dansksindede storfamilie Christiansen boede dengang i 'Lange Straße' i Slesvig. Her opstod den danske børnehaven og den danske skole. Familien talte mest plattysk, det danske kom til senere. Som ung mand og voksen stod den unge danske sydslesviger Ingvald i midtpunktet for foreningslivet med åben pande og stærk stemme og sans for komik og menneskelighed.

Slesvighus var allerede dengang et afholdt mødested, hvor der gerne blev holdt fester. Her lærte han sin senere kone Else at kende.

Ingvald blev ansat ved byen som en dygtig og mangesidig slesviger. De to glade mennesker fik seks børn, tre piger og tre drenge.

I mellemtiden er der kommet ni børnebørn og 14 oldebørn til.

Det altid aktive ægtepar gjorde en stor indsats i SSF, SSW og seniorklubben. I nogle år arbejdede de i Plessenhof, den nuværende turistinformation, og vandt manges sympati i deres mangfoldige aktiviteter som gode ånder. Ingvald var som trofast kristen i mange år formand for Ansgar menighedsråd og senere kirketjener. Familien boede som under Ansgars beskyttelse i pedelhuset. Der fejrede de deres diamantbryllup. I 2013 flyttede de to til Margrethegården.

Mange pligter og festlige begivenheder har præget parrets lange vej fra 1930 til 2014.

Afskeden med hans Else var hård for ham. Da vi talte med hinanden, inden han pludselig gik fra os, sagde han: 'Jeg vil hjem til Else..!'

Efter hendes bortgang var det datte-
ren Kirsten og Dansk Sundhedstjene-
ste, som næsten daglig stod ham bi.
Nu savner vi ham.

*Ingrid Thomsen og
Bernd Bossemeier*

Vi må tage afsked med en ven, et tro-
fast medlem af det danske mindretal
og et tidligere aktivt medlem af
SSF-bestyrelser.

Ingvald Christiansen er der ikke me-
re. Mine tanker går nu tilbage til den
tid, hvor Ingvald var et aktivt medlem
i SSF Slesvigs forskellige distriktsbe-
styrelser. Først var det i det 3. distrikt,
så blev det til 3. + 4. og efter sammen-
slutningen i 1972 var vi bestyrelses-
medlemmer i Holm - Skt. Jørgen, ind-
til vi to så i fællesskab i slutningen af
1990'erne trak os tilbage.

Det betød ikke, at vores sammen-
komster sluttede. Nej, Ingvald var et
trofast menneske, der hver onsdag ef-
termiddag mødte op til arrangementer-
ne i Ansgarsalen, eller han kom meget
gerne til Seniorklubben for at spille
skat.

Og når vi hørte, at døren gik, og der
kom en gående, der slog hårdt med sin
stok i gulvet, så vidste vi: Nu kommer
Ingvald!

Den lyd kommer vi til at savne, men
vi ved også, at Ingvalds ønske er gået
i opfyldelse, hurtigt at finde fred for at
komme til sin elskede Else.

Vi siger tak til Ingvald for mange go-
de timer og kommer til at savne ham.
Æret være hans minde

Ingrid Hanfstengel

En trofast sydslesviger er gået bort.
Forhenværende kirketjener ved An-
sgar-Kirken i Slesvig, Ingvald

Christiansen, er død den 29. Decem-
ber 2016, 86 år gammel.

Dermed har byen og egnen og det
stedlige danske mindretal mistet en af
sine trofaste støtter, som i mere end
en forstand havde en ganske særlig til-
knytning til det danske mindretal.

Det var nemlig i hans forældres hus
på Lange Strasse 33, at den første
danske børnehaven i Slesvig og senere
byens første danske skole blev startet
i henholdsvis 1928 og 1930, inden sko-
len allerede året efter opsigede lejema-
let med Ingvald Christiansens forældre
til fordel for den nyopførte Ansgar-Sko-
le, hvor børnehaven i første omgang
også fik lokaler.

Fra 1933 og tre år frem måtte børne-
haven imidlertid atter tilbage til Lange-
strasse, indtil Ansgar-Skolen blev udvi-
det i 1936.

Da Ingvald Christiansen mange år
senere blev ansat som kirketjener ved
Ansgar-Kirken, fik han bolig i det tidli-
gere skolepedelhus ved den første, op-
rindelige skole i sine forældres hus.

Og han var tydeligt stolt over at væ-
re kirketjener ved den kirke, der tidlige-
re havde huset den skole, som havde
selv havde gået i og som har sine byg-
ningsmæssige rødder i forældrenes
hus på Lange Strasse.

Selv om Ingvald Christiansen pri-
mært talte plattysk, var han på ingen
måde fremmed overfor det danske
sprog og overfor dansk kultur.

Han var aktiv indenfor SSF og be-
stred blandt andet posten som kasse-
rer i SSF distrikt Skt. Jørgen fra 1971-
73 og fortsatte sit aktive forenings-
engagement i mindretallets tjeneste som
bisidder i bestyrelsen fra 1975 til 2006.

KRONIK AF NILS VOLLERTSEN
12.1.2017:
LOKALHISTORIE: EN DANSK
ARBEJDER I SLESVIG

Ingvald Christiansen, en af arbejderne i mindretallet i Slesvig by med tråde tilbage til det danske før 1945, er for nylig død.

I kronikken tegnes der gennem ham et billede af livet i det danske mindretal i Slesvig fra tiden før nazismen og til nutiden.

I sine unge dage spillede Ingvald Christiansen (1930-2016) fodbold i SIF, Slesvig Idrætsforening, sammen med mange af de unge, der kom til som nydanske efter 1945, og som han traf her eller på Slesvighus, der i de første efterkrigsår udgjorde rammen om det danske arbejde i byen.

I 1956 genvalgte Ingvald Christiansen som kasserer i SSF's 3. distrikt her i Slesvig by, og i 1963 nyvalgte han ind i Slesvig Ungdomsforenings bestyrelse.

I 1973-75 var han kasserer for SSF's 3./4. distrikt i byen, i 1971-73 sad han i SSW' s bystyrelse, i alt fald i 1965 sad han i Ansgar-kirkens menighedsråd og var i 1968-80 formand for menighedsrådet.

'Egentlig ville vi have bygget en kirke på grunden Bismarckstr. 18, men det var der ikke penge til, så pastor Hans Parmann foreslog, man i stedet byggede ældreboliger der', et arbejde i øvrigt, Hans Parmann var den drivende kraft i, og som det lykkedes at skaffe den nødvendige egenandel på 30.000 DM. De var Ingvald stolt over.

I 1968 indviedes da i den tidligere Ansgar-skoles gymnastiksal Ansgar-kirkens kirkesal, den skole, som han selv kom i i 1936.

I 1979-2001 sad han i SAFs, Sønderjysk Arbejderforenings, landsstyrelse, hvis næstformand han var i en årrække; i alt fald i 1971-75 sad han i SAFs bystyrelse her i Slesvig, og SAFs lokalformand var han i 1979-2004.

SAF var det sted, hvor arbejderne i mindretallet samlede sig til socialt samvær, fri for de sprogligt- og nationalt-danske krav, mindretallets fremtrædende ledere tit stillede så markant, her i SAF kunne arbejderne tale plattysk og tage på udflugter, lotto, generalforsamling med tombola og kaffebord og besøge danske socialdemokrater, bl.a. til arbejderhøjskolen i Esbjerg, og diskutere fagforeningsspørgsmål. I 1999 dukkede i Slesvig i snit 35-40 op til SAFs møder, så SAF blev brugt. I 1987 mødtes SAFs landsstyrelse med Arbejderbevægelsens sønderjyske Landsforenings ledelse i Plessenhof her i byen og diskuterede bl.a. fagbevægelsens dækning i pressen, som de syntes var ringe, også i Flensborg Avis, som de syntes godt kunne beskæftige sig noget mere med jævne menneskers problemer. Ingvald fortalte ved den lejlighed om Plessenhof, hvis pedelpar han og hans kone var i 1972-90.

I 1971-2007 var han medlem af SSF's distriktsbestyrelse Holm-Skt. Jørgen, var indtil 1987 protokolfører. I 1992 fik han SSF's sølvnål.

Han var opråber ved SSF's lottoaftener, og det foregik på plattysk, med mange muntre indslag; og i SSF's ældreklub, som holdt til her i Bismarckstr. 18 a, var både han og konen, Else, med til at få klubben til at hænge sammen. Han gik ikke af vejen for et godt spil kort og nød den ugentlige kortspildag. I 1957-90 var han aktiv i det frivillige brandværn her i Slesvig by, siden 1990 blot som almindeligt medlem; i sin aktive tid var han en af dem, der holdt brandvagt, når der var teaterforestillinger på Slesvighus.

I 2000-ca. 2012 var han kirketjener i Ansgar-kirkens menighed, og han og Else boede da i den tidligere skolepedelbolig.

Han tog del i SSW-arbejdet i byen, således i 1981 i en SSW-studiekreds om kommunalpolitik, som også de andre SSWere, han indgik sammen med i arbejdet, tog del i.

Den 27. september 1952 var der en lille enspaltet, femlinjers annonce i FIA: 'Vi har indgået ægteskab. Ingvald Christiansen og hustru Else Marie, f. Sierk. Langegade 33, Slesvig. Heinrich-Philipsen-gade 31. Slesvig den 27.9.1952.'

Else Sierks forældre kom fra det nydanske, havde sluttet sig til det danske efter 1945. Efter Elses og Ingvalds giftermål i 1952 boede de på grund af flygtningetryk og bolignød - det var hårde kår, uden fast arbejde - først et par år hos hans forældre Christian Christiansen og kone i Lange Strasse 33 og flyttede så omkring 1956 til deres eget i Domziengelhof. I 1965 boede de ved siden af hans barndomshjem, i Langestr. 35. Ingvald var jord- og betonarbejder en tid, fik så en tidsbegrænset ansættelse ved byen og fastansattes i 1956 som skraldemand og var det indtil 1990.

I Ingvalds forældres hus i Lange Strasse 33 indrettedes i 1928 i lokaler, man havde lejet af dem, den første danske børnehaven her i byen og i 1930 den første danske skole, i 1931 flyttet til den nybyggede Ansgar-skole, som også husede børnehaven, i 1931 flyttet tilbage til Lange Strasse 33, og så senere igen tilbage til Ansgar-skolen, udbygget i 1936.

I 1970, i anledning af 40-året for dansk skole i Slesvig by, var 'enkefru Christian Christiansen, Langegade 33' med til festen, og Ingvald 'fik et hjerteligt bifald, da han som repræsentant for førkrigstidens elever takkede for skolens arbejde og gerninger samt for de lykønskninger, der var tilgået familien Christiansen i anledning af festen'.

I 1988 igen fortalte han minder om sine år i dansk børnehaven i byen i 1932-36. Man vidste blandt mindretallets ledere og lærere i byen, at han var med i de første år, og man brugte ham som en, der havde været med i det danske allerede som barn, fra første færd. Det var vigtigt for ham, at ikke kun han selv gik i dansk børnehaven, men også at hans børn og børnebørn

gik i Ansgar-børnehaven. Han trak selv den linje, som han var bevidst om.

'Ingvald Christiansen', skrev Flensborg Avis' danskskrivende lokaljournalist her i Slesvig, Alex Herz, er 'søn af en familie, der tidligt i 1930'erne var med til at starte det nationale arbejde og har således som dreng oplevet de for mindretallet så vanskelige år før og under krigen, hvor han var med i ungdomsarbejdet.'

Man ville fra dansk side i byen nødt, at de danske børnehavebørn skulle i tysk skole, og da et nyt prøjsisk skolereskript muliggjorde oprettelsen af danske privatskoler længere sydpå end Flensborg og Sydtønder amter, vedtoges det at oprette en dansk skole i Slesvig. Der stiftedes en forening Dansk Skoleforening for Slesvig og Omegn, der fik gårdejer Peter Lassen, Strukstrup som formand, men drivende kræfter ved skolens start var også to fra mindretallet i Slesvig by: Friedrich Ilper og Christian Christiansen, der igennem Den slesvigske Forenings bestyrelse, som de sad i, stærkt støttede planen. I 1930 åbnedes da skolen i Langegade 33, og skoleråd Fritz Johannsen, Slesvig, godkendte det til foreløbig skolegang. I 1931 var Ingvalds far, arbejder Christian Christiansen, formand for Skoleforeningen for Slesvig og Omegn.

GAMMELDANSKE

Ingvalds hjem var præget af 'det danske'. Som toårig i 1932 kom han på ferierejse til plejeforældre ved Esbjerg. Han gik i børnehaven i 1932-36, ledet af Peter Lassens datter Marie Lassen.

Ingvald var selv elev på Ansgar-skolen, blev det i 1936, og husker skolens leder Svend Johannsen som 'en forkæmper for det danske sprog', men også, at Svend Johannsens børn ikke måtte lege med arbejder Christian Christiansens børn. Det var derudover bl.a. navnene Peter Lassen, Friedrich Ilper og vandre lærer Jørgen Jørgensen,

Ingvald forbandt med det danske før 1945 her i byen.

Der var efter 1933, under nazismen, få danske i mindretallet her i byen, og de udsattes for tysk pres, således også Ingvalds far Christian Christiansen, som af sin arbejdsgiver i 1937 fik besked på at flytte sine tre sønner fra dansk til tysk skole, så ville familien få bedre kår. Christian Christiansen sagde nej og blev fyret.

Ingvald var sig bevidst om at være gammeldansk, før-1945-dansk, og de få gammeldanske i byen så med megen undren på de mange nydanske, som kom til efter 1945. 'Forholdet gammel-contra nydansk var ofte dårligt', fortæller han (de få gammeldanske følte sig tromlet ned af de mange nydanske, kan man vel roligt sige).

Omkring 1948/50 var der 17 SSF-distrikter i Slesvig by, og Flensborg Avis og Heimatzeitung havde 24 avisbude i byen.

Ingvald så ikke med milde øjne på, at Slesvighus i 2010 bare stod hen og forfaldt, det Slesvighus, som lige siden omkring 1930 og under nazismen havde været rammen om mindretalsarbejdet i byen, og som Jutta Skrumsager gav til mindretallet i byen.

Ingvalds ældste bror nåede lige at blive udlært som møller, inden han indkaldtes til militærtjeneste og sendtes til østfronten, hvorfra han kun var hjemme på orlov én gang og, hvor han senere faldt. Ingvald og hans yngre bror kaldtes til mønstring i januar 1945, men befandtes begge at være for små, til deres mors store lettelse.

Ingvald spillede amatørteater i Slesvighus i de første efterkrigsår, hvor meget foregik på plattysk. I 1947 spillede de Jeppe på bjerget i Aalborg, og de fleste, der spillede, kunne gennemgående ikke ret godt dansk, de talte jo plattysk til daglig, så der faldt under stykket nogle plattyske bemærkninger. Så blev der klaget til SSFs amtssekretær Magnus Bichel i Slesvig, og de sendtes ikke siden afsted nordpå.

Den 1. september 1953 skrev Heimatzeitung, at Ingvalds far, Christian Christiansen, 'langjåhriges Mitglied der dänischen Bewegung', Langestr. 33, blev 70. Han kom fra Flensborg og var allerede i 1922 medlem af Den slesvigske Forening.

I 1955 fik han Wiedergutmachung, tilkendtes erstatning, fordi han af en tysk statslig myndighed i Slesvig by i 1937 fyredes, da han ikke ville udtræde af Den slesvigske Forening og tage børnene ud af dansk skole og sætte dem i tysk. Han havde siden 1950 med SSFs støtte kæmpet for denne Wiedergutmachung som politisk forfulgt. Det skrev Heimatzeitung om den 9.3.1955. Heimatzeitung havde fulgt sagen. I G. K. Brøndsted: Sydslesvig i dag, Kbh. 1955-56, nævnes denne sag s. 563 under pkt. 31, og resultatet blev, at staten betalte alle retssagens omkostninger, og han selv tilkendtes en erstatning på 2.500 DM i 1955 (og det var altså en pæn sum penge i 1955!).

Sylvia Feddersen

Med stor sorg har vi modtaget meddelelsen om, at Sylvia Feddersen efter alvorlig sygdom er afgået ved døden den 29. september i en alt for ung alder af 51 år.

Sylvia var SSW-medlem og var siden 2007 aktiv inden for politik.

Vi alle kender Sylvia som et glad og positivt menneske. Gå-på-mod og med en stor forståelse for andre mennesker.

Ikke se begrænsningerne, men tværtimod se mulighederne. Det var Sylvia.

Sylvia var kommunerådsmedlem i Risby fra 2008 til 2013. Derefter var hun borgerligt medlem af økonomiudvalget. Grundet sin sygdom blev hun nødt til at stoppe sit frivillige arbejde for mindretallet i Risby i 2017.

Sylvia kunne med sit rolige og positive sind formidle mellem de forskelli-

ge partigrupper i kommunerådet i Risby uden at glemme sagens kerne.

Vi vil huske Sylvia for alt det, hun har gjort for os og for andre mennesker. Hendes positive indstilling til livet og det store smil, hun mødte sin omverden med.

Døtrene Sarina og Merle og ægtefællen Thies betød rigtig meget for Sylvia.

Det er i denne svære stund, at vi sender de varmeste hilsener til jer og siger tusind tak for den indsats, jeres mor og hustru Sylvia Feddersen har ydet.

Æret være hendes minde.

*På vegne af
SSW Rendsborg-Egernførde og Kiel,
amtsforkvinde Jette Waldinger-Thiering*

Christian Friedrichsen

2.1.1933 – 16.8.2017

En kær ven og nabo er gået bort. Christian Friedrichsens død kom ikke uventet, men rammer alligevel hårdt. Christian var den sidste overlevende af tre drenge, født i 1930'erne, hvis far blev ude på slagmarken i Rusland.

Da krigen var slut, og mange danske skoler blev startet i Sydslesvig, var han med blandt de første elever, da Valsbølhus blev indrettet til skole. Han var en dygtig elev og Johannes Fink, som var skoleleder, anbefalede moderen at sende Christian til Duborg-Skolen. Men det var der ikke råd til dengang, har han selv fortalt.

De tre brødre kom i håndværkerlære. En blev maler, en blev murer og Christian blev snedker.

I barndomstiden legede vi næsten dagligt sammen og fulgtes ad til fods til skole, gennem skoven ad kirkestien på to-tre kilometer. Det gav mange oplevelser, der var både egern, hugorme

og meget andet, som skulle iagttages.

I ungdomstiden havde vi mange fælles gode oplevelser, blandt andet i ungdomsforeningen Ydun, som han en tid var formand for. Der blev dyrket gymnastik, spillet bordtennis og håndbold.

Christian var hurtig i vendingen, han var også en dygtig skøjteløber og det holdt han vedlige langt op i årene.

Som et led i sin uddannelse var Christian et halvt år på håndværkerskole i Sønderborg.

Efter giftemål med Gretha overtog de hjemmet på Skovlundmark med landbrug, som de drev med stor dygtighed sammen med snedkeriet.

Efter mange års hårdt arbejde gav de sig selv tid til også at se lidt af verden, det blev til mange spændende rejser. Endda helt til Canada og Kina.

Christian og Gretha har holdt sammen i mange år. For nogle år siden kunne de fejre guldbryllup.

Familien blev forøget med en datter og en søn - og desuden to børnebørn, som alle er bosat her på egnen.

For fire år siden havde Christian og Gretha den glæde at blive oldeforældre.

Christian vil blive savnet i familien og her på egnen.

Æret være hans minde.

*Gerda og Lorenz Lund,
Skovlundmark*

Henrik Geipel

23.8.1936 – 25.3.2017

Lørdag den 25. marts 2017 døde en markant skikkelse inden for mindretallet i Harreslev. Henrik Geipel, født den 23. august 1936, sov stille ind efter længerevarende sygdom. Henrik Geipel, af mange kaldt 'Heini', var medlem af SSF hele sit voksenliv. Han var

aktivt bestyrelsesmedlem i 19 år, heraf de 14 år som formand for distriktet i perioden 1981-1995.

Han modtog SSFs sølvnål i 1991. Hans forgænger som formand, Günther Weber, havde ideen til at holde nytårskoncerter i Harreslev og knyttede kontakt til slyngelkorkestret Lausenina. Han måtte dog af helbredsmæssige grunde overlade formandsposten til Henrik Geipel, der så i 1983 for første gang kunne byde velkommen til de efterhånden meget populære nytårskoncerter i Harreslev, først i Zentralschules aula med knap 100 tilhørere, siden i Holmberghalle, hvor vi stadig afholder flotte og velbesøgte nytårskoncerter. I 2017 var det således for 34. gang.

I Henrik Geipels formandstid fik man også sat gang i byggeriet af multifunktionshallen ved Harreslev Danske Skole med et klækkeligt tilskud fra Harreslev Kommune med grundstensnedlæggelse i 1993.

Her var det ham magtpåliggende, at den tidligere gymnastiksal blev til de danske foreningers forsamlingssted, den blå sal. Ligeledes var han aktiv for at få bygget Harreslev Danske Kirke, der blev indviet i 1994.

Foreningernes medlemsblad 'Hvad sker der i Harreslev' blev også søsat af Henrik Geipel. Det var vigtigt for ham, at de danske foreninger samarbejdede bredt, og er man medlem i en af de mange danske foreninger i Harreslev, får man bladet tilsendt.

Henrik Geipel var aktiv inden for mange foreninger her i Harreslev, blandt andet i Harreslev Amatørszene, i HKUF og SSW. De sidste år lagde han adresse til sekretariatet for 'De små glæders Fond, I. C. Møller-Fonden. Han manglede sjældent til de mange forskellige arrangementer i Harreslev. Og vi savnede ham det sidste stykke tid. Henrik Geipel var en rigtig mindretalsmand med markante holdninger og meningernes mod. Hans hjerte slog for mindretallet.

*På vegne af Sydslesvigsk Forening,
Harreslev Distrikt,
Kirsten Anthonisen*

Mette Manø Grohmann

16.6.1976 – 30.1.2017

En ener har forladt os. Mette Grohmann, født og opvokset i Slesvig, sov stille ind mandag 30. januar 2017.

Vi, der var så heldige at kende Mette fra barnsben, mindes et enestående og strålende menneske. Hun var glæden og underholdningen selv. Hun var mesteren af skæve vittigheder og one-liners, der sad lige i skabet - det være sig på nordtysk, rigsdansk, sønderjysk eller engelsk.

Mette var et livstykke, der formåede at samle mennesker og skabe god stemning omkring sig. Hun var en tillidsvækkende ven. Altid lyttende, hjælpsom, ikke-dømmende og varmhjertet.

Mette startede sin skolegang på Gottorp-Skolen i Slesvig, hvorefter hun skiftede til Hiort Lorenzen-Skolen og siden Duborg-Skolen, hvorfra hun tog studentereksamen i 1996.

Mette var en meget aktiv og mangeårig spejder i Dronning Thyra Gruppe samt spillede althorn i Slesvig Spejderorkester. Efter et au pair-ophold i Bruxelles startede hun på Aarhus Universitet, hvor hun læste engelsk med tysk som bifag. I de senere år har hun beriget gymnasieelever i Viborg og Silkeborg med sin store viden inden for netop disse fag.

Mette fik for godt ti år siden konstateret en svær leverlidelse, der med tiden tog så kraftigt til, at hun i 2016 modtog en levertransplantation. Kroppen kom sig aldrig, og i starten af året sagde hendes krop stop efter længere tid på Rigshospitalets intensivafdeling.

Nu lever Mette kun i vores minder. Det er gode, det er glade, det er mange minder. De minder vil fremover fylde

det store hul, som Mettes alt for tidlige død efterlader hos os veninder.

Mette efterlader sig sin mand og søn i Skovby ved Skanderborg og sine forældre og søster i Slesvig.

Æret være Mettes minde.

*Veninderne i Slesvig-slænget,
Camilla og Christine Winberg Nielsen,
Inge Lerch og Stine Dudda*

Hans Werner Clausen

15.6.1934 – 2.2.2017

MINDEORD OM HANS-WERNER CLAUSEN

Efter kort tids sygdom døde Hans-Werner Clausen torsdag den 2. februar 2017.

Han var en af de store kendte navne i Tarup gennem de seneste 50 år.

Hans-Werner var aktiv indenfor Tarup UF, både som formand og de seneste år som kasserer. Gennem en årrække og lige til det sidste stadig som leder af bordtennis-afdelingen. Helt frem til sidste sæson spillede Hans-Werner aktiv bordtennis og petanque og deltog i SdUs stævner. I SSF Tarup sad han i 42 år i bestyrelsen og deraf 30 år som kasserer. Det blev i 2010 belønnet med Oberst H. Parkovs Mindefonds Sydslesvigpris.

Yderligere blev han i 1999 hædret med SSFs sølvnål og i 2004 af Stadt Flensburg på 'Tag des Ehrenamts', de ulønnede frivilliges dag!

Også i SSW Tarup sad han som kasserer, og det var den sidste kasse, han passede. Hans-Werner nåede også at få regnskabet for 2016 færdigt og revideret, så alt er klar til generalforsamlingen den 24. februar 2017.

I al den tid har han sammen med Gertrud stået for kalenderen og udlån af Taruphus! De to stod ikke kun for udlejningen, de to følte sig ansvarlig

for huset, og småting blev ordnet med stor samvittighed.

Det, der kendetegnede Hans-Werner, var, at han havde styr på tingene samt tæt kontakt til SSF- og SSW-medlemmerne i Tarup. Hans bortgang river et stort hul i det danske arbejde i Tarup.

Vi mister en flittig og stille slider - for selv om Hans-Werner blev 82 år, gav han altid en hånd med og deltog sammen med Gertud i Tarups arrangementer og foreningsarbejde.

I Tarup vil vi mindes Hans-Werner som hædersmand og bevare hans minde. Tankerne går i disse dage til Gertrud og familien.

*Jørg Braun,
formand for Tarup SSF og Tarup UF,
og Thorsten Kjærsgaard, Tarup SSW.*

MINDEORD

Efter kort tids sygdom har Tarup UF og SSF Tarup mistede en af sine helt store skikkelser og personligheder. Det drejer sig om Hans-Werner Clausen, der døde 2. februar 2017. Han blev 82 år gammel.

Gennem en lang årrække var Hans-Werner Clausen et aktivt og engageret foreningsmenneske, der lige til det sidste både var et aktivt og udøvende idrætsmenneske og en leder-skikkelse, der tog sin tørn og sin del af arbejdet i forskellige bestyrelser.

Han har blandt andet fungeret som formand og kasserer i Tarup UF i adskillige år, og helt frem til sidste sæson spillede han såmænd både petanque og bordtennis og deltog så ofte han kunne i SdU's stævner.

Gennem hele 42 år havde han desuden plads i SSF Tarups bestyrelse – heraf 30 år som kasserer.

Det sidste blev han hædret for i 2010, hvor han fik overrakt Oberst H. Parkovs Mindefonds Sydslesvigpris.

Men allerede ti år før havde han modtaget SSF's sølvnål for sit store frivillige foreningsarbejde.

Hos SSW Tarup gjorde han til det alersidste også en fortræffelig indsats som kasserer, hvor han så at sige nåede at gøre regnskabet for 2016 op forud for den forestående generalforsamling den 24. februar.

Endvidere har han sammen med hustruen Gertrud i en årrække stået for at passe udlån og mødekalender i Taruphus, hvor han nidkært tog sig af diverse småreparationer og istandsættelser, der blev ordnet med stor samvittighed.

Hans-Werner Clausen yndede at have styr på tingene, men var også kendt for at være i god og tæt kontakt med de lokale medlemmer af såvel SSF og SSW, der alle vil opleve et stort afsavn og mærke et stort hul i det danske arbejde i Tarup.

Tankerne går i disse dage til hans efterladte hustru Gertrud og den øvrige familie. Hans-Werner Clausen vil blive husket som en hædersmand og en sand slider, der trofast bakkede op om alle arrangementer og det lokale forningsarbejde i Tarup.

Æret være hans minde

*Sydslesvigsk Forening
Jon Hardon Hansen
Jens A. Christiansen*

Christine Hansen

15.9.1914 – 18.11.2016

Vores kære, gamle veninde Christine Hansen døde den 18. november på ældrecentret 'Haus am Mühlenstrom' i Skovlund. Christine blev født den 15. september 1914. Kort tid efter, at Første Verdenskrigs udbrud. Det var en barsk tid, sikkert også for hendes mor, for Christine har engang fortalt, at moderen ikke ville have hende.

Det havde Christine aldrig glemt. Men hun voksede op hos gode pleje-

forældre. I 1938 lev hun gift, og sammen med sin mand bosatte hun sig på øen Sild.

Der fik de tre drenge, som alle gik i dansk skole.

Christines mand deltog i krigen og blev meldt savnet efter 1945, så hun måtte selv sørge for sine tre drenge.

Hun arbejdede hårdt på en gård, hvor hun engang samlede en lille halvdød gris op fra møddingen, tog den med hjem, passede den som et spædbarn og fik den fedet op til et slagtesvin, så var der mad på bordet.

Da drengene var på sommerferie i Danmark, tog hun ekstra arbejde. Hun fortalte, at hun var temmelig kraftig, da drengene tog på ferie, men da de kom hjem, kunne de ikke kende deres mor, så tynd var hun blevet. Så hun skånede ikke sig selv.

I 1970'erne blev hun bosat i Skovlund, og siden har vi kendt hende som en meget rar og hjælpsom kvinde.

Hun var med i bestyrelsen i Kvindeforeningen i mange år. Hun var altid parat til at gå rundt med indbydelser fra foreningen. Så fik hun også talt med medlemmerne og især de ældre holdt hun øje med.

Hun deltog aktivt i alle de danske foreninger i Skovlund, så sent som til grønlangkålsspising i vinteren 2015 var hun med i det danske forsamlingshus. Christine havde den store sorg at miste sine sønner henholdsvis i 1987, 1992 og 1997.

Da hun fyldte 100 år i 2014, overraskede børnebørnene hende med en fest, som hun blev meget glad for.

Den sidste tid kneb det med helbredet, og det passede hende dårligt, at hun var afhængig af en rullestol og andres hjælp. Det kneb med hørelsen, men hun ville stadig gerne fortælle om gamle dage.

*Vi vil savne hende meget!
Æret være hendes minde!*

Lorenz og Gerda

Ludwig Hinrichs

1927 – 26.1.2016

Forhenværende distriktsformand og smedesvend Ludwig Hinrichs, Mildsted, døde torsdag den 26. januar, en lille måned før sin 90-års fødselsdag.

Ludwig Hinrichs blev udlært i 1944 og straks efter indkaldt.

Han blev sendt til Frankrig, kom i krigsfangenskab og blev udstationeret hos en fransk landmand. Efter krigen fortsatte han der som landarbejder til 1948.

Derefter arbejdede han tre år i Sverige, hvor han fik smag for det nordiske.

Ludwig Hinrichs var dog allerede da temmelig antipreußisk i sin indstilling og havde også danske aner. Han sendte sine børn i dansk skole og engagerede sig i mindretallet.

Fra 1979 til 1999 var han formand for SSF-distriktet i Mildsted. Familien Hinrichs lagde selv hus til distriktets arrangementer. En aften om måneden blev møblerne båret ud af stuen, så den kunne indrettes som mødelokale. Der blev fortalt og læst højt, spist smørrebrød og drukket kaffe. Og røget kilovis af tobak, for det måtte man godt dengang.

Da distriktet blev nedlagt blev dets medlemmer overført til Husum.

Men ikke Ludwig Hinrichs. Han og hans hustru søgte i stedet til Svavsted, som nok havde dårligere busforbindelser, men som lå tættere på. Til Husum ville han ikke.

Ludwig Hinrichs fik dog sat sig spor i Husum.

De to fanefødder, der ved for eksempel landsmøderne bærer en dansk og en frisisk fane, har han fremstillet. For det at være smed var ikke blot noget han levede af.

Det – og det danske – var noget, han levede for.

Han havde hobbymedje i garagen og har fremstillet et utal af havelåger med forsiringer og gesvejsninger, og altså også de to fanefødder.

Ludwig Hinrichs havde – som mange andre på Husumegnen – nære forbindelser til Grænseforeningen på Bornholm, hvad man ind i mellem kan høre på sønnen Hauke, der tilbragte mange sommerferier der.

Anni Hübner

14.2.1930 – 11.11.2016

Med sorg og mindet om mange gode timer sammen har vi modtaget budskabet om Anni Hübners død. Hun blev 86 år gammel.

Vi vidste jo alle, at det ikke stod for godt til med Annis helbred. Hjertet var svagt, men hendes humør og charme, hendes kløgt og viden fejlede ikke noget.

Sammen med sin mand, Erwin, var de to flyttet ind på Dansk Alderdomshjem i Flensborg, hvor de trivedes. Selv om det jo ikke var det samme som derhjemme.

Anni og Erwin var om nogen de drivende kræfter bag det – for os – legendariske 7. og senere 7/8. SSF-distrikt i den indre by i Flensborg, der for længst at blevet sammenlagt.

Her var vi ikke blot sammen om det danske foreningsarbejde; her blev vi venner. Og det venskab holdt hele livet igennem.

I deres bedste alder led Anni og Erwin den sorg, at deres eneste barn – en søn – valgte livet fra. Men han efterlod sig en hustru og en datter, der tog sig rørende af Anni og Erwin – og omvendt.

Begge havde en fortid på Dansk Centralbibliotek. Han som pedel – hun som sekretær.

Erwin engagerede sig i SSF og var byformand i en årrække. Og i SSW og i flensborgsk kommunalpolitik – var han vice-bypræsident i nogle år.

Anni var en stor støtte i Erwins mange aktiviteter og sørgede for, at hans

bagland var i orden, så han kunne slappe af, når der var behov for det.

Nu er Erwin alene om at bære sorgen sammen med svigerdatter og barnebarn.

*Vi støtter Erwin i hans sorg.
Æret være Annis minde.*

Carsten og Bente Petersen

Erwin Hübner

23.9.1928 - 26.3.2017

Søndag 26. marts døde Erwin Hübner, 88 år gammel.

Erwin var sammen med hustruen Anni, der døde i november måned sidste år, flyttet ind på Dansk Alderdomshjem i sensommeren 2016.

Anni og Erwin var mindretalsmenesker om en hals. Som ansatte ved Dansk Centralbibliotek med tjenestelighed i huset i Nørregade engagerede de sig i SSF – først i syvende, senere i syvende/ottende distrikt, der siden fusionerede med andre distrikter til større enheder.

Erwin var byformand i en årrække med den legendariske Søren Hansen som bysekretær (som konsulentbetegnelsen hed dengang) ved sin side.

Og også medlem af SSF's bestyrelse (findes ikke mere i dag) blev Erwin i en årrække.

SSW engagerede han sig i flensborgsk kommunalpolitik, var byrådsmedlem i mange år og blandt andet vicebypræsident.

Anni og Erwin led den sorg, at deres søn ikke kunne klare tilværelsen, men han efterlod sig en hustru og en datter, der tog sig rørende af de to – og omvendt.

Der var stille om Erwin i de senere år, men han fulgte det danske mindretal med interesse til det sidste.

Hans indsats værdsættes den dag i dag.

Æret være Erwin Hübners minde.

*Jon Hardon Hansen,
Formand for SSF*

*Jens A. Christiansen,
Generalsekretær i SF*

Med sorg, men også med mindet om mange gode timer sammen, modtog vi i slutningen af marts budskabet om Erwin Hübners død. Han blev 88 år gammel. Erwin trivedes på alderdomshjemmet, hvor han sammen med Anni, der døde i november sidste år, flyttede ind for et halvt års tid siden. Men han var dog ret ensom efter Annis død.

Erwin døde efter få dages sygdom. Han var åndsfrisk til det sidste, og vi havde mange gode timer sammen endnu.

Hans interesse for mindretallet var der stadigvæk på trods af hans høje alder. Erwin og Anni var om nogen de drivende kræfter bag det – for os vel fungerende 7. og senere 7./8. SSF-distrikt i den indre by i Flensborg, siden fusioneret til større enheder lidt efter lidt.

Gerne mindes vi vores gode samarbejde i distriktet og de mange fælles ture, når vi som bestyrelse sammen med Erwin og Anni tilrettelagde udflugterne for distriktet - eller når vi kom sammen privat.

Her var vi ikke blot sammen om det danske foreningsarbejde; her blev vi rigtige venner. Og det venskab holdt hele livet igennem.

Der var jo en aldersforskel mellem os, så vi var ikke altid enige om alt i distriktets arbejde men det kunne vort gode forhold sagtens bære.

Anni og Erwin havde begge en fortid på Dansk Centralbibliotek. Han som pedel, hun som sekretær.

Erwin engagerede sig flittigt i SSF – var byformand i en årrække – og via SSW i flensborgsk kommunalpolitik og var vicebypræsident i nogle år.

Anni var en stor støtte i Erwins mange aktiviteter og sørgede for, at hans bagland var i orden. Vi vil altid huske Erwin som den gode og hjælpsomme ven, han var.

Æret være Erwins minde.

*Carsten og Bente Petersen,
Flensborg*

Anni Hübner sagde det ikke direkte, men jeg havde nu meget på fornemmelsen, at da hun og Erwin flyttede på Alderdomshjemmet sidste år, så var det fordi, hun ville ruste sig til, at hun nok ville skulle gå først.

Hendes kræfter blev mindre og mindre, og hun skulle vide Erwin i gode hænder. Hun, den gamle danske flensborgpige gik på våbenstilstandsdagen den 11. november 2016.

Søndag den 26. marts 2017, kun disse få måneder senere, er Erwin fulgt hende. De var ikke adskilte længere. Det var meget svært for dem begge at flytte fra deres fine hus på Sigurdstrasse, som de havde bygget allerede før de blev pensioneret fra biblioteket i 1991. Det var lidt en gentagelse, for Anni var allerede på biblioteket fra 1950 og før den nye biblioteksbygning stod færdig i 1959, var Erwin blevet ansat som pedel i huset, hvor de jo så flyttede ind og boede nabo til skiftende overbibliotekarere igennem årene. Erwin var ellers udlært i en sygekasse, og gjorde det færdig, selvom han ikke brød sig om det. Derimod var han gerne skrædder, men det kunne man som tiden gik ikke sådan leve af. Så han blev svejser på værftet. Færdighederne og fliden fejlede aldrig noget.

Anni og Erwin Hübner blev gift i 1952. Hun havde ikke været nem at fange ind, men det lykkedes for Erwin, der som 'tysker' nu kom ind i en gammel dansk familie. Men hvad der var godt nok til Anni, var godt nok for min-

dretallet, skal jeg love for. At opregne alle de høje tillidshverv, som Erwin Hübner fik overdraget igennem årene indenfor vore rækker fører vidt, men ...

Igennem mange år var Erwin Hübner formand i 7.8. SSF-distrikt, byformand for SSF Flensborg 1971-1983, her også 11 år medlem af SSF's daglige ledelse, forretningsudvalget, fra 1966 helt til 1990 SSW-byrådsmedlem, heraf otte år som stedfortrædende bypræsident.

Da Erwin trak sig tilbage til pensionisttilværelsen, fulgte han selvfølgelig stadig levende med, men 'blande sig' ville han ikke, det var en æressag for ham, og han fortalte mig kun meget lidt om sin tid som formand og rådmænd. Men jeg husker stadig hans tilfredse ansigt, da han engang nævnte, at han jo havde sin valgkreds - og alle stemmer i Oluf-Samson-Gang! 'Pigerne' der behandlede Erwin med en nok for dem uvant respekt, og han hjalp dem, som en god nabo nu engang gør.

Det danske mindretal i Flensborg han mistet en af sine store igennem mange, mange år, og vi kipper med Dannebrog, sætter flaget på halv og hejser det så igen på helt. I respekt for en hædersmand, som vi alle skylder stor tak og nu ønsker Guds fred og 'farvel'. Æret være Erwin - og Anni - Hübners minde!

*Preben K. Mogensen
Byformand, Sydslesvigsk Forening,
Flensborg*

Det er med sorg, vi har modtaget meddelelsen om Erwin Hübners død. Erwin Hübner var i årtier en af SSWs store kommunalpolitiske personligheder og har sat sine store spor både i partiet og det danske mindretal.

Således var Erwin Hübner i næsten 25 år fra 1966 til 1990 medlem af Flensborgs byråd.

Han arbejdede i mange år tæt sammen med daværende gruppeformand

Bent Meng og var i sine sidste år i byrådet endda stedfortrædende bypræsident.

Fra 1982 til 1990 havde han denne betydende post i Flensborgs byråd.

Erwin Hübner var en kendt skikkelse i det danske mindretal, idet han også i årtier var aktiv i distriktsarbejde både i SSW og SSF.

I sine senere år fulgte han stadig med i SSW og det danske mindretals udvikling og var en hyppig gæst i mange mindretalssammenhænge.

Siden sin elskede kone Annis død var der blevet stille om Erwin, som til sidst levede i vores Dansk Alderdomshjem i Flensborg.

Vores tanker går til Erwin Hübners familie. Ære være hans minde.

*Susanne Schäfer-Quäck,
formand for byrådsgruppen*

Henrik Wilken Jensen

9.3.1929 - 3.8.2016

Man studser, når man, efter at have skrevet julehilsen til en gammel ven og tidligere kollega, nogle dage efter jul i et venligt brev modtager en meddelelse om, at denne ikke lever mere.

Det er nok lidt sent at skrive et mindeord om Henrik Wilken Jensen, der afgik ved døden i en alder af 87 år, den 3. august 2016.

Han var uddannet butikskommis, men sprang, vistnok som 37-årig, fra til fordel for en læreruddannelse ved Vordingborg Seminarium.

Henrik var ansat under Ejderselskabet ved Ejderskolen sidst i 1960'erne og ganske kort tid under Skoleforeningen, indtil han fik ansættelse ved en skole i Korsør, hvorfra han kort tid efter lod sig pensionere. Lærerjobbet blev aldrig rigtig hans.

Derimod elskede han at rejse og tilbragte i mange år sin fritid som rejseleder. Et job, han simpelthen var født

til. Var der nogen, der kunne underholde, så var det Henrik, og det ved alle former for sammenkomster.

Min første lærerudflugt fra Ejderskolen gik på Henriks initiativ selvfølgelig til en eller anden 'tyroler-restaurant' på Reeperbahn i Hamborg med ægte rejseleder-underholdning i den lille bus hele vejen derned.

Vi er sikkert mange, der stadig husker alle de lystige historier, som Henrik diskede op med på ægte sjællandsk ('Ded var så ded!').

Min mand og jeg mindes især hans optræden ved vores bryllupsfest i Vererst, hvor han med 'Brylluppet i Kana' charmerede de jyske bondekoner og fik samtlige gæster til at ligge flade af grin. Henrik var plaget af sygdom og operationer i sine sidste år, men var, efter sine lange, håndskrevne hilsener at dømme, trods alt ved godt mod. Det var hårdt for ham at miste sin elskede tvillingebror, og selv sov han stille ind foran sit fjernsyn fire måneder senere.

Der var nok flere, der kunne fornemme, at lærerjobbet ikke lige var ham; men alle vi, der kendte ham, vidste at sætte pris på ham som en loyal kollega og en særdeles god og trofast ven.

*Æret være
Henrik Wilken Jensens minde.*

Jes Boy Jepsen

12.6.1932 – 19.02.2017

EN GOD VEN GIK BORT

Den 19. februar døde Jes Boy Jepsen, indehaver af Pianohaus, Peter Jepsen, Flensborg, efter længere tids sygdom. Boy blev 84 år. Forretningen drev han sammen med sin kone, Inge, indtil hendes pludselige død i 2013. Da var Boy allerede kommet på plejehjem.

Sin læretid havde Boy på en klaverfabrik i København, hvor han lærte at bygge og stemme klaverer. I den tid

boede han på Arveprins Knuds Kollegium. Under overskriften 'Als ich noch in Kopenhagen war' fik vi manganen god historie fortalt.

Da Boy overtog firmaet efter faderen, gik det ikke særlig godt med forretningen. Dette ændrede sig hurtigt, da han blev gift med Ingeborg Passon i 1971. Inge og Boy gik fint i spænd sammen og fik firmaet op at køre igen med mange tilfredse kunder både nord og syd for grænsen, som altid fik en kulant behandling. Det nød også det danske mindretal godt af.

I sin fritid havde skak Boys store interesse. Han var medlem i Dansk Skakklub Flensborg, hvor han i mange år sad i bestyrelsen og lavede et stort stykke arbejde der. Ikke at forglemme, at han også vandt mange turneringer.

Inge og Boy var altid meget gæstfrie. Så derved blev Holm 68 for mange af os, der havde vadet rundt i gågaden i timevis, et kærkommet opholdssted, hvor man kunne puste ud og få en god snak om alt det nyeste. Også en kop kaffe eller et lille glas vin blev der altid tid til. Dejlige minder at tænke tilbage på, når vejen går forbi den gamle nu nedlagte forretning.

Æret være Jes Boy Jepsens minde.

Gert Wiencke

EINE IKONE DES DANSK SKAKKLUB FLENSBORG

Flensburg. Kürzlich verstarb mit Jes Boy Jepsen ein Flensburger Schachspieler, der jahrzehntelang nach dem Krieg die örtliche Schachszene entscheidend mitgeprägt hat. Jes Boy gehörte zu den ersten Spielern im Dansk Skakklub Flensborg. Schon bald engagierte sich Jes Boy im Vorstand des DSF und war viele Jahre dessen souveräner Turnierleiter. Gemeinsam mit Jürgen Nickel vom Flensburger

Schachklub v. 1876 organisierte er die Stadtmeisterschaften und war selbst ein ernst zu nehmender Kontrahent in der Meisterklasse.

Einige Schachereignisse sind den älteren Schachspielern auch heute noch in guter Erinnerung, nicht zuletzt die jährlichen Freundschaftskämpfe zwischen beiden Flensburger Vereinen. Inzwischen wird im Hjemmet nicht mehr Schach gespielt, denn der DSF hat sich aufgelöst. Aber mit Arno Urban, Friedrich Jacobsen, Henrik und Erik Andresen sind einige der früheren Mitglieder heute im FSK v. 1876 aktiv und erinnern sich gern an ihren Schachfreund. Zu den Genannten gehört auch Rudolf Mach, der zuletzt den DSF geleitet hat und gern an den Offenen Turnieren der '76er' teilnimmt.

Jürgen Nickel
moin@fla.de

Povl Klavsén

Fotografen med filthat og badetøfler er væk. Min rigtig gode ven og gamle kollega, pressefotograf Povl Klavsén er død. Han blev desværre kun 64 år.

Povl Klavsén gad heller ikke være 80 eller 90 år, sagde han engang til mig. Dertil røg han for mange smøger, spiste grillmad, når det gik stærkt (og det gjort det tit), og havde som pressefotograf ofte lange og opslidende vagter. Der var fuld knald på Povl Klavsén. Nogle gange havde han svært ved at sidde stille. Andre gange havde han altid tid til en kop kaffe.

Egentlig var det skæbnens ironi, at Povl Klavsén skulle arbejde i Tyskland, hvor man holder på formerne. Det med formerne ragede Povl Klavsén en høstblomst. Skjorten hang ud over bukserne.

Ofte troppede han op til fine tyske arrangementer i badetøfler og med en sort, slidt filthat.

Jeg tænkte altid, at han gjorde sig selv en bjørnetjeneste ved det. Ydre former spiller en stor rolle. Det ved vi fra 'Kejserens nye klæder'.

Inde bag Povl Klavsens sjukskede påklædning og nogle gange grove ydre var der nemlig et fint menneske og en god kammerat, som man ikke skulle foregøgle noget overfor. Man kunne tale lige ud af posen.

Mange swingede godt med ham - andre gjorde bare ikke.

Ikke alle syntes for eksempel om Povl Klavsens vittigheder, der godt kunne være temmelig lumre. Men han fortalte dem ofte med den rigtige timing og selvironi, så man ikke andet end kunne lade være med at grine ad 'det dumme svin'.

Andre gange tisede han ved siden af, men havde så altid en reserve i bagommen.

Jeg glemmer aldrig en tur op i elevatoren på Flensborg Rådhus, hvor Povl Klavsens naturligtvis var dus med daværende bypræsident Hans Hermann Laturmus.

Mens pressefotografen selv tidligt på morgenen lignede noget, der var løgn, tillod han sig at rette på Laturmus' slips og banke lidt småskidt af bypræsidentens jakkesæt og give ham en reprimande. I elevatoren stod andre og måbede. Laturmus lo bare. Povl Klavsens kunne slippe af sted med det - for det meste.

For det er de færreste uden for Danmark, der synes, at dansk humor og ironi er det mest fantastiske.

Om kort tid skulle Povl Klavsens have været oldefar. Det nåede han så ikke at opleve, og det er bare rigtig trist at tænke på.

Hans barnebarn, 'Lille My', som han kaldte hende, er gravid, men hendes børn skal aldrig komme til at opleve Povl.

Trist at tænke på, for han tog børn - og hunde - alvorligt.

Midt en travl arbejdsdag tog han sig tid til at komme hjem til mig og min

familie for at lave tryllekunstner til min søns fem års fødselsdag.

Desværre var Povl Klavsens ofte alt for gavmild. Han snød ofte sig selv, og han troede, han havde venner i nogen, der sagde ja tak, når han solgte brugte ting og sager til langt under pris eller fotograferede for dem uden at tage penge for det. Han oplevede sågar at låne sin sportsvogn med fuld tank ud til et perifert bekendtskab, der ville prøve en tur til Hamborg og tilbage. Sportsvognen blev afleveret tilbage med tom tank og uden nogen erkendtlighed. Det skete mere end én gang for Povl Klavsens.

Povl Klavsens kunne også selv være 'et dumt svin', som vi altid kaldte det. Det kan vi vel alle være ind imellem. Lidt mere struktur på tilværelsen ville nok også gjort livet lettere for Povl Klavsens.

Heldigvis fandt Povl Klavsens et helte til sidst, med sin familie, sin elskede schæferhund, Simba, og alle sine hundevenner.

Mine tanker går til familien og Simba. Og så vil jeg glæde mig over alt det sjove, vi har haft sammen.

Hans Christian Davidsen

Torben Lomholt

10.7.1947 - 14.3.2017

Det var med stor sorg, at vi modtog meddelelsen om, at Torben Lomholt, vores tidligere kollega, døde i marts måned 2017.

Torben kom til Sønder Brarup Danske Skole i sommeren 2000, og han var ansat her frem til efteråret 2009, hvor han gik på pension.

Torben var blevet ansat i det danske skolevæsen tilbage i 1980.

Torben underviste især gerne i sløjd, geografi og matematik. Desværre fik han noget allergi, der gjorde, at han

måtte afgive sin sløjdundervisning. Da fællesskolen i Sønder Brarup startede i skoleåret 2006/2007, havde Torben og undertegnede fornøjelsen af at starte den første fællesskoleklasse i matematik. Her delte Torben gerne ud af sin erfaring fra sit virke på Hiort Lorenzen-Skolen (realskole). Et samarbejde, jeg satte stor pris på. Torben var skolelærer af den gamle slags, siddende ved katederet havde han ansvaret for undervisningen og vidste, hvad der skulle ske i timerne. Når eleverne havde brug for råd eller ville spørge om noget, kom de op til katederet, efter at de havde meldt sig. Det var en måde at undervise på, som Torben stod inde for og havde gode erfaringer med. 'To-lærers-ordning' eller 'skolepædagoger i undervisningen' ville nok være tiltag, som Torben ville stille sig undrende over for, er jeg overbevist om.

Torben havde et godt forhold til eleverne, som han omgik på en lun måde og gerne med humor og en smule ironi. Torben sagde tydeligt til eleverne, hvad han forventede af dem, omvendt vidste de, hvor de havde ham. Torben nåede også at være klasselærer en enkelt gang, en opgave han ansvarsfuldt påtog sig.

På skolen lærte vi Torben at kende som en kollega, der gav udtryk for, hvad han mente. En overgang var han mødeleder for det pædagogiske råd. Han kunne komme med en rap bemærkning til vore diskussioner, og andre gange forholdt han sig tavs. Så sagde han gerne bagefter: 'Der var ingen grund til gentagelse og trække mødet i langdrag, lærere de snakker og snakker'.

På lærerværelset, når det lige havde ringet ind, kunne Torben med et smil på læben finde på at sige: 'Hørte jeg nu den grimme lyd igen'. Hvorpå han stillede sin højt værdsatte kop kaffe fra sig (enkelte gange tog han den vist med) og gik til undervisning.

Torben var skolens AV-mand i en tid, hvor smartphones og smartboards var

fremtidsmusik, plejede og passede han skolens samling af overheadapparater og servicede videomaskiner og fjernsyn. Vores kopimaskiner havde Torben et helt specielt forhold til, og i perioder hvor de drillede særligt meget, og skolen derfor tit havde besøg af 'Kopi-Kaj' (leverandørens fast udsendte), fik vi indtryk af, at 'Kopi-Kaj' og Torben var gamle bekendte. Da skolen blev fællesskole, fik vi smartboards, og dem lærte Torben at betjene på lige fod med os andre.

Når det ikke handlede om skole, fortalte Torben med stolthed gerne om sønnerne (Michael og Torsten), hvad de lavede og så videre. Biler var et andet yndet emne, Torben gerne snakkede om, og for Torben var der kun et bilmærke, der kunne komme på tale, BMW.

Torben holdt af god mad, og da han kom til skolen, havde vi et tilbud inden for voksenundervisningen, der hed 'Mad for mænd', hvor Torben deltog. Torben var også meget interesseret i sport, især snakkede vi meget om fodbold og vores fælles yndlingsklub, AB. Mange mandag morgener er gået med (over en kop kaffe selvfølgelig) lige at 'vende' weekendens resultater.

I efteråret 2009 gik Torben på pension, da han var 62. I de følgende år kom han gerne på besøg, når han havde et ærinde i nærheden. Det fik han tit til at passe sammen med spisetiden i vores kantine, og her kunne vi så over dagens ret drøfte 'verdenssituationen'. Senere blev Torben syg og måtte flytte fra huset i Harreslev til Dansk Sundhedstjenestes plejehjem på Nerongs Allé i Flensborg. Det blev desværre dermed en kort pensionisttilværelse, han nåede, og den havde han ellers glædet sig til.

*Æret være Torben Lomholts minde.
Søren Christensen,
skoleleder
Sønder Brarup
Danske Skole*

Christian Lorenzen

29.11.1929 – 9.12.2016

Mindeord over afdøde skoleinspektør Christian Lorenzen, Flensborg:

Det var med sorg, jeg læste om hans død. Mine tanker går til hans hustru og datter. Vi var mange unge lærere ved Jes Kruse -Skolen i Egernførde i 50erne, og vi havde det godt sammen.

Jeg lærte Christian at kende som en fin repræsentant for de unge sydslesvigske danske. Senere har jeg truffet ham, da hen var lærer i Jaruplund Skole. Jeg var i en periode lærer på Fyn, men da jeg blev ansat ved Kruså Skole, fornyedes vort bekendtskab. En tid var hans kone ansat ved børnehaven i Kruså, og jeg fik deres som elev i Kruså Skole.

Efter at de var flyttet til Flensborg, mødtes vi, som man gør med mange danske sydslesvigere, i Brugsen i Padborg,

Æret være hans minde.

H. Bang, Padborg

Bent Matthiesen

31.8.1962 – 29.12.2016

Som et overraskende lyn på en sommerdag kom meddelelsen om, at Bent Matthiesen var død.

Jeg har kendt Bent som spejder, patruljefører og trop-assistent - og fra flere udenlandsture med spejderne fra Kolding.

På en jamborette var han lejrens første hjælper og gik med en lang rafte med et Røde Kors flag på, så eventuelle patienter hurtigt kunne finde ham. Bent spredte altid glæde og liv omkring sig.

Han var uforlignelig i rollen som Arveprins Knud og i 'Der kleine Matrose'.

På lejre optrådte han ofte med pantomime foran et publikum, der var helt bjergtagne.

Bedste tanker til Bents familie.

*Karl Ole Steenild,
tidligere Ansgar Trop*

Monika Martens

31.10.1942 – 21.1.2017

Den slesvigske Kvindeforening sørger over Monika Martens. Monika var indtil sin død Ejderstedts medlem af foreningens hovedstyrelse.

I 1985 blev hun valgt ind i Tønningss bestyrelse, og allerede året efter blev hun formand der. I 1987 blev hun desuden distriktsformand for Ejdersted og fik dermed sæde i hovedstyrelsen, hvor hun altså har haft sin plads i hele 30 år. Hun var den, der havde hørt til i toppen af Den slesvigske Kvindeforening længst.

Men Kvindeforeningen var så langt fra Monikas eneste virkefelt. Siden 1982 var hun engageret i Tønning SSFs bestyrelse, siden 1990 også i amtsstyrelsen for Ejdersted og en overgang næstformand og delegeret til SSFs hovedstyrelse.

Hun sad i Tønningss kommuneråd som SSW'er og på SSWs vegne i bestyrelsen for 'Cornils Davidsen Stiftung', som yder hjælp til sømandsenker, hvis mænd er blevet på havet.

Og på menighedens vegne besøgte hun gamle og syge.

For sin store indsats blev hun hædret både med Sydslesvigprisen og i 2007 med Verdienstmedaille des Landes Schleswig-Holstein.

Ved siden af alt det kunne hun finde tid til både at passe egne børnebørn, hjælpe til i børnehaven, og med stor begejstring sang hun i Ejderstedkoret.

Hun var et positivt, altid fornøjet menneske, som jeg holdt meget af.

På det sidste svigtede helbredet, især synet, og hun måtte melde afbud til hovedstyrelsesmøder, da hun ikke måtte køre bil. Sidste gang, jeg talte

med hende i telefon, sagde hun, at hun ikke orkede mere, og jeg rådede hende til at lægge nogle af opgaverne fra sig, blandt andet formandsposten i Tønning. Før hun nåede at indkalde til generalforsamling, har nu en højere magt sørget for, at hun har fået ro.

Kvindeforeningen og andre foreninger med os har meget at takke hende for.

For et stykke tid siden blev hun foreslået til Solskinslegatet, Kvindeforeningens tak for stor indsats. Jeg afviste det, da hun jo stadig sad i hovedstyrelsen. Nu er det så for sent, og vi kan kun mindes hende i taknemmelighed og ærbødighed.

*Æret være hendes minde.
Annemarie Erichsen, formand for Den
slesvigske Kvindeforening*

Hans Joachim Nielsen

20.10.1956 – 2.10.2017

Så kom meddelelsen om Hans Joachims død - uventet og så alligevel ikke!

Achim startede som pedel ved Store Vi Børnehave og skole pr. 1. januar 1988. Hurtigt blev han en rigtig god ven og kammerat for begge undertegnede.

Achim havde det svært med sit helbred den sidste halve snes år. Han havde en stærkt nedsat lungekapacitet. Dette afholdt dog ikke Achim fra at ryge - for han var storryger.

Viljen til at holde op var dog ikke til stede. Han vidste selvfølgelig besked, men ingen skulle bestemme, hvordan hans liv skulle forme sig ud over ham selv. Han kunne være noget stædig til tider!

Achim forstod til fulde, at når man er ansat i mindretallet, så følger der pligter med ud over det, der står i arbejdskontrakten. Dette gjorde sig gæl-

dende ved, at han, da der manglede en formand for SSF i Store Vi, sagde ja til posten.

Ligeledes fungerede han som spejderleder i Kærnetrop i en årrække.

Achim var ikke nem at sætte i bås. Der skulle for eksempel udarbejdes ferieplaner til driftsrådet ved Skoleforeningen, men Achim ville ikke have ferie sådan på normal vis. Han ville selv bestemme, hvornår han kom på skolen - han ville ikke have flere ugers sammenhængende ferie.

Så vi sendte ferieplaner ind, som det blev ønsket, og også nogle, der kunne gælde flere år ud i fremtiden. Men det var nu Achim, der bestemte, og ikke rådet.

Achim interesserede sig rigtig meget for samfundsforhold og politik. Det var givende at diskutere med ham, og ingen løb om hjørner med ham. Og så var han en meget stolt person på håndværkets vegne. Ingen skulle udtale sig nedsættende om håndværkere, for så fik de med Achim at gøre, og det var ikke skovbal med kulørte lamper.

Achim var ikke til fin rødvin, men til en håndbajer.

*Vore tanker går til familien.
Og tak for alle de gode samtaler,
vi har haft sammen.*

*Inga Thamsen-Boysen
& Peter Lynggaard Jacobsen*

Uwe Oldag

20.10.1943 – 7.8.2017

Uwe Oldags bortgang efterlader et stort hul i bestyrelsen i billedsamlingsudvalget.

Uwe var et vigtigt ben i den trojka, som udvalget hidtil har bestået af.

Vi startede begge to i 2006 efter Harry Jensens mangeårige formandskab, som vi sammen måtte forsøge at løfte

arven efter, og jeg må sige, at samarbejdet gennem de 11 år har været fortrinligt.

Opgaverne har været mange: Varetagelse af foreningens eksisterende kunstsamling samt registrering på internettet. Udvælgelse af motiver til julemærker og kunstnerkort, udstillinger, udlånsvirksomhed og indkøb af nye kunstværker. Diskussionerne har bølgget frem og tilbage, oftest over nettet, hvilket værk skulle vi vælge? Hvilket egnede sig bedst til udlån og ophængning i vore forsamlingshuse? Hvad havde vi råd til?

Vi var oftest enige i substansen, dog langt fra altid i formen, men det blev vi, for nok var Uwe kompromisvillig, men han havde sine markante meninger, og han havde noget at have dem i.

Dybt rodfæstet i mindretallet. Barnedom og skolegang i Slesvig, mangeårig lærergerning på Husum danske Skole, aktiv i SSF. Han havde fingeren på pulsen og vidste, hvad der rørte sig omkring i mindretallets landskab, derfor var han værd at lytte til.

Ofte skar han igennem på sin stille og venlige facon ved at hævde, at denne og hin anskaffelse næppe vilde falde i frugtbar jord, hvis den skulle udlånes.

Ud over Uwes forankring i mindretallet var hans bidrag til billedsamlingsudvalget også af uvurderlig betydning gennem et levende engagement i billedkunsten. Han var skarp, når det drejede sig om at vurdere værkets formalia: Form, farve, udtryk og stil, og han var en kritisk iagttager overfor det, han så, og så kunne han sætte ord på sin kritik, som vi kunne bruge til noget.

Det var berigende at diskutere med ham. Det visuelle betød meget for ham. Selv var han en engageret og udøvende fotograf, og portrætterede ofte motiver og værker til brug under bestyrelsens arbejde. Savnet bliver stort.

*Erik Fredens
Formand for Billedsamlingsudvalget
SSF*

Vi er mange, der har meget at takke Uwe for. Han var et dejligt varmt menneske. Nu er han gået bort, og de sidste ord er blevet sagt.

Da Uwe for godt syv uger siden blev indlagt på et hospital i Hamborg, var både han og vi andre fortrøstningsfulde. Efter den operation, der skulle udføres, stødte der desværre komplikationer til. I mange uger gik vi med håbet om, at Uwe kunne klare sig igennem. Det håb brast, da vi den 7. august fik den triste meddelelse at Uwe var gået bort.

Et særligt menneske er ikke mere i blandt. Det gør ondt, og det er vanskelig at fatte.

Da vi mødte Uwe på Husum Danske Skole, var han en lærer, der fuldt og helt gik op i sin gerning. Han havde en læreruddannelse fra PH i Flensborg, efterfulgt af et studieår på Danmarks Lærerhøjskole i København.

Vel rustet pædagogisk og fagligt fik vi, der kom til skolen i begyndelsen af 1970'erne, en meget kompetent kollega. Man mærkede hurtigt, at Uwe var fast forankret i Sydslesvig med stort kendskab til mindretallet og til landet både geografisk og historisk. Det var altid en fornøjelse at høre ham øse af sin store viden. Hans detailkendskab til blandt andet historiske begivenheder var imponerende og skyldtes, at han ihærdigt søgte viden både ude i landskabet, men også alt tilgængeligt kildemateriale blev studeret meget grundigt. Nogle resultater af hans arbejde blev publiceret i blandt andet Slesvigland

Arbejdet og livet på skolen med Uwe som kollega igennem 36 år var en fornøjelse. Han havde en fin måde at være sammen med eleverne på. Uanset hvilke elever, det handlede om, så var han deres advokat, og alle kunne være sikre på at få den støtte og hjælp, der var behov for. Som klasselærer var han især omsorgsfuld og altid med en positiv vinkel på eleverne. Det højte faglig-

ge niveau var vigtigt for ham, og kompromiser på det område fandtes ikke.

Arbejdet på skolen med eleverne var det vigtigste, men der var mange yderlige gøremål. I 1970'erne havde vi ingen legeplads. Det blev der rådet bod på. Materialer blev indkøbt og arbejdet gik i gang. Da vi havde fået et par gynger sat op, tog Uwe som den første en testtur, og bemærkede tørt: 'Kan gyngen holde til mig, holder den osse til eleverne'. Uwe kunne lide det praktiske arbejde, der var forbundet med skolelivet. Blandt mange eksempler kan nævnes, at vi manglede højttalere til især sprogundervisningen. Vi fik indkøbt materialer og byggede kabinetter, der absolut var så robuste, at de kunne holde til det hårde liv i klasserne.

Ud over de praktiske opgaver på skolen var der også mødevirksomheden, som kom til at fylde en del. Her deltog Uwe aktivt og kom naturligt til at fylde en del. Hans altid velovervejede udtalelser byggede på viden, og der blev lyttet. Han satte sit aftryk mange steder. Et kerneområde for ham var deltagelse i de forskellige byggeudvalg, som i årenes løb var nødvendige at nedsætte på grund af ombygninger og tilbygninger.

Som mindretalsmenneske var det vigtigt for Uwe, at der var sammenhæng mellem skolen og elevernes fritidsliv. Vi var flere, der gerne ville give børn og unge et varieret tilbud i fritiden. Med hjælp fra SdU fik vi skrevet vedtægter og her kom det os til gode, at Uwe tidligere havde været aktiv i Ungdomsforeningen i Slesvig. Ved den stiftende generalforsamling indtrådte Uwe i bestyrelsen.

Et aktivt lærerliv betød for de fleste af os, at vi var medlemmer af Dansk Lærerforening for Sydslesvig. Det samme gjaldt for Uwe, men han nøjedes i en lang årrække ikke kun med at afgive sin stemme til generalforsamlingen. Han påtog sig arbejdet som redaktør for vort lokale medlemsblad PædNyt, og i en årrække leveredes et blad af høj

kvalitet. Når et nyt nummer skulle udkomme, kunne man altid spore en berettiget stolthed hos ham.

Livet for Uwe var ikke kun arbejde. Der var mange interesser der skulle passes og udvikles. Her var det især fotografiet, der stod hans hjerte nær. Som den meget dygtige fotograf han var, berigede han os ofte med smukke optagelser i privat regi. Enkelte billeder blev optaget i Bladet Geo. En fotografisk opgave, han løste med stor dygtighed, var billedserier fra Hooge, Frederiksstad og Ejdersted. Billederne hørte sammen med teksthæfter og kunne lånes på Skolecentralerne i Danmark.

Krydderi på tilværelsen skulle der til, og for Uwe var noget af det bedste at forberede rejser og så komme afsted. Han rejste ofte alene, men nød også at være sammen med vennerne på både dagture og længerevarende rejser. En legendarisk tur gik til Skotland, hvor vi var seks venner fra skolen, der mødtes, og i næsten tre uger 'smagte' på landet. Vi så og oplevede fantastiske ting og blandt andet Uwes grundige forarbejde gjorde turen vellykket.

Vi er mange, der fik meget foræret i vort samvær med Uwe og i løbet af årene er der opstået mange relationer mellem os. Uwe var en del af det fællesskab, der blev etableret.

En rejseklub så dagens lys ret tidligt i vort bekendtskab med rejser rundt i Europa.

'Se Sydslesvig' var også et motto, hvilket betød at vi i mere end 20 år har kørt, sejlet og travet over det meste af landet.

Fra halligverdenen på vestkysten til kunststillinger på Nord Art på østkysten. Uwes grundighed fornægtede sig heller ikke her. På ture skete det ofte, at han bad om et kort stop. Så var der en gård i Angel eller en kirke på Ejdersted, som vi fik en ekstra historie fra. Her havde hans slægt drevet en gård, eller her var til dels glemte familiemedlemmer stedt til hvile. De sociale relationer var mange og vidt forgrenede, sam-

været med mennesker betød uendelig meget for ham.

Den lange rejse i hverdag og fest er slut. Vi vil alle mindes en personlighed af særlig styrke, der både havde mod til at gå med strømmen, men bestemt også imod. Han har sat sig spor og vil leve i vore tanker.

*På vegne af gamle venner
Henning Gammelgaard,
Husum*

Amtsstyrelsesmedlem og medlem af SSFs billedsamlingsudvalg, forhenværende overlærer Uwe Oldag, Hatsted, døde i mandags. Han blev 73 år.

Uwe Oldag stammede fra Slesvig, men virkede og boede i årtier på vestkysten.

Han var lærer på Husum Danske Skole i 36 år.

Mange husker ham for hans lærergerning, men mindst lige så mange for hans utrættelige indsats i mindretallets foreningsarbejde.

Som ung lærer var han formand for Slesvig Ungdomsforening, men på vestkysten blev det især i Sydslesvigsk Forening, Uwe Oldag virkede.

Han var en overgang næstformand i distriktet i Hatsted, siden i op mod et par årtier medlem af amtsstyrelsen for SSF Husum Amt.

Uwe Oldag var endvidere i godt ti år et engageret medlem af SSFs billedsamlingsudvalg.

I sit virke i amtsstyrelsen var Uwe Oldag kendt for ikke at pleje hverken geografiske eller andre særinteresser, men netop at se tingene som en helhed.

Næsten uanset, hvad der var på dagsordenen, kunne man være sikker på, at Uwe havde en mening om det.

Men også på, at han - hvis den ikke vandt tilslutning - arbejdede loyalt for trufne beslutninger.

Uwe Oldag nærrede en levende interesse for historien. Danmarks, Euro-

pas, Tysklands, mindretallets og Nordfrieslands.

Når det undtagelsesvis lykkedes nogen at spørge om noget, han ikke vidste, kunne de være sikre på få dage efter at få en e-mail fra ham med en udførlig redegørelse med kildehenvisninger.

En anden passion, der også ofte kom mindretallet til gavn, var medier og formidling.

Uwe Oldag var medredaktør af jubilæumsskriftet, da Husum Danske Skole fyldte 50 og han var i en årrække et engageret medlem af SSF Husum Amts julehæfte-redaktion.

Men også mere moderne medier boltrede han sig hjem mevant i.

I 1985 lavede han sammen med Peter Gerckens blandt andet filmen 'Hvorfor kalder I os tyskere' om unge sydslesvigeres identitet.

Uwe Oldag var også både idemand og udførende, da SSF Husum Amt begyndte at udsende DVD'er sammen med juleheftet.

Uwe Oldag vil blive husket for sin utrættelige indsats i mindretallets tjeneste.

*Æret være hans minde.
Sydslesvigsk Forening
Formand Jon Hardon Hansen
Generalsekretær Jens A. Christiansen*

Midt i sommerferien modtog vi meddelelsen om, at vores tidligere kollega Uwe Oldag var gået bort.

Nyheden ramte os hårdt, fordi Uwes tilstedeværelse var en selvfølge for os. Han var der altid, lige som dengang han var aktiv lærer. Vi husker Uwe som en positiv, altid glad og venlig kollega, der også efter sin pensionering var interesseret i skolens ve og vel. Han kom trofast én gang om måneden sammen med en række andre pensionerede kolleger til lærernes fredagsfrokost. Her kunne man igen og igen mærke hans

engagement og interesse for Husum Danske Skoles virke og liv.

Oftede faldt man i en længere snak med ham, når han for eksempel spurgte til skolen eller udviklingen på skolen, som interesserede ham meget, selv om han ikke længere havde direkte berøring med skolens praksis. Men der skete mange forandringer, både fysisk og indholdsmæssigt, og Uwe fulgte med i det. Man havde altid det indtryk, at skolen betød noget for ham.

Han blev ved med at interessere sig for den, og man fornemmede, at han bakkede 'sin gamle skole' op i de ting, som vi havde gang i.

Kun få af skolens nuværende aktive lærere kendte Uwe, mens han var lærer. Nogle få af dem havde selv haft ham, da de var elever i Husum. De kan huske hans undervisning, især i fysik/kemi, matematik og tysk.

Man hørte tit i deres fortællinger om ham, at han var en rar og behagelig lærer. På sin rolige facon forstod han at tryllebinde eleverne og gøre dem interesserede i stoffet.

Han havde ikke brug for at hæve stemmen i sine timer.

Gennem sin egen begejstring og store interesse for fagets indhold kunne han fange elevernes opmærksomhed. Langt de fleste husker ham som en rigtig god lærer, som man virkelig kunne lære noget af.

Husum Danske Skole har mistet en stor og vigtig støtte og vil huske Uwe for hans store engagement og indsats som lærer og vil bevare og ære hans minde.

Husum Danske Skole

Christel Prühs

10.2.1935 – 23.6.2017

I sommeren 1966 år ankom jeg, dengang frk. Thaysen, som ung lærerinde

til Ejderskolen, spændt på alt det nye, der ventede.

En lille lyshåret knægt holdt op med at lege og kiggede nysgerrigt på mig, ligesom et ældre ægtepar - Oma og Opa Prühs - der, som hver dag i sommertiden, når vejret tillod det, sad som fastlimede på 'deres' bænk uden for Ejder-Skolens pedelbolig.

Uwe, som dengang lige var fyldt seks, strøg ind ad døren til kælderlejligheden og kom ud med sine forældre: En høj, slank, smilende mand og en lille, charmerende buttet kvinde, der lyste af hjertelighed og som ligeledes talte dansk, men med indflettede hjemmelavede gloser og en for mig udefinerbar accent. Dejlige mennesker, der i de næste mange år skulle blive en del af min tilværelse, ligesom jeg, og senere min mand og vores børn, også blev en del af deres.

Christel og Otto Prühs - to uforglemmelige venner, hvis navne i mange år endnu vil give genlyd her i Sydslesvig, ikke kun på grund af deres utrættelige indsats for det danske mindretal og deres kærlighed til landsdelen, men også for det, de derudover kom til at stå for. Ikke bare hos familie og venner, men hos alle, som lærte dem at kende: Gæstfrihed, hjertelighed og trofast venskab.

Og nu, flere år efter Ottos død, kom så opringningen fra sønnen Uwe om, at vores kæreste veninde, Franks og Lones 'Tante Christel', pludselig var sovet ind.

Christel, som lige havde været en glad og veloplagt gæst ved vores familiefest. Christel, som, omend alderen havde sat sit præg, altid var aktiv og undervejs ... her, der og alle vegne, som en 'Hansdampf in allen Gassen'.

Christel, som med sit lystige, men også følsomme sind, altid var parat til ikke blot at give sit besyv med. Men også en hjælpende hånd til dem, der trængte.

Man føler - som altid, når man mister en af sine kære - en pludselig tom-

hed ved tanken om det savn, der vil trænge sig på, indtil alle de gode og glade minder får overtaget. Minder, der er så utallige, at de ikke kan genopfriskes her. Minder, som mange, der læser disse linjer, nikker genkendende til, fordi de selv har del i dem.

Tak Christel, for alle de år, vi fik sammen, tak for minderne. Men først og fremmest tak for den forskel, du gjorde - ikke bare for os, som stod dig nær, men for alle, der lærte dig at kende.

Vores dybe medfølelse og tanker går til Uwe, Hanne, Anne Kristine, Kristian, Jakob med Marlene og Sofie, samt den øvrige familie.

*Æret være Christels minde.
Dagny Geppert og familie*

Reinhard Jacobsen

6.1.1955 – 8.2.2017

Reinhard Jacobsen afgang ved døden. Dansk Gymnastikforening /DGF Flensborg har mistet én af sine markanteste skikkelser gennem tiden. Natten til onsdag afgang Reinhard Jacobsen ved døden, 62 år.

Reinhard Jacobsen var kendt som Mister Fodbold i DGF både nord og syd for grænsen. Fra 2004 til 2010 var han formand for klubben. Senest var han 2. næstformand, leder af fodboldafdelingen og ungdomstræner. I løbet af de fem årtier, som han engagerede sig for DGF, trænede han adskillige hold både i ungdoms og herrerækken, var aktiv dommer og har stort set altid arbejdet i klubbens ledelse.

Derudover var han meget aktiv som frivillig hjælper i SdU (Sydslesvig danske Ungdomsforeninger) og fodboldforbundet i Slesvig-Flensborg. Senest var han leder af fodboldudvalget i SdU og som sådan også medansvarlig for det Sydslesvigske Fodboldlandshold.

For sit mangeårige engagement som frivillig hjælper fik Reinhard Jacobsen

blandt andet overrakt den såkaldte DFB (Deutscher Fußball-Bund)-Verdienstnadel og den Goldenen Ehrenandel SHFV (Schleswig-Holsteinischer Fußballbund).

Ruwen Möller

MINDEORD OM REINHARD JACOBSEN

Reinhard Jacobsen er afgang ved døden den 8. februar 2017. Denne meddelelse fyldte mig med sorgmodighed. Han sad jo for kort tid siden ved bordet i forretningsudvalget og gav sit besyv med i mangt og meget. Reinhard var en yderst venlig person. Når han kom til møderne, var det altid med et smil og med interesse for det, vi skulle arbejde med. Han repræsenterede SdU, det gjorde han med hjerte, men hans hjerte bankede også for Sundhedstjenesten. Han formåede på fin vis at bringe disse to foreninger sammen, der hvor det var nødvendigt.

Ofte kom han forbi Sundhedstjenesten, han boede ganske tæt ved sundhedscenteret, så når han alligevel var på vej til DGF Idrætsparken, hilste han på, søgte informationer eller gav informationer, som kunne være til gavn for begge foreninger. Han var lydhør, åben og interesseret og gav stor opbakning til Sundhedstjenesten. Han ønskede at udbrede kendskabet til vort arbejde, for at så mange som muligt skulle kunne drage nytte af de tilbud, der er at få. Vores seneste arbejde med seniorboliger vakte stor glæde hos ham, og med et smil sagde han, jeg sætter mig på listen til en sådan, når det bliver aktuelt. Det blev det desværre ikke for ham.

Reinhard har siddet i forretningsudvalget i to perioder. Den første var fra 2003-2005. Interessen for at få lov at være med til at bevæge og være en del af arbejdet i Sundhedstjenesten ophørte aldrig, derfor stillede han sig igen til rådighed fra maj 2015.

Vi skylder ham en stor tak for hans indsats. Vore tanker går til hans familie. Vi ønsker jer styrke i denne svære tid.

Æret være hans minde.

*Randi Kuhnt
formand for Dansk Sundhedstjeneste
for Sydslesvig*

MINDEORD OM REINHARD JACOBSEN

Med stor sorg har vi i Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger modtaget meddelelsen, at Reinhard Jacobsen pludselig er død.

Efter et uheld i forbindelse med Flensborg Avis Cup i slutningen af december var Reinhard nu godt i gang med genoptræningen og var allerede godt i gang med sine mange aktiviteter indenfor SdU. Eksempelvis deltog han sidste weekend som SdU-leder ved LM i indefodbold i Vingsted. Derfor kom det som et stort chok for os alle, da vi erfarede, at Reinhard var gået bort, natten mellem tirsdag og onsdag.

Reinhard Jacobsen var i en menneskealder uløseligt forbundet med fodboldarbejdet i SdU og var formand for udvalget fra 1985-1996 og igen fra 2002 og frem til sin alt for tidlige død.

Han har også i perioder været næstformand for udvalget og har alt i alt været med i udvalgsarbejdet i henimod 40 år. Reinhard var myreflittig og deltog selv i stort set alle udvalgets arrangementer, eksempelvis var han gerne stævneleder ved udvalgets årlige 15-20 stævner og turneringer. Og manglede der en dommer, var Reinhard også altid klar til at træde til.

Han var også meget aktiv, da det sydslesvigske fodboldlandshold blev etableret i 2007, og siden var han i 2011 én af hovedkræfterne bag landsholdets støtteforening, hvor han frem til sin død var næstformand. Samarbejdet med DGI havde stor prioritet og han har været SdUs landsdelsleder ved utallige Landsmesterskaber og fra al-

le sider i DGI stod der stor respekt om Reinhard.

Det var også meget vigtigt for ham, at vi selv var i stand til at være værter ved DGI-stævner, og han var særdeles stolt på SdUs vegne, når udendørs DGI-stævner i Slesvig samt indefodbold-LM i Kruså/Wassersleben var afsluttede, og deltagerne fra Danmark tog hjem med en god oplevelse og med lidt større indsigt omkring det danske mindretal.

I sin egen forening, DGF, ydede han en enorm indsats såvel som træner, som leder af fodboldafdelingen og i en lang årrække som foreningens formand eller næstformand.

Og også indenfor det tyske fodboldforbund var han vellidt og aktiv på rigtig mange områder samt med til at synliggøre mindretallet overfor flertalsbefolkningen.

I flere perioder har han gennem årene også siddet i SdUs styrelse samt indtil sin død været SdU's repræsentant i Sundhedsrådet og forretningsudvalget for Dansk Sundhedstjeneste.

Udover at være en flittig og dygtig organisator af stævner og turneringer, havde Reinhard nemlig også stor interesse for helheden i SdU og i mindretallet. Han havde ikke dansk skolegang som baggrund, og DGF og SdU blev derfor hans indgang til mindretallet, og med den baggrund havde han ofte en mere nuanceret tilgang til mange debatemner indenfor mindretallet. Reinhard havde sine egne meninger og kunne være stædig, hvilket gennem årene af og til også afstedkom modstand og nederlag. Men han brændte så meget for den sydslesvigske sag, at han hver gang rejste sig igen og kæmpede engageret videre med alle sine utallige gøremål.

Ved sin alt for tidlige bortgang efterlader han derfor et enormt vakuum i både DGF og i SdU!

Vore tanker går i denne svære tid til familien. Med stor taknemmelighed vil vi savne og huske ham.

Æret være Reinhards minde.

*Kirstin Asmussen,
formand for Sydslesvigs danske
Ungdomsforeninger*

*Kaj Andersen,
børne- og ungdomskonsulent
for Sydslesvigs danske
Ungdomsforeninger*

MINDEORD OM REINHARD JACOBSEN

Dannebrogsglaget ved DGFs klubhus gik på halv onsdag formiddag den 8. februar, da budskabet om Reinhard Jacobsens pludselige og uventede død nåede frem til os i DGF. Det kom som et chok for os alle, fordi han var ved at komme sig efter den alvorlige ulykke i Idrætshallen den 29. december, hvor han ved et styrt fik et kompliceret brud på overarmen. Han havde næsten ingen smerter mere og begyndte at køre bil igen. Han var optimistisk, at det nok skulle blive godt igen. Og nu døde han stille og rolig i sin seng natten til onsdag.

Reinhard var fra sin barndom hele sit liv knyttet til DGF, som var hans hjertensbarn. Først som aktiv fodboldspiller i ungdomsafdelingen og fra begyndelsen af 70erne i uendelig mange funktioner: træner, holdleder, dommer, afdelingsleder og bestyrelsesmedlem. I en periode fra 2004 – 2010 endda som formand for klubben.

Helt op til sin død var han DGFs næstformand, fodboldafdelingsleder, dommer og træner. Hans engagement var enorm – kritisk og stridslysten, men altid med det mål, at det skulle gå godt for hans DGF. Det vidner også de mange og respektfulde opslag i det sociale net om.

Men Reinhard var også engageret uden for DGF – i SdU som styrelsesmedlem i en periode og fodboldudvalgets formand i mange år og sta-

dig i funktion, da han døde, i Dansk Sundhedstjeneste som forretningsudvalgsmedlem, i det flensborgske tyske sportsforbund og i fodboldforbundet på kreds- og landsplan. Reinhard kunne simpelthen ikke sige nej. Ofte nok tænkte vi, om det ikke kunne blive for meget, men Reinhard ville. Mere end fortjent var derfor de mange hædersbevisninger, som Reinhard med rette modtog.

Reinhard har præget DGF på næsten alle områder. DGF vil uden tvivl både indadtil og udadtil blive en anden uden Reinhard, men det må vi leve med. DGF vil komme til at savne Reinhard hver dag. Men vi vil selvfølgelig fortsætte arbejdet i foreningen i Reinhards ånd. Vi bøjer i denne stund hovedet i dyb taknemmelighed for Reinhards umådelige indsats for DGF. Vores tanker går i denne stund også til de fortvivlede forældre, der nu har mistet deres søn og selvfølgelig også til broderen, Harald.

Hjertelig tak Reinhard for din indsats.

*På DGFs vegne
Dieter Lenz, formand*

Ole Hartmut Rinneberg

8.8.1940 - 9.6.2017

Ole Rinneberg døde fredag den 9. juni efter flere års tapper kamp mod en kræftsygdom, der pludseligt og meget hurtigt tog en drejning, som han ikke længere havde kræfter til at klare.

Menigheden ved Ansgar Kirke i Flensborg har mistet en dygtig og samvittighedsfuld regnskabsfører, som bliver svær at erstatte.

Ole var et sammensat menneske. Hans stædighed og egenrådighed har måske kostet ham sympati hos nogle folk, der ikke opdagede den anden side af hans karakter, hans uselvished. Jeg

har ikke kendt et mere hjælpsomt menneske end Ole. Når han insisterede på at gøre tingene på sin egen måde, var det, fordi han var overbevist om, at det var den bedste. Og Ole ville det bedste for de mennesker, han kendte.

Han havde et stort netværk i Syd-slesvig, ikke mindst i kraft af sit engagement i foreninger - i flere tilfælde som regnskabsfører.

Han havde vidtfavnende interesser og var let at komme i kontakt med. Samtidig vogtede han over sin privatsfære; få kom tæt ind på livet af ham.

Han stiftede aldrig selv familie, men han talte med stor varme om sin 'dreng', som han kaldte ham, i Bangladesh.

'Drengen' er ved at være en mand nu, og Ole har betalt for, at han har kunnet få en god uddannelse. Ole rejste mindst én gang om året til Bangladesh, hvor han ikke kun besøgte den unge mand og hans familie, som betød umådeligt meget for ham, men også skoler drevet med midler fra Europa, specielt Syd-slesvig, og dér var han altid en kærkommen gæst. Hans sidste tur til Bangladesh i begyndelsen af dette år gjaldt dog specielt 'drengen', som han havde inviteret på en lille rejse for at fejre den unge mands veloverståede eksamen. Det er godt at tænke på, at Ole nåede at få denne oplevelse med, inden helbredet sagde stop.

Ole var påholdende med betroede midler; han spurgte indgående om udgifters berettigelse og forvaltede de kasser, han var regnskabsfører for, med og rettidig omhu. Med sine egne penge var han rundhåndet, hvilket ikke mindst er kommet mange skolebørn i Bangladesh til gode. Ole kunne være kritisk og kunne desværre også tage kritik af egne handlinger mere personligt op, end den var ment. Men han kunne også bære over med meget, når han mærkede en god vilje. Alt, hvad han gjorde, gjorde han helhjertet. Vi vil minde ham med kærlighed og taknemmelighed.

*Helle Wind Skadhauge,
formand for menighedsrådet
ved Ansgar Kirke*

Vi har mistet en god rokammerat og Flensborg Roklub har mistet en dygtig og kompetent kasserer. Vi kaldte ham for 'Sydslesvigs bedste kasserer'.

Utallige var de foreninger og menigheder, der kunne trække på hans store viden omkring jonglering med tal.

Ole var meget kendt i roerkredse både i Danmark og i Tyskland. Han har i mange år undervist i styrmandskurser i begge lande.

Igennem Ole har vi kunnet knytte mange forbindelser til roklubber, ikke kun i Danmark, men også i Tyskland. Utallige er de ture, som vi har arrangeret hvert år i Kristi himmelfartsdagene, de sidste mange år også i det tidligere DDR. I påskedagene tog vi hvert år ned til Spreewald, hvor vi mødte mange roere fra forskellige klubber, endda fra Schweiz og Litauen. Bådene blev roet ned fra Berlin og lå i byen Lübbenau, hvor roerne mod en lille skilling kunne låne både.

Igennem Ole lærte vi 'Die Dänemarfahrer' at kende, en dansk-tysk forening med medlemmer fra begge lande. Hvert efterår var vi af sted for at ro i nye spændende floder, søer og have.

Selv om Ole ikke lukkede ret mange mennesker ind i sit privatliv, kom vi meget tæt på ham. Vi var tit uenige, han var jo meget firkantet, men overhovedet ikke ond eller beregnende. Man måtte ikke kritisere Ole: så var han fornærmet i mindst en dag, men derefter var det glemt.

Ole var utrolig hjælpsom - hvis der var brug for hjælp, kom han omgående. Cirka 14 dage før sin død bebrejdede han os, at vi ikke havde tilkaldt ham til noget arbejde i klubben.

Vi vil komme til at savne Ole meget.

*Bärbel Jensen og Uwe Brodersen,
Flensborg Roklub*

Med sorg må vi erkende, at Ole Rinneberg er gået bort. Han vil efterlade et stort savn. I Bangladesh-kredsen vil vi også med taknemmelighed mindes den store indsats, han gjorde for arbejdet i Bangladesh.

For en del år siden blev Ole engageret i skolearbejdet i det fattige Bangladesh. Det begyndte, da lederen af 'St. Matthew'-skoleprojektet fortalte om sit arbejde. Han ytrede ønske om at oprette endnu en skole. Ole spurgte så, hvor meget det ville koste. Da han hørte, at det drejede sig om 30.000 kroner, sagde han straks: 'Jeg giver gerne en skole!'

Siden blev Ole også engageret i kostskolen i Saraswatipur, som Hedi og Walter Lorenzen i sin tid samlede penge til. Han kom med i Bangladeshkredsen i Sydslesvig, hvor han gjorde et stort arbejde som kasserer og i forbindelse med Bangla Shop.

I mange år rejste Ole hvert år til Bangladesh for at besøge skolerne, som han støttede. Han medbragte rigeligt med euro, så han kunne bidrage på den ene eller anden måde. Kostskolen fik på den måde foræret penge til at udstyre en legeplads. Hver elev fik en varm, strikket trøje foræret. De fik ligeledes hver en sangbog, så de kunne være med i fællessangen, så den kunne høres vidt og bredt. Hans død har derfor også vakt stor sorg blandt vennerne i Bangladesh.

En elev fra kostskolen fik særlig opmærksomhed. Ole besøgte hans fattige hjem, og da drengen siden kom i realskole, besøgte Ole også hans skole, så han erfarede, hvor mangelfuld skolevæsenet er i Bangladesh. Sujan led-sagede de senere år Ole på rejserne i Bangladesh, og Ole hjalp med at få ham indskrevet på medicinstudiet. Ole levede beskedent.

Frem for at forkæle sig selv med luksus ville han hellere bruge sine penge til at hjælpe børn i Bangladesh til en skoleuddannelse og bedre kår.

Jeg tør ikke gætte på, hvor mange penge det er blevet til i årenes løb. Det er ikke småpenge!

Ole fik for nogle år siden konstateret kræft og begyndte med kemoterapi. Da Ole først i april kom hjem fra en rejse til Bangladesh, blev hans tilstand desværre ringere og ringere, indtil han den 9. juni bukkede under.

Vi vil savne ham, men vil også mindes ham med taknemmelighed.

Æret være Oles minde!

*Morten Mortensen,
Bangladeshkreds i Sydslesvig*

Ole Rinneberg blev født den 8. august 1940 i Flensborg.

Hans fornavn var Hartmut; men tidligt valgte han at kalde sig Ole, som passede bedre til hans danske sindelag.

Ole kom med i Flensborg Y's Men's Club allerede i foråret 1970 under forberedelserne til klubbens internationale anerkendelse ved charterfesten den 1. august 1970.

Som ung blev han uddannet som bankassistent i Union-Bank i Flensborg, og det var naturligt for ham at påtage sig regnskabs- og kassererfunktionen i klubben, hvilket også var tilfældet adskillige gange gennem de mange år.

Fra klubbens start var også at fast programpunkt, at Kænguru'en, en indsamlingsbøsse, skulle gå rundt, og at de indsamlede beløb skulle gå til hjælpearbejde for børn i den tredje verden.

Efter et foredrag i Flensborg Y's Men's Club af Phillip Engsig Karup vakte Oles interesse for hjælpearbejdet i Bangladesh. Og det var især oprettelse af skoler, de såkaldte SMS-skoler i det

nordlige Bangladesh, han nu gik stærkt ind for. Og det blev anselige beløb, som han var med til at formidle til det arbejde.

Med klubbens overtagelse af Bangla Shop i Nørregade var Ole også her en trofast medarbejder. Så sent som sidste vinter, på trods af sin tiltagende kræftsygdom, var han på besøg i Bangladesh. Og på et fællesmøde i april for Banglakredsen og Y's Men's-klubben berettede han i ord og billede om skolen i Saraswatipor, som han og en kreds nu arbejder på at få i gang igen.

Gennem de 47 år, som han nåede at være medlem af Flensborg Y's Men's Club, var han et aktivt og meget flittigt medlem. Vi vil bevare mindet om en trofast ven og god klubkammerat.

*Povl Verner Hansen
Chartermedlem og past-præsident,
Flensborg Y's Men's Club.*

Rüdiger Carl-Eugen Nikol Wagner (født Roedel)

15.7.1953 – 2.7.2017

Det var med stor overraskelse og sorg, at vi i juli måned blev ringet op af Rüdigers familie, der gav os besked om, at Rüdiger natten mellem lørdag og søndag var død.

Rüdiger blev født den 15. juli 1953 og ville lørdag den 15. juli i år være blevet 64 år.

Rüdiger blev efter endt tysk lærer-eksamen i juni 1987 med fagene dansk og engelsk, ansat som lærer ved Lyksborg Danske Skole pr. 1. august 1987.

Her var han ansat frem til den 1. august 1998, hvorefter han blev flyttet til Gustav Johannsen-Skolen, da der ikke længere var timer nok til alle i Lyksborg.

Gennem hele Rüdiger Wagners virke som lærer og lærerstuderende var det

kendetegnende for ham, at han altid har været utrolig hjælpsom og parat til at påtage sig både fag og opgaver ud over det forventede.

På Gustav Johannsen-Skolen har Rüdiger blandt andet undervist i følgende fag: Tysk, engelsk, fysik, historie, geografi, religion, samfundsfag og biologi.

Derudover har Rüdiger på Lyksborg Skole og på Gustav Johannsen-Skolen varetaget mange forskellige funktioner: Klasselærer, sikkerhedsrepræsentant, skolepatrulje, kontaktlærer for elevrådet og tilsyn med skolens AV-midler.

Derudover har han både på Lyksborg Skole og på Gustav Johannsen-Skolen i en årrække påtaget sig opgaven som fotograf, hvilket begge skoler har haft glæde af.

Det blev pludseligt tomt på lærerværelset, og stemningen har siden meddelelsen kom, ikke været den samme. Vores tanker og store medfølelse går til Rüdigers kone, Dagny og de efterladte. Vi på skolen har mistet en god kollega og ven, der gerne hjalp både fagligt og menneskeligt, ikke for at opnå noget, men fordi Rüdiger var den, han var. Æret være hans minde.

*Ole J. Uth,
Skoleinspektør*

Kurt Schulz

Der zweite Minderheitenbeauftragte in der jüngeren Geschichte Schleswig-Holsteins, Kurt Schulz (SPD), ist gestorben, wie 'Der Nordschleswiger' Dienstag zuerst vermeldete. Kurt Schulz wurde 94 Jahre alt. 1958 wurde Schulz in den Landtag gewählt. Von 1971 bis 1975 war er erster Landtagsvizepräsident. Von 1991 bis 2000 wirkte Kurt Schulz als Grenzlandesbeauftragter des Ministerpräsidenten Björn Engholm. Sein Engagement galt auch

den anerkannten Minderheiten i Schleswig-Holstein sowie den deutschen Nordschleswigern.

Kurt Schulz var als Beauftragter Nachfolger von Kurt Hamer und Vorgänger von Renate Schnack.

Der Einsatz von Kurt Schulz erhielt viel Lob und Dankbarkeit von allen Seiten, wie auch die Nachrufe aus den Kreisen der Minderheiten deutlich machen.

Raning Krueger

Ministerpräsident Torsten Albig hat die Verdienste des verstorbenen ehemaligen Grenzlandbeauftragten Kurt Schulz gewürdigt. Schulz starb in der vergangenen Woche im Alter von 94 Jahren.

'Als Grenzlandbeauftragter hat sich Kurt Schulz von 1991 bis 2000 für die Belange der nationalen Minderheiten und für die niederdeutsche Sprache stark gemacht. Damit hat er die Minderheitenpolitik in Schleswig-Holstein entscheidend mit geprägt. Sein Einsatz wirkt bis heute nach', sagte Albig. Kurt Schulz habe sich darüber hinaus als Kommunalpolitiker und Eckernförder Bürgermeister, als Landtags-abgeordneter und Landtagsvizepräsident jahrzehntelang mit viel Herzblut sowie Ideenreichtum und Durchsetzungskraft in der Politik engagiert.

'Für ihn standen immer die Menschen im Mittelpunkt. Er war ein gradliniger und vielfach ausgezeichnete Politiker, der in Schleswig-Holstein viel bewegt hat. Wir haben ihm viel zu verdanken und werden ihn nicht vergessen', so der Ministerpräsident. Der Familie von Kurt Schulz sprach er gemeinsam mit seiner Minderheitenbeauftragten Renate Schnack sein Beileid aus.

Die hohe Kunst des Minderheitenbeauftragten besteht darin, loyaler Berater des Ministerpräsidenten und mitfühlender Advokat der Minderhei-

ten zugleich zu sein. Diese Kunst hat Kurt Schulz voll und ganz beherrscht – mit Herz und Verstand.

Damit hat er einen großen Beitrag dazu geleistet, dass das Verhältnis zwischen der Regierung und den Minderheiten heute so gut und vertrauensvoll ist.

Raning Krueger

En af det danske mindretals gode venner, Kurt Schulz, Egernførde, er død, 94 år gammel.

Kurt Schulz (SPD) var medlem af landdagen fra 1958 til 1975 og blandt andet 1. næstformand fra 1971-75.

Han var borgmester i Egernførde fra 1969 til 1987, kredsmedlem i Egernførde amt 1948-70, byrådsmedlem i Egernførde 1951-69 og havde en del flere ansvarsfulde poster. Blandt andet i partiet SPD, landdagsgruppen, kommuneforeningen og NDR.

Kurt Schulz (SPD) var oprindeligt ikke det danske mindretal bemærkelsesværdigt venligt stemt. Men politiker Kurt Schulz modnedes og med den indsigt, han blandt andet fik efter, at hans politiske karriere var afsluttet, og gennem personlige kontakter med fremtrædende mindretalsfolk, ændredes hans indstilling omkring mindretal til det positive. Og som ministerpræsident Björn Engholms (som det hed dengang) grænselands-kommitterede fra 1991-2000 og dermed Kurt Hamers efterfølger blev Kurt Schulz for alvor det danske mindretal en god fortaler og ven.

Kurt Schulz var indtil for få år siden, da helbredet ikke mere ville som han, en velset gæst ved de danske årsmøder, og ikke mindst med SSF i almindelighed og SSF's forhenværende formand, Heinrich Schultz i særdeles, folte han sig venskabeligt forbundet.

Kurt Schulz var gift og far til to børn. Sydslesvigsk Forening og det dan-

ske mindretal har meget at takke Kurt Schulz for, og det har vi også ved flere – meget personlige – lejligheder givet udtryk for.

Æret ved Kurt Schulz' minde.

*Jon Hardon Hansen
Formand for SSF,
Jens A. Christiansen
Generalsekretær i SSF*

Ulla Seligmann

3.6.1925 – 2.2.2017

Tirsdag den 7. februar stod Ullas dødsannonce i Flensborg Avis, og den overraskede mig. Ser man på Ullas fødselsår (1925) burde det måske ikke overraske.

Men det gjorde det, for det er ikke mange uger siden, jeg var sammen med Ulla til indsættelse af vores nye præst i Aventoft, og da virkede hun frisk og nærværende, som jeg altid har kendt hende.

Og kendt hende, ja, det har jeg i 40 år. Det vil sige, at hun må have været en midaldrende kvinde på 52 år den gang.

Dengang i 1977 begyndte min datter at gå i Humtrup Børnehaven, og Ulla boede i en tjenestebolig på 1. sal. Det gjorde hun i øvrigt indtil sin pensionering i 1987.

Der var en stue, et soveværelse, et køkken og et badeværelse, og mere havde Ulla ikke brug for.

Dengang var hun lærer fortrinsvis på Bavnehøjsskolen, som ligger lige ved siden af børnehaven i Humtrup. Dog havde Ulla på det tidspunkt stor erfaring i at køre rundt til andre skoler i Sydtønder Amt. Hendes store kæphest var nemlig ernæring, sund ernæring, og hun underviste både sine egne, men også de andre skolers elever i madlavning (hjemkundskab er et for

fint ord, det fandtes ikke den gang).

Hun har selv fortalt mig, at hun på et tidspunkt kendte navnene på alle piger fra det gamle Sydtønder Amt. Det vil sige pigerne fra Medelby, Ladelund, Læk, Agtrup, Nibøl, Risum, Aventoft og Nykirke samt selvfølgelig dem fra Humtrup.

Ulla var dansker, og det lagde hun ikke skjul på. Man kunne til nød være gift med en sydslesviger, men med en tysker? Der satte hun grænsen.

Selv brugte hun det tyske sprog kun i yderste nød. Ville man samtale med Ulla, så måtte man gøre sig umage på dansk. Hun blandede sig heller ikke med den tyske flertalsbefolkning, men holdt sig til det danske mindretal i Sydslesvig. Der var hun til gengæld allestedsværende. Hun gad ikke blande sig i SSWs politik – det var for dem med tysk pas! Men hun var yderst engageret i både ungdomsforening, SSF, menigheden og ikke mindst kvindeforeningen, alt sammen ud over det kæmpestore engagement, hun lagde i skolearbejdet.

Privat kom hun meget sammen med de omkringliggende skolers ledere og lærere, og det samme gjaldt for børnehavernes personale. Ofte var hun på lejrskole sammen med naboskolerne i Aventoft, Nykirke og Ladelund. Det vidner billeder om, som jeg har fundet i Vidingherreds Skoles nu 70 år gamle krønike.

Ud over skolekøkken, som hjemkundskab vist hed den gang, var hendes store passion gymnastik, både for børn og for voksne. Ulla har i mange år og længe efter sin pensionering i 1987 ledet motionsgymnastikhold for damer, og hun var smidig trods sin høje alder.

I 1981 blev hun ansat som skoleleder ved Bavnehøjsskolen. Ikke så meget, fordi hun havde lyst til at være skoleleder, for hun var lærer til fingerspidserne, men mere fordi hun skulle forflyttes til en anden skole, da børnetallet dengang var meget lavt på Bavnehøjsskolen.

Skolen var en-klaset med omkring de 13 elever fordelt på 1.-9. klasse. I dag var skolen med det børnetal sandsynligvis blevet lukket, men Bavnehøjskolen har i dag over 50 børn, så det var godt, man ikke gjorde det.

Selv var jeg forældrerådsformand, som det hed den gang, da Ulla afleverede sin håndskrevne ansøgning på en lap papir, men dengang var det nok til at blive ansat.

Det var nogle vanskelige år, hun skulle igennem til sidst, for det var ikke nemt at undervise i en en-klaset skole, så da hun var 62 år gammel, valgte Ulla at gå på pension. Hun købte en andelsbolig i Abild lige nord for grænsen, for på den måde kunne hun stadigvæk følge med i, hvad der rørte sig i Sydslesvig, og det gjorde hun til det sidste. Hun var med til arrangementer på Bavnehøjskolen og viste sig tit i kirken, selv om hun sagde: Vi har altså også en udmærket præst i Abild.

Hun nød at gense gamle bekendte og venner fra Sydslesvig, og hun nød at få en snak med gamle elever. Det kom altid til at se ret sjovt ud, for Ulla var meget lille af vækst, så hun måtte virkelig knejse med nakken for at få øjenkontakt til de høje unge mennesker.

Jeg er glad for at have kendt Ulla og for det gode samarbejde, jeg har haft med hende.

Æret være Ullas minde.

Jytte Andresen, Braderup

Siegfried Fuhrmann

24.6.1940 – 2.5.2017

Flensborg. St. Knudsbrødrene har med sorg erfaret, at vor broder Siegfried Fuhrmann ikke længere er iblandt os.

Vores kære broders død kommer meget overraskende for os, selvom vi vidste, at hans tilstand ikke var god.

Siegfried Fuhrmann blev født den 24. juni 1940 i Memel, nu Klaipeda i det daværende Memelland.

Sammen med sin moder og broder flygtede han under krigen til Rendsborg, hvorfra han senere kom til Köln. Her uddannede han sig til kok og traf sin hustru Maria. De blev gift i 1962.

I 1972 blev Siegfried udnævnt til køkkenchef på det nye ungdomskollegie i Marienhölungweg.

Vor kære broder havde en stor passion, nemlig kunst med blandt andet træskærerarbejde. I 1976 forærede han den forholdsvise nye kirke i Jaruplund det meget flotte kristusmotiv fra Jellingestenen. Men det er kun en del af Siegfrieds store produktion af kunstværker.

St. Knudsgildet i Ringsted, men også St. Knudsgildet i Flensborg har fået flotte ikoner udført og foræret af ham. Som det kan forstås, var det ikke længere kun træskærerarbejder, men også metaller, som han arbejdede med. For det broderlige skydeselskab og papegøjegilde i Aalborg udførte han en ny formandskæde til stor glæde for selskabet der. Vor broders sidste store arbejde for St. Knudsgildet i Flensborg blev udført i forbindelse med vor æresbroder prins Joachims besøg i forbindelse med indvielsen af tre flotte bordstandere, alle udført af ham.

Siegfried Fuhrmann blev St. Knudsbroder i 2003. Igennem alle årene har Siegfried deltaget flittigt i gildelivet, ligeledes deltog han sammen med Maria i alle festlighederne. Vor broder har gjort et stort arbejde i gildet ud over det kunstneriske, han har været stolbroder, og man kunne regne med hans hjælp, når det var nødvendigt.

Gennem Marias deltagelse som søster i Ringsted St. Knudsgilde var de gode repræsentanter for Flensborg-gildet og bidrog til de gode forbindelser mellem vore gilder.

Han har med sit virke og broder-

sind gjort sig så bemærket og afholdt i vort gilde, at han vil blive husket som en værdig St. Knudsbroder af fineste slags.

Vores tanker går til Maria og familien, som har mistet deres kære.

*St. Knudsgilde Flensborg,
Oldermand Heinz Rudebeck*

MINDEORD OM SIEGFRIED FUHRMANN

Med stor sorg har vi modtaget budskabet om, at forhenværende køkkenleder på Ungdomskollegiet, Siegfried Fuhrmann, er død. Han blev 76 år gammel.

Vore tanker går til Maria og Kirsten med familie.

Når vi mindes Siegfried, dukker mange tanker og erindringer op.

Han var et multitalent med utrolig mange ideer, som ikke blev længe i hovedet, men som hans hænder formede til figurer i træ, metal eller sten. Derudover skabte han ikoner og byggede strengeinstrumenter. Han overraskede os gang på gang.

Lad os starte fra begyndelsen: Siegfried havde arbejdet som kok i Köln og kom gennem sin hustru Maria til Flensborg. Hun var medlem af det danske mindretal.

Siegfried søgte og fik i 1971 stillingen som køkkenleder på det nybyggede ungdomskollegie, hvor han blev til sin pensionering i 2004.

Den uddannede kok Sigg, som han blev kaldt af alle, skulle først overvinde de forbehold, man havde mod at indrette et moderne køkken på et elevhjem.

Og det drejede sig ikke kun om køkkenudstyret, men især også om indkøb af for eksempel mel i store portioner i stedet for i små kiloposer osv.

Sigg fik overbevist de sidste tvivlende med sin professionalisme. Tidligt

om morgenen handlede han på fiskemarkedet og i frugt- og grønthandlen, og slagtermesteren kom selv på kollegiet med kød og fik hyppigt en faglig snak med Sigg.

Han skolede sit personale og var dem en god chef. Arbejdsmiljøet var præget af respekt og arbejdslyst. Altid gjorde han sig tanker om, hvordan man kunne forbedre madtilbudet, han fik indrettet ta' selv-bord, og mikromad kom på menuen.

Når officielle besøg var anmeldt til 'det store frokostbord', kunne Sigg med sin erfaring dæmpe personalets nervøsitet.

Kollegiet havde blandt andre besøg af statsminister Anker Jørgensen og på et senere tidspunkt forbundskansler Helmut Schmidt. Begge roste køkkenet for dejlig mad.

I det daglige var der også tid i køkkenet til hyggesnak og diskussion over en kop kaffe. Sigg fulgte de unges skoleliv og gjorde sig tanker om deres problemer. Dette gav han også udtryk for i de skulpturer, som han skabte til Ungdomskollegiet.

Sigg havde flere kreative ideer om, hvordan indgangsområdet på Ungdomskollegiet kunne udsmykkes med livsglade figurer. Han modellerede fire 'harlekin-figurer' af gips og stillede dem op på markante steder. Figurerne blev støbt i bronze, efter at kollegiet havde skaffet penge gennem forskellig fonde. I de følgende år blev det til flere bronze-skulpturer og skulpturer af sten i udendørsområdet.

Udsmykningen af kollegiet vil altid minde os om køkkenlederen og kunstneren Siegfried Fuhrman.

*Æret være Siegfried Fuhrmanns
minde.*

Uwe Becher

Elsebeth Hviid Villadssen

27.12.1951 – 2.7.2017

En opringning brød ind i hverdagens travle gøremål og fik mig til at stoppe op! Beskeden var trist: Elsebeth er gået bort!

Og den første tanke var da helt klart: Åh Gud, hun var da alt for ung. Hende havde jeg da lige truffet ved årsmødet. Og nu sidder jeg her og skriver om hende.

Elsebeth Villadsen var allerede præst i Sporskifte danske Menighed, da jeg i 1995 startede min gerning på Oksevejens Skole. Hurtigt blev jeg 'shanghajet' af Christian Wietz til at blive en del af SSF-distriktets bestyrelse. Og dermed kom jeg ind i alt det danske arbejde i Sporskifte, som allerede dengang var et fint parløb af alle foreninger og institutioner.

Elsebeth kom også ind i bestyrelsen og var i mange år vores næstformand i distriktet. Det varede da lidt, inden jeg lærte hende lidt bedre at kende, for Elsebeth var ikke den, der lod folk komme tæt på. I hvert fald ikke til at begynde med.

Dengang virkede hun på mig som et menneske med to ansigter. Det ene var præsten, forenings- og mindretalsmennesket. Og så var der den private, lidt mere tilbageholdende personlighed.

Ofte, når man så hende gå i byen eller mødte hende på cyklen, virkede det, som om hun gik i sine helt egne tanker uden at bemærke omverdenen.

Jo bedre jeg lærte Elsebeth at kende, desto mere skattede jeg denne side af hendes personlighed. Dybt menneskelig, empatisk og hjertevarm var hun.

Det blev til mange gode samtaler om alverdens emner. Om troen, mennesket eller det filosofiske. Altid kunne hun bidrage med noget, få den rette synsvinkel frem eller vise mig en anden måde at se tingene på.

Hun var også god til at lytte og tog ting til sig. Hvor dejligt det dog er, når

et samarbejde om et fælles mål også skaber menneskelige relationer.

Ja - samarbejde, det havde vi rigtig meget af. På foreningsplan var det jo især arbejdet fra bunden af, vi tog os af. Det er jo som bekendt ikke nok med bare at lave det 'åndelige' arbejde med at udvikle ideer. Ude i distriktet er det især det helt banale praktiske arbejde, der gælder. Heller ikke her var Elsebeth bleg for at tage fat, og især hendes gode gaver i køkkenet nød vi godt af. Når det gjaldt om at lave mad til vores adventsarrangement kom hun i topform.

Sammen med Klaus, Sita og min kone, Doris, tryllede hun de mest lækre ting frem til stor nydelse for alle. Det hang også virkelig sammen med, at man kan få folk til at komme til et arrangement, når der er god mad.

Således var det Elsebeth, der opfandt den meget succesrige ide med 'Glem aftensmaden'-arrangementerne, hvor der altid for medlemmerne blev budt noget 'input' til hovedet, benene og maven. De ting, som hun satte gang i, var altid velovervejede og gennemførte. Ikke noget hastværk, det skulle være kvalitet.

Noget, som hun også gik utroligt meget op i, var ideen om et eget forsamlingshus i Sporskifte. Hun var med fra starten ved oprettelsen af Støtteforeningen for Det Danske Hus. Ukuelig i gang med at fremme dette dengang 'luftkastel' var hun selv helt overvældet, da det i 2007 endelig blev til virkelighed.

Med stor hengivenhed og fornøjelse blev vores kirke i huset indrettet. Hun var kommet i mål. Fra en klap-sammen-kirke i et klasselokale over til et fælles kirke- og forsamlingsrum i en forhenværende tjenestelejlighed på skolen og nu i det fine nye forsamlingshus med et eget kirkerum. Her var der højt til loftet - ikke kun i bogstavelig forstand.

For hende, som vores meget afholdte sognepræst, var dette nok den største succes. Desværre tvang et svig-

tende helbred hende til at gå på førtidspension. Det var en meget tung tid, hun gennemgik, da lægerne gjorde det klart, at hun nok skulle sidde i kørestol resten af livet. Hun flyttede ud af den store præstegård til en passende handicapvenlig lejlighed i Tarp. Og efter at hun havde fundet sig tilrette i sit nye liv, valgte hun at engagere sig igen. Denne gang i menighedsrådet ved Ugle Herred danske Menigheder. Gerne kom hun også stadig til Sporskifte for at deltage i kirkelige arrangementer eller fester.

Vi har i Sporskifte meget, vi kan takke Elsebeth for.

Hun har med sit virke gjort en forskel og sat dybe spor i vores kirke- og foreningslandskab. Især hendes engagement i forbindelse med tilblivelsen af Det Danske Hus kan ikke skattes højt nok. Hun vil blive savnet her i Sydslesvig.

*Formand for menighedsrådet i Sporskifte danske Menighed
Konsulent for SSF Flensborg by
Kay von Eitzen*

Elsebeth Villadsen måtte sygepensioneres kort før sin 60-års fødselsdag i 2011. Noget af det herlige ved Elsebeth var, at hun i den grad kæmpede med og imod sin sygdom. Hun påtog sig aldrig offerrollen. Sygdommen ramte hende ubarmhjertigt på hendes fysik, men den skulle ikke få magt over hendes livssyn og humør. Det gjorde, at hun forblev et herligt menneske at være sammen med.

Hun kæmpede også igennem indsatsen som præst. Ordet skulle forkyndes, Guds nåde og kærlighed deles. Hun var god til at formulere sig, og hun havde altid hjertet med i indsatsen.

Hun blev ordineret i Helligånds-kirken som en af tre i august 1987 og forblev i Sydslesvig lige siden. Hun gjorde tjeneste i Sct. Hans, i Helligånds

Sogn med vægt på Rude, i Sporskifte og i Harreslev. Hun medvirkede yderst konstruktivt ved de strukturændringer, der blev hendes vilkår. Hun var en meget god kollega, og hun forstod alle steder at nå mennesker, sammen med hvilke hun kunne støtte menighedslivet. Ordet symbiose passer godt på hendes indsats, for hun fandt altid på hendes egen tillidvækkende facon sammen med medlemmer af menighederne, med hvem hun sammen kunne fremelske meget mere, end hver enkelt kunne bidrage med. Det er heller ikke for ingenting, at hun en tid også var præsternes tillidskvinde.

Elsebeth bevarede livet igennem en herlig humor, som også kunne rumme selvironi. Hos mange vil hun blive husket for en enestående energi, for livsklogskab, for solidaritet, for engagement og begejstring, for entydighed og trofasthed.

Menighederne, Danske Sømands- og Udlandskirker og Dansk Kirke i Sydslesvig har meget at takke hende for.

*I taknemmelighed
Viggo Jacobsen*

Preben Vognsen 19.6.1937 – 4.2.2017

Forhenværende formand for Borgerforeningen i Flensborg, tidligere konsulent for Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU) og forhenværende amtsformand for Sydslesvigsk Forening (SSF) i Gottorp Amt, Preben Vognsen, er død. Han blev 79 år.

'Livet er en gave, som vi må passe på. Nu skal jeg hygge mine kartofler, nyde roserne og sikre mig den motion, jeg trænger til, bag græsslåmaskinen. Det bliver til fire kilometer hver gang.'

Sådan lød ordene fra Preben, da han for små fem år siden rundede de 75 år og blandt andet takkede af som en

aktiv og vellidt formand for borgerfor-
eningen.

Han mente, at nye kræfter trængte til
at komme til, selv om det bestemt ikke
havde skortet på energi og offervilje på
mindretallets vegne fra hans side.

I de forgangne år havde han både
arbejdet som konsulent for Sydsles-
vigs danske Ungdomsforeninger (SdU)
og været amtsformand for Sydsles-
vigsk Forening (SSF) i Gottorp Amt.

I mange år sad Preben også i SSF's
hovedstyrelse og forretningsudvalg. I
en periode som næstformand for sidst-
nævnte udvalg. Altid velforberedt del-
tog han i diskussioner og han havde
en særlig evne til at afdække det prin-
cipielle i uoverskuelige og vanskelige
spørgsmål. Det gjaldt såvel almene
mindretalsforhold som for eksempel
vedtægtsbestemmelser.

Også forståelsen for det folkelige
arbejde i distrikter og amter slog han
gerne et ekstra slag for. For ham var
det folkelige danske arbejde krumtap-
pen i mindretallet.

Preben Vognsen var igennem mange
år også optaget af mindretalsforhold
i Europa. SSF's engagement i FUEN
stod hans hjerte nært, og han deltog
altid interesseret i mindretalsunionens
kongresser.

I år 2000 var han med til at foran-
stalte den første fælles dansk-tyske
mindehøjtidelighed for de faldne under
slaget ved Isted i 1850. Et arrangement,
der krævede mange diplomatiske an-
strengelser og en til tider fast holdning.

Siden han fulgte sin kone til Slesvig
helt tilbage i 1960 havde Preben Vogn-
sen været politisk statsløs uden stem-
meret og uden ret til at lade sig opstille
for et politisk parti.

Han ansøgte ganske vist i slutningen
af 60'erne om tysk statsborgerskab,
men skulle betale så meget for det i
forhold til ægteparrets samlede ind-
tægt, at han trak følehornene til sig.

'Det sidste har måske gjort mig lidt
mere åbenmundet gennem årene, så
jeg alligevel blev involveret og inddra-

get i det danske mindretalsarbejde.
Men alt har sin tid, og nu vil jeg nyde
tilværelsen sammen med min kone,
mine roser, min græsplæne og være
glad for hver eneste dag', lød det fra
Preben Vognsen forud for 75-års dagen
i 2012.

Det fælles otium, som han dermed
kunne se frem til med hustruen Lis,
som han mødte og forelskede sig i på
Vrå Højskole helt tilbage i 1958, blev
desværre alt for kort, da hun døde i
april måned 2013. Og nu er Preben
Vognsens stemme tavs.

*Æret være hans minde
Sydslesvigsk Forening*

*Jon Hardon Hansen
Jens A. Christiansen*

I en alder af 79 år døde Preben Vogn-
sen i weekenden efter, at han i 56 år
havde været med til at sætte sit præg
på det danske arbejde i Sydslesvig.

For mindre end et år siden påtog
Preben Vognsen sig kort før sin 79 års
fødselsdag endnu en ledende besty-
relsespost som næstformand for SSF i
Gottorp Amt. Valgperioden var kun for
et år, men så megen tid blev der ham
ikke beskåret, idet han i weekenden af-
gik ved døden.

Han var født i sommeren 1937 på en
lille landbrugsejendom i det nordligste
Jylland.

Landbruget så også ud til at blive
hans fremtid, idet han blev uddannet
som mælkekontrollør. Imidlertid ledte et
møde med Lis Wehlitz fra Kappel på Vrå
Højskole hans livsbane mod Sydslesvig.

De to blev gift i 1958, og da hun ef-
ter endt læreruddannelse i Skive vendte
tilbage til Sydslesvig, var det for Preben
Vognsen en selvfølge at tage med.

På hjemegnen var han engageret i
ungdomsarbejde og det hjalp ham til
at blive ansat som konsulent for Syd-
slesvigs danske Ungdomsforeninger.

Strukturændringer gjorde efter en halv snes år hans stilling overflødig, men efter en tid i et byggemarked fandt han arbejde hos Redlefsen i Sattrup indtil sin pensionering.

Preben Vognsen var fra sin ankomst til Sydslesvig til sin død involveret i dansk foreningsarbejde. Han har været distriktsformand i Ravnkær, amtsformand for Gottorp Amt og første næstformand i SSFs forretningsudvalg. Også Borgerforeningen i Flensborg nød godt af hans virke, idet han i en årrække var formand for foreningen.

Mange er også de foredrag med lysbilleder fra deres mange rejser, som Preben sammen med Lis har holdt rundt om i SSF-distrikterne. Hendes død i 2013 tog hårdt på ham, men den tætte kontakt til datter og børnebørn hjalp ham igennem den svære tid, og han formåede igen at finde styrke til at give en hånd med, hvor mindretallet havde behov for det.

Anker Simonsen

SYDSLESVIGSK FORENING GOTTORP AMT HAR MISTET EN GOD OG TROFAST VEN.

Udover at Preben har været amtsformand for SSF Gottorp amt henover mange år, har Preben været aktiv i bestyrelsesarbejdet i sit elskede distrikt Ravnkær.

Siden 1975 har Preben været med til at præge det danske kulturliv på egnen. Både distriktet Ravnkær, men også omegnen, nød godt af Prebens ihærdige indsats for det folkelige foreningsarbejde. Hvor Preben var, var der sammenhørighed, samarbejde, vision, og hyggensnak.

Så sent som i 2015 genoptog Preben arbejdet i SSF Gottorp amts bestyrelse, først som bisidder, siden hen som næstformand. Også her viste det sig, at Preben kunne bidrage med utallige,

positive tiltag til foreningsarbejdet på amtsplan. Ikke så sjældent var det Preben; der kunne samle på visioner, ideer for dernæst at sætte dem i realistiske sammenhæng. Også her stod det altid klart; at han havde 'fingeren i jorden', i henhold til det lokale foreningsliv. Ja, man kan vel sagtens sige at selv når Preben bevægede sig på de bonede gulve, var det altid med sydslesvigsk, angelsk muld under hans såler.

Preben har været en central personlighed i Gottorp amts bestyrelse, en pålidelig mentor, en visionær, og ikke mindst en afholdt ven. Hans bortgang efterlader et stort tomrum i SSF Gottorp amts danske virke.

Vi vil savne vores gode ven.

Æret være hans minde.

*På bestyrelsen for Sydslesvigsk
Forening Gottorp amt og Sekretariatet
for SSF Gottorp amts vegne.*

*Petra Mohr, amtsformand for
SSF Gottorp amt*

*Lars Thomsen, amtskonsulent for SSF
Gottorp amt*

Medio februar 2017 måtte Borgerforeningen Flensborg modtage den triste besked, at formanden 2000-2012 og derpå æresmedlem Preben Vognsen, Ravnkær, ikke er mere.

Vi havde bemærket, at i det seneste år var Vognsens besøg til vore arrangementer sjældne, fordi hans helbred skrantede, og vi savnede hans altid velvalgte bemærkninger til Borgerforeningens årlige arrangementer.

Igennem Borgerforeningens godt 180-årige historie har formanden altid været en flensborger. Men fra årtusindskiftet lykkedes det afgående formand, Hardon Hansen, at overtale Preben Vognsen fra det sydlige opland og oprindelige dansker fra Vendsyssel til at overtage hvervet.

Dette blev til gensidig fornøjelse for bestyrelsen og ganske givet også for ham selv. Gennem 12 år lykkedes det faktisk Vognsen at løfte Borgerforeningen ud af Flensborg ud i Sydslesvig og nordpå til Sønderjylland, hvor adskillige medlemmer er bosiddende.

Arrangementer blev af og til flyttet ud af byen og et formaliseret samarbejde med den ligesindede og næsten ligeså gamle Frederiksklubben i Aabenraa har betydet flere besøg i det sønderjyske. Det faldt i Vognsens lod at forestå Borgerforeningens 175-års jubilæum i 2010, og deltagerne i den fyldte Kongesal i Restaurant Borgerforeningen vil for altid huske denne festlige aften.

Som bestyrelsens sekretær gennem alle formandsårene var det spændende med en formand kun bekendt via mange tildragelser i Flensborg Avis fra andre af Vognsens opgaver i andre sammenhænge.

Vor såkaldte kemi passede dog sammen, så vi havde et altid konstruktivt og godt samspil omkring Borgerforeningens anliggender, hvorefter de mange glædelige, vellykkede arrangementer langt overskygger de små problematikker, som enhver forening oplever.

Borgerforeningen Flensborg må derfor nu lade en velset personlighed, Preben Vognsen, indgå i galleriet, som har tegnet den gamle forening i Flensborg - og det gør vi ærbødigt.

*Iver H. Ottosen,
sekretær i Borgerforeningen
Flensborg*

Lars Aagaard

Børnebibliotekar Lars Aagaard, Rønne, er død efter kræftsygdom. På Bornholm, hvor han boede fra 2011 til sin død i marts 2017, blev Lars Aagaard

kendt som et givende og aktivt element i foreninger som Gudhjem Museum, Nylars Koret og IT-undervisning for seniorer på Lunden.

Hans kone, Jette Westh, siger: 'Min elskede Lars har forladt os alt for tidligt. Men som kræften skred frem, må vi glæde os over, at døden indtraf fredfyldt og uden smerte. Han var i hjemmet omgivet af de mennesker, der betød mest i hans liv. Han var også utroligt glad for den støtte og lindring, han fik fra hjemmepælejen. Det velfærdssamfund, der blev opbygget, mens Lars var ung, viste sin styrke i hans sidste tid'.

I Danmark vest for Bornholm var Lars Aagaard kendt og agtet som dynamisk børnebibliotekar og kulturaktivist. Fynboen (født i Nyborg 1945), kom rundt og virkede i hele Danmark. Først som elev på Køge Centralbibliotek, og dernæst som bibliotekar i Ballerup og Vejle. I 1971 startede han en karriere som ledende børnebibliotekar i Rudkøbing, Sønderborg, Faaborg, Rødovre og til sidst hos Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig i Flensborg.

I 2000 modtog han R. Lysholt Hansens bibliotekspris, hvor titlen på motiveringstalen var 'det lange seje træk for børnekultur'. Han var en stor netværker, der var børnebibliotekar med hjertet. Han mødte børn med respekt og lydhørhed, og han optrådte gerne for dem i forklædning og bevæbnet med harmonika. Børnekultur, der var sjov for alvor, har udviklet sig til en dansk signatur, og Lars Aagaard var en del af det bankende hjerte i den udvikling. Et usædvanligt iderigt menneske, der mødte verden med entusiasme og med den overbevisning, at børn har brug for fantasi og store eventyr.

Den overbevisning førte ham også ud i verden, hvor han i otte år, fra 1999 til 2007, var den danske repræsentant i det internationale biblioteksforbunds afdeling for børne- og ungebiblioteker.

Fra midten af 1970erne og godt ti år frem var Lars Aagaard en drivende

kraft i Hørehæmmede Børns Forældreforening. Anledningen var datteren Jennies svære høretab. Lars Aagaard kæmpede både privat og i forenings-sammenhæng for, at dette handicap ikke skulle isolere børn. Jennie og andre i hendes situation skulle hjælpes til at føle sig respekterede og vokse op på en måde, så de kunne udvikle livsglæde og bevare den som voksne deltagere i samfundet.

I 2000 flyttede Lars Aagaard til Flensborg og blev en aktiv del af det danske kulturliv i byen. Han gjorde blandt andet en stor indsats for at forny Foreningen Norden i grænselandet. Lars Aagaard var og vil blive husket som et ægte renæssancemenneske. En mand, der interesserede sig for mangt og meget og som var interesseret i sine omgivelser og i at tale med de mennesker, han mødte på sin vej. En vej, der helt naturligt også førte ham til et næsten ti-årigt virke i menighedsrådet i Flensborg.

Lars efterlader sig kone, fire børn og ni børnebørn.

*Kasper Westh,
Jette Westh,
Ida Kathrine Westh
og Jennie Westh*

'Jeg samler på de små børns smil - de små børns lyse smil'.

Denne strofe af digteren Nis Petersen faldt mig ind, da jeg tænkte tilbage på Lars, for han var altid opmærksom på, at børnene skulle have det godt.

Og selv var han altid et lysende smil. Da Lars blev pensioneret for snart seks år siden, kom vi til at savne hans lyse smil og positive væsen. For Lars spredte glæde!

Andre har skrevet om hans indsats inden for biblioteksverdenen på børneområdet. Jeg skal nøjes med at sige, at Sydslesvig har været heldig, at han valgte at bruge sine sidste ti arbejdsår

på Flensborg Bibliotek som den kreative igangsætter han hele tiden var. Men også som kollega var han enestående. Han viste omsorg for andre ve og vel. Jeg er glad for, at jeg en sommer fik lejlighed til at kigge forbi hos ham i Rønne, hvor han sammen med sin kone, Jette, havde skabt sig et lille paradis i Jettes barndomshjem med en lille indergård omgivet af figentræer. Herfra kunne han som pensionist fortsætte med at være en aktiv kulturperson på hele Bornholm - som frivillig vagt på Gudhjem Museum, korsanger i Nylars og deltager i litteraturkreds i Svaneke - indtil han blev ramt af kræft.

*Mine tanker går
til Jette og børnene.
Lilli Bruhn, bibliotekar
Flensborg*

I foråret 2017 modtog vi den triste meddelelse om, at vores tidligere kollega Lars Aagaard var død efter længe tids sygdom, 71 år gammel.

Lars valgte at runde sin mangeårige bibliotekskarriere af med at komme til Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. Det ophold kom til at vare i ti år indtil 1. juli 2011.

Ti farverige år, hvis aftryk stadig lever i mange af bibliotekets arrangementer og tiltag.

Lars nåede - som først ledende børnebiblioteker og senere som børne- og kulturkonsulent - at sætte sit dygtige, personlige og utraditionelle præg på det danske bibliotekslandskab i Sydslesvig. Og han kom langt ud over biblioteksmatriklen. Lars var en udpræget netværksbygger, han opdyrkede det ene samarbejde efter det andet og lykkedes meget ofte med at promovere og igangsætte sine altid spændende, originale og fremadskuende ideer. Især samarbejdet med de sydslesvigske skoler og børnehaver blomstrede med Lars.

Lars var om nogen børnenes kulturforkæmper. Fra 1999 til 2007 var han engageret som Danmarks Biblioteksforenings og Bibliotekarforbundets repræsentant i det internationale børnebibliotekssamarbejde i organisationen IFLA. I 2000 modtog han blandt andet R. Lysholt Hansens pris for sit 'lange seje træk for børnekulturen'.

Lars var den fødte formidler og han berigede mange med sin viden og sit varme engagement. Dette engagement forblev intakt, indtil han af helbreds-mæssige årsager ikke kunne mere.

Da hans stilling i 2011 skiftede fra 'bibliotekar' i Sydslesvig til 'pensionist' på Bornholm, engagerede han sig med liv og sjæl i sit lokalsamfund i Rønne,

hvor han havde slået sig ned med hustruen Jette Westh et par år forinden. Mange ældre medborgere nød godt af hans digitale kunnen på fx it-kurser for ældre, museumsgæster blev beriget med hans viden, når han havde kustode-tjansen på Gudhjem Museum, og Nylars-koret blev et medlem rigere. Det var så tydeligt, at Lars i den grad nød sit otium sammen med sine nærmeste. Et otium, der desværre blev alt for kort.

Æret være Lars' minde.

*Anni Søndergaard, souschef
Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig*

INDHOLDSFORTEGNELSE

AKTIVITETSHUSET I FLENSBORG	148
BANGLADESHKREDS I SYDSLESVIG	174
CHRISTIAN LASSENS MINDEMUSEUM.....	182
DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG	152
DANSKE KIRKE I SYDSLESVIG.....	167
DANSKE KRIGERGRAVE OG MINDESMÆRKER I SYDSLESVIG	228
DANSK HUSFLIDSKREDS SYDSLESVIG.....	217
DANSK SKOLEFORENING FOR SYDSLESVIG.....	121
DANSK SUNDHEDSTJENESTE FOR SYDSLESVIG	162
DEN SLESVIGSKE KVINDEFØRENING.....	191
DSH FORENINGEN AF AKTIVE KVINDER I SYDSLESVIG.....	194
DUBORG-SAMFUNDET.....	134
FDF SYDSLESVIG	144
FLENSBORG AVIS.....	184
FLENSBORG DANSKE JOURNALISTENFORENING	189
FLENSBORGSY'S MEN'S CLUB.....	172
FORENINGEN NORDEN – SYDSLESVIG AFDELING	199
FÆLLESLANDBOFORENINGEN FOR SYDSLESVIG.....	180
HISTORIK SAMFUND SØNDERJYLLAND - SYDSLESVIGKREDSEN	201
JARUPLUND HØJSKOLE	128

J. C. MØLLER-FONDEN	212
JUL I SYDSLESVIG 2017.....	72
KFUM OG KFUK I SYDSLESVIG	143
KVINDEGRUPPEN	197
MENIGHEDERNES BØRNE OG UNGDOMSARBEJDE I SYDSLESVIG	175
MINDEORD.....	232
MINDRETALSRÅDET ITYSKLAND	229
NORDISK INFORMATIONSKONTOR I SØNDERJYLLAND/SYDSLESVIG	203
OBERST H. PARKOV'S SYDSLESVIGPRIS.....	78
REJSEKONTORET SYDSLESVIG	131
SANKT KNUDSGILDET FLENSBORG.....	207
SCT. GEORGS GILDET FLENSBORG	209
SLESVIGSK KREDITFORENING EG	214
SYDSLESVIGS DANSKE KUNSTFORENING.....	219
SYDSLESVIG-BIFFEN.....	159
SYDSLESVIGS DANSKE UNGDOMSFORENINGER.....	136
SYDSLESVIGS FOLKEUNIVERSETET.....	223
SYDSLESVIGSK FORENING.....	13
SYDSLESVIGSK FORENING FOR EJDERSTED AMT.....	92
SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG AMT.....	84
SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG BY.....	81
SYDSLESVIGSK FORENING FOR HUSUM AMT	95
SYDSLESVIGSK FORENING FOR RENDSBORG-EGERNFØRDE AMT	88
SYDSLESVIGSK FORENING FOR SYDTØNDER AMT	98
SYDSLESVIGSK FORENING PÅ CHRISTIANSBORG.....	37
SYDSLESVIGSK FORENING'S BILLEDSAMLINGSUDVALG.....	67
SYDSLESVIGSK FORENING'S FOR DANEVIRKE MUSEUM	73
SYDSLESVIGSK FORENING'S FORMAND HAR ORDET.....	3
SYDSLESVIGSK FORENING'S GENERALSEKRETÆR HAR ORDET.....	11
SYDSLESVIGSK FORENING'S HUMANITÆRE UDVALG.....	61
SYDSLESVIGSK FORENING'S KONCERT- OG TEATERUDVALG	40
SYDSLESVIGSK FORENING'S KULTURUDVALG	44
SYDSLESVIGSK FORENING'S KUNSTNERKORT 2017	71
SYDSLESVIGSK FORENING'S ÅRSMØDESUDVALG	49
SYDSLESVIGSK MUSEUMSFORENING	100
SYDSLESVIGSK OPLYSNINGS FORBUND E.V	114
SYDSLESVIGSK SELVHJÆLP	223
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING – AMTSFORBUNDET NORDFRISLAND. 120	
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING - LANDDAGSGRUPPEN.....	109
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING - LANDSFORBUNDET.....	101
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING – RENDSBORG-EGERNFØRDE AMT	119
SYDSLESVIGSK VÆLGFORENING - FLENSBORG AMT	116
TEMA-ARTIKEL	6
TORS DAGSKORET.....	226
VÆRSTEDET PÅ FLENSBORGHUS	61

Lejrskoleophold på Skipperhuset i Tønning

Et lejrskoleophold på Skipperhuset i Tønning giver enestående muligheder for at berige biologi-, geografi-, sprog- og historieundervisningen.

Huset var tidligere skipperskole – ind til midt i 1800-tallet var Tønning og København de eneste steder, man kunne tage en dansk navigatøruddannelse – Men tilhører nu det danske mindretal i Sydslesvig.

Det ligger ved den gamle havn i Tønning – en gammel købstad på bredden af Ejderen – cirka 75 kilometer fra grænsen ved Frøslev.

Med udgangspunkt i Skipperhuset kan man udforske marskens og vadehavets natur og kultur samt grænselandets sproglige og kulturelle mangfoldighed og landsdelens danske mindretal – der er sprællevende, men også har en spændende historie.

Sydslesvigsk Forening hjælper gerne med at formidle kontakter i forbindelse med ophold på Skipperhuset.

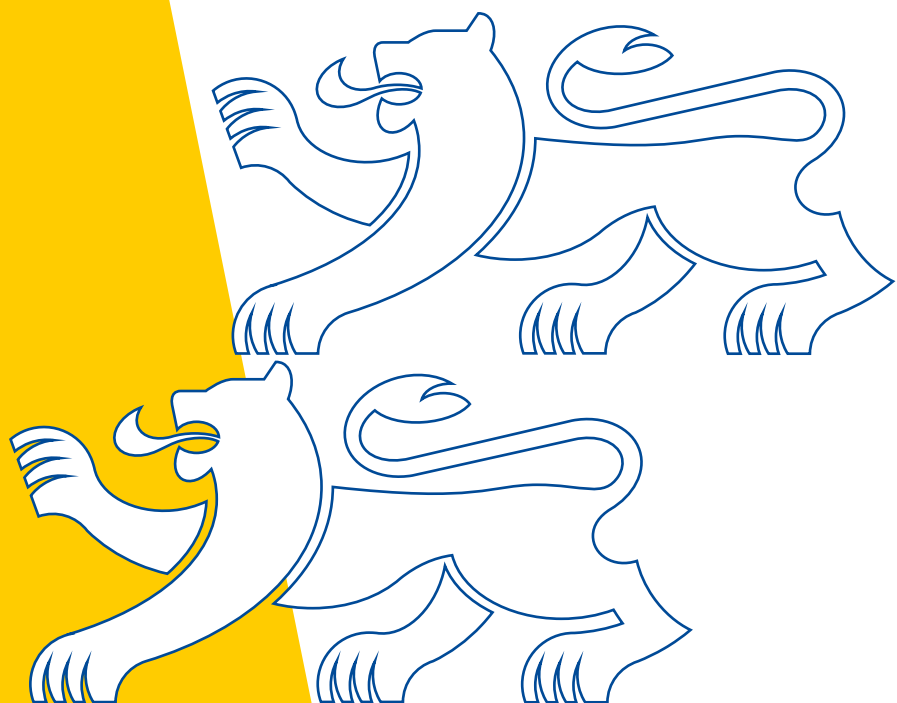
Overnatningskapaciteten er 34 elever og 4 lærere.

Pris: DKK 210,- pr. person pr. dag, inkl. 3 måltider.
– Og inklusive transport fra grænsen til Tønning t/r.

Booking og nærmere oplysninger

Kerstin Pauls
tlf. +49 (0) 4861 5493
Mail: kerstin@syfo.de
www.syfo.de

Sydslesvig-teltet

Det danske mindretal og græns

